This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

https://books.google.com

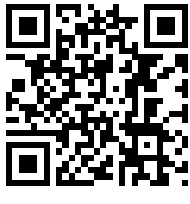

Digitized by Google

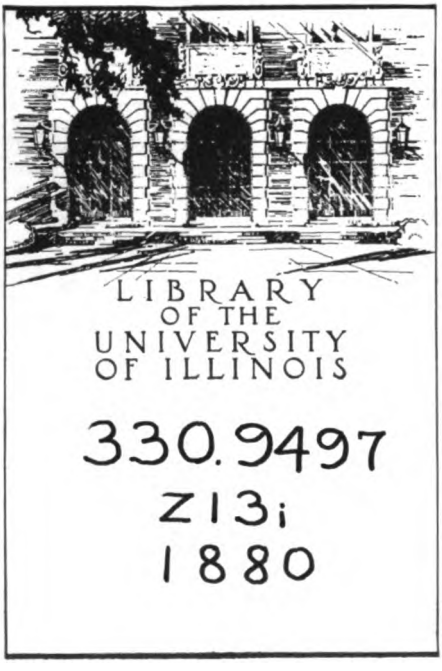
LIBRARY
OF THE
UNIVERSITY
OF ILLINOIS

330.9497
Z13i
1880

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

STATISTIČKO IZVJEŠĆE

TRGOVAČKO-OBRTNIČKE KOMORE

U

ZAGREBU

OBUHVAĆAJUĆE

SVE GOSPODARSKE GRANE KOMORSKOGA OKRUŽJA

ZA GODINU 1880.

SA OSVRTOM NA CIELO RAZDOBJE

OD GODINE 1876.—1880.

ZAGREB 1882.

NAKLADOM TRGOVAČKO-OBRTNIČKE KOMORE.

TISKARNA I LITOGRAFIJA C. ALBRECHTA.

Digitized by Google

Digitized by Google

KAZALO.

		Strana
1.	A. Obći dio	1— 12
2.	B. Posebni dio. Opis površine tla, metereologijska opažanja izkaz privrede po pojedinih vrstih plodina, ciene plodina i vina.	13— 31
3.	Stočarstvo u obće	31— 32
4.	Konjarstvo	32— 39
5.	Ovčarstvo	39
6.	Svinjogojstvo i broj potučene divljači	39— 44
7.	Šumarstvo u obće i šumski proizvodi	45— 48
8.	Izkaz sveukupnih šuma po njihovoj vrsti, te posječenih stabala	49— 54
9.	Izkaz izvoza dužica	55— 56
10.	Izkaz veleposjednika	57— 62
11.	Trgovina s inozemnimi proizvodi	63— 77
12.	Uvoz, izvoz i provoz pojedinih predmeta, poredjen po carinskih podatcih	77—118
13.	Obrt. (Stanje obrta. Obrtničke zadruge. Pregled i razdielba obrta po pojedinih hrpah. Razdielba trgovaca i obrtnika. Popis istih po gradovih, podžupanijah i kotarih. Propisana osobna tecivarina po poreznih kotarih	119—135
14.	Produkcija rudarstvena. (Stanje rudarstva. Prostranost dozvoljenih rudokopa. Broj radnika. Pregled ciele produkcije rudarstva i njezine vriednosti. Broj radnika u rudnicih. Pregled rudarskih daća. Imovno stanje rudarskih pripomoćnica. Radilo se u rudokopih i samorovih)	136—147
15.	Proizvadjanje metala i robe metalne	148—150
16.	Fabrikacija strojeva, glasbila i t. d.	150
17.	Industrija kamenja, zemlje, gline, stakla	151—152
18.	Izradjivanje drva, kosti i sličnih tvari	152—154
19	Industrija baveća se obradjivanjem kože, štetinja i t. d.	154—156
20.	Industrija textilna i tapetarska	156—157
21.	Obrt, bavećí se pravljenjem odjela i uresne robe	157
22.	Obrtna djelatnost u lepoglavskoj kaznioni	158—160
23.	Industrija papira	161
24.	Proizvadjanje jestiva, pića i duhana, te ciene brašna zagrebačkog umjetnog mlina i onog na čigre u Karlovcu kao i izkaz proizvedenog duhana u zagrebačkoj tvornici	161—168
25.	Industrija kemička	169
26.	Potrošak živeža pojedinih gradova	170—172
27.	Industrija gradjevna	173—174
28.	Industrija poligrafična i umjetna	175—178
29.	Promet:	
	vjeresijski zavodi: a) podružnica austro-ugarske banke	179—183
	b) banke i štedionice	183—192
	c) vjeresijske zadruge	193—201
30.	Obćila:	
	A. Poštarski promet	202—212
	B. Brzojavni promet	213—217
	C. Željeznice: Obći pregled	218—223
	Promet južne željeznice	224—231
	Promet ugarske državne željeznice (južna pruga)	232—250
	D. Javne ceste i vodogradjevine	251—261
	E. Parobrodarstvo sa razpravom i nacrtom savskog mosta	262—269
31.	Sajmovi	270—272
32.	Zakonodavstvo, sudbenost i javna uprava	273—279
33.	Cielokupni popis rada komorskoga	280—287
34.	Dodatak šumarstvu	288—296

Digitized by Google

Digitized by Google

A.

OBĆI DIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

Obći dio.

U svojih do danas izdanih izvještajih, i to u prvomu za god. 1876. u drugomu za godinu 1877. i 1878., zatim u trećemu za godinu 1879. opisala je trg. obrt. komora na temelju pruženih joj podataka što točnije i vjernije gospodarstvene odnošaje onoga diela hrvatskoga naroda, koj se nalazi u njenom komorskom području. U ovom izvještaju, što ga evo podastire visokoj kr. zemaljskoj vladi i visokomu kr. ugar. ministarstvu, nije ona povela rieč samo o godini 1880. kao zadnjoj jedne komorske periode, već je nastojala, da taj cieli minuli lustrum nadje svoje obilježje u njemu, sabrav izvan jurve obielodanjenih podataka pojedinih godina i daljne obširnije podatke. Ovima podatcima u ruci nacrtala je komora savršeniji oblik gospodarstvenoga gibanja hrvatskoga naroda, nego što ga je mogla do sada pružati u prošlih svojih izvještajih. Nemožemo doduše priseći na nepogriešivost uploške svih navedenih brojka, jer nam je pruženi material, hvale vriednimi iznimkami dakako, bio već po svom obliku mnogo puta vrlo dvojben.

Nu gdjekoja, ma bila i krupnija pogrieška u podanih brojkah, ipak se gubi u broju ostalih, savjestno sastavljenih, te zato cielovitost ovih podataka približuje se nedvojbeno faktičnomu stanju gospodarstva u Hrvatskoj. Da se može i na temelju meteorologijskih opažanja ocieniti plodnost pojedinih godina, uvrstismo u posebnom dielu pregled opažanja sastavljen i komori blagohotno odstupljen po g. Ivanu Stožiru, profesoru na ovdješnjoj kr. velikoj realci. Na ovomu pregledu nalazi se do danas neobielodanjen 20 godišnji razmjer vlage i oborina u Zagrebu. Do ovoga pregleda stoji skrižaljka, naznačujuća cielu površinu ovokomorskoga područja, porazdieljenu polag najnovijih katastralnih omjerah.

Kako je težko sabiranje nuždnih podataka, iztaknuli smo više puta u naših predhodećih izvještajih, osobito s razloga, što su obćine obterećene toli raznolikim poslom; nu neprestanim podbadanjem došli smo ipak skoro

Digitized by Google

do svih nam potrebnih razjasnjenja. Želja, da bude ovaj kvinkvenalni izvještaj što podpuniji, usporila je izdanje njegovo, te zato nam je stopram sada moguće obnarodovati, što smo u tom razdobju sabrali.

U gospodarskom dielu našega izvješća nastojasmo, hvale vriednom podporom slavnih podžupanija i obćina, okol sastavka skrižaljka o privredi raznih plodina tečajem minulih pet godina, kao i okol ustanovljenja sveukupne vriednosti godišnje privrede po obilježbi ciena, o kojih sliede takodjer podatci u osebnoj skrižaljci. Do ovih podataka nalaze se oni o broju i vriednosti stoke, kao i strukovnjačka ociena konjarstva u Hrvatskoj, sastavljena po predstojniku zemaljske pastuharne u Varaždinu, i skrižaljka o gibanju govedje kuge; konačno donašamo popis divjači, potučene u tom razdobju u ovokomorskom okružju. Kod šumarstva išla nam je visoka vlada na ruku, priposlav nam podatke o veličini šuma u Hrvatskoj po pojedinih kotarih, a nemanje nam je cien bio popis krajiških šuma, sastavljen po kr. ravnatelju krajiških šuma, g. Emilu Durstu, kojemu budi ovim hvala komore izrečena.

Komori vazda prijazna ruka velecienjenoga ravnatelja dobara baruna Prandaua, gospodina Adolfa Danhelovskoga, krasi i ovogodišnji izvještaj razpravom, koju donašamo na koncu našega izvješća pod naslovom: Rückblicke auf den Eichenholz-Handel Croato-Slavoniens in den Jahren 1876 bis 1880.

U II. dielu sliede iznovični podatci o carinskom gibanju svih prošlih pet godina (1876—1880.).

Izvan opisa uvoza i izvoza po bilježkah složenih polag carinske tarife, ima i skrižaljka sveukupnoga uvoza, izvoza i provoza, kao i jedna, sastavljena po prometnih medjah. Opis na čelu ovih skrižaljka ističe sve glavne i za proučenje carinskoga prometa važne bilježke.

U III. dielu osvrćemo se na gibanje obrta. Podatkom o broju pojedinih obrta dodana je jošte listina svih obrtnih zadruga, postojećih u ovo komorskom okružju i stanje trgovačkih učiona. Opis produkcije rudarstvene, koj sliedi iza ovih skrižaljka, sastavljen je na temelju podataka kr. rudarskoga satničtva u Zagrebu. Pojedini obrti opisani su zatim istim redom kao i u prošlih godinah, nu popis taj usavršiva se svakim izvještajem. Kod nekih stavkah ubilježili smo proizvodne odnošaje sviuh pet godina.

U IV. dielu izvješća nalazi se točan popis gibanja vjeresijskih novčanih zavoda u Hrvatskoj. Kod opisa poštarskog prometa osvrnuli smo se na cielo petgodišnje razdobje; isto tako i kod opisa brzojavnoga prometa.

Digitized by Google

Nemanje bilježimo u opisu željezničkomu i parobrodarskomu prometno gibanje ovih pet godina. Svim ovim bilježkam dodane su detailne listine o prometnom gibanju u godini 1880.

O javnih cestah i vodogradjevinah donašamo opet opis ciele Hrvatske uračunav tu Slavoniju i bivšu vojnu Krajinu. Izkaz o sajmovih i osvrt na zakonodavstvo, sudbenost i javnu upravu dodan je takodjer ovom izvješću kao i prijašnjim. Konačno sliedi cielokupni popis rada komore u g. 1880. a posebna skrižaljka izkazuje u brojkah rad komore tečajem cielog minulog petgodišnjeg razdobja. U zadnjoj t. j. u godini 1880. odaslane su medju mnogimi manje važnimi, napose sliedeće predstavke, što na visoku zem. vladu, što na vis. ministarstvo: Predstavka, kojom se obrazlaže potreba promiene nekih ustanova zakona o mjestnih sudovih; predstavka glede izgradjenja novoga spremišta na zagrebačkom kolodvoru, predstavka radi shodnih mjera za občuvanje javne vjeresije, zatim radi zaštite domaće obrtnosti, tako i da se ustroji željezničko prometno ravnateljstvo u Zagrebu za drž. prugu, da se podigne hipotekarna banka za Hrvatsku, da se sagradi most preko Save kraj Podsuseda i t. d.

S ovim izvješćem zaključuje svoje prvo petgodišnje razdobje na temelju zakon. čl. VI. od g. 1868. preustrojena trgovačko-obrtnička komora zagrebačka. Što je ona u ovih pet godina uradila, kako da je shvatila preuzetu zadaću i vršila mandat svoj, o tom neka sudi nepristran sudac, koj će naći vjerno zrcalo svega rada u godišnjih izvještajih, tiskom obielodanjenih.

Velike potežkoće morala je ona shrvati na svom putu, mnoge žrtve preboljeti, ta mnoga joj je vrstna sila u tom kratkom vremenu izginula. Sjetimo se samo pokojnoga Antuna Jakića, Eugena Sabljića i Antuna Concilije, muževa, koji su u najkriepčijoj životnoj snagi smrću pokošeni bili — pa ipak nemožemo biti našim radom nezadovoljni. Živo nastojanje okol boljka materijalnih interesa hrvatskoga trgovačkoga i obrtničkoga stališa nije u ovih pet godina ni časa popustilo; svako važnije narodno-gospodarstveno pitanje našlo je odziva u krilu komore, u koliko ga nije pokrenula ona sama, te je i neprestance na vidiku držala sva neriešena pitanja, poticajuć izvedjenje istih.

Recimo, da i nije bio taj njen moralni napor u razmjerju sa postignutimi realnimi uspjesi, opet valja priznati, da je mnogo postignuto, česa valjda nebi bilo, da nije odjeknuo kriepki glas trg. obrt. komore.

Digitized by Google

Kod osvrta na gospodarstvene odnošaje hrvatske nam domovine u ovih pet godina, pada osobito u oči duševni pokret naroda. U ovih pet godina mnogo se je više o gospodarstvenih pitanjih razmišljalo, napisalo, predlagalo a gdje koja namisao i izvela, nego prije u jednom stoljeću. Tako je tečajem godine 1879. ustrojeno družtvo umjetnosti u Zagrebu, koje iste godine hvale vriednom revnošću svoga odbora sastavi izložbu umjetnih obrtnina i to vrlo dobrim uspjehom, te položi ujedno temelj obrtničkomu muzeju podporom vis. zem. vlade i zastupstva grada Zagreba. Zatim je po predlogu školskoga odbora uredjena risačka i šivačka učiona, a zaključkom trg. sbora preustrojena trgovačko sborna učiona u Zagrebu. Trgovačko-obrtnička komora izradila je u tom razdobju takodjer po nalogu vis. kr. zem. vlade podpunu osnovu za uzpostavljenje trgovačko-obrtničkih učiona u Hrvatskoj. Ova osnova bila je pače dva puta u pretres uzeta, pošto se prva visokoj vladi svidjala nije. Prošlo je od to doba opet više godina, a do danas nije u tom pitanju ma baš ni korak napred učinjen. Od kolike su nužde dobre trgovačke, osobito ali obrtničke učione, osvjedočit se može svaki pomni motrilac napredka drugih zemalja i pokrajina, gdje postoje takove učione od više vremena. Napose se opaža na bečkom obrtu blagotvorni upliv dobrih obrtničkih učiona, nemanje i na proizvodih českog obrta. I gospodarsko družtvo polučilo je dobroga uspjeha, uslied odluke vis. vlade i sabora, da se stalna subvencija opredieli na kulturne svrhe, napose da se za podignuće stočarstva nabave dobre pasmine bikovi i junice (o čem govorimo obširnije u posebnom dielu). I uvedba vinskih sajmova u Zagrebu djeluje takodjer povoljno na razvoj trgovine ove ruke. Svaki nas živo ćuti, da nam može politični obstanak i razvoj hrvatske individualnosti jedino materijalnim dobrostanjem naroda podpuno osjeguran biti.

Pregnuće bilo je uslied toga po svuda vrlo jako, a da nije bilo elementarnih nesgoda, koje ponajviše osujetiše realni napredak u tom pravcu, svakako bi se Hrvatska mogla bila pohvaliti svojim napredkom na polju gospodarstvenom.

Elementarne nesgode, kao što su bile česte poplave, tuče, vanredna zima, (osobito g. 1879./80,), govedja kuga a i evo novije doba i trsni ušenac osujetiše naprezanje naše, te u mnogih predielih umanjiše znatno imovinu naroda. Na žalost nije se financialna uprava zemlje osvrnula na ove nepogodnosti, te je narod žestokim utjerivanjem poreza u jošte veću biedu potisnula.

Digitized by Google

Nemože se nikako zatajiti, da je i prometna politika Ugarske Hrvatsku slabila, neizvadjajuć one prometne kanale, koji bi našoj kraljevini dobro došli, t. j. promet u nas podignuli. Čini se, da će u tom pravcu budućnost sretnija biti nego sadašnjost, valjalo bi samo življega uznastojanja u onih krugovih hrvatskih, koji dolaze u izravan dodir sa ugarskimi mjerodavnici.

Potanko obilježje pojedinih godina do 1880. nalazi se u prije izišavših izvještajih; o ovoj zadnjoj godini minuloga razdobja imamo sliedeće navesti: Godina 1880. počela je vrlo nepovoljno. Uslied neobično stroge stu!eni pozebe mnogo voćaka, ponajviše nježnije vrsti, a što je po nas od osobito kobne važnosti, i mnogo trsja. Dakako da nisu ni zimski usjevi poštedjeni bili. Što nije čiča zima pokvarila, ono je uništilo dugotrajno hladno i kišno vrieme u proljeću, tako da nisu ni voćke, a ni kasno u cviet došlo trsje, mogle pod povoljnimi odnošaji ocvasti. Ljeto i jesen bijaše takodjer dosta nepovoljna, česte bo tuče, napose u Zagorju, a i poslie nastavši hlad umanjio je znatno kvantitativno i kvalitativno prirast groždja, kao i kukuruze, koruna itd. Ovi vrlo žalostni pojavi činiše klonuti duhom narod, koga bije nevolja jurve više godina, te ga potisnu u bitni materijalni nazadak. (Vidi izkaz prirasta pojedinih godina u početku II. diela ovoga izvješća).

Al ne samo da je poljodjelstvo i vinogradarstvo stradalo, nego ni stočarstvu nisu ruže cvale, jer je govedja kuga opet mnogu staju opustošila, što nam jasno svjedoči skrižaljka o gibanju govedje kuge u sliedećem članku ovoga izvješća, a i skrižaljke o broju stoke, koja neprestance pada.

U ovakovih nepovoljnih odnošajih nije ni trgovina a ni obrt našao poticala razvoju i napredku. Trgovina godine 1880. nalazi svoje najglavnije obilježje u podatcih carinskih, u opisu prometa sa lesom pod stavkom šumarstvo; u stavci 10. proizvadjanje jestiva, pića i duhana, gdje se navadja promet sa brašnom, zatim u stavkah o željezničkom i parobrodarskom prometu. U brojkah je doduše neki napredak izražen, nu taj potiče u prvom redu iz prometa sa Bosnom i Hercegovinom, te se ima smatrati kao transitni promet. Ovaj dakle promet malo koristi zemlji, dočim glavni, stožerni stupi hrvatske trgovine, kao što je trgovina sa dužicami i plodinami, slabo napreduju. Razlog tomu iztaknut je u gore pomenutih stavkah.

Što se obrta tiče, to nebi znali navesti granu obrta, koja bi znatni napredak pokazala; malu iznimku čini gradjevni i s njim skopčani obrti i to samo u Zagrebu. Obrti i onako većinom na malo tjerani, pokazuju slabu naprednu tendenciju. O pojedinih obrtih razpravljamo obširno pod stavkami

Digitized by Google

točke III. obrt. U Hrvatskoj razvila se je i strukovnjačka litteratura prilič o, napose posjeduju skoro svi pod imenom „liberalni obrti“ označeni stališi svaki svoje glasilo, samo trgovački i obrtnički stališ neima jošte hrvatskoga svoga organa. Prije tri godine izdavalo je zagrebačko trgovačko družtvo „Mercur“ kroz jednu godinu „trgovački viestnik“ pa premda je i uredničtvo i odpravničtvo bezplatno svoj trud ulagalo, nije se mogao list porad nestašice predbrojnika uzdržati. Obrtnici staviše u niz želja svojih na obrtničkomu sastanku mjeseca prosinca god. 1879. u Zagrebu iztaknutih i tu želju, da se zamoli trgovačko-obrtnička komora, da izdaje za unapredjenje interesa obrtničkih i izobraženja obrtnika jedan strukovnjački list, lih ovim stališem namienjen. — Namisao liepa, nu izvedba, obzirom na slabi uspjeh trgovačkoga viestnika, dosta velikimi potežkoćami skopčana. Povela se je doduše rieč o izdavanju takovoga glasila takodjer u komori, nu izvedjenje zapelo je ponajveć s toga, što je komoru, a napose one organe, kojim bi se imala povjeriti zadaća ta, u velike zaokupio ostali rad komore i što financijalno stanje komore nije do danas povoljno bilo. Zadnje god. ovoga prvoga petgodišta pokazuju i u tom pravcu dobroga uspjeha, te će naskoro moći komora i glede izdavanja obrtničkoga viestnika što odlučna ustanoviti, da se i to pitanje jednoč na čistac svede.

Konačno valja nam iztaknuti želju, koju ova trg. obrt. komora jurve dugo goji, a ta je, da se opet jednoč ustroji zemaljska izložba, poput one obdržane prije 17 godina u Zagrebu. Izložba godine 1864. bila je takodjer iniciativom trgovačko-obrtničke komore zagrebačke ustrojena, a obuhvaćala je proizvode ciele naše domovine, poznate pod imenom trojedna kraljevina, dakle Hrvatske, Slavonije i Dalmacije. Uspjeh ove prve hrvatske izložbe bio je vrlo povoljan.

Da se komora što bolje priredi za ustrojenje nove zemaljske izložbe, odaslala je evo dva puta u ovih pet godina svoga tajnika, i to g. 1878. na svjetsku izložbu u Pariz a g. 1880. na zemaljsku izložbu u susjedni Gradac. Tajniku bila je zadaća, da zastupajuć interese hrvatskih izložitelja u prvom redu, prouči ujedno sustav izložbeni, te o tomu podnese izvješće komori. O parižkoj izložbi odtisnuto je izvješće tajnikovo svojedobno i razaslato svim nadležnim organom; kratak opis gradačke izložbe sastavljen po tajniku obnarodujemo u ovogodišnjem izvješću, da može i vis. zem. vlada i vis. ministarstvo upoznati nazore, koje usvaja i komorsko predsjedničtvo glede ustrojenja zemaljskih periodičkih izložba u Zagrebu. Opis taj glasi:

Digitized by Google

Slavna trgovačko-obrtnička komoro!

Po drugi put mi je čast u dio pala, da izvjestim slavnu komoru o izložbenih odnošajih; prvi put bijaše to prigodom svjetske izložbe u Parizu, a evo sada prigodom zemaljske izložbe u susjednom nam Gracu. Zahvaljujuć ponajprije slavnoj komori na opetovno mi posvjedočenom povjerenju primjećujem, prelazeć umah na vršenje preuzete zadaće, da sam dani nalog želio u dvojakom obliku izpuniti i to, predočiv po najprije slavnoj komori postanak zamisli izložbene u Gracu, postepeni razvitak iste, realizaciju njenu nakon svladanih potežkoća i apotheozu cieloga rada. Dakako da sam držao si za glavnu zadaću, da strogo izpitam ustroj i sustav izložbeni, obazriev se manje na vriednost izložbenih predmeta, bolje rekuć, na konstatovanje napredka ili nazadka u značaju, obliku itd. pojedinih izložaka. Drugo, što htjedoh uplesti u svoje izvješće, jest moje doduše ne mjerodavno mnenje o načinu i o sredstvih, kojimi bi se moglo u skoroj budućnosti i u nas u Zagrebu nješto slična izvesti. Valja mi u napred izjaviti, da si svoje mnenje ne stvorih samo na temelju vlastitih opažanja kod zemaljske izložbe u Gracu i prije kod svjetskih izložbah u Beču i Parizu, već i na mjerodavnoj izjavi u izložbenih poslovih prokušanih ljudi.

Izložba gradačka nije bila li zemaljska izložba, ona je imala donekle internacionalan značaj, jer su u industrijskomu odielu bili za dobru trećinu zastupani obrtni proizvodi ostalih austro-ugarskih pokrajina, pače bilo je tu i inozemnih produkta, nu ipak je ona bila vjerno zrcalo obrtničke snage susjedne nam pokrajine, tako da je pomni motrilac lako mogao proučiti liepi kulturni napredak Štajerske. Predsjednika trg. obrt. komore gradačke ide slava, da je prvi potaknuo i najrevnije nastojao okol izvedjenja zemaljske izložbe. A bilo je tu svladati silnih potežkoća. Umah poslie prvoga pojava zamisli te, izazvalo je žestoku prepirku pitanje, gdje da se namjesti izložba? dali na desnoj ili na lievoj obali Mure? To jest, dali na onoj strani. gdje bijaše izložba godine 1870. i gdje se nalaze najveće gradačke tvornice, ili opet na lievoj obali, na kojoj se širi veći dio grada, gdje stanuje mnogo jači postotak gradjana gradačkih, ili jednom riečju, gdje je usredotočen život gradski. Čim se je borba obiuh strana odlučila pobjedom lieve obale, odustaše stanovnici desne obale od svake podpore, te oslanjajuć se na svoju mnogo veću obrtnu snaga, činiše pobjedonosnoj stranci sve moguće zaprieke. Nu kao što svaka borba oživljuje sile u borbi stojeće, tako je i ta borba izazvala najživahnije prijanjanje

Digitized by Google

svih činbenika lievo-obalskih, koji nisu u svom zanosu marili ni za velike novčane žrtve, samo da se pobjeda sjajno održi.

Tako se je porodila misao stvoriti permanentu sgradu, da se jedanput za vazda rieši pitanje, u kojem dielu grada da se izložbe u buduće drže.

U to ime ustrojiše svi možniji trgovci lieve obale družtvo pod imenom „Handels-Verein“, koje je imalo cieli posao rukovoditi sabirajuć privatne prineske, tražeć podporu zemlje i grada i noseć ujedno jamstvo za mogući deficit buduće izložbe. Zemlja se je toj molbi odazvala 1. odstupom superplusa izložbe godine 1870, koj je sa kamati narasao na 12.000 for. i 2· subvencijom od 3000 for. Grad je u to ime dao 2000 forinti a trg. obrt. komora for. 500.

To je bila temeljna glavnica pomenutoga podhvata.

Nu proračun za permanentnu sgradu iznašao je sam prieko 70.000 for. a annexi sa cielom ostalom privremenom uredbom imali su opet stojati do 30.000 for. tako da je cieli izdatak za izložbene sgrade i adapcije iznašat imao oblu svotu od for. 100.000.

Privatni znatni darovi olakotiše rad „Handelsvereina“, koj je opet iz svoje sredine, priključkom izvan družtva stojećih većih darovnika, stvorio posebni „Industrie Halle Verein“ zadatkom tim, da sagradi pomenutu permanentu sgradu, u kojoj bi se periodično obdržavale izložbe, a ostalo vrieme da se može ta sgrada upotriebiti za zabave i ine svrhe.

Ovo je družtvo učinilo sa „Handels-Vereinom“ ugovor, da se mu u svrhu sastavljenja zemaljske izložbe odstupi „Industriehalla“ kao i dva iz drva sagradjena Annexa kroz mjesec dana za svotu od 30.000 for.

Uspjeh ovoga poduzeća bio je takodjer vrlo povoljan, jer konačni račun izkazuje sliedeće:

Unišlo gotovine	for.	117.826.34
potrošeno „	„	104.744.61
ostaje „	for.	13.081.73

dakle dosta liep suficit. U pojedinih stavkah prihoda nalazimo sliedeće glavne točke:

glavnica preostala od godine 1870	for.	11.674.81
razni prinosi	„	23.069.60
po izložbi samoj unišlo na najamnini prostorija, na ulaznini, na prodaji kataloga itd.	„	77.382.57
uspjeh lotterije	„	5 699.36
	ukupno for.	117.826 34

Digitized by Google

U razhodu stoji račun ovako:

Administrativni troškovi	for.	13.419.71
sgrade i nasade	„	74.778 07
nastavljanje izložaka, straža i osjeguranje	„	8.101.96
premije	„	2.508 67
svečanosti	„	2.381.21
razni nepredv. troškovi	„	3.554 99
ukupno	for.	104.744.61

Izložbu gradačku posjetiše 221.000 osoba u 33 dana (192.918 plaćajućih), prorezno bilo je dakle svakoga dana 6.700 ljudi. Nedeljom i svecem najviše je ljudi u izložbi bilo; prorez tuj izkazuje 14.219 posjetitelja. Ulaznina iznašala je na stalnih danih 30 nč. a drugih opet 40 nč.; dani po 30 nč. izkazuju prorezno posjet od 4.371 osobe, a oni po 40 nč. od 3188 osoba Stranih došlo je u to vrieme u Gradac prieko 126.000 osoba. Izložba je bila istim sustavom uredjena, kao što to i drugdje biva; obuhvaćala je naime u glavnih pet hrpa, razdieljenih u XXXII razreda sve, što moderna kultura proizvadja. Medju proizvodi prve hrpe, naime medju gospodarskimi, šumarskimi i vrtljarskimi, bilo je izvan permanentnih izložaka i temporernih, n. pr. kućne životinje bijahu izložene u sustavnih hrpah sve po tri dana, a vrtljarski proizvodi, kao cviće, voće i povrtelje u dva puta po 8 dana.

Prijaznošću predsjednika trg. obrt. komore gradačke, i tajnika izložbe došao sam u posjed svih tiskanica, upotrebljenih u vrieme ustrojstva izložbe i dozvoljen mi bje pregled svih internih odborskih radnja, što mi je nemalo služilo za dobro upoznanje rukovodstva izložbe Opažanja tuj učinjena, nemislim, da bi nuždno bilo slavnoj komori u ovom izvješću nabrojiti; bit će tomu dobra sgoda, kada dodje na red pitanje o ustrojstvu hrvatske zemaljske izložbe.

U mom izvješću o parižkoj svjetskoj izložbi imao sam čast slavnoj komori napomenuti na koncu razprave, da bi vrlo koristno za zemlju bilo, da se barem svakih deset godina ustroji u Zagrebu zemaljska izložba.

Kojim načinom bi se ta ciel po mom nazoru polučit dala, biti ću tako slobodan ovdje navesti. Ima tomu jurve mnogo vremena, što se u Zagrebu živo ćuti potreba jedne sgrade, u kojoj bi se mogao družtveni život našega grada usriedotočiti.

Dokle je bila „Dvorana“ jošte u posjedu privatnoga družtva, bijahu za ono vrieme dovoljno liepe i udobne prostorije na razpoložbi občinstva;

Digitized by Google

nu od kada se ti imovinski odnošaji promieniše, neima socialni život više utočišta u Zagrebu, jer ostale postojeće sgrade i prostorije nikako neudovoljuju današnjoj potrebi i današnjim zahtjevom.

Govorkalo se je neko vrieme, da će družtvo streljačko razširiti svoju sgradu, da donekle zadovolji nestašici toj, nu ova osnova čini se da je posvema napuštena. Najnovije doba složila su se oba zagrebačka družtva „Kolo“ i „Sokol“, da na zemljištu, u to ime po gradskomu poglavarstvu bezplatno ustupljenom, sagrade ubavnu dvoranu za družtvene svoje zabave. Za sada je i ta namisao jošte samo u dobroj volji obijuh družtva, nu financialne sile kao da nisu dorasle tomu poduzeću. Da bude sgrada posvema svrsi shodna, trebalo bi ju izvesti u velikom stylu i na širokoj podlogi. Hora bi bila, da se ova namisao izvede načinom, kojim izvedoše Gračani svoju „Industrie Halle“, da se naime složi cielo zagrebačko gradjanstvo, koje konačno nalazi svoje zastupnike i u obih družtvih, pa da složnimi silami omogući sagradjenje takove sgrade, koja bi nesamo služila za zabavne svrhe, nego i onoj cieli, koju prije navedosmo, da se naime u njoj obdržavaju periodične zemaljske izložbe.

Ova namisao je bezdvojbeno izvediva; treba samo dobre volje a mnogo ozbiljnoga mara. Mjesto, u to ime obim družtvam po gradu poklonjeno, odgovaralo bi posvema toj svrsi. U prostranom perivoju, koga po nacrtu o poljepšanju grada ima poglavarstvo s vremenom izvesti počam od zrinjskoga trga pa sve do pomenute sgrade, vrlo bi se dobro mogli namjestiti eventualni Annexi izložbe. Spajam ovo moje izvješće sa predlogom, da se slavna trg. obrt. komora stavi na čelo toga poduzeća time, da se njenim nastojanjem ustroji odbor ad hoc, u komu bi izvan obih pomenutih družtva bila napose i ostala družtva, kao što je družtvo umjetnosti i klub hrv. mjernika i ostalo gradjanstvo zastupano.

M. K.

Digitized by Google

B.

POSEBNI DIO.

Digitized by Google

Digitized by Google

U prvom svom izvješću (za godinu 1876.) nacrtala je trgovačko-obrtnička komora prirodne odnošaje svoga okružja; obilježila je gore i doline, rieke i potoke nalazeće se u tom okružju, iztaknuv napose i sastojbine i svojstva istih u koliko služe ili bi mogle služiti na promaknuće gospodarstveno naroda hrvatskoga. Prirodni odnošaji nepromieniše se doduše u ničem tečajem ovoga petgodišnjega razdobja, jer kotar komorski obuhvaća jošte uvjek istu površinu hrvatske zemlje, graniči kao i prije na kotar komore senjske i osječke, nu površina tla, koju navedosmo u rečenom izvješću, bitno se razilazi od izkaza površine, koju navadjamo u sliedećoj skrižaljki.

Po prvom našem izvješću sačinjava ciela površina ovo-komorskoga okružja 17.921.$_{556}$□ kilometara, dočim ova nova, na temelju najzadnjih katastralnih izmjera sastavljena skrižaljka izkazuje:

za četiri hrvatske županije	12.038,$_{151}$ □	kilom.
a za procienbena 4 kotara u Krajini .	11.453,$_{648}$ □	„
Ukupno .	23.491.$_{799}$ □	kilom.

dakle više za 5.570.$_{243}$ □ kilom. od prije izkazane površine. Od ovoga sveukupnoga viška odpada vrlo slabi dio na prvobitno izkazanu površinu civilne Hrvatske, dočim u krajiškom dielu nerazmjerno velika razlika proizlazi.

Budući bjehu svojedobni a i sadanji podatci komori priobćeni po dotičnih oblastih, potražismo tamo razjasnjenje ovoga nesklada. Kao što doznasmo, bjehu prije sve katastralne prociene u Krajini dosta nesustavno izvedene, te kasnije složeni izkazi pojedinih občina odkriše tako golemih razlika, da jih ni danas jošte novo katastralno povjerenstvo podpuno u sklad svesti nemogaše, te će taj rad jošte koju godinu potrajati.

Svakako jesu ovi novi podatci mnogo točniji i istinitiji, nego oni pruženi godine 1876. U II. dielu rečenoga izvješća nabrojismo žiteljstvo ovo komorskoga kotara po pojedinih gradovih, občinah i kotarih, razdieliv ga takodjer po spolu i vjerozakonu; sastavismo nadalje postotično razmjerje pučanstva prama površini tla i postotični broj stoke prama broju pučanstva.

Digitized by Google

Budući da se ni ovi zadnji podatci o površini tla u krajiškom dielu kao posvema točni smatrat nemogu, te budući da se je i broj pučanstva polag novoga popisa znatno promienio, to odustajemo u ovom izvješću od razmatranja gospodarstvenih odnošaja sa gledišta razmjerja pučanstva prama površini tla i broja stoke. Ova razmatranja ćemo u našem budućem izvješću, kada nam prispiju jošte do danas neobnarodovani podatci o zadnjem popisu pučanstva, razporedati.

Površina tla razdieljena je po najnovijih katastralnih mapah kako sliedi na strani 18. i 19.: na cielokupnu površinu pojedinih županija i kotara dodje po tom:

	oranica,	vrtova,	livada,	vino-grada,	paš-njaka,	šuma,	bara,	ne-plodn.
U županiji zagrebačkoj .	29 %	1 %	15 %	3 %	8 %	37$_5$ %	1$_5$ %	5 %
„ belovarskoj .	39$_5$ %	1$_5$ %	12$_5$ %	1$_5$ %	5 %	36$_5$ %	—	3$_5$ %
„ križevačkoj .	36$_5$ %	1$_5$ %	13 %	2$_5$ %	7 %	35 %	—	4$_5$ %
„ varaždinskoj.	29$_5$ %	1$_5$ %	12$_5$ %	4$_5$ %	9 %	39 %	—	4 %
ili prorezno:	33$_5$ %	1$_5$ %	13 %	3 %	7$_5$ %	37	—	4$_5$ %
u procj. kot. ogulinskom:	13 %	—	6 %	9 %	—	21 %	1 %	50 %
„ „ „ slunjskom .	20$_5$ %	—	3$_5$ %	—	8$_5$ %	15$_5$ %	2 %	50 %
„ „ „ glinskom .	19 %	0·$_5$ %	3$_5$ %	0·$_5$ %	11$_5$ %	12$_5$ %	2$_5$ %	50 %
„ „ „ kostajničkom	14$_5$ %	1 %	4$_5$ %	—	10$_5$ %	16$_5$ %	3 %	50 %
ili prorezno:	17 %	—	4$_5$ %	2$_5$ %	7$_5$ %	16$_5$ %	2 %	50 %

Kod ovoga postotnoga razmjerja pada u oči golema razlika plodovitosti tla u provincijalnoj Hrvatskoj prama bivšoj Krajini; dočim kod prve izkazuje jurve točno izvedena katastralna omjera samo 4 do 5% neplodnoga zemljišta, u Krajini konstatujemo punih 50%. Nade je doduše da će definitivna oznaka površine tla u Krajini, koja se jošte danas posvema točno nezna, nješto povoljnije izpasti; nu ipak bitne razlike biti neće.

U civilnoj Hrvatskoj razporedjeno je tlo po veličini površine ovako:

šume	neplodno
oranice	vinogradi
livade	vrtovi
pašnjaci	bare

u bivšoj gornjoj Krajini:

neplodno	livade
oranice	vinogradi
šume	bare
pašnjaci	vrtovi.

Digitized by Google

Premda sliedeće skrižaljke plodina (vidi str. 21., 22., 23. i prilog A) izkazuju uspjeh prirasta u svih pet godina, nenapominjemo ipak razloge, koji su djelovali na bolju ili slabiju plodnost prošlih godina do 1880. Ob istih obširno izvješćuju naši predprošli izvještaji. Osvrnut ćemo se dakle samo jošte na g. 1880.

Kao što to jurve u općem dielu navedosmo, bijaše godina 1880. vrlo nepovoljna za poljsko gospodarstvo, jer je iza neobično stroge zime sliedilo hladno i kišovito proljeće i ljeto, a u ranoj jeseni pohara česta tuča mnogo kukuruze i vinograda. Nepovoljnost vremena posvjedočuju i metereologička opažanja ubilježena na sliedećoj skrižaljki; ona jasno izkazuju, da su za bilinstvo toli važne atmosferične oborine tečajem godine 1880. prama 20 godišnjem razmjerju za punih deset milimetara ili u postotcih, za 14.5% jače bile. U obilježbi pojedinih mjeseci opažamo, da je počam od mjeseca svibnja pa sve do listopada, dakle upravo u mjesecih žetve, najveća kiša pala; napose je za kukuruz i vino važni mjesec kolovoz i rujan vrlo kišovit bio. Vidi skrižaljku na strani 20.

Vlažne godine nedjeluju doduše toli štetno na usjeve u briegovitih predjelih, kao što je veliki dio ovokomorskoga okružja, nu one obično kvare quantitativno i qualitativno prirast groždja. A kako vino čini u naših vinorodnih pokrajinah dobru ili zlu godinu, jerbo se s njim najviše okoristi seljak za nabavu novca, tako nemožemo godinu 1880. niti u broj srednjih godina uračunati, jer ona u vriednosti prirasta zaostaje iza petgodišnjega proreza.

U sliedećoj skrižaljki o prirastu plodina od godine 1876. do 1880 nalazimo ukupnu vriednost prirasta ubilježenu u ovih glavnih brojkah:

podžupanije i kotari ukupno			
	1876.	for.	20.017.707
	1877.	„	21.146.903
	1878.	„	25.174.668
	1879.	„	22.830.332
	1880.	„	20.655.883

Iz ovoga adicijonskoga izkaza vidi se jasno, da je u prošlom lustrumu, što i navadjamo u predhodećih izvještajih, najbolja bila godina 1878; najslabija bijaše godina 1876. a do nje godina 1880.

Ciene žita, sočiva itd. bilježimo u ovom izvješću u trijuh skrižaljkah; u prvoj ubilježene su kao i sada tržne ciene najglavnijih tržišta, razdieljene po pojedinih mjesecih, u drugoj naznačene su prorezne ciene žita od god. 1876. do 1880. po pojedinih županijah i kotarih, a u trećoj po četvrt. prorezu g. 1880. (Vidi prilog B i str. 25., 26., 27. i 28). Ciene te razumievaju se kod gradskih bilježkah za 1 metričku centu, a kod ostalih po hektolitru.

Digitized by Google

Pregled katastralne prociene tla. —

K. Županija K. Comitat	Oranice Äcker		Vrtovi Gärten		Livade Wiesen		Vinogradi Weingärten		Pašnjaci Weiden	
	H/a	ar	H/a	ar	H/a	ar	H/a	ar	H/a	ar
zagrebačka	126.004	26	4.879	94	64.862	32	13 158	57	36.551	20
belovarska	131.069	49	3.795	76	42.235	63	4.962	23	16.798	38
križevačka	74.260	80	2.646	56	26.787	87	5.530	21	14.150	10
varaždinska	69.932	74	3.351	50	29 290	56	10.177	09	21.049	34
Ukupno — Zusammen	401.267	29	14.673	76	163.176	38	33.828	10	88.549	02
Procienbeni kotari: **Schätzungsbezirke**										
Ogulin	41.477	14	498	32	18.845	88	74	11	28.141	79
Slunj	56.410	47	809	50	10.041	06	1.310	—	24.295	89
Glina	50.235	02	1.708	12	8.478	75	1.989	67	31.168	34
Kostajnica	41.737	53	2.057	86	12.348	10	944	23	29.883	29
Ukupno — Zusammen	189.860	16	5.073	80	49.713	79	4.318	01	113.489	31

Digitized by Google

Übersicht der Katastral-Schätzungen.

Šume Wälder		Bare Moraste		Neplodno Unproduct.		Ukupno Zusammen		Opazka — Anmerkung
H/a	ar	H/a	ar	H/a	ar	H/a	ar	
163.148	76	7.028	15	19.556	01	435.189	21	ili podžupanije: od. Vicegespanschaft: Jaska, Karlovac, Sisak, Zagreb.
120.245	01	1	73	11.329	75	330.437	98	ili podžupanije: oder Vicegespanschaft: Belovar, Križ.
70.897	79	51	79	9.502	07	203.827	19	ili podžupanije: oder Vicegespanschaft: Križevac, Koprivnica.
91.608	18	—	—	8 951	34	234.360	75	ili podžupanije: oder Vicegespanschaft: Krapinske topl. Varaždin i Zlatar.
445.899	74	7.081	67	49 339	17	1,203.815	13	
66.979	31	3.123	94	159 140	65	318.281	14	
42.471	97	4.689	31	140.028	32	280.056	52	
32.881	60	5.559	63	132.021	17	264.042	30	
46.936	96	7.583	97	141.492	91	282.984	85	
189.269	81	20.956	85	572.683	05	1,145.364	81	

Digitized by Google

Pregled

metereologijskih opažanja g. 1880. na meter. Observatoriju u Zagrebu.

Uebersicht

der metereologischen Beobachtungen im Jahre 1880 am metereologischen Observatorium in Agram.

Geografska širina / Geograf. Breite: 45° 47′ 40″ — Geografska dužina / Geograf. Länge: 15° 53·7′ — Visina / Höhe: 163·4 metr.

Mjeseca / Im Monate	Barometrova vis. red. na 0°C.° u m. m. Höhe des Barom. auf 0°C.° reduc. in m. m.		Temperatura u Cels.° Temperatur nach Cels.°				Parni tlak u m. m. Luftdruck in M. M.	Vlaga u % Feuchtigkeit in %		Naoblaka Bewölkung	Ozon 0—10	Vladajući vjetrovi Herrschende Winde	Oborina u m. m. Niederschlagshöhe in M. M.	
	srednja	norm.	najveća	najm.	srednja	norm.	srednji	srednja	20 god. razmj.	srednja	srednji		u god. 1880	20 god. razmj.
siečnja	756·8	750·1	9·0	—19·8	—5·3	—2·1	2·9	91	87	4·3	6	S. si. J. Z.	22·3	55·6
veljače	750·4	748·7	13·2	—21·6	—1·9	2·5	3·9	89	75	6·7	6	J. Z.	56·2	51·3
ožujka	752·0	746·5	22·4	— 7·2	6·2	5·9	4·4	62	71	3·3	6	Si.	10·2	62·5
travnja	744·5	745·5	26·5	3·3	14·0	11·9	7·1	62	65	5·5	5	Si. J. Z.	38·3	68·8
svibnja	745·4	745·5	30·0	3·8	15·0	16·9	9·1	72	65	5·6	6	S. Si. J.	159·0	88·6
lipnja	745·7	746·5	28·4	10·2	18·6	20·2	11·3	72	67	5·1	5	Z. Si. Jz.	113·5	97·6
srpnja	747·4	747·0	35·3	14·0	23·2	22·2	12·9	63	63	2·5	5	Si.	108·9	83·8
kolovoza	745·3	747·0	26·8	13·1	19·0	21·3	12·5	77	61	6·4	6	S. Si. Z	145·6	86·9
rujna	749·0	748·8	28·0	6·2	17·1	17·1	10·9	76	71	4·6	6	Si.	131·8	81·2
listopada	747·0	748·3	24·2	0·0	12·4	12·1	8·6	79	77	5·8	6	Si. Jz.	116·4	95·7
studenoga	751·1	748·2	17·8	— 3·0	6·3	5·4	6·3	88	82	7·0	4	Si. Jz.	105·1	90·0
prosinca	749·0	750·4	14·5	— 3·6	5·3	—2·9	5·5	82	85	7·6	6	Jz. Z.	42·0	64·6
Godišnje razmjerje	749·5	748·5			10·8	11·3	7·9	76	72	5·4	5·2		87·4	77·2

Digitized by Google

Urodilo u cielom ovokomorskom okružju: — Ernteergebniss des ganzen Kammerbezirkes.

U Godini / Im Jahre	pšenice Weizen	Raži Roggen	ječma Gerste	kukuruze Kukurutz	proje Hirse	krumpira Kartoffeln	zobi Hafer	mohunja Hülsenfr.	vina biela Weissweine	vina crna Rothweine	siena i otave Heu u. Grmt. Met. Cent.
1876. Hektolitara	158 644	240.053	124.861	972.336	175.262	336.230	135.019	76.407	385.620	79.404	2,502.758
1877.	139·552	243.586	128.606	997.780	158.788	345.674	139.371	73.497	386.090	93.924	2,802.890
1878.	159.627	258.508	148.039	1,107.367	203.752	355.265	157.154	86.272	546.610	125.260	3,671.854
1879.	110.960	201.878	124.609	872.716	139.003	331.129	102.887	61.112	432.101	96.560	3,586.288
1880.	160.019	242.640	123.382	978.989	200.501	373.160	140.859	66.729	257.972	47.179	3,266.624
petgod. prorez fünfjähr. Durchschnitt	145.760	237.333	129.899	985.837	175.461	348.291	135.058	72.803	401.678	88.465	3,166.083

Digitized by Google

Urodilo je u pojedinih kotarih (hektolitara):

U godini Im Jahre	C. kr. kotar K. k. Bezirk	Pšenice Weizen	Raži Roggen	Ječma Gerste	Kukuruza Mais
1876.	dubički	3.010	1.254	236	16.038
	dvorski	1.704	813	380	2.239
	glinski	4.405	1.788	2.622	27.950
	ogulinski	28,192	2.011	3.963	17.823
	petrinjski	3.733	1.452	2.013	11,356
	rakovački	5.274	4.473	3,250	18.846
	slunjski	20.333	6.935	5.936	40.706
	vrginmostski	4.104	6 145	324	11.304
	Sveukupno u c. kr. kot.	70.755	24.871	18.724	146.262
1877.	dubički	2.956	717	543	14.392
	dvorski	1.809	798	324	2.743
	glinski	4.779	2 957	2.684	31.303
	ogulinski	6.729	2.568	4.801	18.514
	petrinjski	3.901	1 360	1.758	7.323
	rakovački	7.519	5.345	3 289	12.823
	slunjski	20.040	6.062	5.930	52.315
	vrginmostski	4.062	5.824	685	14.935
	Sveukupno u c. kr. kot.	51.795	25.631	20.014	154.348
1878.	dubički	6.102	1.445	285	29.343
	dvorski	3.525	1.146	903	5.290
	glinski	5 127	2.715	3.650	32.572
	ogulinski	9.134	4 346	5.849	18.459
	petrinjski	6.717	3.463	5.682	21.465
	rakovački	9.988	8.002	4.460	19.772
	slunjski	22.383	7.625	6.486	58.191
	vrginmostski	5.055	6.244	1.242	25.356
	Sveukupno u c. kr. kot.	68.031	34.986	28.557	210.448
1879.	dubički	1.902	305	259	17.170
	dvorski	1.183	401	256	1.565
	glinski	3.898	1.986	2.790	12.862
	ogulinski	5.341	2.478	3.080	10.499
	petrinjski	3.575	1.179	1.616	10.632
	rakovački	4.108	3.464	2.875	8.052
	slunjski	9.783	4.531	2.649	25.077
	vrginmostski	1.845	1.771	317	10.619
	Sveukupno u c. kr. kot.	31.635	16.115	13.842	96.476
1880.	dubički	5.037	666	847	24.360
	dvorski	2.283	763	627	4.284
	glinski	10.341	5.151	7 835	39.363
	ogulinski	8.848	5.836	8.453	29.443
	petrinjski	9.357	3.663	6.245	22.737
	rakovački	13.436	11.226	5.612	19.095
	slunjski	23.729	7.921	6.629	42.730
	vrginmostski	5.908	7.114	1.725	20.622
	Sveukupno u c. kr. kot.	78.939	42.340	37.973	202.634

Digitized by Google

Ernteergebniss in den einzelnen Bezirken (in Hectolitern):

Proje Hirse	Krumpira Erdäpfel	Zobi Hafer	Mohunja Hülsenfrüch.	Vina biela Weissweine	Vina crna Rothweine	Siena i otave Heu und Grummet In Métr.-Znt.	Ukupna vriednost Gesammt Werth
1.344	4.689	2.009	2.058	45	45	28.184	276.394
720	1.084	1.307	68	170	439	7.214	59.389
3.375	4.098	3.977	519	1.383	2.288	40.403	445.781
9.366	15.202	6.663	3.487	62	—	48.963	635.390
2.892	4.355	3.867	244	1.772	1.558	31.634	303.102
16.219	7.913	2.458	3 945	271	—	42 993	422.026
40.834	12.949	24.598	9 934	1.122	4.171	163.522	1,074.254
8.975	6.024	1.533	2.711	300	527	36 248	258.400
83.725	56 314	46.412	22 966	5.125	9 028	399.161	3,474.736
1.132	2.989	1.444	244	58	100	29.415	192.202
937	842	1.120	74	179	450	8.586	62.217
3.453	4.512	5.514	527	2.074	3.288	166.108	1,164.278
9.594	17.400	6.894	3.165	220	—	49.007	524.093
1.251	2.300	1.798	47	1.358	843	84.153	406.506
11.599	6.958	2.203	2.569	907	—	31.297	426.138
39.455	12.880	24.670	9.883	327	4.661	364.709	1,524.876
9.609	8.278	3.405	2.520	450	741	43 186	387.338
77.030	56.159	47.048	19.029	5.573	10.083	774.461	4.687.648
1.648	2.277	2.569	244	248	400	31.674	186.524
1.023	1.038	2.460	96	303	1.025	5 335	89.485
5.360	6.739	7.001	815	8.754	4.246	527.816	2,576.950
10.598	32.249	8.208	5.722	583	—	60.278	587.235
3.521	4.251	4.373	877	3.210	2.103	134.610	543.057
16.883	10.489	2 805	4.621	3.029	—	31.297	602.281
48.615	20.165	28,904	14.757	431	4.330	655.865	2,433.088
15.876	12.441	3.475	2.526	1.000	1.610	32.793	337.072
103 524	109 649	59.795	29.658	17.558	13.714	1,479.668	7.355.692
1.552	994	986	735	204	300	2.842	106.384
363	698	1.020	52	840	826	4.956	52 810
3.046	3.323	4.016	459	2.796	8.815	588.775	2,567.420
6.384	19.448	5.449	2.579	319	—	34.526	448.403
2.0~9	2.223	1.480	597	1.870	1.073	124.707	489.266
6.823	4 950	1.067	1.750	2.897	—	18.794	347.241
31.977	8 367	9.662	5.151	825	5.693	647.463	2,233.070
4.132	5.194	916	936	650	1.237	31.204	269.413
56.866	45.197	24.596	12.259	10 401	17.944	1.453.267	6.514.007
1.632	2.264	1.891	300	109	160	25.670	207.163
714	1.890	1.950	158	135	352	6.315	71.183
10.705	10.594	6.859	854	1.103	3 370	649.188	1.950.355
15.930	25.321	12.875	4.015	111	—	70.212	713.801
4.363	6.092	6.530	1.043	1.449	883	148.392	594.449
18.162	10.881	4.598	4.721	653	—	51.022	685.128
41.926	15 765	18.917	10.888	110	3 006	289 998	1,303 263
13.880	7.775	1.658	1.000	100	153	82.663	446 184
107.312	80 582	55.278	22.979	3.770	7.924	1,318.460	5,971.526

Digitized by Google

S toga razloga divergiraju znatno ciene oviuh obih skrižaljka, takodjer u obzir uzeti, što se gradske ciene reguliraju po cien skoga tržišta, dočim na ladanjske uplivaju li mjestne obstojnosti. su za trgovački promet mjerodavne jedino gradske bilježke. Ciene nijih plodina po gradskih bilježkah porazdieljene su u posebnoj s po pojedinih godišnjih četvrtih, počam od godine 1877. do 18 god. 1876. manjkaju nam. Po tomu izkazu vidi se da je bila u tom

pšenica	najskuplja god.	1880.	zob	najjeftinija god.	18
	najjeftinija „	1878.	kukuruz	najskuplji „	18
raž	najskuplja „	1880.		najjeftiniji „	18
	najjeftinija „	1878.	proso	najskuplje „	18
ječam	najskuplji „	1880.		najjeftinije „	18
	najjeftiniji „	1878.	korun	najskuplji „	18
zob	najskuplja „	1877.		najjeftiniji „	18

Trgovački promet sa plodinami illustriraju najvjernije podatci želj ubilježeni u ovogodišnjem izvješću pod stavkom IV. promet (2. obćil i opisani u predgovoru lit. c.

Napominjemo jedino činjenicu tu, da je trgovački promet god sa pšenicom i kukuruzom zaostao znatno iza godine 1879. na gl tržištu Hrvatske, u Sisku, (kod prve skoro za 45%) dočim je zobi strukoj kolikoći više od god. 1879. prometnuto. Šljiva je takodjer više prodano, ostale plodine neizkazuju bitne razlike.

Voćarstvo snašlo je u zimi godine 1880. silan udarac. Kal jurve u glavnom dielu ovoga izvješća napomenusmo, uništila je prek stroga zima množinu voćaka; najviše postradaše plemenite voćke. T će više godina, dokle se ovaj gubitak nadoknadi, a jošte više vremena, budemo mogli konstatovati bitno pomnoženje voćarskih plodina, kao i produkt zemlje. Izvan suhih šljiva i nešto slavonskih jabuka vrlo se izvaža voća iz Hrvatske, dočim se uvažaju znatne količine trešanja, bre i jabuka, što iz goričkoga, što iz Kranjske i Štajerske.

Napredno gojenje voćarstva posvjedočuje jurve višji stepen gosp skoga izobraženja, a na taj stepen kao da se hrvatski narod jošte u nije. Trebati će velikoga uznastojanja kod svih gospodarskih podruž dokle i tu granu gospodarstva seljačtvo valjano pazilo bude

Vino. U predhodećih skrižaljkah ubilježen je prirod vina po pojed godinah. Po tomu konstatujemo, da je u cielom ovokomorskom okružju

chaften (Hecto	
vina bela Weissweine	vina orna
7.869	10.
40.644	5
28.055	8.
11.717	7.
52.510	
43.810	16
7.650	4.
7.330	
48.610	6.
103.612	9
28.688	
380.495	7
9.138	1
42.740	
19.675	
12 011	
63.287	
37 900	2
7.750	
7.250	
49.640	
98.721	1
32.405	
380.517	
14.559	
53.798	1
33.548	
11.990	
73.025	
76.400	
15 009	
5 630	
72.350	
140.467	
32.276	
529.052	1
9 609	
38.279	
37 200	
9.963	
64.280	
68.665	
10.217	
6.148	
50 740	
95.947	
30 652	
421.700	
5.659	
9.933	
15 655	
6.500	
23 100	
26.858	
1.855	
4.378	
44.580	
93.189	
22.695	
254 202	

Digitized by Google

haften (Hectoliter). (Prilog A).

vina biela Weissweine	vina crna Rothweine	siena i otave Heu u. Grumm. Meter Centn.	Ukupna vriednost Gesammt-Werth
7.869	10.360	294.893	1,706.541
40.644	5.544	166.843	1,257.766
28.055	8.742	151.900	1,288.416
11.717	7.245	92.106	730.054
52.510	355	276.400	1,815,169
43.810	16 985	291.000	2,008.493
7.650	4.320	156.500	933.611
7.330	70	30.958	296.945
48.610	6.660	328.970	2,669 750
103.612	9.852	179.227	2,853.114
28.688	243	134.800	983.112
380.495	70.376	2,103.597	16,542.971
9.138	11.516	298.525	1,633.088
42.740	7.700	106.104	1,148.319
19.675	9 014	151.160	1,223.325
12.011	7.503	87.639	828.085
63.287	510	258.450	1,782.398
37.900	29.090	277.000	1,913.818
7.750	4.306	159.800	881.717
7.250	80	35.100	378.054
49.640	3.680	332.310	2,641.728
98.721	10.138	181.601	3,020.584
32.405	304	138.740	1.008.139
380.517	83.841	2,026.429	16,459.255
14.559	17.978	279.774	1,643.062
53.798	10.209	138.613	1,402.786
33.548	9.460	168.400	1,419.902
11.990	8.557	86.049	804.429
73.025	583	300.400	1,937.574
76.400	29.950	270.551	2,193.876
15.009	10.556	172.200	969.797
5.630	20	40.980	467.703
72.350	11.350	391.700	2,872.098
140.467	12.380	200.359	3,162.138
32.276	503	143.160	945.611
529.052	111.546	2,192.186	17,818.976
9.609	11.551	297.061	1,370.860
38.279	8.107	175.618	1,211.442
37.200	11.920	140.100	1,418 645
9.963	7.101	83.731	767.802
64.280	795	269.130	1,714.790
68.665	15.831	273.346	1,824.356
10.217	6.009	169.100	1,016.181
6.148	27	39.919	265.384
50.740	7.770	390.800	2,409.893
95.947	9.212	164.180	3,260 861
30.652	293	130.036	1,056 111
421.700	78.616	2,133.021	16,316 325
5.659	8.170	270.330	1,736.701
9.933	733	139.869	791.655
15.655	6.505	173.130	1,194.771
6.390	5.010	83.310	750.791
23.100	100	176.380	1,210.649
26.858	7.158	258.715	1,480.302
1.855	2.260	146.180	779.709
4.378	—	40.200	474.890
44.580	1.990	342.010	2,566.948
93.189	7.319	198.480	2,748.228
22.605	10	119.560	949.713
254.202	39.255	1.948.164	14.684.357

Spada k strani 24. i 25.

Digitized by Google

reide etc. im Ja

pril				S			
Koprivnica	Križevac		Kostajnica	Zagreb		Varaždin	
n.	fr.	n.	fr. n.	fr.	n.	fr.	n.
—	12	—	10 66	10	50	—	—
—	9	50	6 60	9	50	7	32
80	9	—	8 —	8	—	6	2
80	8	50	4 40	8	—	—	—
80	7	80	8 20	8	—	5	83
—	—		— —	24	—	32	—
—	—		— —	24	—	34	—
—	8	50	8 40	7	—	7	27
—	7	50	— —	6	—	—	—
—	4	30	5 —	5	—	3	30
—	—		— —	—		—	—
—	—		— —	—		—	—
80	2	80	5 —	3	—	1	33
50	3	40	— —	3	50	1	4
—	3	20	— —	3	50	1	3
—	2	70	— —	2	80	1	3
50	1	80	— —	1	60	1	1

ober				St			
0	—	—	7 40	10	50	8	3
0	—	—	5 —	8	80	7	—
—	—	—	6 60	7	50	—	—
0	—	—	2 80	6	80	—	—
0	—	—	— —	6	—	4	—
—	—	—	— —	20	—	28	—
—	—	—	— —	20	—	36	—
0	—	—	4 66	7	—	6	—
0	—	—	2 —	4	50	—	—
0	—	—	2 —	3	50	2	—
0	—	—	2 50	—	—	—	—
0	—	—	4 —	—	—	1	—
0	—	—	— —	2	—	—	—
—	—	—	— —	2	60	—	—
—	—	—	— —	2	60	—	—
—	—	—	— —	2	20	—	—
—	—	—	— —	1	20	—	—

Digitized by Google

pril				Svibanj — Mai								Lipanj — Juni							
Koprivnica		Križevac		Kostajnica		Zagreb		Varaždin		Sisak		Karlovac		Koprivnica		Križevac		Kostajnica	
n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.	fr.	n.
—	12	—	10	66	10	50	—	—	11	50	11	—	9	—	12	—	10	—		
—	9	50	6	60	9	50	7	32	—	—	—	—	8	—	9	50	6	50		
80	9	—	8	—	8	—	6	2	6	—	—	—	—	—	9	—	7	66		
80	8	50	4	40	8	—	—	—	7	20	7	50	—	—	8	50	5	—		
80	7	80	8	20	8	—	5	83	8	20	8	—	8	—	7	80	8	66		
—	—	—	—	—	24	—	32	—	20	—	26	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	24	—	34	—	22	—	24	—	—	—	—	—	—	—		
—	8	50	8	40	7	—	7	27	10	—	14	—	8	50	8	50	8	60		
—	7	50	—	—	6	—	—	—	6	50	7	—	—	—	7	50	6	66		
—	4	30	5	—	5	—	3	30	—	—	6	—	—	—	4	30	5	50		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
30	2	80	5	—	3	—	1	33	2	30	4	46	—	—	2	80	5	—		
50	3	40	—	—	3	50	1	40	—	—	—	—	—	—	3	40	—	—		
—	3	20	—	—	3	50	1	31	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—		
—	2	70	—	—	2	80	1	38	—	—	1	[illegible]	—	—	2	70	—	—		
50	1	80	—	—	1	60	1	10	—	—	1	42	—	—	1	80	—	—		

ober				Studeni — November								Prosinac — December							
50	—	—	7	40	10	50	8	50	12	60	9	10	10	50	—	—	—	—	
50	—	—	5	—	8	80	7	—	—	—	8	85	8	40	—	—	—	—	
—	—	—	6	60	7	50	—	—	6	—	5	20	—	—	—	—	—	—	
30	—	—	2	80	6	80	—	—	6	20	6	—	6	30	—	—	—	—	
50	—	—	—	—	6	—	4	36	5	40	—	—	7	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	20	—	28	—	18	—	24	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	20	—	36	—	18	—	36	—	—	—	—	—	—	—	
90	—	—	4	66	7	—	6	50	9	60	10	—	7	50	—	—	—	—	
—	—	—	2	—	4	50	—	—	—	—	4	40	—	—	—	—	—	—	
50	—	—	2	—	3	50	2	33	3	—	5	—	2	—	—	—	—	—	
40	—	—	2	50	—	—	—	—	—	—	1	30	2	50	—	—	—	—	
10	—	—	1	—	—	—	1	70	—	—	1	50	2	50	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	2	—	2	38	2	20	2	32	2	50	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	60	2	40	—	—	2	32	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	60	2	40	—	—	2	50	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	20	2	74	—	—	1	42	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	1	20	2	30	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	

50	—	—	7	40	10	50	8	50	12	60	9	10	10	50	—	—	—	—	
50	—	—	5	—	8	80	7	—	—	—	8	85	8	40	—	—	—	—	
—	—	—	6	60	7	50	—	—	6	—	5	20	—	—	—	—	—	—	
30	—	—	2	80	6	80	—	—	6	20	6	—	6	30	—	—	—	—	
50	—	—	—	—	6	—	4	36	5	40	—	—	7	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	20	—	28	—	18	—	24	—	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	20	—	36	—	18	—	36	—	—	—	—	—	—	—	
90	—	—	4	66	7	—	6	50	9	60	10	—	7	50	—	—	—	—	
—	—	—	2	—	4	50	—	—	—	—	4	40	—	—	—	—	—	—	
50	—	—	2	—	3	50	2	33	3	—	5	—	2	—	—	—	—	—	
40	—	—	2	50	—	—	—	—	—	—	1	30	2	50	—	—	—	—	
10	—	—	1	—	—	—	1	70	—	—	1	50	2	50	—	—	—	—	
10	—	—	—	—	2	—	2	38	2	20	2	32	2	50	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	60	2	40	—	—	2	32	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	60	2	40	—	—	2	50	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	2	20	2	74	—	—	1	42	—	—	—	—	—	—	
—	—	—	—	—	1	20	2	30	—	—	1	7	—	—	—	—	—	—	

					10	50	8	—	11	65	9	84	10	50	—	—	—	—	
					8	50	6	90	—	—	8	70	9	—	—	—	—	—	
					7	—	—	—	5	60	5	—	6	58	—	—	—	—	
					6	50	3	—	6	—	5	90	—	—	—	—	—	—	
					6	—	4	53	5	50	6	—	7	—	—	—	—	—	
					20	—	28	—	18	—	24	—	—	—	—	—	—	—	
					20	—	32	—	18	—	26	—	—	—	—	—	—	—	
					7	—	6	77	9	60	10	—	7	50	—	—	—	—	
					4	50	—	—	—	—	4	80	—	—	—	—	—	—	
					3	50	2	52	4	—	6	—	2	30	—	—	—	—	
					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
					—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
					2	10	2	24	2	20	2	20	2	10	—	—	—	—	
					2	50	2	38	—	—	2	20	—	—	—	—	—	—	
					2	50	2	20	—	—	2	40	—	—	—	—	—	—	
					2	20	2	38	—	—	1	50	—	—	—	—	—	—	
					1	10	2	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	

Spada k strani 24. i 25.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Godišnje prorezne ciene. — Jahres-Durchschnittspreise.

Godina Jahr	C. kr. kotar K. k. Bezirk	Pšenica Weizen	Raži Roggen	Ječma Gerste	Kukuruze Mais	Proje Hirse	Krumpira Erdäpfel	Zobi Hafer	Mohunja Hülsenfrüch.	Biela vina Weissweine	Crna vina Rothweine	Siena Heu Meter-Zent.	Otave Grum. Meter-Zent.
1876.	Dubica	7 —	4 —	3 40	5 50	3 40	3 40	2 70	7 —	24 —	24 —	3 60	5 40
	Dvor	5 66	4 53	4 50	5 17	3 17	3 83	2 50	7 66	11 33	10 —	2 —	3 66
	Glina	8 —	6 —	6 —	6 66	6 —	5 —	4 —	14 80	25 —	28 —	3 —	3 —
	Ogulin	7 62	6 25	5 25	6 07	5 04	3 —	3 20	8 30	33 50	26 —	3 12	4 50
	Petrinja	8 25	6 33	5 66	5 75	4 91	2 93	3 83	8 —	16 —	10 50	2 91	2 06
	Rakovac	9 50	7 —	6 —	5 25	4 50	2 70	3 —	9 —	25 —	— —	1 60	3 —
	Slunj	5 50	3 26	3 —	3 84	2 80	1 96	1 80	4 80	18 —	12 25	2 34	3 30
	Vrginmost	6 —	4 —	3 33	3 50	2 33	2 —	2 —	8 —	28 —	25 —	2 —	2 —
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 19	5 17	4 64	5 22	4 02	3 10	2 88	8 44	22 60	19 39	2 57	3 36
1877.	Dubica	6 —	3 50	3 40	4 —	3 40	3 40	2 50	9 —	28 —	28 —	2 50	4 —
	Dvor	5 40	4 16	4 16	4 66	2 83	4 —	2 16	6 66	11 66	10 33	1 85	2 66
	Glina	9 —	7 50	7 80	7 —	6 50	5 30	4 —	14 50	25 —	28 —	3 50	3 50
	Ogulin	7 41	6 —	5 —	6 —	5 16	3 33	3 33	8 —	36 —	30 —	3 35	3 70
	Petrinja	8 41	6 33	6 16	6 62	6 12	3 66	4 04	8 —	14 50	12 16	3 10	4 22
	Rakovac	10 —	7 —	6 —	6 —	5 —	3 50	4 —	10 75	24 —	— —	2 —	3 —
	Slunj	5 60	3 26	3 —	4 20	3 —	1 96	1 80	4 80	18 —	12 50	2 55	4 12
	Vrginmost	8 —	6 —	5 —	5 —	4 —	3 —	3 —	7 —	20 —	15 —	3 —	4 —
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 48	5 47	5 06	5 43	4 50	3 52	3 10	8 59	22 15	19 42	2 74	3 65
1878.	Dubica	4 —	3 —	2 80	2 30	2 —	3 —	2 —	8 —	26 —	26 —	1 50	2 —
	Dvor	5 13	4 33	4 43	4 33	2 50	3 33	2 80	7 50	12 66	10 66	1 83	4 —
	Glina	8 60	7 —	6 80	7 —	6 —	4 20	3 80	14 —	25 —	28 —	3 20	2 66
	Ogulin	7 —	5 46	5 —	5 —	4 50	2 66	3 —	7 —	25 50	36 —	2 30	3 20
	Petrinja	7 33	4 76	3 72	3 55	3 33	3 —	3 36	8 —	11 20	8 50	2 08	3 —
	Rakovac	8 —	6 —	4 50	5 50	4 50	2 —	4 —	8 —	30 —	— —	3 —	2 91
	Slunj	5 30	2 83	2 96	3 66	2 77	1 84	1 60	4 12	15 —	— —	2 68	5 —
	Vrginmost	5 —	3 —	3 —	3 —	2 —	2 —	2 —	8 50	12 —	10 —	3 —	3 21
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	6 29	4 54	4 15	4 29	5 45	2 75	2 82	8 14	19 67	19 86	2 45	3 25
1879.	Dubica	5 —	5 —	3 —	3 30	3 —	3 —	2 50	7 —	28 —	28 —	1 50	2 —
	Dvor	6 50	4 66	4 50	4 43	2 16	3 50	2 16	7 —	10 —	9 —	1 86	4 —
	Glina	8 20	6 —	6 —	6 50	5 —	3 60	3 20	13 40	25 —	28 —	2 60	2 66
	Ogulin	8 75	7 —	6 33	6 33	5 55	3 —	3 26	8 25	26 50	30 —	4 12	2 80
	Petrinja	8 25	5 41	4 25	5 75	4 25	3 33	3 33	8 25	14 20	11 33	2 83	4 75
	Rakovac	9 —	7 —	5 —	6 —	5 —	2 50	4 50	9 —	28 —	— —	4 —	3 80
	Slunj	6 60	4 —	3 20	5 —	3 80	2 24	2 38	6 80	17 —	15 —	3 —	6 —
	Vrginmost	8 —	6 —	6 —	6 —	5 —	4 —	3 —	10 —	20 —	15 —	3 —	4 10
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 54	5 63	4 79	5 41	4 22	3 15	3 04	8 71	21 09	19 47	2 86	3 76
1880.	Dubica	6 —	5 —	4 —	4 —	2 50	3 —	3 50	8 —	30 —	30 —	1 50	2 —
	Dvor	7 10	5 72	4 33	4 —	2 33	3 16	2 30	7 66	11 66	10 66	1 85	4 —
	Glina	8 50	6 50	6 50	6 —	4 —	4 —	3 —	12 —	25 —	28 —	2 —	2 66
	Ogulin	8 02	7 55	5 50	5 40	4 60	2 20	3 —	7 30	26 50	32 —	2 75	2 —
	Petrinja	8 —	6 —	4 16	4 33	3 25	3 —	3 16	8 75	15 20	12 33	2 66	3 25
	Rakovac	10 —	8 —	6 —	5 —	5 —	3 —	3 33	10 —	28 —	— —	2 —	3 40
	Slunj	5 20	3 10	2 90	3 80	2 80	1 96	1 80	4 80	19 —	12 50	2 26	4 —
	Vrginmost	6 —	4 —	4 —	3 —	2 50	2 —	2 50	8 —	16 —	10 —	3 —	3 —
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 34	5 73	4 67	4 44	3 37	2 79	2 82	8 31	21 42	19 35	2 25	3 04

Digitized by Google

Godišnje prorezne ciene. — Jahres-Durchschnittspreise.

Godina Jahr	K. podžupanija K. Vicegespanschaft	Pšenice Weizen		Raži Roggen		Ječma Gerste		Kukuruze Mais		Proje Hirse		Krumpira Erdäpfel		Zobi Hafer		Mohunja Hülsenfrüch.		Biela vina Weissweine		Crna vina Rothweine		Siena — Heu Meter-Zent.		Otave Grum. Meter-Zent.	
1876.	Belovar	8	—	7	—	4	50	6	—	4	—	2	—	2	—	7	—	7	—	7	—	1	—	1	50
	Jaska	6	42	5	25	4	—	5	07	4	—	2	74	2	86	6	64	11	—	10	85	2	12	2	70
	Karlovac	6	30	4	86	4	70	4	36	3	20	2	—	1	88	4	60	10	50	10	—	1	88	1	90
	Koprivnica	9	16	6	08	3	66	4	16	4	41	2	25	3	05	7	50	8	33	7	58	1	72	1	80
	Krapinske-topl.	7	51	5	70	4	42	4	94	4	92	3	—	2	79	4	61	7	80	10	—	2	62	2	63
	Križevac	7	57	6	—	4	90	4	75	4	32	1	84	3	13	6	41	8	50	7	50	1	46	1	80
	Križ	6	81	5	21	4	95	5	04	3	75	2	42	3	54	6	06	8	41	7	41	1	57	2	—
	Sisak	8	—	5	—	5	40	6	—	4	—	1	70	5	30	9	—	8	—	—	—	1	90	2	—
	Varaždin	8	31	6	—	5	—	5	45	5	52	2	90	3	33	5	93	9	40	10	30	2	23	2	14
	Zagreb	8	55	6	20	4	80	5	20	3	81	2	25	2	90	7	—	8	60	9	10	1	90	2	52
	Zlatar	6	8	5	04	3	90	6	20	5	06	3	46	3	32	7	06	7	30	8	—	2	05	1	85
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7	58	5	61	4	51	5	20	4	27	2	41	3	10	6	53	8	62	7	98	1	86	2	08
1877.	Belovar	8	—	7	—	4	50	6	—	4	—	2	—	2	—	6	50	8	—	8	—	—	80	1	50
	Jaska	6	53	5	12	4	—	5	34	4	02	2	82	3	02	6	92	11	—	11	14	2	—	2	90
	Karlovac	6	43	5	—	4	11	4	57	3	40	2	—	2	08	4	30	10	—	9	70	2	—	2	16
	Koprivnica	9	33	6	33	3	83	4	33	4	33	2	33	2	90	7	40	9	83	8	50	1	68	1	74
	Krapinsko-topl.	7	60	4	92	4	42	5	08	4	92	2	94	2	81	4	63	7	10	9	—	2	33	2	23
	Križevac	7	42	5	60	4	7[illegible]	4	76	4	26	1	78	3	03	6	04	8	80	7	78	1	45	1	80
	Križ	7	30	5	23	4	75	5	04	3	83	2	29	3	60	6	16	9	50	8	25	1	50	2	—
	Sisak	9	50	6	—	7	—	6	40	4	20	1	60	5	60	10	80	8	—	—	—	2	—	1	70
	Varaždin	7	81	5	78	4	73	5	40	5	32	2	62	3	18	5	51	9	08	10	30	2	11	1	88
	Zagreb	8	—	6	40	4	73	5	13	3	62	2	41	3	—	6	85	9	75	9	—	2	17	2	53
	Zlatar	6	80	5	44	4	20	6	—	5	66	3	64	3	40	8	40	6	70	8	—	1	95	1	85
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7	70	5	71	4	63	5	28	4	32	2	40	3	14	6	68	8	89	8	15	1	82	2	03
1878.	Belovar	7	50	6	50	4	—	5	—	3	50	1	80	2	—	7	—	8	—	8	—	1	—	1	50
	Jaska	6	25	4	81	3	65	4	96	3	70	2	40	2	21	5	72	9	28	9	50	1	96	2	58
	Karlovac	6	36	4	80	4	21	4	10	3	—	2	—	2	16	4	30	9	66	9	20	1	85	2	23
	Koprivnica	8	66	6	16	3	75	4	33	4	33	2	33	2	90	7	40	9	16	7	66	1	68	1	72
	Krapinske-topl.	6	60	4	60	4	14	4	98	4	62	2	81	2	65	4	23	5	77	8	—	2	35	2	—
	Križevac	8	—	6	16	5	—	5	05	4	35	2	21	5	—	5	30	7	75	6	58	1	64	1	89
	Križ	6	76	5	—	4	55	4	71	3	55	2	19	3	60	5	66	7	50	6	41	1	33	1	75
	Sisak	8	—	5	—	6	50	5	40	3	80	1	50	4	80	9	—	8	—	—	—	2	—	1	80
	Varaždin	7	90	5	73	4	70	5	10	5	40	2	37	3	11	5	40	6	70	8	90	2	04	1	98
	Zagreb	8	42	7	04	5	17	5	42	3	50	2	69	3	38	6	—	8	—	7	—	2	50	2	92
	Zlatar	7	22	5	20	3	84	5	56	5	[illegible]3	3	08	3	02	8	—	5	20	7	50	2	05	1	95
	1 Hektolitar Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7	42	5	55	4	50	4	96	4	14	2	30	3	17	6	18	7	73	7	16	1	85	2	03

Digitized by Google

Godišnje prorezne ciene. — Jahres Durchschnittspreise.

U godini Im Jahre	K. podžupanija K. Vicegespanschaft	Pšenice Weizen	Raži Roggen	Ječma Gerste	Kukuruze Mais	Proje Hirse	Krumpira Erdäpfel	Zobi Hafer	Mohunja Hülsenfrüch.	Vina biela Weissweine	Vina crna Rothweine	Sena — Heu Meter-Zent.	Otave Grum. Meter-Zent.
1879.	1 Hektolitar												
	Belovar	7 —	6 —	4 —	5 —	4 —	1 80	2 —	7 —	4 —	4 —	1 20	1 50
	Jaska	6 40	4 60	3 56	4 90	4 —	2 52	2 86	5 —	12 —	13 —	1 84	2 43
	Karlovac	6 71	5 14	4 35	4 35	3 28	2 21	2 08	5 60	10 70	9 —	2 10	2 32
	Koprivnica	8 66	6 41	3 83	4 33	4 25	2 41	2 96	7 60	10 33	8 91	1 54	1 60
	Krapinske-topl.	7 —	4 75	4 25	4 77	4 85	2 88	2 80	4 35	6 50	6 50	2 20	2 03
	Križevac	7 83	5 88	4 86	4 85	4 20	1 85	3 17	6 20	8 21	7 08	1 56	1 80
	Križ	6 86	5 16	4 75	4 79	3 41	2 26	3 70	6 05	12 30	10 50	1 52	2 —
	Sisak	8 —	4 50	6 —	4 50	5 —	2 30	5 10	8 50	6 —	— —	1 80	1 80
	Varaždin	8 31	6 09	4 85	5 15	5 40	2 41	3 23	5 71	8 72	9 50	2 —	1 82
	Zagreb	9 42	6 —	5 29	5 88	4 55	2 59	3 50	7 80	12 33	13 38	2 50	3 —
	Zlatar	7 18	6 24	4 06	6 56	5 66	3 48	3 50	8 80	7 30	9 —	2 25	1 95
	Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 58	5 55	4 53	5 —	4 42	2 43	3 17	6 60	8 94	8 26	1 86	2 02
1880.	1 Hektolitar												
	Belovar	8 —	7 —	4 50	6 —	4 —	2 —	2 —	7 —	10 —	10 —	1 20	2 —
	Jaska	6 53	4 81	4 —	4 92	4 12	2 58	2 98	6 80	12 —	13 —	2 15	2 92
	Karlovac	6 71	5 21	4 28	4 10	3 11	1 71	2 —	5 12	13 50	12 20	1 70	2 —
	Koprivnica	9 33	6 08	4 —	4 16	4 21	2 33	2 90	7 20	11 —	9 91	1 80	1 86
	Krapinske-topl.	7 20	5 —	4 51	5 43	5 05	2 91	2 95	4 96	9 —	10 66	2 50	2 63
	Križevac	7 75	6 38	5 46	4 90	4 05	1 91	3 21	6 10	9 58	8 25	1 72	1 90
	Križ	7 37	5 66	4 53	4 78	3 56	2 34	3 65	6 —	12 14	10 64	1 44	2 —
	Sisak	9 50	6 40	6 50	7 50	5 —	2 —	7 —	9 —	9 —	— —	1 80	2 —
	Varaždin	8 11	6 13	4 60	5 —	4 26	2 40	2 93	5 56	8 40	10 30	2 30	1 94
	Zagreb	8 17	6 08	4 66	5 38	3 64	2 61	3 15	5 —	11 22	10 22	1 83	2 06
	Zlatar	7 01	5 66	4 65	6 23	6 33	3 36	3 81	8 20	7 76	12 —	2 37	2 37
	Sveukupni prorez Gesammt Durchs.	7 79	5 86	4 69	5 31	4 30	2 38	3 33	6 45	10 33	9 74	1 89	2 15

Digitized by Google

Prorezne ciene po pojedinih četvrtih g. 1880. — Durchschnittspreise nach den Jahres-Quartalen 1880.

Godišnji četvrt Jahres Quartal po metričkoj centi	Pšenica — Weizen				Raž — Roggen				Ječam — Gerste				Zob — Hafer				Kukuruz — Mais			
	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880
I.	10.75	9.44	8.05	12.07	8.58	7.11	6.06	8.51	6.22	6.15	5.50	7.39	7.42	5.79	5.53	7.—	6.07	6.69	5.—	7.56
II.	11.28	9.17	8.14	10.75	8.42	7.06	5.90	8.37	5.82	5.93	5.54	7 —	8.37	5.65	5 55	7.15	6.78	6.69	5.48	7.70
III.	9.60	7.27	9.46	9.15	7.01	5.14	6.48	6.90	5.39	4.32	5.93	5.40	6.88	4.82	5.90	5.28	6.92	5.88	6.28	7.30
IV.	9.62	6.59	11.23	10.03	7.12	4.66	8.28	8.—	6.31	4.25	6.81	6.15	6.59	4.87	6.51	5 58	6.77	4.61	7.63	5.94
Prorez god. Jahresdurchschnitt	10.31	8.12	9.22	10.50	7.78	6.24	6.68	7.94	5.94	5.16	5.70	6.48	7.32	5.28	5.87	6.25	6.63	5.97	6.10	7.12

Godina — Jahr	Grašak — Erbsen				Leća — Linsen				Pasulj — Bohnen				Proso — Hirse				Korun — Kartoffeln			
	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880	1877	1878	1879	1880
	26.38	24.71	24.39	23.87	26.86	25.85	23.95	24.85	9.25	9.—	8.28	8.78	6.06	5.06	5.30	5.84	4.39	3 62	3.30	3 99

Digitized by Google

		Hekt. biela vina	Hekt. crna vina	Hekt. ukupno
god. 1876	ubrano	385.620	79.404	465.024
„ 1877	„	386.090	93.924	480.014
„ 1878	„	546.610	125.260	671.870
„ 1879	„	432.101	96.560	528.661
„ 1880	„	257.972	47.179	305.151

Ovaj prirod čini u petgodišnjem prorezu 490.144 Hektl. vina ubranoga na 38.146 Hektara vinograda, (vidi skrižaljku označujuću površinu i svojstvo tla) čini po Hektaru 12.85 Hektl. Vinogradi, ležeći blizu gradova, izkazuju mnogo povoljnije razmjerje prihoda vina prama površini tla. Tako vidimo na sliedećoj skrižaljčici, da se u vinogradih od šest pomenutih gradova na ukupnoj površini od Hektar. 609 u prorezu bere Hekt. 11852 ili po Hektaru 19.46 Hektl.

Gradovi	Iznos površine vinograda u hektarih.	Količoća proizvedenoga vina u hektolitrih.
Zagreb	200	2094
Karlovac	7	150
Sisak	17	262
Varaždin	201	4976
Križevci	163	3820
Tv. Ivanić	21	550

Prirod vina godine 1880. zaostaje jošte iza ovoga dosta slaboga proreza quantitativno, a qualitativno bit će vino godine 1880. najslabije cieloga ovoga stoljeća.

Uzprkos nevaljanosti vina nisu ciene znatno pale, čemu je razlog, što ga je vrlo malo ubrano, pa je potražba dosta živahna bila. Dakako da vino godine 1880. neće moći resiti pivnice vinogradara, te će se i većim dielom kao mlado vino potrošiti. Ciene vina važnijih vinskih tržišta u god. 1880. ubilježene su na sliedećoj skrižaljki, a one po podžupanijah i kotarih navedene su u predhodećih podatcih. Dakako da se tuj iztaknute ciene razu-

Digitized by Google

Poprečne tržne ciene vinu u godini 1880.

Markt-Durchschnitts-Preise von Wein im Jahre 1880.

Mjesec — Monat	Zagreb		Varaždin		Karlovac		Sisak		Križevac		Kostajnica	
	1 Hektolitar											
	staroga alten	novoga neuen	staroga alten	novoga neuen	novoga alten	novoga neuen	staroga alten	novoga neuen	staroga alten	novoga neuen	staroga alten	novoga neuen
	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.	fr.
Siečanj — Jänner	20	12	16	8	24	16	18	12	24	12	18	9
Veljača — Februar	20	12	16	8	24	16	18	11	26	14	18	9
Ožujak — März	20	12	16	8.50	25	16	18	14	24	14	18	9
Travanj — April	20	12	16	8.50	25	16	20	15	24	14	18	9
Svibanj — Mai	20	12	16	8.50	25	16	20	15	24	14	18	9
Lipanj — Juni	20	14	16	8.50	25	16	22	16	?	?	18	9
Srpanj — Juli	20	14	16	8.50	26	16	22	18	?	?	18	9
Kolovoz — August	20	14	16	8.50	26	16	22	18	?	?	18	10
Rujan — September	20	14	18	9.50	26	17	22	18	?	?	18	10
Listopad — Oktober	20	12	18	10.50	28	?	22	15	?	?	18	10
Studeni — November	20	12	18	9.50	25	13	22	15	?	?	?	?
Prosinac — December	20	12	18	10.50	25	?	22	15	?	?	?	?
Poprečno: Durchschn:												
za god. 1877	16·50	10.50	—	—	34.	16.	34.	27.50	22.50	16.50	28.50	16.
za „ 1878	18·84	13.	16.	10.67	27.16	16.38	23.84	27.50	16.08	9.34	25.75	15.09
za „ 1879	19.34	10.34	18.34	6.	23.90	15.35	18.50	11.34	18.34	8.20	18.	9.34
za „ 1880	20.	12·66	16.66	8.90	25.33	15.80	20.66	15.16	24.33	13.66	18.	9.40

mievaju, što se novoga vina tiče, uvjek za predprošlu godinu. Pravu cienu vina od godine 1880. donieti će naš izvještaj buduće godine.

Izvoz vina u godini 1880. bio je na postajah južne željeznice polag željezničkoga izkaza . . . . . Hektl. 62.511
a uvoz . . . . . „ 24.451
iznaša dakle čisti izvoz . . . . . „ 38.060
ovomu se mogu pribrojiti $^3/_4$ u Sisak dopremljenoga vina, koje ide za Bosnu (17.486 Hektl.) po tomu bio bi čisti izvoz na toj prugi Hektl. 51.175 prama u god. 1879. Hektl. 43.045 dakle više za 8130 Hektl. Na ugar. državnoj željeznici: doprema (uključivo 25.915 Hektl. dopremljenih na Rieku, koji se imadu u čisti izvoz sa najmanje 75% staviti) Hektl. 35.987. Odprema iznaša Hektl. 30.925; uračunajuć odpremi od riečke svote $^3/_4$

Digitized by Google

bio bi čisti izvoz Hektl. 14.377 dakle ukupno kod obih željeznicah Hektl. 65.552 Računajuć Hektolitar po poprečnoj godišnjoj cieni staroga i novoga vina, bila bi vriednost izveženoga vina u godini 1880 po prilici for. 1,000.000. Dali je vino kroz Rieku izveženo skroz hrvatske proveniencije, a ne dielomice ugarske, to se iz podataka željezničkih razabrati nemože.

Stočarstvo.

Da nije zlosretne govedje kuge, koja se sporadički pojavlja kao tinjajuća vatra sad u ovom sad u onom mjestu Hrvatske, te da nije bilo i drugih prirodnih nepogodnosti, mogli bi svakako konstatovati napredak u stočarstvu, jer je baš u ovih zadnjih godinah mnogo za podignuće broja i oplemenjenje domaće stoke učinjeno.

Godine 1879. kada je hrvatski sabor za promicanje pojedinih grana gospodarstva dopitao svotu od for. 20.000 nabavljeno je za razne podružnice hrv. slav. gospodarskog družtva 16 bikova i 10 junica čuvene möhltalske pasmine. Godine 1880. nabavljeno je iz novo dopitane svote od for. 10.000 u kulturne svrhe 48 bikova i junica möhltalske i mürzthalske pasmine. U ovih pet godina votirao je hrvatski sabor u gorespomenute svrhe ukupno for. 50.000 i to god. 1876. for. 4000 god. 1877 for. 8000 god. 1878. for. 8000 god. 1879. for. 20.000 a god. 1880. for. 10.000. U svih podružnicah, gdje se je uvela möhltalska i mürzthalska pasmina, opaža se povoljan napredak stočarstva. Nesamo da se u podružnicah uzgojivaju čiste pasmine telići, nego i telići koji proizlaze iz križanja domaćih krava sa prije pomenutimi bikovi, jesu mnogo veći i ljepši od telića lih domaće pasmine. Prije znalo je biti čitavih občina sa 500 krava bez jednoga bika, a danas već imadu takove občine po 3 i 4 bika. Nastojanjem hrv. slav. gospodarskoga družtva dotjerat će se do toga, da bude po zahtjevu racionalnoga gospodarstva na 80 krava po jedan bik.

O čem se u Hrvatskoj radilo već evo nekoliko godina, počelo se takodjer nastojati godine 1880. i u obsegu glavnoga zapovjedničtva u bivšoj krajini. Podružnicam gospodarskim u Glini i Otočcu podieljena je tečajem te godine podpora od 400 for. svakoj za nabavu valjanih bikova.

I veleposjednici počeli su nabavljati na vlastiti račun stoke bolje möhltalske pasmine, videć liep napredak podružnica u tom pravcu.

Najliepši napredak u stočarstvu pokazao se je dosele u podružnici Sv. Ivanskoj-Zelina, pa u Križevcih, gdje-se nalaze već više godina bikovi möhltalske pasmine.

Digitized by Google

Kod drugih podružnica nije se jošte mogao bitni napredak polučiti, jer one posjeduju novo nabavljene bikove stopram prvu, drugu i treću godinu. Nu bilo je jurve skranje vrieme, da se stočarstvu pripomogne, jer inače pogibosmo.

Pošastni pregled na sliedećoj skrižaljci izkazuje gubitak od 806 glava u godini 1880. U prijašnjih godinah bili su takodjer prilično isti gubitci. Skrižaljka o broju i vriednosti stoke, koja stoji uz pregled pošastni, nimalo nije povoljna, konstatuje bo u provincialu nazadak broja od circa 9% po tomu i nazadak sveukupne vriednosti stoke u tih pet godina.

Ako nas ali priroda obdari plodnijimi godinami, ako nam zatim govedja kuga prestane jednoč rogatu marvu harati, temeljite nade je, da će naši izvještaji o stočarstvu u buduće mnogo povoljniji biti, jer se u istinu mnogo za unapredjivanje ove grane gospodarstva čini.

Trgovina rogatom marvom bila je tečajem prošlih godina često puta prekinuta povodom govedje kuge; tržne ciene nisu uslied toga mogle postignuti prave stalnosti. Poprečnu cienu marve u ovih 5 godina bilježimo na osebnoj iza broja stoke stojećoj skrižaljki. Skrižaljke o gibanju govedje kuge, o broju i cieni stoke sliede na str. 33., 34., 35., 36. i 37.

Konjarstvo.

Da uzmogne obširnije i točnije progovoriti o konjarstvu u nas, kao i zaprieke spomenuti, koje razvoju istoga na putu stoje, obratila se je ova komora preko vis. vlade na ravnateljstvo zem. hrv.-slav. pastuharne u Varaždinu molbom, da joj na stavljena pitanja odgovori. Odgovori ti daju podpunu željenu sliku, te ih u saveznom sliedu saobćujemo.

Prileżeća skrižaljka pruža nam izkaz o broju pastuha u zem. pastuharni u Varaždinu u razdobju od 1876.—1880. Taj broj pastuha nedovoljava potrebi, koja se u zemlji izkazuje, a isto tako premalo je postaja, na kojih se oni za porabu nalaze, ali ni te nedostatne postaje nisu dovoljno popunjene, s toga nemože se nigdje dovoljno zahtjevom zadovoljiti, radi česa imalo bi se dapače podupirati razplodjivanje po privatnih pastuhih tako dugo, dok vladi nebude moguće, da za temeljito poboljšanje razplodjivanja nabavi dovoljan broj pastuha dobre i plemenite pasmine. Uspjeh razplodjivanja i oplemenjivanja domaće pasmine konja sa pastuhi zem. pastuharne naveden je u opazki sliedeće skrižaljke.

O samom konjarstvu u nas težko je sud izreći, no u nekojih predielih ipak je ono na takvom stepenu napredka, da se ni u drugih zemljah bolji

Digitized by Google

Pošastni pregled

o gibanju govedje kuge u području kr. hrv.-slav. dalm. zemaljske vlade tečajem god. 1380.

Stand der Epizootien

im Bereiche der königl. kroat.-slav. dalm. Landes-Regierung im Jahre 1880.

Podžupanija Vicegespanschaft	Mjesto Ort	Dan — Tag: kad se je pošast pojavila des Ausbruches	Dan — Tag: kada je dojavljena der Anmeldung	Dan — Tag: prvoga uredov. izvida der ersten commission. Untersuchung	kod izvida popisano km. bei der Untersuchung constatirt Stücke	broj okuženih kućah Zahl der verseuchten Häuser	Od kada se je pošast u pojedinih mjestih pojavila do svršetka iste je skupa Vom Tage des Ausbruches bis zur gänzlichen Erlöschung der Viehseuche sind: obolilo erkrankt	ozdravilo gesundet	parnulo erlegen	ubijeno bi gekeult worden: bolestnih kranke	ubijeno bi gekeult worden: sumnjivih verdächtige	skupni gubitak stoke Gesammtverlust an Vieh	broj zaostale stoke Zahl der verbliebenen Thiere	dan kada je oglašeno, da je pošast prestala an welchem Tage das gänzl. Erlöschen der Seuche publ. wurde	Opazka Anmerkung
Karlovačka	Prilišće	11/5	12/5	13/5	296	1	2	—	2	—	—	2	294	3/6	
	Mateše	26/5	1/6	1/6	144	1	2	—	—	2	—	2	142	21/6	
	Pravotina	25/5	31/5	2/6	451	1	1	—	1	—	1	2	449	23/6	
	Paka Mala	19/5	19/5	22/5	153	1	1	—	—	1	2	3	150	12/6	
	Jančani	12/5	25/5	26/5	155	1	5	—	1	4	1	6	149	16/6	
	Rosopajnik	19/5	25/5	27/5	120	1	1	—	1	—	3	4	116	17/6	
	Polje	18/5	19/5	20/5	633	14	26	—	3	23	72	98	435	5/7	
	Klanjac	7/5	20/5	20/5	181	16	17	—	4	13	37	54	127	5/7	
	Zorkovac	20/7	21/7	21/7	412	9	19	—	—	19	43	62	150	25/8	
	Močile-Severin	2/7	3/7	4/7	290	17	34	—	5	29	44	78	112	2/10	
Sisačka	Kozjača	20/5	7/6	9/6	446	1	5	—	3	2	15	20	426	30/6	
Krap. toplička	Rakovac	12/6	15/6	15/6	413	1	1	—	1	—	10	11	102	5/7	
Požežka	Cernik	11/8	13/8	14/8	1096	7	12	—	2	10	37	49	447	12/10	
Belovarska	Ferdinandovac	15/8	1/9	3/9	1028	9	135	22	105	8	27	140	688	22/10	
	Sesvete	18/9	19/9	19/9	1138	49	78	—	20	58	197	275	863	28/11	
Ukupno u 16 mjestih Zusammen in 16 Ortschaften		—	—	—	6956	129	339	22	148	169	489	806	3350	—	

Digitized by Google

Broj stoke i vriednost. — Zahl und Werth des Viehstandes.

Godina Jahr	U kr. podžupaniji in der k. Vicegespanschaft	Komada — Stückzahl					Ukupna vriednost Gesammt-Werth
		konja Pferde	volova Ochsen	krava Kühe	svinja Schweine	ovaca Schafe	
1876.	Belovar	13.807	8.290	14.978	26.065	12.981	1,886.484
	Jaska	1.368	4.100	8.831	9.299	74	948.225
	Karlovac	1.398	7.247	10.074	14.016	8.558	1,201.077
	Koprivnica	5.565	3.049	9.446	17.423	6.224	1,202.749
	Krap. toplice	1.862	2.184	5.719	14.469	—	787.961
	Križevac	3.768	8.876	17.705	32.898	3.650	1,891.186
	Križ	5.629	8.090	13.865	23.533	1.836	1,571.437
	Sisak	6.226	2.473	8.091	18.970	120	1,648.350
	Varaždin	3.490	4.207	15.050	27.925	2.000	1,678.954
	Zagreb	9.917	6.110	9.679	18.689	345	1,967.012
	Zlatar	1.356	2.505	10.096	22.271	—	945.128
	Ukupno — Zusammen	54.386	57.131	123.534	225.588	35.788	15,728.563
1877.	Belovar	11.630	8.480	14.873	23.734	12.406	1,956.434
	Jaska	1.342	4.002	8.527	8.986	74	924.786
	Karlovac	1.364	7.030	9.559	13.148	6.679	1,128.150
	Koprivnica	5.617	3.139	9.394	16.901	6.211	1,245.313
	Krap. toplice	1.789	2.071	5.495	15.052	—	758.625
	Križevac	3.466	8.530	15.359	27.575	3.420	1,754.518
	Križ	5.121	7.759	13.247	21.055	1.630	1,485.926
	Sisak	6.469	2.301	8.770	19.210	83	1,687.329
	Varaždin	3.357	4.075	14.480	26.698	2.000	1,583.064
	Zagreb	10.130	6.490	10.235	22.199	339	2,109.706
	Zlatar	1.161	2.548	9.960	20.508	—	881.022
	Ukupno — Zusammen	51.446	56.425	119.899	215.066	32.842	15,514.873
1878.	Belovar	10.375	8.010	15.203	23.687	12.109	2.043.205
	Jaska	1.397	4.229	8.167	8.655	64	917.720
	Karlovac	1.289	6.604	8.628	12.295	6.365	1.043.180
	Koprivnica	5.525	2.958	9.033	16.429	6.084	1.182.912
	Krap. toplice	1.770	2.091	5.277	14.320	—	759.701
	Križevac	3.260	7.987	15.007	24.890	3.315	1,751.124
	Križ	4.958	7.551	13.219	19.536	1.589	1,499.026
	Sisak	6.509	2.183	8.598	20.592	96	1,695.198
	Varaždin	3.405	3.950	14.096	25.390	1.900	1.590.804
	Zagreb	10.004	6.393	10.318	22.685	342	2.010.984
	Zlatar	1.066	2.761	9.410	19.464	—	838.701
	Ukupno — Zusammen	49.556	54.717	116.956	207.943	31.864	15,332.555

Digitized by Google

Broj stoke i vriednost. — Zahl und Werth des Viehstandes.

Godina Jahr	U kr. podžupaniji in der k. Vicegespanschaft	Komada — Stückzahl					Ukupna vriednost Gesammt-Werth
		konja Pferde	volova Ochsen	krava Kühe	svinja Schweine	ovaca Schafe	
1879.	Belovar	11.299	8.233	15.149	23.877	12.894	1,961.821
	Jaska	1.455	4.062	7.896	7.441	49	842.173
	Karlovac	1.260	6.503	8 520	11.580	6.014	1,043.068
	Koprivnica	5.271	3.094	9.170	16.113	5.994	1,182.888
	Krap. toplice	1.799	2.014	4.964	14.409	—	651.161
	Križevac	3.332	7.300	13.966	22.369	3.100	1,441.800
	Križ	4.790	7.800	13.508	21.707	1.553	1,463.998
	Sisak	6.301	2.043	8.802	19 499	115	1,671.025
	Varaždin	3.213	3.796	13.602	24.035	1.600	1,478.782
	Zagreb	6.885	5.974	10.005	21.165	354	1,653.190
	Zlatar	992	2·629	9.545	19.030	—	796.943
	Ukupno — Zusammen	46.597	53.448	115.127	201 225	31.673	14,186.849
1880.	Belovar	11.298	8.428	16.172	23.462	12.902	2,459.028
	Jaska	1.377	3.973	7.738	8.231	55	886.283
	Karlovac	1.195	6.207	8.097	10.580	4.885	893.927
	Koprivnica	5.551	3·077	8.991	15.414	6.002	1,213.008
	Krap. toplice	1.603	1.858	4.488	13.084	—	624.418
	Križevac	3.139	6.828	13.468	19.524	3.000	1,354.372
	Križ	4.651	7.643	13.263	19.452	1.566	1,412.525
	Sisak	6.366	2.199	8.652	19.860	112	1,794.816
	Varaždin	3.162	3.715	12.916	23.234	1.524	1,385.892
	Zagreb	5.940	5.850	9.694	18.447	366	1,598.027
	Zlatar	1.008	2.745	8.565	17.992	—	748.990
	Ukupno — Zusammen	45.290	52.523	112.044	189.280	30.412	14,371.286

*

Digitized by Google

Broj stoke i vriednost. — Zahl und Werth des Viehstandes.

Godina Jahr	C. kr. kotar K. k. Bezirk	komada — Stückzahl					Ukupna vriednost Gesammt-Werth
		konja Pferde	volova Ochsen	krava Kühe	svinja Schweine	ovaca Schafe	
1876.	Dubica	2.907	2.175	3.540	9.541	201	598.949
	Dvor	1.653	2.018	1.207	4.369	3.633	271.935
	Glina	3.779	3.723	5.670	6.328	3.050	648.534
	Ogulin	1.079	3.915	3.141	2.389	16.349	477.380
	Petrinja	2.001	1.191	2.393	3.483	303	235.597
	Rakovac	731	4.673	4.002	4.989	6.646	524.389
	Slunj	2.774	5.040	6.125	6.525	22.062	701.466
	Vrginmost	1.666	4.054	4.830	4.844	2.382	537.168
	Ukupno — Zusammen	16.590	26.789	30.908	42.468	54.626	3,995.418
1877.	Dubica	3.029	2.581	3.657	9.854	197	693.448
	Dvor	1.619	2.080	1.221	4.230	3.822	273.705
	Glina	4.021	3.816	5.887	6.659	3.064	694.530
	Ogulin	1.119	3.795	3.220	2.363	16.008	492.517
	Petrinja	2.112	1.211	2.526	3.514	268	277.444
	Rakovac	737	4.935	4.244	4.613	8.198	585.602
	Slunj	2.627	6.194	5.732	6.579	22.870	655.327
	Vrginmost	1.898	3.957	4.709	4.698	2.382	537.618
	Ukupno — Zusammen	17.162	28.569	31.196	42.510	56.809	4.210.191
1878.	Dubica	2.826	1.915	3.415	8.945	120	622.375
	Dvor	1.773	2.002	1.168	3.797	3.756	282.996
	Glina	3.863	3.621	5.983	7.101	3.102	915.322
	Ogulin	1.086	4.255	3.092	2.564	17.621	606.730
	Petrinja	2.060	1.139	2.574	3.395	281	285.961
	Rakovac	797	4.708	3.975	4.845	5.781	587.560
	Slunj	2.494	6.194	6.200	7.519	21.755	893.268
	Vrginmost	1.725	3.605	5.031	5.274	2.918	621.155
	Ukupno — Zusammen	16.624	27.439	31.438	43.440	55.334	4.815.367
1879.	Dubica	2.742	2.147	3.605	13.097	172	699.137
	Dvor	1.554	2.051	1.026	4.541	3.438	245.478
	Glina	3.802	3.590	5.672	8.203	3.182	649.663
	Ogulin	1.102	3.840	3.104	2.366	13.671	466.036
	Petrinja	2.027	1.184	2.428	3.548	263	258.060
	Rakovac	916	4.623	4.271	5.048	7.336	551.010
	Slunj	2.319	5.407	6.223	6.760	21.827	754.672
	Vrginmost	1.635	3.847	4.564	8.193	3.208	478.911
	Ukupno — Zusammen	16.097	26.689	30.893	51.756	53.097	4,102.967
1880.	Dubica	3.129	2.408	3.915	11.353	254	811.717
	Dvor	1.654	1.985	954	3.729	3.471	235.484
	Glina	3.955	4.323	6.223	7.909	3.450	782.127
	Ogulin	1.040	4.091	3.513	2.276	19.652	523.618
	Petrinja	2.183	1.259	2.635	3.745	369	268.949
	Rakovac	893	5.598	4.777	5.130	10.815	637.725
	Slunj	2.538	6.258	7.186	8.800	23.015	833.832
	Vrginmost	1.690	4.287	4.912	5.847	4.157	582.122
	Ukupno — Zusammen	25.182	30.209	34.115	48.789	65.183	4,675.574

Digitized by Google

Poprieèna ciena stoke u kotarih. — Poprieèna ciena stoke u podžupanijah.

Vieh - Durchschnittspreise in den Bezirken. — Vieh - Durchschnittspreise in den Vicegespanschaften.

Stoka Thiere	Godine — Im Jahre										Godine — Im Jahre									
	1876		1877		1878		1879		1880		1876		1877		1878		1879		1880	
Konji — Pferde	45	91	51	34	58	21	44	96	49	62	67	—	65	11	64	25	59	92	61	96
Volovi — Ochsen ...	48	—	50	32	52	53	49	—	49	86	94	90	98	—	100	80	96	55	98	48
Krave — Kühe	31	50	32	25	36	96	31	78	32	65	40	60	42	18	38	—	42	30	40	—
Telad — Kälber	5	25	5	56	6	18	7	09	5	54	5	25	5	25	6	25	5	75	5	50
Svinje — Schweine .	14	61	15	48	16	50	12	63	14	54	12	55	12	40	12	96	11	81	12	85
Odojci — Ferkel ...	2	62	2	71	3	—	2	52	2	49	1	62	1	62	1	87	1	87	1	87
Ovce — Schafe	4	21	4	38	5	15	4	49	4	60	3	—	3	35	5	15	4	87	4	50

nenadje. Ondje, gdje je oplemenjivanje dosta dugo uvedeno, nalazi se pretežno bolja pasmina nego na onih mjestih, gdje je konjarstvo kroz domaće pastuhe razplodjivano. U prvom slučaju sačinjava konjogojstvo veliki dio zemaljskoga prihoda, dočim u potonjem slučaju nepruža skoro nikakve druge koristi osim slabe radne sile.

Kroz državne pastuhe razplodjeni konji uzdrže skoro posvuda plemenitiji tipus, i sačinjavaju unosan trgovački predmet za gojitelje. Nisu riedki slučajevi, da se jednogodišnje ždriebe proda po 150 for. Ta prodaja je doduše bezumna, jer bi više koristi gojitelj od konja imao, da ga dulje drži. Ladanjski konjogojitelj ili prodade plemenitijega konja skroz mlada, ili ga, akoprem se nije još razvio niti u jakosti učvrstio, već nakon druge godine upregne, s toga i nalazi se kod nas riedko kada konj sa pet godina, da bi bio dobro sačuvan.

S Ugarskom graničeći predieli goje osobito dobre konje od državnih pastuha, ali većim dielom prodaju mlade konje u Ugarsku, gdje se često prodaju poslje vrlo skupo pod imenom vlastitih gojenaca.

Digitized by Google

U pastuharni državnoj u Varaždinu imade pastuha:

38 arabskih polukrvnih
3 punokrvna
29 englezkih polukrvnih
1 punokrvan
9 normanske pasmine
3 anglo norm. „
3 norfolkske „
26 lipičanske „
2 sedmogradske „
1 rimske „

Ovi pastuhi razdieljuju se po zemlji prama tomu, kakva je gdje konjska pasmina. Ondje gdje su težke bedevije kano u Podravini, u njemačkih naselbinah u Slavoniji, a naročito po Sriemu, upotriebljuju se ponajviše normanski, anglo-normanski, norfolkski i težki englezki, a ostali pastuhi razdieljuju se već prama pasmini bedevija. Svaki pastuh upotriebljuje se obično kroz 4 godine na istoj postaji, a poslje njega dodje opet po mogućnosti pastuh iste pasmine, a tim načinom stvaraju se succesivno pasmine, jer pravih zemaljskih pasmina neima ovdje nego li malenih neznatnih, malo vriednih konja, sve ostalo već je križanjem donekle oplemenjeno.

Ako se obidje područje starih postaja za oplemenjivanje, to će se posve lako razpoznati moći pasmina razplodjivajućih pastuha, pa kada bi siromaštvo seoskoga pučanstva dozvoljavalo, po državnih pastusih zaplodjene konje odgojavati i njegovati onako, kako treba, to bi moralo već od mnogo godina postojećih državnih pastuhah, konjarstvo mnogo veće i obćenitije razširenje naći. Ovako ide često baš najbolje po zlu, ili samo kukavno izraste, jer se mnogo manji dio seoskih konjogojitelja i to samo u nekojih predielih, konjarstvu u poznatom svom interesu valjanije posvećuje.

Ako i imade okružja, gdje konji neznatan ili nikakov tip neimadu, Hrvatska i Slavonija bez dvojbe one su zemlje u prvom redu, gdje bi konjarstvo u veliko napredovalo, kada bi se toj grani gospodarstvenoj više pomnje i podpore posvećivalo.

Svaki, komu su poznati odnošaji konjarstva, sve potežkoće, neprilike, dà zaprieke, koje se poradjaju kod konjogojstva u zemlji uslied grčevitog obdržavanja umišljenih načela odgojivanja, znade, da je uplivanje i vodjenje konjarstva ciele zemlje mnogo teže, nego li samo konjogojstvo, a da se posvevidni uspjesi poluče, neobhodno su nuždne razpoložbe, imenito shodno materijalno podupiranje.

Digitized by Google

Prama tomu bilo bi nuždno, da se taj za obću dobrobit toli važan činbenik unapriedi:

a) da se državni pastusi pomnože do faktične potrebe.

b) da se popišu sve za razplod označene bedevije, i razdiele po okružjih; da se nepopusti od uzpostave načela, koje se kani stvoriti.

c) Pomno i izkusno izabiranje za razplod možebit upotriebljivanih privatnih pastuha.

d) da se zakonom izključe od razplodjivanja privatni zločesti pastuhi.

e) Po mogućnosti podučavanje gojitelja o gojenju i štićenju gojenčadi, a naročito da neuporabljuju prerano mlade konje.

Ove succesivno i valjano provedene točke morale bi, uz opreznost, vremenom podpun pokret konjarstva na bolje proizvesti.

Trgovina sa konjima ponarasla je osobito godine 1880. u kojoj su Goričani i Talijani vrlo mnogo pokupovali. Točne podatke o broju izveženih konja neimamo, nu sajmovni izvještaji svi glase, da je prodaja konja povoljna bila. Skrižaljka na strani 40. i 41. izkazuje broj pastuha itd.

Ovčarstvo.

Što smo u naših predhodećih izvještajih o ovčarstvu izrekli, trebalo bi nam i ovaj put opetovati, jer se u tom pravcu nikakovi napredak nekonstatuje. Broj ovaca u civilnoj Hrvatskoj pao je pače u ovom petgodišnjem razdobju iza god. 1876. za punih 15%; (vidi skrižaljku o broju stoke itd.) u bivšoj krajini pokazuje se doduše kvantitavni prirast od 19% nu kvalitativno ni tu napredka neima.

Gornja krajina, zatim dio karlovačke i riečke podžupanije vrlo je po svojih prirodnih odnošajih usposobljen za gojenje ovčarstva; shodno bi bilo, da visoke vlade obiuh ovih pokrajina oprediele stalnu svotu, od one za kulturelne svrhe votirane, takodjer za nabavu valjanih ovana plemenitije pasmine. Po podatcih ovokomorskih bilo bi u našem komorskom okružju 95.595 kom. ovaca i to god. 1880. u civilnoj Hrvatskoj 30.412 k. u bivšoj krajini 65 183 k. Računajuć vriednost istih po popriečnoj cieni od 4 for. 50 nč. čini for. 430.177.

Svinjogojstvo.

Već se je mnoga rieč povela, tako u gospodarskih podružnicah, kako i u glavnih skupština gospodarskoga družtva o načinu, kojim bi se uzgoj

Digitized by Google

I z k a z

broja pastuha zem. pastuharne u Varaždinu, koji su u godinah 1876., 1877., 1878., 1879. i 1880. izpostavljeni bili na sliedećih postajah razplodjivanja radi.

Postaja — Station	Zemlja — Land	k. županija — k. Comitat	Postaja Station	Pastuha bijaše izpostavljeno godine Zahl der angestellten Hengste im Jahre					Opazka Anmerkung
				1876	1877	1878	1879	1880	
Br. 1. u Varaždinu	Hrvatska	varaždinska	Varaždin	1	—	—	3	3	Oplodjeno bijaše: — Hievon wurden:
			Križovljan	3	2	—	—	—	God. 1876. po (von) 119 pastuha (Hengsten) 3577 bedevija (Stuten belegt)
			Ivanec	2	2	2	—	—	„ 1877. „ 118 „ „ 4324 „ „
			Štefanec	2	2	2	—	—	„ 1878. „ 117 „ „ 4868 „ „
			Zlatar	3	3	3	2	2	„ 1879. „ 117 „ „ 4035 „ „
			Sv. Križ	2	—	—	—	—	„ 1880. „ 112 „ „ 4883 „ „
			Horvatska	2	2	2	2	2	
			Vinica	—	—	3	3	3	
			Martianec	1	1	1	1	1	
		križevačka	Raven	2	2	2	—	—	
			Sv. Ivan Žabno	2	2	2	2	2	
			Gjelekovec	3	3	3	3	3	
			Ludbreg	3	2	3	4	3	
			Virje	2	2	3	3	2	
			Peteranec	2	—	—	—	—	
			Križevci	—	—	—	2	2	
		zagrebačka	Zagreb	2	2	—	—	—	
			Jaska	4	4	3	3	3	
			Vel. Gorica	4	3	3	3	4	
			Kutina	2	2	2	—	—	
			Jankomir	—	—	—	—	2	
			Jakovlje	—	—	2	2	2	
			Sv. Ivan Zelina	—	—	—	3	2	
			Rečica	—	2	2	2	2	
			Topolovec	—	2	2	2	—	
		belovarska	Gjurgjevac	8	8	7	6	5	
			Pitomača	2	2	2	2	2	
			Berek	—	—	—	2	2	
			Ivanić Kloštar	—	2	2	—	—	
			Iznos	52	50	51	50	48	

Digitized by Google

Ausweis

über die während der Deckperiode 1876, 1877, 1878, 1879, 1880 in den nachbenannten Beschälstationen exponirt gewesenen Beschäler des kgl. kroat.-slav. Hengsten-Depots in Varasdin.

Postaja — Station	Zemlja — Land	k. županija — k. Comitat	Postaja Station	Pastuha bijaše izpostavljeno godine Zahl der angestellten Hengste im Jahre					Opazka Anmerkung
				1876	1877	1878	1879	1880	
			Prenos	52	50	51	50	48	
Br. 1.	Slavonija	virovitička	Virovitica	4	4	4	3	3	
			Terezovac	2	2	2	2	2	
			Čabuna	—	1	1	1	1	
Br. 2. u Osieku			Osiek	4	3	4	7	4	
			Valpovo	2	2	2	1	2	
			Orahovica	2	2	—	2	2	
			Djakovo	2	2	2	3	2	
			Slatina	—	—	—	—	—	
		požežka	Pleternica	2	2	2	—	—	
			Daruvar	4	4	3	4	2	
			Kula	—	—	—	2	2	
			Požega	—	—	—	—	2	
		sriemska	Vukovar	2	2	2	3	2	
			Šid	—	2	2	3	—	
			Ruma	3	3	3	3	2	
			Čalma	3	2	2	2	2	
			India	4	4	4	6	3	
			Lovász	—	—	2	2	2	
			Erdevik	—	—	—	—	2	
			Grabovo	1	—	—	—	—	
Br. 2. u Osieku	Hrvatska	krajiški kotari	Gospić	2	2	1	2	2	
			Otočac	2	2	2	2	2	
			Vojnić	2	—	—	—	—	
			Glina	2	2	2	2	2	
			Sunja	2	2	2	2	2	
	Slavonija		Nova Pazua	2	3	2	3	2	
			Mitrovica	2	2	2	2	2	
			Zemun	2	2	2	3	2	
			Trnjane	2	2	2	—	2	
			Vinkovci	2	2	2	2	2	
			Babina greda	2	2	2	2	2	
			Novska	2	2	2	—	2	
			Okučane	2	2	2	—	2	
			Rešetari	2	2	2	—	2	
			Oriovac	2	2	2	—	2	
			Andrievci	—	2	2	—	—	
Ukupno — Zusammen				117	116	115	114	113	

Digitized by Google

U c. kr. kotaru Im k. k. Bezirke	Srna — Rehe				
	1876	1877	1878	1879	1880
Dubica	12	16	14	24	17
Dvor	5	3	3	4	3
Glina	12	9	12	10	14
Ogulin	8	5	10	8	10
Petrinja	32	22	24	32	34
Rakovac	5	2	5	3	3
Slunj	9	3	7	6	12
Vrginmost	—	—	—	—	—
Ukupno — Zusammen	83	60	75	87	93
U kr. podžupaniji In der k. Vicegespanschaft					
Belovar	200	176	198	174	173
Jaska	58	68	65	66	60
Karlovac	35	30	21	20	15
Koprivnica	21	27	31	26	47
Krapinske toplice	27	33	25	23	27
Križevac	38	36	27	51	42
Križ	34	31	33	34	35
Sisak	69	59	70	92	96
Varaždin*	75	82	66	95	71
Zagreb	31	29	32	36	55
Zlatar	17	18	15	22	36
Ukupno — Zusammen	605	589	583	639	657
Sveukupno — Gesammtzahl	688	649	658	726	750

* U ovoj podžupaniji i to napose u občinah Vinici i Petriancu potučeno je u grofa Bombellesa lovištih gnjetela

Digitized by Google

Das zum Abschusse gelangte Wild.

Zeceva — Hasen					Divlj. pataka — Wildenten				
1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
98	91	87	105	104	157	209	170	203	108
15	20	18	8	20	20	15	17	10	20
493	659	506	591	759	166	137	160	145	134
226	167	213	240	162	139	115	153	138	102
171	190	192	174	150	155	142	141	161	135
150	130	170	160	150	50	50	25	40	30
832	806	855	930	645	407	405	300	500	404
14	15	8	12	10	7	5	6	10	5
1.899	2.078	2.049	2.220	2.000	1.101	1.078	972	1.207	938
2.774	1.911	2.239	2.419	2.524	1.296	1.278	1.261	1.102	1.026
457	443	576	452	485	284	251	224	216	195
595	514	562	580	475	719	473	382	440	312
1.040	1.089	1.532	1.222	1.156	706	641	741	812	613
784	811	871	867	817	222	189	186	294	148
823	770	605	575	785	120	125	85	105	115
255	286	292	247	265	3.116	3.108	2.090	2.076	2.092
318	293	336	355	336	897	1.014	807	737	701
4.076	5.002	3.884	3.728	3.355	1.509	1.502	1.416	1.590	1.371
880	765	882	785	924	615	647	843	806	840
722	774	816	748	1.039	305	283	226	389	323
12 724	12.658	12.595	11.978	12 161	9.789	9.620	8.261	8.567	7.736
In der mit * bezeichneten Vicegespanschaft sind ausser den bezeichneten Wild noch folgende Fasane geschossen worden					136	356	543	726	1.297
14.623	32.736	14.644	14.198	14.161	10.890	10.598	9.233	9.774	2.674

Digitized by Google

svinja pomnožio i križanjem pasmina oplemenio. U naših izvještajih iztaknut je opet način, kojim bi se trgovina sa svinjami povećati dala. Napose upozorismo naše trgovce sa svinjami na vrlo umjestno i unosno tovilište u Steinbruchu kraj Budapešte, gdje se vrlo jednostavnim načinom na stotine hiljada svinja lih u tu svrhu priredjenih, dakako i svrsi odgovarajućih salaših, po relativno dosta malobrojnom osoblju, tove. Upozorismo jih na tu instituciju s razloga, što smo čvrsto osviedočeni, da bi se ovakovo tovilište i u nas uredit dalo, napose bi zemljišta, kraj Save ležeća, vanredno sgodna bila. Sa malimi sredstvi mogao bi se tuj vrlo liep uspjeh polučiti, jer su svi uvjeti uspjehu tudjer. Tako ima baš u susjednom Turopolju vanredno dobrih pasmina za tovljenje, a i mnogo se svinja tamo goji; kukuruza sije se po svoj Hrvatskoj, a tržišta Velika Gorica i Zagreb bjehu jurve i prije od kupaca svinja na veliko polažena. Nu ni u prvom, a ni u drugom pravcu nisu te razprave i predlozi realnom životu jošte privedene. Na žalost našu konstatujemo, da je od godine 1873. poduzetnički duh, ma bilo i za najsolidnija poduzeća, u Hrvatskoj posvema apatičan postao, tako da sva nastojanja u tom pravcu jalova ostaše. Po popisu, što ga donašamo u predhodećoj skrižaljci, bilo je koncem godine 1880. u civilnoj hrvatskoj 189.280 kom. svinja a u b. krajini 48.789 kom. svinja dakle ukupno 238.066, prama god. 1876. manje za prieko 11%; vriednost istih po poprieènoj cieni od 13.68 iznaša for. 3,256·784. Trgovina sa svinjami bila je godine 1880. dosta živahna.

Perad. Uzgoj peradi izključivo je u ruku seljačkih. Većih industrijskih poduzeća, kao što jih broji Francezka, Englezka i Njemačka u nas neima. Na izvoz dolaze izključivo purani, veliki dio ide u vrieme božićnih blagdana na bečko tržište, gdje se ova tečna pečenka vrlo mnogo traži; prilično traži i susjedni Gradac, nu kako u obće slabo stojimo sa racionalnim gojenjem peradi, nemože se ni iz daleka velikoj potražbi zadovoljiti.

Ciene peradi ostale su normalne sa tendencijom sniženja. Dodajemo ovomu opisu jošte skrižaljku, označujuću broj tečajem prošlih pet godina potučene divljači tako u kotarih, kako i u podžupanijah. Kod gnjetela, koji se u Hrvatskoj do sada jedino goje u lovištih grofa Bombelles-a, konstatujemo veliki napredak; vidljiv znak, kako je uzgoj te na pol divlje peradi uharan. (Vidi skrižaljku na strani 42. i 43.).

Digitized by Google

Šumarstvo.

Jurve napomenusmo u općem dielu ovoga izvješća, da nam je dopisujući član, g. Adolf Danhelovski, kao svake godine tako i ove, predao vrlo zanimivu razpravu, spadajuću po svom sadržaju pod ovaj naslov. Razprava ta kreće se okol pokreta trgovine sa hrastovinom u prošlom petgodišnjem razdobju. Razmatrajući razloge nazadku trgovine sa dužicami svestrano, podieluje konačno vrlo ozbiljne naputke svim producentom šumskih tvorina, napose jih upozoruje na shodnost izradjivanja tehničke gradje točnim navodom svih traženih dimensija. Preporučamo što ozbiljnije proučenje ove vrlo zanimive i poučne razprave, koju donašamo kao dodatak našemu izvješću samo s toga, što je njemačkim jezikom pisana, a mi se utrakvističnoj formi texta, u koliko neima statističke podatke razjasniti, načelno ugibljemo. Premda je ta razprava tako obsežna, da se iz nje može trgovinsko gibanje ove ruke vrlo dobro upoznati, to nas ostali podatci u tom predmetu nukaju i dalje razpravu tu razpredati. Proizvodi naših, u razmjerju sveukupne površine tla Hrvatske i Slavonije, golemih hrastovih šuma zauzimlju prvo mjesto u našoj izvoznoj trgovačkoj bilanci.

Dužnost nam je dakle da što veću pomnju posvetimo ne samo opisu trgovine ove ruke, već da se za točno poznavanje obsežnosti njene upoznamo takodjer sa cielokupnom površinom hrvatskih šuma i vrsti drveća, u njih se nalazećih, a u tu svrhu nam je potreban bio izvan popisa šuma po katastralnih omjerah, i opis šumah po bilježkah dotičnih šumarskih organa, providjenih s oznakom pojedinih vrsti šume.

Skrižaljka, sloveća o katastralnoj procieni tla na strani 18. i 19. izkazuje za cielo ovokomorsko okružje 635.169.58 hektara šuma. Nadopunjamo ove podatke sa sliedećimi skrižaljkami, koje izkazuju nesamo površinu šuma ovokomorskoga okružja, već ciele Hrvatske, Slavonije i bivše vojne krajine sa detailnom obilježbom raznih vrsti šuma. Na skrižaljki (strana 50. i 51.) izkazana je površina svih šuma, ležećih u civilnom dielu naše domovine, a na skrižaljki pred njom stojećoj (strana 49.) opisana je ciela površina krajiških šuma.

Po ovih izkazih ima u civilnomu dielu Hrvatske:

šume	hkt.	767.950.03
u krajini	„	606.572.96
dakle ukupno	hkt.	1.374.522.99

Digitized by Google

U gradjanskom dielu odpada od tih šuma na državu:

u civilnoj Hrvatskoj . . .	hkt.	73.146.13
u krajini	„	248.132.82
dakle ukupno	hkt.	321.278.95

Državne šume u civilnoj Hrvatskoj nalaze se u županiji belovarskoj i županiji križevačkoj u obsegu od hkt. 45.150 36, zatim posjeduje država dobro „Fužine“ sa šumskom površinom od hkt. 27.213.14 i dobro „Veliki Tabor“ sa hkt. 782.63 šume.

Najveći komplex državnih hrastovih šuma u bivšoj vojnoj krajini leži u savsko-dunavskih nizinah od Vinkovaca pa sve do savske obale, zatim se prostiru u kraškom predielu, od Ogulina prama moru, u ogulinskom i ličko-otočkom okružju velike bukove državne šume.

Budući se nedrži prihod šuma u civilnoj Hrvatskoj u evidenciji tako kao u krajini, gdje je sve usriedotočeno pod jednom vrhovnom nadzornom oblasti, te budući je najveći dio šuma u gradjanskom dielu naše domovine vlastničtvo osebnika, koji nepolažu račun o svom šumskom prihodu, nemogosmo složiti skrižaljku, označujuću cielokupni prihod šuma, kao što ga izkazuju skrižaljke na strani 52., 53. i 54. glede krajine.

Ove posliedne dvie skrižaljke izkazuju sliedeći prihod:

u god.	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
iz državnih šuma for.	1,064.750	823.244	576.923	956.051	1,155.557
iz šuma invest. zaklade „	739.947	144.509	82.099	129.979	750.650
ukupno for.	1,804.697	967.753	659.022	1,086.030	1,906.207

U obziru prihoda iz krajiških šuma bijaše godina 1878. najlošija. Razlog tomu leži najviše u mobiliziranju vojske, jer je veliki dio radinih sila vojničkoj službi pritegnut bio, ali leži takodjer u nepovoljnostih vremena; povodnje bo, na kojih te u nizinah ležeće šume često trpe. pačile su izdašnu šumsku radnju. Iz ostalih pojedinosti pomenutih skrižaljka izvidit se može obseg hrastovih, bukovih i crnogoričkih šuma, polučene popriečne ciene po stablu i po kub. metru. Ove potonje pokazuju u zadnjih dvijuh godina dosta znatno sniženje, osobito je palo hrastovo drvo u god. 1879. u cieni; nu ovo sniženje je posve momentana reakcija, prouzročena uplivom nesretne phyloxere u Francezkoj, i preprodukcijom prijašnjih godina.

Već se opaža mala poboljšica ciena u godini 1880. a nade je, da će uztrajati, budući ni državna šumska uprava neželi prodaju šuma forcirati i time si ciene kvariti. Do dosadanje skoro izključive produkcije

Digitized by Google

francezkih dužica i njem. bačvarske gradje širi se sve to jače produkcija gradjevnoga drva, za koje se polučuju dosta dobre ciene.

Upućujuć dakle na prije pomenutu razpravu g. Danhelovskoga i na sliedeće skrižaljke o obsegu površine šuma, o izvedenih prodajah i polučenih cienah itd prelazimo na opis gibanja trgovine sa drvom u godini 1880.

Kao što se opaža u polučenih cienah drva u šumi tečajem godine 1880. pokret na bolje, tako je i promet sa francezkom dužicom u ovoj godini mnogo živahniji bio. Skrižaljka na strani 55. izkazuje, da je tečajem godine 1880. izveženo do tršćanske luke preko 42 milijuna dužica, a druga do nje stojeća skrižaljka (na strani 56. i 57.) izkazuje izvoz dužica u inozemstvo putem Trsta i Rieke. Izveženo je u svemu circa 44 milijuna dužica i to putem Trsta 41 milijun, putem Rieke 3 milijuna.

Francezka oduzela je od te svote circa 40 milijuna, Englezka circa 1 i pol milijuna, a ostalo je otišlo što u Španjsku, što u Egipat i Italiju.

Iz hrvatskih željezničkih postaja izveženo je tečajem godine 1880: iz Siska circa 30 milijuna dužica, iz Barcsa (doduše ug. želj. postaja, ali privoz duge skoro izklj. hrvatski) circa 4 ½ milijuna dužica.

iz Križevca	circa	140	hiljada	dužica
„ Vrbovca	„	140	„	„
„ Kobanje	„	130	„	„
„ Lekenika	„	111	„	„
„ Zdenčine	„	100	„	„
„ Zagreba	„	70	„	„
„ Zaprešića	„	10	„	„
„ Osjeka	„	6	„	„

dakle ukupno preko 35 milijuna. Mnogo jača je potražba i za gradjevnim drvom, što izkazuju jasno željeznički podatci, po kojih je samo iz Siska godine 1880. izveženo 160.000 metričkih centi raznog gradjevnog drva, a tako izkazuju i druge željezničke postaje dosta znatnih količina. Takodjer je željezničkih tračnica prilično mnogo prodano (vidi željeznički izkaz). Po živahnosti prometa sa dugami, koji je godine 1880. najjači bio u ovom lustrumu, moglo se je nadati boljim cienam, nego su u istinu polučene. Iste zaostaju za dobrih deset postotaka iza ciena, polučenih godine 1876. 1877. i 1878. Već početak godine 1880. bio je u tom pogledu vrlo slab, ciene su bo kolebale medju 150 do 170 forinti po hiljadu Monte 36/1, akoprem je baš u ovih obih mjesecih Sisak prodao liepu

Digitized by Google

gromadu od 16 milijuna dužica. U sliedećih mjesecih poskočile su ciene za malo; tako su mjeseca ožujka prodane stalne partije po 175 — 178 i 180 for. po hiljadi, a mjeseca travnja ustalila se je ciena na 180 for. za dobru monte robu. Od mjeseca lipnja rasla je ciena postepeno do mjeseca rujna. Toga mjeseca postignuta je za ovu godinu najviša ciena od for. 183 po hiljadi; nu sliedećih mjeseca nazadovala je ista opet do 165 forinti.

Ako dakle na temelju ovih ciena proračunamo approximativnu vriednost izveženih duga po prorezu od for. 165 na hiljadu, izadje nam svota od for. 5,775.000. Njemačka bačvarska gradja pravi se u mnogo manjem obsegu od francezke, njen bio veći ili manji promet upliva uslied toga vrlo malo na trgovinske odnošaje sa drvom. Nu to opet neće reći, da proizvadjanje ove vrsti gradje bačvarske nedosiže stalnu, spomena vriednu količinu; bilo je godina, u kojih je potražba dosegla vele znamenitih svota, nu na žalost spadaju te godine u doba blage uspomene. Razlozi tomu nazadku leže ponajviše u velikoj konkurenciji drugih zemalja, napose Galicije i Poljske, gdje se hrastovine za njemačku bačvarsku gradju dovoljno jošte nadje. Njemačka bačvarska gradja, dosta slabo tražena, stojala je u cieni po vedru 1 for. 10 nč. do 1 for. 20 nč. Iz hrvatskog hrastovog drva dala je tvrdka Gutmann &. Comp. izraditi za parižku svjetsku izložbu godine 1878. veliko bure od 2000 a god. 1880. za gradačku izložbu jedno od 400 vedara.

Kao što to prije napomenusmo, ponarasao je izvoz gradjevnoga drva, napose trupaca (Rundklötze). Ciene za nj polučene varirahu u Sisku medju 18 do 22 forinta po kub. metru; ostalo gradjevno drvo polučilo je od 22 do 25 forinti, a stupići od 27 do 30 forinti po kubičnom metru.

Prilično tražene tračnice polučiše 1 do 1 for. 20 nč. (za ugar. drž. želj.) a talijanske vrsti 90 nč. do 1 for. 05 nč. po komadu (dosta slaba ciena).

Za velike, liepe i jake hrastove stupove plaćalo se je na sisačkoj postaji od 22 do 45 for. a za jasenove od 22 do 25 for. po kub. metru.

Les za brodove u dužini od 6 do 8 metara plaćao se je po 33 do 36 forinta po kub. metru na postaji tršćanskoj. Svojedobno tako živahno po strukovnjacih zagovarana i u naših godišnjih izvještajih kriepko poduprta uvedba industrije gulenja hrastove kore u Hrvatskoj nije do danas našla odziva u zemlji. Možebiti nije ni to pitanje jošte dosta razbistreno, zato bi shodno bilo, da strukovnjački krugovi i nadalje ovu namisao u razpravu uzmu. Nebi sgorega bilo, da se u to ime uvedu u sgradi gospod. družtva predavanja od strane hrv. šumarskoga družtva, kojim bi vlastelini šuma kao i trgovci sa drvi pristup imali.

Digitized by Google

IZKAZ

šumske površine, nalazeće se u području hrv.-slav. krajine.

Ausweis

der im Gebiete der kroat.-slav. Grenze befindlichen Waldflächen.

Vlastnik Der Eigenthümer	Površina — Flächen				Vrsti drveća na obrastloj površini Holz-Gattungen an den bewaldeten Flächen				Opazka Anmerkung
	produktivna — productive		neproduktivna unproductive	Ukupno Zusammen	hrastovina izmješana sa brestovinom, jasenovinom i bukovinom Eichenbestand mit eingesprengten Rusten, Eschen und Buchen	bukovina izmješana sa hrastovinom i kestenovinom Buchenbestand mit eingesprengten Eichen und Kastanien	bukovina izmješana sa jelovinom, smrekovinom i borovinom Buchenbest. mit eingespr. Tannen, Fichten und Föhren	jelov., smrek. i borov. izmj. sa bukovinom i javorovinom Tannen-, Fichten- und Föhrebestände mit eingespr. Buchen und Ahornbäumen	
	obrastla bewaldete	neobrastla unbewaldete							
	hektari — Hectaren								
Država — Der Staat*)	226.757·330	14.787·583	6.587·912	248.132·825	52.880·780	43.882·249	82.271·920	47.722·387	Vidi tekst pod *) **)
Imovne občine — Die Vermögensgemeinden**)	329.684·102	18.421·678	10.333·491	358.439·271	85.262·150	63.657·459	117.026·681	63.737·812	
Ukupno — Zusammen	556.441·432	33.209·261	16.921·403	606 572·096	138.142·930	107.539·702	199.298·601	111.460·199	

*) Od izkazanih 52.800 hekt. obraslih sa hrastovinom izmješanom sa brestovinom, jasenovinom i bukovinom izlučena su za investitionalne svrhe 17.263 hektara obrastla sa starim drvećem te se dohodak iz prodaje drveća kao i dohodak iz zakupa pašarine, žirovine i šešarice zaprieima u korist krajiške invest. zaklado.

Von den ausgewiesenen 52.800 Hekt. Eichenbeständen mit eingesprengten Rusten, Eschen und Buchen sind zu Investitions Zwecken ausgeschieden 17.263 Hkt., u. zw. wird das von alten Beständen, dann aus den verkauften Holzmassen und der Verpachtung der Weide, der Eicheln und Knoppernsammlung erzielte Einkommen zu Gunsten des Grenz-Investitions-Fondes benützt.

**) Hrastove šume izmješane sa brestovinom, jasenovinom i bukovinom nalaze se malo ne izključivo u savskoj i kupskoj dolini, te su izvrgnute poplavi od rečenih rieka. Bukove šume izmješane sa hrastovinom i kestenovinom nalaze se na brežuljcih i brdih srednje visine, dočim pako bukove šume izmješane četinjačom i šume četinjače izmješane bukovinom i javorovinom, skoro izključivo se nalaze u hrvatskim planinam na tako zvanom kraškom tlu.

Die mit Rusten, Eschen u. Buchen vermengten Eichenbestände sind grösten Theils in den Save- u. Kulpa-Niederungen; selbe sind auch sehr der Ueberschwemmung beider Flüsse ausgesetzt. Die mit Eichen und Kastanien vermengten Buchenbestände vertheilen sich auf die Hügel- und Mittelgebirgs-Gegenden, hingegen kommen jene mit Nadelholz vermengten Buchen- und Nadelholzbestände, die mit Buchen- und Ahornbäumen vermengt sind, fast ausschliesslich in den kroat. Hochgebirgen vor, speziell im Karstgebirge.

Digitized by Google

Ime — Name		Veličina šumah u hektarih Waldflächen nach Hektaren						
županija i gradova der Comitate und Städte	imovne občine der Vermögens-Gemeinden	vlastelinskih Herrschafts-Waldungen	občinskih Gemeinde-Waldungen	dužnostmi obterećenih Gewisse Lasten tragende	pod segregacijom stojećih noch nicht segreg. Waldung.	Ukupno Zusammen	Visokoga Hoch-	
							hrastika Eichen	bukvikah Buchen
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Grad — Stadt **Zagreb**	—	1.478·37	—	—	—	1.478·37	—	—
Grad — Stadt **Karlovac**	—	1·15	—	—	—	1·15	—	—
županija Com. **zagrebačka**	—	79.369·78	33.539·22	18.125·40	16.612·51	147.646 91	74804·04	11569·14
županija Com. **rlečka**	—	25.254·83	6.124·67	48.421·30	—	79.800·80	—	21593·73
Grad — Stadt **Varaždin**	—	1.049·65	—	—	—	1.049·65	203·13	241·14
županija Com. **varaždinska**	—	34.690·19	3.443·58	1.426—	7.234·74	46.794·46	6143·51	15810·31
Grad — Stadt **Križevac**	—	836·15	—	—	—	836·15	785·51	—
Grad — Stadt **Koprivnica**	—	1.113·22	—	—	—	1.113·22	866·65	—
županija Com. **križevačka**	—	22.159·41	11.799·32	2.228·77	7.131·73	43.319·23	14146·64	14096·57
—	**gjurgjevačka**	—	44.480·52	—	—	44.480 52	—	—
—	**križevačka**	—	29.773·95	—	—	29.773 95	—	—
županija Com. **belovarska**	—	45.150·36	—	—	—	45.150·36	—	—
Grad — Stadt **Požega**	—	3.598·95	—	—	—	3.598·95	950·67	—
županija Com. **požežka**	—	95.108·73	10.561·50	—	—	105 670·22	—	—
Grad — Stadt **Osiek**	—	88·05	—	—	—	88.05	—	—
županija Com. **virovitička**	—	174.941·18	6.002·09	—	—	180.943·27	39764·01	72111·44
županija Com. **sriemska**	—	19·706·20	1.724·09	107·61	14.666·86	36.204·76	6545·91	2082·60
Ukupno — Zusammen		504.546·17	147.448·94	70.309·08	45.645·84	767.950·03		

Digitized by Google

u Hrvatskoj i Slavoniji.
in Kroatien und Slavonien.

odgoja wald				sitnoga odg. Niederwald	sred. odgoja Mittelwald	šikarja Gestrüpp	ledina i gol. Weideplätze	Po položaju Nach der Lage		šume zaštit. Schutzwald
kestenikah Kastanien	ost. listač. andere Laubhöl.	iglača Nadelholz	mješov. gemischt					gora Geb. Wald	luga Thalwälder	
10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
—	—	—	1202·14	253·30	—	22·44	—	—	—	—
—	—	—	1·15	—	—	—	—	1·15	—	—
424·69	7757·26	4·02	26587·61	13250·07	4088·67	4293·54	4867·85	73599·60	74047·30	—
—	—	16641·85	32903·33	2934·87	2014·13	3711·17	—	78799·07	—	—
—	—	—	—	—	605·40	—	—	241·12	808·53	—
588·70	1001·88	1815·59	9152·18	2412·35	4810·09	4285·48	765·37	31820·08	14964·38	—
—	—	2·88	—	23·01	—	4·03	20·72	—	836·15	—
—	—	—	177·24	—	—	30·50	28·20	—	1102·59	8·63
93.22	1732·72	27·05	2971·12	2425·58	1531·31	5808·44	486·27	23021·45	20297·78	—
—	—	—	—	—	—	—	3609·31	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2036—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2773·16	—	—	—
—	—	—	2648·29	—	—	—	—	2648·29	950·67	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	88·05	—
186·45	27416·27	792·41	14639·81	13033·69	59·85	—	12939·32	92540·43	88402·84	—
—	1097·41	—	4057·09	3193·25	18041·96	742·70	433·90	22107·62	14097·15	—

*

Digitized by Google

I z k a z

vrhu drveća prodanih tečajem god. 1876.—1880. iz krajiš. držav. šuma.

U godini — Im Jahre	Na račun glavnog užitka prodanih stabala Auf Rechnung des Haupt-Einkommens sind verkauft					Poprieko za jedno stablo postignuta prodajna ciena i to za Die im Durchschnitt pr. Stamm erzielten Preise					
	hrastovih Eichen	brestovih Rusten	jasenovih Eschen	bukovih Buchen	jelovih, smrekovih i borovih Tannen, Fichten u. Föhren	hrastovo Eichen	brestovo Rusten	jasenovo Eschen	bukovo — Buchen: za tehničku porabu sposobna für tech. Zwecke verwendb.	bukovo — Buchen: samo za gorivo sposobna nur als Brennholz verwendb.	jelovo, smrekovo i borovo Tannen, Fichten und Föhren
						forinta — Gulden					
1876.	26.320	7.697	5.798	54.380	12.430	21·00	1·85	0·92	4·60	0·88	8·62
1877.	20.315	6.819	2.583	45.346	10.180	15·60	1·80	1·06	4·50	0·85	8·50
1878.	12.770	1.974	860	20.864	6.040	11·70	1·50	1·10	4·20	0·95	7·20
1879.	28.027	7.709	2.881	36.010	10.445	18·00	1·70	1·55	4·60	0·94	7·40
1880.	28.470	6.103	8.253	49.250	13.160	20·70	1·65	0·95	4·80	0·90	8·80

Digitized by Google

Ausweis

der in den J. 1876—1880 verkauften Stämme aus den Staats-Waldungen.

Po kub. metru za tehn čku porabu sposobnog drveća postignuta ciena i to za Die nach Cub. Meter für technisches Holz erzielten Preise			Po prostornom metru gorivog drveća postignuta ciena i to za Die nach den Raummeter für Brennholz erzielten Preise				Ukupni dohodak iz glavnog i nuzgrednog užitka Gesammt-Einnahme aus den Haupt- u. Nebeneinkünften	Opazka Anmerkung
hrastovo Eichen	bukovo Buchen	jelovo, smrekovo i borovo Tannen, Fichten und Föhren	hrastovo Eichen	brestovo Rustan	jasenovo Eschen	bukovo Buchen		
forinta — Gulden								
6·00	1·00	1·90	0·24	0·24	0·28	0·16		Dohodci iz onih šumah, koje su u korist krajiške investicionalne zaklade izlučene, nisu ovdje u račun uzeti. Die Einnahmen aus dem zu Gunsten des Investitions-Fondes ausgeschiedenen Waldungen, sind hier nicht miteingerechnet.
do	do	do	do	do	do	do		
10·00	2·70	4·04	0·40	0·53	0·64	0·56		
poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko		
durchschn. 8·55	2·00	2·80	0·32	0·35	0·45	0·46	1,064.750	
6·10	1·00	1·90	0·24	0·24	0·28	0·16		
do	do	do	do	do	do	do		
10·00	2·70	4·04	0·40	0·53	0·64	0·56		
poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko		
8·00	1·90	2·65	0·32	0·35	0·45	0·47	823.244	
6·00	1·00	1·90	0·24	0·24	0·28	0·16		
do	do	do	do	do	do	do		
10·00	2·80	3·20	0·40	0·53	0·64	0·56		
poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko		
7·60	1·85	2·50	0·32	0·35	0·45	0·42	576.923	
5·40	1·00	1·90	0·24	0·24	0·28	0·16		
do	do	do	do	do	do	do		
9·00	2.80	3·40	0·40	0·53	0·64	0·56		
poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko		
6·50	1·80	2·70	0·32	0·53	0·45	0·45	956.051	
5·40	1·00	1·90	0·24	0·24	0·28	0·16		
do	do	do	do	do	do	do		
9·00	2·3	3·40	0·40	0·53	0.64	0·56		
poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko	poprieko		
7·00	1·80	2·80	0·32	0·35	0·45	0·45	1,155.557	

Digitized by Google

Izkaz

vrhu drveća prodanih tečajem god. 1876.—1880. iz šumah izlučenih u korist krajiške investicionalne zaklade.

Ausweis

der in den Jahren 1876.—1880. verkauften Stämme aus den Wäldern des Grenzinvestitions-Fondes.

U godini Im Jahre	Na račun glavnog užitka prodanih stabala. Auf Rechnung des Haupteinkommens sind verkauft				Poprieko za jedno stablo postignuta ciena i to. Die im Durchschnitt pr. Stamm erzielten Preise				Po kubičkom metru za tehničku porabu sposobnog hrastovog drveća postignuta ciena. Der nach Cub.-Meter erzielte Preis für zu tech. Zwecken verwendbares Eichenholz	Po prostornom metru gorivog drveća postignuta ciena i to. Der nach Raum-Meter erzielte Preis für Brennholz				Ukupni dohodak iz glavnog i nuzgrednog užitka. Einnahme aus d. Haupt- und Nebeneinkünften	Anmerkung. Opazka
	hrastovih Eichen	brestovih Rusten	jasenovih Eschen	bukovih Buchen	hrastovo Eichen	brestovo Rusten	jasenovo Eschen	bukovo Buchen		hrastovo Eichen	brestovo Rusten	jasenovo Eschen	bukovo Buchen		
	forinta — Gulden														
1876.	28.967	6.486	2.646	2.836	25·54	1·61	1·94	0·46	6·00 do bis 10·00 popr. — durch. 8·75	0·30	0·35	0·40	0·40	739.947	U nuzgredni užitak zaračunan je i dohodak iz prodanih suvih hrastova. Als Neben-Einkommen werden die aus den Verkauf von dürren Stämmen eingeflossenen Beträge verrechnet.
1877.	2.949	2.062	294	3.071	38·00	1·30	2·60	0·58	6·00 do 10·00 poprieko 8·90	0·30	0·35	0·40	0·40	144.509	
1878.	872	380	85	—	26·71	1·69	1·73	—	6·00 do 10·00 poprieko 8·10	0·30	0·35	0·40	0·40	82.099	
1879.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	129.979	
1880.	26.356	9.112	3.837	9.346	17·42	1·10	0·80	0·44	5·40 do 9·00 poprieko 7·40	0·30	0·35	0·40	0·40	750.650	

Digitized by Google

Uvoz hrastovih dužica u Trstu u god. 1880. — Einfuhr von Eichen-Fassdauben in Triest im Jahre 1880.

Primio Empfänger	Siečanj Jänner	Veljača Februar	Ožujak März	Travanj April	Svibanj Mai	Lipanj Juni	Srpanj Juli	Kolovoz August	Rujan September	Listopad October	Studeni November	Prosinac December	Sveukupno Gesammtzahl
J. B. M. Gairard	1,804.820	1,078.645	630.978	885.504	1,738.352	1,842.462	1,283.905	1,432.383	1,485.888	1,868.198	392.212	686.271	15,129.618
Th. Schadeloock	734.854	327.591	197.387	617.542	1,868.047	1,031.241	1,860.355	1,414.352	1,010.957	1,530.195	711.219	880.125	12,183.865
Giav. Pagan	256.062	121.105	249.750	956.519	1,510.629	1,212.278	542.090	244.953	1,491.518	1,807.151	463.081	659.165	9,514.301
Eug. Ciotta	11.857	—	322.375	453.659	358.249	648.683	8.564	75.062	20.341	358.306	28.083	12.177	2,297.356
Ofenheimer & De. Amicis	27.736	357.273	110.075	75.574	231.402	134.337	86.158	88.715	228.859	89.775	—	—	1,429.904
Success di P. Rivoltella	—	—	—	—	232.011	133.595	106.264	79.633	122.470	10.016	15.600	454.248	1,153.837
A. & F. Ferluga	55.457	47.979	23.872	131.671	50.746	28.951	46.467	11.319	74.652	96.101	118,441	112.307	797.963
E. Sartorio	—	500	—	—	—	23.951	10.612	—	—	51.808	—	42.175	129.046
G. Cravos	—	—	—	—	—	—	29.272	—	—	—	—	—	29,272
A. Dreher	—	—	—	—	3.600	3.600	—	14.400	—	—	—	3.600	25.200
C. Burgstaller & Co.	—	—	—	—	18.227	—	—	—	—	—	—	—	18.227
Succ. d' J. C. Ritter & Comp.	—	—	—	—	—	11.900	—	—	—	—	—	—	11.900
Ukupno — Zusam.	2,890.786	1,933.093	1,534.437	3,120.469	6,011.263	5,070.998	3,973.687	3,360.817	4,434.685	5,811.550	1,728.636	2,850.068	42,720.489

Digitized by Google

Izvoz dužica iz slobodnih luka godine 1880.
Eichendauben-Ausfuhr aus den Freihäfen im Jahre 1880.

Poredano po trgovačkih tvrdkah. — Geordnet nach den Handelsfirmen.

Iz Trsta: — Aus Triest:

	Kom. — Stücke
J. B. Gairard	16,137.905
Th. Schadelook	8,881.702
Giovanni Pagan	8,944.085
Eugen Ciotta	5,170.639
P. Revoltella's Nachf.	880.626
Ofenheimer & De Amicis	657.503
Morpurgo & Parente	234.934
Greenham & Allodi	237.000
A. D. Treves	44.000
A. & F. Ferluga	37.798
T. Kesel	5.000
L. A. Alimonda & Comp.	800
Ukupno — Zusammen	41,231.992

Iz Rieke: — Aus Fiume:

	Kom. — Stücke
J. B. Gairard	1,150.208
Th. Schadelook	829,692
Eugen Ciotta	240.320
Morpurgo & Parente	251.788
Chevallier Frères	190.655
Gohde & Comp.	25.155
Ukupno — Summe	2,687.818
K tomu tršćanski izvoz / Dazu die Triester-Ausfuhr	41,231.992
Ukupni izvoz / Gesammt-Ausfuhr	43,919.810

Poredano po mjestih opredieljenja. — Geordnet nach den Bestimmungsorten.

Izvoz iz Trsta: — Triester Ausfuhr:

Francezka: — Frankreich:

	Kom. — Stücke
Cette	20,057.327
Bordeaux	15,629.951
Marseille	3,291.356
Rochefort	550.600
Nantes	175.177
	39,704.401

Englezka: — England:

London	1,220.646
Liverpool	93.000
	1,313.646
Španija, Valencia	148.817
Egipat, Aleksandrija	44.632
Italija, Molfetta	19.200
Algir	1.294
Ukupni izvoz / Gesammt-Ausfuhr	41,231.992

Izvoz iz Rieke: — Fiumaner Ausfuhr:

Francezka: — Frankreich:

	Kom. — Stücke
Cette	861.232
Bordeaux	869.433
Marseille	158.232
Rochefort	771.566
Toulon	25.155
	2,685.618
Algir	2.200
Ukupni izvoz iz Gesammt-Ausfuhr aus: Rieke	2,687.818
Trsta	41,231.992
Ukupno	43,919.810

Digitized by Google

Popis svih u ovokomorskom okružju nalazećih se veleposjednika.*)
Verzeichniss aller in Agramer Kammerrayon befindlichen Gross-Grundbesitzer.

Podžupanija Vicegespanschaft	Općina Gemeinde	Ime veleposjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Jastrebarska	Jaska	Stjepan grof Erdödy	Jastrebarsko	1.202	72
	Pokupsko	Vlastelinstvo nadbiskupsko	Pokupsko	1.300	—
		Eisner Herman	Hruševac	1.062	—
		Kušević pl. Aurel	Opatija	320	—
	Pisarovina	Dr. Danilo Medaković	Pisarovina	1.276	02
Karlovačka	Banija	Artur grof Nugent	Kaštel	585	—
	Rečica	Kneginja Thurn-Taxis	?	743	30
		Composesorat Mekuše	?	677	32
		Općina Mekuše	?	115	28
		Općina Luka	?	100	—
		Pierre Gilbert	?	1.517	21
		Sigfrid Catineli	?	100	—
	Ozalj	Kneginja Thurn-Taxis	Ozalj	578	39
		Franjo pl. Türk	Pokuplje	350	81
		Oto pl. Pavleković	Zorkovac	315	30
		Filip pl. Šuflaj	Brlog	298	67
		Vladislav pl. Bunjevac	Jaškovo	250	33
	Ribnik	Katarina Dobran	Ribnik	696	89
		Ana barunica Vranicany	Jurovo	489	15
		Filip pl. Šuflaj	Šimunci	210	62
		Žiga pl. Šuflaj	Bubnjarci	196	—
		Adolf Kniwald	Grič̆e	178	82
		Janko Spoja	Ribnik	110	26
	Novigrad	Kralj. zem. vlada	Novigrad	1.034	02
		Mate Sladović	Modrušpotok	554	17
		Ljudevit Reizner	Grdun	183	35
		Ferdinand Fichtenau	Tomašnica	177	02
		Albert Czirka	Pišćetke	140	52
		Albertina Spišić	Stative gor.	123	12
		Teodor Wotruba	Tončićselo	113	65
	Bosiljevo	Artur grof Nugent	Kaštel	1.868	48
		Lovinčića pl. nasljednici	Lipa	253	48
		Mate Sladović	Netretić	157	29
	Severin	Emanuel pl. Vranicany	Severin	2.438	39
		Artur grof Nugent	Osojnik	1.733	59

*) 100 Hektara uzesmo kao najmanju površinu zemljišta, koje se može veleposjedom smatrati; sve iz pod te cieline stojeće gospoštije tuj u račun uzete nisu. Napomenut nam je ujedno, da u belovarskoj podžupaniji zatim u krajiških kotarih veleposjednika neima; sav veleposjed sastoji tuj iz šuma, koje su vlastničtvo ili države i investitionalne krajiške zaklade ili imovnih općina.

Digitized by Google

Podžupanija Vicegespanach.	Občina Gemeinde	Ime posjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Koprivnička	Ludbreg	Knez Gustav Batyan	Ludbreg	3.693	56
		Grof Pavao Beroldinger	Slanje	1.425	15
		Grof Pavao Drašković	Bukovec vel.	1.384	58
		Baron Ferdinand Inkey	Rasinja	813	34
		Antun Toplak	?	151	44
	Kuzminec	Baron Ferdinand Inkey	Rasinja	4.603	—
		Marija pl. Zambor	Vel. Otok	690	56
		Gavro Gjurgjević	Imbriovec	460	37
	Peteranec	Baron Ferdinand Inkey	?	2 049	93
Krapinsko-Topličke	Sv. Križ Začreće	Gustav Tausig	Mirkovec	492	72
		Stevan grof Oršić	Popovec	233	34
		Ernest grof Schlippenbach	Sv. Križ	797	51
		Aleks pl. Šimunčić	Grdenci	149	25
		Dragutin Čegel	Bračak	119	40
		Viktorija pl. Vinković	Šašinovec	112	86
		Ivan pl. Kukuljević	Puhakovec	103	72
		Nasliednici bar. Rukavine	Trnovec	103	25
	Krapinske Toplice	Žiga grof Palfy	Čret	218	20
		Mavro Vinković	M. Erpenje	139	89
		Ožegović pl. Gustav	Klokovec	101	13
	Pregrada	Emilija grofica Keglević	Gorica	179	43
		Josipa barunica Ottenfels	Bežanci	188	04
		Žiga grof Palfy	Benkovo	218	28
		Žiga baron Ottenfels	Stipernica	268	24
	Hum	Hinko baron Kavanagh	Prišlin	132	99
		Emil grof Palfy	Lupinjak	149	21
	Veliko Trgovište	Janko grof Vojkfy	Zabok	233	—
		Tito Babić	Gredice	144	—
		Ljudevit Galiuf	Vižovlje	170	—
		Marija Fingerling	V. Trgovište	139	—
		Marija Briglović	Dubrovčan	122	—
		Sladović Ferdo	V. Erpenje i Družilovec	252	—
	Kraljevec	Bar. Marija Fingerling rodj. Erdödy	Radakovo	570	93
		L. pl. Modić	Vadina	183	08
		Ljubica Grazl	Movrača	110	96
		Emilija grofica Keglević	Mokrice	107	69
	Desinić	Državno vlastelinstvo	Veliki Tabor	374	05
		Gjuro Planić	Miljana	172	64
		Josip Kollenc	Bidružica	126	60
	Klanjec	Tomislav Matačić	Tomaševac	?	—
		Marija barunica Fingerling	Novi dvori	?	—

Digitized by Google

Podžupanija Vicegespansch.	Obćina Gemeinde	Ime posjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Križevačka	Raven	Marcel pl. Kiepach	Dubovec i Gregurovec	1.275	80
		Kaptol križevački	Krušljevac	440	29
		Biskupija križevačka	Tkalec	290	54
		Pastori Jelena	Staraves	230	24
		Hoholać Ivan	Velika	162	54
		Šugh Žiga	Kušinovec	126	14
		Gašpari Margareta	Špiranec	123	57
	Sv. Petar	Bar. Ljudevit Ožegović	Gušćerovac	1.150	92
		Alex. pl. Fodrocy	Bogačevo	690	55
		Sidonija Rubido	Peršinovec	345	27
		Slav. pl. Bujanović	Brežane	230	18
		Viktor Novak	Bočkovec	115	09
	Sudovec	Jelisava grofica Drašković	Bisag	1 140	17
		Sidonija Rubido	Gor Rieka	1.039	36
		Adolf Moses & Comp.	Rieka	177	80
		Ditrich grof Mervelott	Presečno	131	13
	Vojakovec	Manastir lepavinski	?	287	83
	Vrbovec	Red duvna Marije Magdalenske	Vrbovec	1.273	79
		Prister Girolimo	Lovrečina	1.088	27
		Komercialna banka u Zagrebu	Rakovec	787	87
		Dragutin Stütz	Pogančec	395	38
		Hinko vitez Holle	Negovec	296	81
		Milan Koretić	Repinec	206	65
		Visoki erar	Dianeš	196	30
		Nadbiskup zagrebački	Gradec	133	66
Križka	Kutina	Dr. Josip Gasparini	?	1.076	—
		Josip Betlheim	?	548	—
Sisačka	Orle	Knez Thurn-Taxis	Zelin-Čiće	2.500	—
		Žiga baron Uichtritz	Crnkovec	758	—
		Braća pl. Bušić	?	200	—
		Franjo pl. Ferić	Obed	175	—
		Ljubica udova Rauer	Kosnica	150	—
	Topolovec	Hinko Ešer	Topolovac	900	—
		Dragoila Münzberg	Galdovo	1.094	—
		Škender Keglević	Galdovo	150	—
		Gjuro Pajanović	Goričica	262	—
		Kristina Gothardt	Ljublanica	136	18
		Ostavina grofa Aleks. Erdödy-a	Setuš	123	07
		Nadbiskup zagrebački	?	963	32
		Zagrebački kaptol	?	2.843	94
		Prior vranski	?	570	86
	Vel. Gorica	Knez Thurn-Taxis	Zelin-Čiće	7.561	59
		Plemenita obćina Turopoljska	?	2.456	08
		Ostavina Makse Vernića	Lomnica gornja	473	60
		Manninger Gjuro	Podotočje	383	25
		Josipović Stjepan	Kurilovac	125	45

Digitized by Google

Podžupanija Vicegespansch.	Občina Gemeinde	Ime posjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Varaždinska	Jalžabet u Šemovcu	Baron Gjuro Rauch	Martijanec	1.608	51
		Koloman pl. Bedeković	Štefanec	970	44
		Barunica Marija Kušević	Jalžabet	598	87
		Majoratsko vlastel. grofova Erdödy	Trnovec	371	25
		Grofica Tereza Erdödy	Banski dvor	152	—
	Vidovec	Barun Ivan Kušević	Vidovec	194	50
		Grof Rudolf Erdödy	Zamlača	257	80
		Dragutin pl. Kiš	Šaulovec	210	61
		Nadbiskup zagrebački	Biškupec	452	46
		Grof Ivan Erdödy	Šandorovec	129	47
		Imbro pl. Josipović	Jalkovec	373	47
		Dragutin pl. Švagel	Cerje	130	09
		Ana Formacher	„	319	28
		Grof Anton Schlippenbach	„	138	11
		Narodna banka u Beču	Sv. Ilija	211	77
		Baron Metel Ožegović	Bela	987	62
	Varaždinske Toplice	Zagrebački kaptol	?	2.654	—
		Grof Rudolf Erdödy	?	249	—
		Grofica Ferdinanda Bombelles	?	151	—
	Novimarof	Grof Rudolf Erdödy	Novimarof	2.288	11
	Petrijanec	Grofica Ferdinanda Bombelles	Zelendvor-Magerje i Komar	1.408	69
		Izidor Thener	Petrijanec	163	94
	Vinica	Grof Marko Bombelles	Opeka	742	—
		Grofica Terezija Erdödy	Banski dvor	277	—
		Vinko Peške	Vinica	148	—
		Helena pl. Pastory	Križovljan	809	—
	Ivanec	Ladislav Kukuljević	?	545	—
		G. A. Tausig	?	580	—
		Kaptol čazmanski	?	522	55
		Grofica Klotilda Drašković	?	2.137	19
	Bednja	Grof Drašković	Trakošćan	1.983	91
	Maruševec	Grof Schlippenbach	Maruševec	470	—
		Josipa Doroghy	Družkovec	297	—
		Oskar Pongratz	Čalinec	228	—
		Antonija pl. Matačić	Cerje-neboj se	219	—
		Grof Oršić	Jurketinec	114	—
Zagrebačka	Brdovec	Barun Levin Rauch	Lužnica	2.267	48
		Juro grof Jelačić	Novidvori	1.251	62
		Vladimir baron Vraniczany	Laduč	570	28
		Theodor baron Dumreicher	Januševac	399	94
		Drag. Sigmund Illanor	Kraj	351	60
		Vatroslav Egersdorfer	Prigorje	187	60
		Bornemisse nasliednici	Kupljenovo	140	41
		Vjekoslava pl. Krajačić	Pušća	104	15

Digitized by Google

Županija Vlastelinstvo	Občina Gemeinde	Ime posjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Zagrebačka	Bistra	Marsiglija Carion	Gor. Bistra	568	06
		Mirko pl. Josipović	Jakovlje	393	10
	Dugoselo	Grof Theodor Drašković	Dugoselo	925	49
		Ferdo Šaj	Božjakovina	901	86
		Makso Fuks	Kozinšćak	852	18
		Kneginja Jelena Thurn-Taxis	Rugvica	249	75
		Ernestina udova Bütner	Ostrna	199	11
		Grofica Irma Erdödy	Štakorovec	180	18
		Otokar pl. Draškovič	Stančić	117	42
		Školska zaklada	Rugvica	106	46
	Kalinovica	August Blühdorn i Hermina Götzl	Kerestinec	1.269	28
		Grof Janko Vojkfy	Rakiće	582	35
		Mirko Fabiančić	Kalinovica	206	32
		August Lotz	Leskovac	257	80
		Antun Glasić	Obreš	633	58
		Julio pl. Jelačić	Konščina	210	04
		Adalbert Šauf	Pavučnjak	196	59
		Ferdo Concilia	Rakovpotok	177	81
		Vjekoslav Poštelt	Demerje	170	47
		Ivan conte Buratti	Botinec	164	58
		Janko pl. Francisci	Molvice	114	51
	Odra	Josip Ausch	Obrež	708	39
		Baron Gjulaj Edelsheim	Brezovica	806	22
		Aurel Kuševič	Mala Mlaka	261	83
		Nadbiskupsko sjemenište u Zagrebu	Otok	246	87
		A. Kotzi	Čehi	99	55
		Grof Miroslav Kulmer	Demerje	105	88
		Lotz Miroslav	Leskovec	200	83
	Podvrh	Kiepach	Balogovi dvori	2.468	—
		Grof Sermage	Vrbovec	703	—
		F. Reizer	Mirnovec	538	—
		Frigan	Bistrac	238	—
	Popovac-Moravče	Lietgebela nasliednici	Paukovec	200	—
		Fani Kerestury	Vurnovec	100	—
	Stenjevec	Grofica Alexandra Kulmer	Šestine	1.438	66
		Julio pl. Jelačić	Jankomir	978	29
		Petar Junković	Stenjevec gor.	460	37
		Guido Pongratz	Mikulić	172	64
		Gjuro Križanić	Lučko i Kustošija	172	64
		Em. Prister	Crnomerec	103	58
	Sv. Ivan-Zelina	Dragutin Domjanić	Hrnjavec	193	93
		Koloman pl. Mikšić	Sv. Helena	715	80
		Koloman pl. Mikšić	Psarjevo	651	42
		Rudolf Leitgebel	Paukovec	1.011	66
		Sigmund Drag. de Illanor	Novomjesto	298	66

Digitized by Google

Podžupanija Vicegespansch.	Občina Gemeinde	Ime posjednika Name des Gutsbesitzers	Ime dobra Name des Besitzes	Površina Fläche hektara	ara
Zagrebačka	Ćulinec	Prvostolni kaptol zagrebački	Resnik, Kraljevec, Markuševec	2.383	21
		Nadbiskup zagrebački	Lašćina	838	24
Zlatarska	Budinšćina	Grof Rudolf Erdödy	Gotalovec	770	55
		Nadbiskupija zagrebačka	Konšćina	631	28
		Gjuro baron Rukavina	Belec	281	98
		Vladoj pl. Halper	Zajezda	268	74
		Petar pl. Horvath	Budinšćina	262	41
	Mače	Ljudevit pl. Galiuf	gor. Bedekovčina	174	94
		Ljudevit pl. Galiuf	Grabe	165	16
		Gjuro pl. Bedeković	dol. Bedekovčina	138	11
		Dragutin pl. Pisačić	Židovnjak	109	91
		Adolfo Ritter	Poznanovec	306	72
		Josip Reuer	Belec i Brestovec	193	93
		Ljudevit grof Kulmer	Orehovica	341	83
		Grof Keglević	Lobor	1.135	39
		Josipa udova Rakodzay	Mihovljan	111	06
		Janko Golub	Šikad	117	39
		Čazmanski Kaptol	Veternica	439	65
	Stubica gor.	Levin baron Rauch	Karivaroš i Zdenci	394	05
		Stjepan grof Oršić	Stubica gor.	269	32
	Bistrica	Clotilda barunica Hellenbach	Bistrica	216	70
		Gabriel & Stjepan Schlippenbach	Podgradje	312	72
	Stubica dol	Gavro Gjurgjević	Kaniža	716	02
		Baron Kulmer	Legrad	227	45
		Rihard grof Sermage	Oroslavlje	545	22
		Levin baron Rauch	Golubovec	1.277	42
		Janko grof Vojkfy	Oroslavlje	456	04
	Bedenica	Miroslav Kramarić	Tašević	147	42
		Jelisava Vocher, prije grof. Drašković	Butkovec	206	23
		Baronica Kušlan	Pešćeno	232	52
		Grof Rudolf Erdödy	Breznica	175	51
		Albert Mautner	Žitomir	183	58
		Grof Rudolf Erdödy	Sćepanje	167	89
		Nasliednici Eduarda Jelačića	Sćepanje	159	94
	Zlatar	Samuel grof Kegljević	Dobor	215	55
		Grof Kegljević & Stefan Kamauf	Veleškovec	119	37
		Mirko Halper	gor. Turnišće	156	27
		Cilika Horvath	gor. Turnišće	131	53
		Kristina Kiš	Širbinci	165	73
		Kazimir Jelačić	Ratkovec	121	03

Digitized by Google

II.

Trgovina sa inozemnimi proizvodi.

Digitized by Google

II.

Trgovina sa inozemnimi proizvodi.

Prema našemu obećanju, izraženomu u prošlogodišnjem izvješću, bilježimo na skrižaljkah, koje ovoj razpravi sliede, cieli carinski promet izvoza, uvoza i provoza na hrvatskih carinskih postajah tečajem zadnjih pet godina. U tih bilježkah zrcali se samo trgovina sa proizvodi inostranih država, i to u toliko, u koliko nije ocarinjenje rečenih proizvoda obavljeno izvan granica Hrvatske, u kojoj drugoj pokrajini naše države. Sveukupna trgovina sa inozemnimi proizvodi, obuhvaćajuća u širjem smislu sve u Hrvatsku iz ostalih austro-ugarskih pokrajina i inozemstva uveženih proizvoda, tuj bilježena nije iz prije pomenutih razloga, kao i s razloga, što ovo-državni proizvodi ocarinjenju nepodpadaju. Nu nastojat ćemo, da iz tih skrižaljka kao i iz onih podataka, koji nam do ruku stoje, saberemo dovoljno gradiva za nacrt cielog trgovinskog gibanja sa inozemnimi proizvodi i onimi susjednih austro-ugarskih pokrajina. Crtanje to olakoćuje nam po nas baš neradostna obstojnost, što naša domaća obrtnost pokriva u nerazmjerno slabom postotku, prama inim ovo-državnim pokrajinam, potreboće industrijske naše domovine. Izvan poduzeća maloga obrta ima u nas vrlo malen broj većih industrijskih poduzeća, o kojih govorimo napose pod III. stavkom ovoga izvješća.

U ovom našem razmatranju osvrnut ćemo se na pojedine vrsti inozemnih proizvoda onim redom, kojim su bilježeni u carinskih podatcih, obaziruć se napose na sve predmete, koji bitno uplivaju na promet trgovinski u Hrvatskoj; napomenut nam je takodjer, da pod stavkom „izvoz“ dolazeće tvorine koje idu iz ostaloga tuzemstva preko hrvatske granice u inozemstvo, nisu nego minimnim dielom proizvodi hrvatski. Strogo hrvatske, na izvoz dolazeće tvorine iztaknut ćemo posebno.

Digitized by Google

I. Kolonijalna roba.

Veći dio proizvoda, dolazećih pod ovim naslovom u promet ovdješnji, šalju nam luke naše, u prvom redu Trst, za njim u znamenitoj množini Senj, manje, pače mnogo manje od potonje luke, grad Rieka. Senj ima jako razvijenu trgovinu; osobito se kroz Senj uvaža mnogo robe za pokriće potreba gornje krajine, turske Hrvatske, donekle i gornje Bosne. Podatci o prometu senjskomu nalaze se ubilježeni pod naslovom „druge luke"; kod tih brojka, koje obuhvaćaju sve hrvatske luke izvan Rieke, koja je kao Trst napose ubilježena, sudjeluje u najjačem postotku grad Senj. Nemožemo a da što toplije nepreporučimo pazki vis. kr. zemaljske vlade ovu činjenicu, da ista uslied ovoga povoljnoga dosadašnjega razvitka senjske pomorske trgovine uloži svoj visoki upliv, da se jednoč izvede željeznička osnova, po kojoj bi se stavila Dalmacija u dodir sa Hrvatskom i grad Senj sa ostalimi željezničkimi prugami, jer jedino ovim načinom biti će moguće i na dalje uzdržati taj trgovački promet u Senju, pače povećat ga na uhar hrvatske mornarnice, a napose grada Senja. Promet sa kolonijalnimi proizvodi raste i sa Njemačkom, kao što to izkazuje skrižaljka o uvozu i izvozu, poredanom po prometnih medjah.

Promet izravni s Italijom pokazuje u godini 1880. prema ostalim godinam u toj stavci nerazmjerno visoku brojku. Razlog tomu je obilje prirasta kestena koncem te godine, koj je u vanredno velikih kvantitetih (do 300 M. C.) u Hrvatsku uvežen. Dočim iz naših luka dolaze sve vrsti proizvoda kolonijalnih, ograničuje se Njemačka na kavu, čaj i finije vrsti mirodija, a Italija opet šalje ponajviše smokava i kestena. Izvoz i provoz svih tih predmeta struji prama Srbiji i Bosnoj, koje zemlje veliki dio svojih potreba nesamo u kolonijalnoj robi, već u svih ostalih stvarih putem Hrvatske pokrivaju. Izvoz u kolonijalnoj robi raste prama Srbiji postepeno; prama Bosnoj narasao je promet u godini 1878. i 1879. u golemom broju (god. 1877. stoji prama 1879. kao 1 : 3). Godina 1880. bilježi za Bosnu vrlo malo s razloga, što je u toj godini carinska ograda prama Bosnoj ukinuta, te je na ocarinjenje došlo samo ono, što se kao pravi bosanski, odnosno inozemni proizvod izkazati moglo nije. Od kolonijalne robe najvažnija je po kvantitetu potroška i po

Digitized by Google

vriednosti kava, što izkazuje skrižaljka, sloveća o uvozu i izvozu pojedinih vrsti robe, kao i podatci u bilježkah željezničkoga prometa. U uvoznoj carinskoj stavci dolazi godine 1880. vrlo znatan višak s razloga, što se počam od to doba ocarinuje kava za Bosnu i Hercegovinu, uslied dokinuća carinske ograde prama tim pokrajinam, većim dielom u Hrvatskoj samoj.

Slador nesmatra se doduše, uslied proizvadjanja istoga iz repe u Evropi, kao prije kolonialnim proizvodom, nu mi ga bilježimo na ovom mjestu, jerbo dolazi, makar u razmjerno vrlo malih kvantitetih, ipak i iz kolonija. Najviše poteže se slador iz Češke, te čini do kave najvažniju uvoznu točku hrvatske trgovine sa takovimi kolonijalnimi proizvodi. Obseg poslovni sa ostalimi manje važnimi kolonijalnimi proizvodi vidi se takodjer u pomenutoj skrižaljci.

II. Duhan i duhanski proizvodi.

Pod ovom rubrikom krije se vrlo slab promet s inozemstvom, jer se skoro izključivo troši u nas proizvod tuzemni, o kojem govorimo pod stavkom „III. Obrt 10. Proizvadjanje jestiva, pića i duhana.“ Finih smotaka i turskoga duhana uvezlo se je ponješto i to prvih iz Njemačke, drugoga iz Srbije. Izvezlo se je znatnih količina duhana i smotaka prigodom zalaza vojske u Bosnu, i u godini 1879. i 1880; ukupno u tih triuh godina prieko 700 mtr. centi.

III. Vrtni i poljski plodovi.

Pod ovim naslovom ubilježen je omašan uvozni i izvozni promet, osobito sa Srbijom i Bosnom, donekle Njemačkom i Rumunjskom.

Iz Rumunjske uvezlo se je uslied ratnih potrebština u godini 1878. vrlo znatnih kvantiteta poljskih proizvoda, dočim nam Srbija baš godine 1878. slabo plodina odstupit mogaše. Nerodica godine 1879. uvjetovaše znatan uvoz plodina osobito iz Rumunjske, Srbije, Bosne i preko mora. Od godine 1878. narasao je uvoz plodina iz Bosne šesterostruko (vidi uvoz stav. III.) Trgovina sa suhim voćem, osobito šljivami, polučuje vrlo veliki promet; tako je uveženo samo iz Srbije godine 1880. 150.992 metr. cent. Dakako da su te šljive zatim dalje u Njemačku prodane. Sjemenja raznih bilina

Digitized by Google

poslala je u većemu Njemačka, a isto tako nješto hmelja i raznih rastlina, a Italija nas hrani orižem. Izvoz plodina sastoji prama Njemačkoj u brašnu, (ponajveć iz zagrebačkog paromlina) suhih šljiva i kukuruzi; prama Bosnoj i Srbiji u brašnu, orižu, mohunjah, vrtnom bilju i ostalih raznih plodinah; prama Italiji znatno u pšenici, kukuruzi, repici i zobi.

IV. Životinje.

Suhih riba šalje nam Njemačka, Srbija i Bosna a mnogo se uvaža istih i kroz luke naše; Bosna napose šalje mnogo pijavica, koje se opet izvažaju u Njemačku i Italiju. Rogate marve, konja a ponajveć svinja dolazi iz Srbije i Bosne. Izvoz u mnogo manjem obsegu sastoji prama obim potonjim pokrajinam u suhih ribah (sledovih, sardelah) a Italija i Njemačka kupuju u Hrvatskoj do pomenutih pijavica ponajveć svinja, prva i konja u znatnih količinah, i to manje pasmine. Ovi konji rabe se na guvnih kod čišćenja oriža, a kasnije se mnogi kolju, jer se radnici hrane u većih gradovih konjskim mesom, u cieni od govedskoga mnogo niže stojećim. Brojevni podatci nenalaze se u carinskih bilježkah, jer ove životinje ocarinjenju kod izvoza nepodpadaju.

V. Životinjski proizvodi.

Uvoz pod ovom stavkom sastoji iz Srbije i Bosne u prvom redu u kožah (volovskih, ovčih i zečjih) u rogovih, dlakah i krznu, zatim u medu i vosku. Iz Njemačke dolazi priredjeno meso (za vojsku rabljeno) i sir u većih kvantitetih. Italija šalje sira i salame, koji proizvodi dolaze i putem mora kroz naše luke. Iz Švicarske uvezlo se je nješto sira, a veliki dio pod ovom stavkom stojećih proizvoda dolazi iz austro-ugarskih pokrajina u Hrvatsku. Izvoz u Srbiju i Bosnu sastoji u priredjenih kožah, (veći dio hrvatski proizvod) priredjenoga mesa, sira i kobasa; u ostale zemlje je izvoz u istih predmetih posvema neznatan.

VI. Masti i mastna ulja.

U ovoj stavci pokazuje Trst i ostale luke znatnih brojka u uvozu, a taj sastoji po najprije u maslinskom ulju i američkoj svinjskoj masti; Njemačka u ribjoj masti i finom ulju (godine

*

Digitized by Google

1878. bio je uvoz iz Njemačke poskočio uslied znatne pokusne dobave masti za tvornicu koža u Zagrebu.) Srbija i Bosna šalju nam masla, volovske masti, loja i gušće masti.

Izvoz u Srbiju i Bosnu obuhvaća u prvom redu maslinsko ulje, svinjsku mast, repično ulje, ribju mast, Stearin, kokosno i laneno ulje.

VII. Pića i jestiva.

Najjači uvoz pokazuje u ovoj stavci skrižaljka „ostalih luka", napose je Senj sa velikimi brojkami zastupan. Uvezlo se je mnogo vina dalmatinskoga i istranskoga, osobito godine 1878. (388.283 metr. centi.) porad slabe u Hrvatskoj, a veoma povoljne berbe u obih pomenutih pokrajinah; zatim je što iz Njemačke, što iz Italije, Trsta, Rieke itd. uveženo finoga vina, (Champagnca) octa, spirita, piva, ruma, raznih jestiva, a god. 1880. ne malo kruha iz Srbije, napose u Zemun, porad slabe žetve; tako je i mnogo kruha (1049 m. c.) uveženo g. 1878. kroz riečku luku. Izvoz u Srbiju i Bosnu sastoji iz istih gore pomenutih proizvoda, napose u Bosnu bje izveženo u vrieme zalaza vojske, a i poslie znatnih količina vina, rakije (najviše hrvatskoga izvora), piva i ruma; osobito je mnogo odaslato godine 1879. (vina 89.697 m. c. piva 31.460 m. c. rakije, ruma i arraca 15.973 m. c.) a i kruha do 1795 m. c. Piva, koja se u Hrvatskoj troši, je većim dielom bečke, gradačke i češke, napose plsenjske proveniencije, premda ima i u zemlji nekoliko pivara o kojih govorimo pod III. stavkom (obrt). O izvozu hrvatskoga vina u susjedne ovodržavne pokrajine povedena je rieč u I. dielu ovoga izvješća.

VIII. Gorive i gradjevne tvari.

Uvoz u ovoj stavci kreće se iz Srbije izvan malo gorivoga drva i bačvarske gradje u gradjevnom kamenu, kojega napose Zemun mnogo poteže (kod gradnje realne gimnazije u Zemunu 1878.—79. upotrebljeno je mnogo gradj. materijala iz Srbije). Prilično znatan je uvoz u papcih i rogovih, koji potonji bjehu prije u carinskoj tarifi bilježeni pod stavkom: „odpadci". Bosna šalje nješto gradjevnoga i gorivoga drva, bačvarskih duga, a ne malo kosti, papaka, itd. Iz Njemačke uveženo je nješto sadre i slonove kosti. Putem ostalih luka, napose Senja, dolazi izvan gorivoga i gradjevnoga drva, raznog

Digitized by Google

kamena i ugljevlja, takodjer mnogo cementa, od kojega je samo na popravak luke senjske potrošeno g. 1880. 14.248 m. c.; tako i kamena u istu svrhu do 9645 m. c. Cement se inače uvaža iz susjedne Štajerske, napose iz Zidanoga mosta, gdje se nalazi tvornica cementa, vlastničtvo hrvatske eskomptne banke. Trst izkazuje samo u godini 1880. znatniji uvoz, koj je najglavnije sastojao iz 460 m. c. englezkih škriljavca za pokrivanje krovova.

Izvoz izkazuje prama Njemačkoj jedino u godini 1876. jednu veću stavku i to 202 m. c. bojadisane zemlje. Izvan toga izvezlo se je u Rumunjsku godine 1879. 7344 m. c. drvene gradje, a Srbija i Bosna troše, do gorivoga i gradjevnoga drva, kamenoga ugljena u znatnih kvantitetih, zatim kreča, cementa, opeka, krede, sadre, grafita itd., napose je Bosna u godini 1876. 1877. i 1878. trebala mnogo opeka prieko 281.016 m. c.; gradjevnoga drva izvezlo se je u Bosnu godine 1876. kubičnih metara 31.721 g. 1877. 15.618 g. 1878. 36.477 g. 1879. 12.559 a g. 1880. 1557. U Srbiju ide takodjer mnogo gradjevnoga drva, napose je izveženo g. 1876. 15.761 kub. met u g. 1877. 9776 kub. met., nu u sliedećih god. je izvoz toga predmeta znatno pao, dočim je izvoz ostalih prije pomenutih tvari, napose kamenoga uglevja, kreča i cementa znatno poskočio. Najveći izvoz Hrvatske u drvenoj gradji, ide u obliku francezke bačvarske duge kroz Trst (govorimo ob istom napose i obširno u stavci šumarstvo"); budući, da se to drvo prodaje u inozemstvo posredovanjem tršćanskih trgovačkih kuća, to ga neima ubilježena u carinskih skrižaljkah. Zatim ide mnogo hrvatskoga drva na more za gradjenje brodova, osobito mnogo treba državna marina u Pulju, a tako i brodograditelji u hrvatskih lukah. Putem naših ostalih luka izvezlo se je takodjer mnogo gradjevnoga, a i gorivoga drva. Izvoz taj doduše znatno nazaduje, kako sliedeće brojke izkazuju:

god.	1876.	izveženo je	34.085	kub.	met.
„	1877.	„ „	27.821	„	„
„	1878.	„ „	20.769	„	„
„	1879.	„ „	18.480	„	„
„	1880.	„ „	13.226	„	„

Italija izkazuje pod ovom stavkom znatne brojke, obuhvaćajuće jedino dva izvozna predmeta, i to gorivoga i gradjevnoga drva.

Digitized by Google

IX. Ljekarije, mirisavke boje, kemik. tvoriva itd.

Ovi se proizvodi većim dielom uvažaju iz austrijskih pokrajina, u koliko nisu specialna tvorina inozemstva, o kojih opis sliedi. Iz Njemačke dolaze, ali u sve to slabijoj mjeri aetherična ulja, opium, čivit, cochenile, benzin i slična kemična tvoriva; godine 1877. povisio se je uvoz prama predhodećoj godini za 200 postotaka; taj plus, koji se je opet u sliedećih godinah pretvorio u silan minus, sastojao je iz oveće partije petroleja, koji dolazi takodjer pod ovom stavkom. (15.823 k°). Iz Rumunjske uvezlo se je u naznačenih brojkah petroleja i to u godini 1876—77. i 78. a iz Srbije ponajveć šiške, i to godine 1876.—1877. 108 m. c. g. 1878. 6246 m. c. g. 1879. 6134 m. c. a g. 1880. 2653 m. c. Izvan toga došlo je iz Srbije žira, kore, kolomaza, ruja (g. 1878. 1599 m. c.) i kamenog ulja u manjih kvantitetih. Iz Bosne dolaze isti proizvodi, kao iz Srbije, napose je ovećih kvantiteta šiške uveženo g. 1879. i 80 ukupno 10.006 m. c. Iz Italije potežemo ponajviše smole.

Kroz Trst dolaze nam najveće količine petroleja i to:

god.	1876.	4369	m. c.
„	1877.	3590	„ „
„	1878.	522	„ „
„	1879.	1075	„ „
„	1880.	1122	„ „

Uvoz je g. 1878. znatno pao s razloga, što su mnogi iz straha, da će carina na petrolej znatno poskočiti, zalihe svoje u predjašnjih godinah pretovarili. Godine 1880. stupila je Rieka u takmenje sa 281 m. c. uveženoga petroleja. Putem ostalih luka uvažali su se isti proizvodi, napose mnogo galice, drva za bojadisanje, smole, kolofonijuma, a najviše petroleja i to:

god.	1876.	762	m. c.
„	1877.	1563	„ „
„	1878.	1016	„ „
„	1879.	1080	„ „
„	1880.	1630	„ „

Izvozni podatci u ovoj stavci izkazuju jedino u godini 1876. 112 m. c. šiške, dočim u ostalih godinah ništa izveženo nije.

Digitized by Google

Rumunjska oduzela je godine 1877. nješto smole, drva za bojadisanje i kolofonijuma.

Srbija troši od nas (t. j. iz Austro-Ugarske) eterična ulja, cochenile, drva za bojadisanje, rudne vode, razne vitriole, smole, sumpora, sode, petroleja i kamene soli. Od potonje je izveženo g. 1876., 7929 m. c. g. 1877., 107.546 m. c. i g. 1878., 24.370 m. c.

Bosna troši iste proizvode kao i Srbija, a prilično u istom razmjerju; vanredno mnogo soli uveženo je u Bosnu g. 1877., 18.168 m. c. a g. 1878., 43.260 m. c.

Razlog, zašto je baš u ovih godinah tako znatan izvoz soli tako u Srbiju i Bosnu bio, nismo mogli saznati iz carinskih listina, nu predmjevat se dade, da su ratni odnošaji ovaj vanredni višak uvjetovali.

Putem Trsta bje izveženo g. 1880. 555 m. c. ruja a putem Rieke iste godine 73 m. c. Ostale luke izvezoše:

god. 1876.	2032	m. c.
„ 1877.	1512	„ „
„ 1878.	3056	„ „
„ 1879.	1527	„ „
„ 1880.	374	„ „

Po tih brojkah vidi se, kako mnogo ide ove biljke napose iz hrvatskoga primorja u inozemstvo, te postaje dosta važnim proizvodom našega primorja. Ruj (njem. Summach) rabi se kao strojilo, napose za fine kože.

X. Kovovi sirovi i poluizradjeni.

Od ovih uvaža se vrlo malo iz inozemstva, nu tim više iz susjednih pokrajinah, napose iz Štajerske, koja pokriva skoro cielu potrebu sirova i poluizradjena željeza Hrvatske. Nješto se doduše tvara i u zemlji samoj, nu razmjerno dosta malo. Pod naslovom „rudarstvo“ osvrnusmo se obširnije na ovozemne rudarske odnošaje. Obseg uvoza željeznih tvari iz austro-ugar. carinskoga područja razabire se posvema točno iz željezničkih skrižaljka, nalazećih se pod naslovom „Obćila“ u ovom izvješću. Iz Njemačke uvaža se željezni lim, ploče za tisak slika, olovna slova, ociel i željezne žice; iz Srbije bakrene i olovne rude, željeznih odpadaka, iz Bosne sirova željeza, bakra, olova i željeznih odpadaka. Putem Trsta

Digitized by Google

dolazi ociel, lievano željezo i cinak, nu u vrlo malih kvantitetih; tako i kroz ostale luke.

Izvoz ide samo u Srbiju i Bosnu znatnije, te obuhvaća sirovo željezo, željezo u šibkah i pločah, lievano željezo, cinak, bakar, kositar, ociel i žuta mjed.

Italija je oduzela u godinah 1876, 77. i 78. ukupno 2205 m. c. sirova željeza, izvan toga izveženo je nješto liev. željeza putem ostalih luka.

XI. Vlati za tkanine

uvažaju se u spomena vriednoj kolicini jedino iz Srbije i Bosne, a sastoje u prvom redu iz ovčje vune, zatim iz lana i konoplja. Ovčje vune je uveženo iz Srbije u godini 1877. 6574 m. c. a godine 1880. 2091 m. c. U ostalih godinah mnogo manje, jer bje porad govedje kuge prepovedan uvoz ovih surovina. Izvoz sastoji iz sirovoga pamuka, i to opet u pomenute zemlje.

XII. Prediva

uvažaju se što iz Njemačke, što iz Italije, Trsta i ostalih luka, a izvažaju se u Srbiju, Bosnu i nješto kroz ostale luke. Ova struka prometna neobsiže znatnije brojke.

XIII. Tkanine.

Pod ovom stavkom navadja carinska skrižaljka znatnijih brojka, napose u izvozu u Srbiju i Bosnu.

Hrvatska neposjeduje tvornica za tkanine; sve što seljak treba, to mu tvara okretna i radu vična ruka seljakinje; u seljačkih kućah biti će malo šta tkanoga, što nije pod istim krovom predeno i tkano; jedino svilne tvari, vrpce i ostale malenkosti kupuje narod u dućanih, dočim hrvatsko gradjanstvo zaodjeva se rubeninom, tkanom u Češkoj i Moravskoj, nosi haljine pravljene iz sukna, svile, baršuna u tudjih ili susjednih pokrajinah, jednom riečju u svemu, što textilna industrija proizvadja, napućeno je gradjanstvo na tudje proizvode.

Izvan ogromna uvoza iz austro-ugarskih pokrajina, uvaža se u Hrvatsku iz Njemačke svilene, suknene i pamučne robe, baršuna, vrpca, čipka i gotovih haljina u boljih i finijih vrstih.

Digitized by Google

Godine 1880. uvezlo se je prostih haljina u znatnoj količini iz Rumunjske. Iste godine bio je znatan uvoz iz Srbije u užarskih tvorinah, u platnu, čohah i prostoj odjeći, koji proizvodi se svake godine makar i u manjih količinah uvažaju. Bosna nam šalje iste proizvode kao i Srbija, te u prilično ravnoj mjeri.

Iz Italije uveženo je napose godine 1879. prostoga platna i rabljenih vreća; izvan ovih tvorina uvaža se i nješto svilene robe. Gore napomenuti proizvodi dolaze takodjer iz Francezke i Englezke putem Trsta, Rieke i ostalih luka.

Izvoz u Srbiju i Bosnu obuhvaća pamučnu i lanenu robu, užarske proizvode, gotove odjeće, kitničarske i klobučarske stvari, nješto svilene robe i baršuna; godine 1877. izvezlo se je u Rumunjsku nješto užarske robe. — Isti prije pomenuti proizvodi izvažaju se takodjer preko ostalih luka.

XIV. Roba iz štetinja,

trstike, trave, slame i papira dolazeća izvan granica austro-ugarske države, ima dvie najglavnije prometne medje, Njemačku i Italiju. Iz Njemačke dolazi finih kefa, kistova, pletenih šešira, caoutchouc robe, hasura, rogoza i papeterije. Italija šalje proste slamnate robe, finih slamnatih šešira; putem hrvatskih luka uvaža se mnogo proizvoda iz lika i slame (rogozi, metle, košare itd.) zatim nješto prostoga papira. Dakako da se daleko veći dio svih proizvoda uvaža iz cislajtanskih pokrajina, po nješto i iz Ugarske, napose iz Budimpešte. Izvoz je znatan u tih predmetih prama Srbiji, manje prama Bosnoj Srbija troši sve u tu stavku spadajuće proizvode, napose mnogo robe iz slame, trstike i papira.

XV. Kože, roba iz kože, krzna i slični proizvodi.

Uvoz biva u ovih tvorinah vrlo znatan iz austro-ugarskih pokrajina, premda se tvara prilično mnogo proste kože u zemlji samoj (vidi 6. Industrija, baveća se obradjivanjem kože); finiji proizvodi iz kože, kao što su obuvala, galanterijska roba iz kože, rukavice, sedlarski proizvodi kao i krznarski, uvažaju se u znatnoj mjeri, jer se tvaranjem istih u nas jedino mali obrt bavi. Iz inozemstva, napose iz Njemačke dolazi najfinija galanterijka roba iz kože, krzno

Digitized by Google

i obuvala; iz Srbije i Bosne, zatim prieko Trsta, Rieke i ostalih luka uvaža se prosta poplatna koža i krznarski prostiji proizvodi.

Izvoz struji prama Srbiji, Bosnoj i ostalim lukam, a sastoji ponajviše iz kože za obuvala, čizama, cipela, iz sedlarskih, remenarskih i krznarskih tvorina. Od potonjih ima prilično i hrvatskih proizvoda. Galanterijske robe ide nješto u Srbiju, u Bosnu vrlo malo.

XVI. Tvari iz kosti, drva, stakla, kamena i gline.

Do ono malo proizvoda tvornica, koje u zemlji obstoje, (tvornica parketa, tvornica stakla, tvornice peći i posudja, o kojih napose pod stavkom III. obrt govorimo) uvaža se skoro sve, što nas je moderna kultura naučila trošiti od tvorina toj stavci podpadajućih. Iz tuzemstva, t. j. iz susjedne Kranjske i Štajerske dolaze peći, prostije pokućtvo, prostiji kožarski proizvodi, gradjevno i stolarsko drvo. Finije tvorine ove vrsti, napose pokućtvo u najširjem smislu uzeto, dolazi iz Beča; Češka šalje svoje staklo i porculan. Iz Njemačke uvaža se finija drvena, osobito tokarska roba, staklo fino (bojadisano, brušeno i šupljo), peći, fina košaraška pletiva, izabrane tvorine iz kamena, kosti itd.

Godine 1880. uveženo je iz Rumunjske nješto drvene i lončarske robe. Iz Srbije dolazi prilično mnogo proste drvene robe, lončarskih proizvoda, i klesanoga kamena. Iz Bosne isto. Vanredno visoka brojka ubilježena pod godinom 1880. kod uvoza iz Bosne, obuhvaća izvan prije pomenutih predmeta 64.000 m. c. opeke, koja je za učvršćivanje obale savske kod Svinjara upotrebljena, te iz Bosne uvežena.

Iz Italije uveženo je, osobito u godini 1879. i 80. kamene robe i mramora, za kipotvorine priredjenoga, izim toga uvaža se nješto pokućtva, zatim lončarskih i drvenih tvorina.

Preko Trsta, Rieke i ostalih luka uveženo bje od ovih tuj jurve nabrojenih tvorina, napose mnogo prostoga stakla, a godine 1880. 3531 m. c. opeke, rabljene za gradjenje učione u Senju. Izvoz bio je za Njemačku u godinah 1876. 77. i 78. prilično znatan, i to skoro jedino u prostoj drvenoj robi, (parketi i bačvarska gradja) u zadnjih dvijuh godina nije ništa izveženo; bit će tomu kriva tadašnja obustava radnje u tvornici parketa u Zagrebu. U Rumunjsku izvezlo se je godine 1879. 195 m. c. criepa, a u Srbiju

Digitized by Google

i Bosnu izvažaju se znatne količine svih pod ovom stavkom stojećih predmeta; nabrajat bi imali, da se u detailno obilježje izvoza prama rečenim pokrajinam upušćamo, sve one tisuće raznih predmeta, koje obuhvaća industrija kosti, drva, stakla, kamena i gline; strogo hrvatskih proizvoda ide malo, nješto parketa, bačava, pokućtva, stakla, lončarske robe, criepa i opeke; — tako i putem ostalih luka.

XVII. Tvari iz kovina.

Predmeti, dolazeći pod ovom skupinom, vrlo su važni po poljsko gospodarstvo i obrt, jer obuhvaćaju malne sva orudja i latila, rabljena od istih. Malo što pravi se u zemlji samoj. Nješto nakuju doduše hrvatski kovači, bravari, limari, nožari i puškari, ali ogromni dio ovih tvorina dolazi iz austrijskih pokrajina (osobito iz Štajerske) a nemalo i iz inozemstva. Njemačka nam šalje peći iz lievena željeza, orudja, finija latila, šivaće igle i gumbašnice, ocielna pera, bojno orudje, tiskarskih pismena, raznih finih metalnih predmeta, noževa i vilica, žlica, periža, nožića itd. Srbija i Bosna nješto tvoriva iz kovanoga željeza, bakrenih i kositrenih predmeta, novaca zlatnih i srebrnih. Putem Trsta i ostalih luka, osobito predmeta iz lievanoga željeza (englezke tvorine); godine 1880. uvezlo se je kroz Trst za Hrvatsku 198 m. c. kovne žice, po svoj prilici za brzojavnu svrhu.

Izvoz izkazuje se samo prama Srbiji i Bosnoj znatan, te obuhvaća takodjer sve pod ovu stavku spadajuće predmete. Osobito velik bio je izvoz u Srbiju godine 1880; u toj godini izvezlo se je takodjer iz Beča na račun srbske vlade tamo kovanih 16.642 kilogr. srebrnih novaca.

XVIII. Ladje, kola i saone.

Prve prave se u Primorju, i to u svih lukah, zatim na Savi i Dravi iz domaćega drva; vrstna izradba i dobar materijal digli su brodove primorske u velikom svietu na dobar glas. Nu ova obrtna struka nazaduje rapidno; uzrok tomu je, što brodovi, parom tjerani, iztiskuju brodove na jadra. U izkazanom uvozu i izvozu ubilježene su jedino ladje, posredujuće promet na Savi, te koje su, bud prodane, bud kupljene u Srbiji i Bosnoj. U Primorju gra-

Digitized by Google

djeni brodovi nečine predmet izvoza, jer ostaju vlastničtvo p raca, koji obično ulažu na karate svoje prištednje u brodove svih morih ploveće. U ove obe pokrajine izvaža se nješto ka napose u Bosnu i to zagrebačkih kolarskih proizvoda, ako i znamenitoj količini.

XIX. Glasbeni i ostali strojevi i kratka roba.

Glasbeni strojevi, napose glasoviri i harmoniumi, dola Hrvatsku skoro izključivo iz Beča Gudala i ostali glasbeni jevi, izvan Beča, mnogo iz Češke, ostali strojevi, bud gospoda bud tvorničarski uvažaju se u prvom redu iz Štajerske, zati d. Austrije, a nješto i iz Budapešte. Isto tako biva i sa kra robom, koje se napose iz Beča vrlo mnogo uvaža.

Iz inozemstva napominjemo u prvom redu Njemačku, od dolaze polag carinskih podataka svake godine znatnije količine tih predmeta, napose mekaničnih strojeva iz lievanoga žel chirurgičkih instrumenata, šivaljka, ura, krupnozora, durbina U kratkoj robi dolazi iz Njemačke prilično igračka za djecu ostalih država uvaža se slične robe u vrlo neznatnih količinah; je bilježi carinska skrižaljka u godini 1880. za Italiju i Trst brojke; uveženo je naime te godine nešto strojeva iz lievanog ljeza, isto tako preko ostalih luka. Izvoz u svih tih predmetih skoro izključivo samo u Srbiju i Bosnu. Prama Srbiji bio je redno jak izvoz u godini 1880. u agrarnih strojevih, od kojih izveženo do 1038 m. c. a prama Bosnoj u godini 1879; ove godine izveženo je do 133 m. c. kratke robe, što čini kod ove vrsti dosta znamenitu brojku; izvan toga izveženo je re godine prilično gospodarskih, a nješto i glasbenih strojeva.

XX. Kemički proizvodi.

U ovoj stavci dolaze razne žeste, soli, ljekarije, mirisavne v boje, svieće, sapuni, gelatine, paljevne stvari itd.

Ovih se proizvoda uvaža izvan Austrije, iz Njemačke, (u 1880. čini najglavniju stavku uvoz od 200 m. c. soli za g uvežene na račun dobra Zelin-Čiče). Iz Srbije uvaža se prili mnogo vošćenih svieća, iz Italije došlo je godine 1880. 13 m sode, a preko Trsta, napose godine 1880. znatno raznih kemič

Digitized by Google

und Durchfuhr in den Jahren 1876—1880.

— Ausfuhr im Jahre			Provoz godine — Durchfuhr im Jahre				
1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
k i h c e n t i h							
16.299	26.236	8.124	15.595	22.790	18.817	29.398	8.103
44	3	3	894	1.663	1.794	1.845	1.028
19 655	191.376	98.685	21.915	20.026	21.152	19.699	11.676
1.515	**24.695**	**8 925**	**232**	**378**	**241**	**466**	**459**
156	310	323					
454	3.438	2.071	1.650	889	1.657	1.013	134
672	1.011	847	6.402	10.307	6.970	10.581	8.321
50.657	97.458	20.810	3.010	7.441	10.336	13.901	790
87.321	421.429	427.576	20	25	34	11	—
72.520	77.306	63.336	34.525	53.011	42.602	65.371	25.637
10.223	16.972	14.536	591	5.897	694	1.563	2.796
867	714	1.174	—	2	—	—	—
103	127	180	4.737	6.073	5.177	10.715	2·469
2.299	4.071	3.178	3.400	5.407	3.911	9.409	2·294
2.135	2.053	2.460	345	449	582	727	89
302	631	410	298	2.551	388	531	159
11.506	17.506	17.114	573	909	950	2.845	517
3.304	10.947	6.880	705	5.230	896	1.709	410
61	**221**	**82**	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	2.020	15.580	8.240
—	**610**	**244**	—	—	—	—	—
804	889	1.454	272	278	189	625	129
2.594	3.511	3.166	1.158	2.044	1.161	2.008	588
73	107	90	18	19	23	42	59
31	952	218	19	2	—	—	192
—	—	—	13	447	36	138	—
—	—	—	1.322	510	392	1.029	23
1012.019	877.047	672.645	97.462	145.970	119,781	188.740	73.654
11.576	25.526	9.251	232	378	241	466	459

Digitized by Google

Digitized by Google

izvoda
ljer u

čivo u
mnogo
dajuće

izvoda
odičnih
ge vrlo
Rusije
alije je
će to
Istriji,
akodjer
ošnjega

preko
kosti,
ni vrlo
sliedila

godini
aka iz
m. c.

h stranah
obe, zatim

Digitized by Google

soli, samo sode do 35 m. c., zatim alauna 13 m. c. Istih proizvoda uveženo je preko Rieke i ostalih luka, dohvaćajućih takodjer u godini 1880. vrlo znatnih količina.

Izvoz ide, kao kod svih ostalih stavka, skoro izključivo u Srbiju i Bosnu, te obuhvaća do kamene soli, koje je osobito mnogo u godinah 1879. i 80. izveženo, sve u tu stavku podpadajuće proizvode.

XXI. Književna i umjetna djela.

Hrvatsko občinstvo absorbira vrlo mnogo umnih proizvoda njemačkih; izvan političkih, zabavnih i strukovnjačkih periodičnih tiskopisa, kojimi nas hrani Cisleitanija, uvaža se iz Njemačke vrlo mnogo knjiga i umjetnih djela, a uvoz taj raste uzastopce. Iz Rusije je uveženo nješto malo knjiga, isto tako iz Srbije; iz Italije je napose u godini 1879. došlo kipotvorina iz mramora (biti će to Rendićeva djela), knjiga malo. Izvoz raste prama Dalmaciji, Istriji, Kranjskoj, Švajcarskoj, Srbiji i Bosnoj. U Njemačku je takodjer nješto knjiga izveženo, što kao radostan pojav zanimanja tamošnjega žiteljstva za hrvatsku knjigu zadovoljstvom napominjemo.

XXII. Odpadci.

Uvoz biva u tih premetih iz Srbije i Bosne, nješto i preko ostalih luka. Uvaža se što kožjih odrezaka, što prnjka, što kosti, što pepela od kosti, papka i posije. Uvoz bio je u količini vrlo promienljiv, jer ga je pačila govedja kuga, uslied koje je sliedila prepovjed uvoza od svih priliepčivih tvari.

Ove surovine šalju se dalje u austro-ugarske pokrajine; u godini 1877. izvezlo se je i u Njemačku 174 m. c. kožnih odrezaka iz tvornice koža u Zagrebu, a godine 1879. izveženo je 910 m. c. posija u Srbiju.

Ovoj razpravici dodajemo uz detailne izkaze uvoza, izvoza i provoza na sliedećih stranah prigibno jošte skrižaljke sveukupnoga carinskkoga prometa, razdieljene po vrsti robe, zatim po prometnih medjah.

Digitized by Google

Uvoz — Einfuhr.

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
I. Kolonijalna roba i južno voće — Kolonialwaaren und Südfrüchte:					
Kakao sirov i neotriebljen — Cacao roh	—	16	—	—	1
Kakao samljiven, kakao-maslo i smiesa — Cacao gemahlen, Cacao-Butter u. Gemisch	—	21	—	—	—
Kava sirova — Kaffe roh	251.530	269.974	269.759	189.811	358.015
Cikorija pržena i mljevena — Cichorie gebraten & gemahlen	1.132	651	519	1.809	2.398
Kava pržena — Kaffe gebraten	6	58	25	18	5
Mirodije proste, kao ingber — Gewürze gem. als Inghver	10	90	—	116	70
Mirodije proste, kao papar prosti — Gewürze gem. als Pfeffer gem.	5.423	9.838	6.212	4.886	5.178
Mirodije proste kao piment — Gewürze gem. wie Piment	1.191	1.288	674	492	742
Mirodije sve ostale iste vrsti — Gewürze alle andere dieser Gattung	632	129	9.293	—	—
Mirodije fine, kao cimet svake vrsti — Gewürze feine, als Zimmt aller Art	959	1.258	1.343	472	926
Klinci i karanfil te petiljke istih — Gewürznelken und Nelkenstiele	356	241	251	529	309
Vanilija — Vanille	—	3	8	12	23
Šafran — Safran	2	7	44	30	84
Mirodije fine sve ostale — Gewürze feine alle übrigen	48	48	10	—	—
Sago, tapioca i sagovi surogati — Sago, Tapioca und Sago-Surogate	80	—	—	24	19
Tapioca i Arrov Rost	36	22	30	—	—
Sago i surogat i sago iz slobodnog carin. prometa — Sago und Surogat, und Sago aus dem freien Zollvereine	17	10	—	—	—
Južno voće fino, kao badem — Südfrüchte feine als Badem	5	69	50	—	9.578
Južno voće po sniženoj cieni — Südfrüchte zu herabgesetzen Preisen	10.693	10.978	13.385	—	—
Južno voće fino, kao suho grožđje — Südfrüchte feine, als trockene Trauben	88	156	19.972	19.200	15.817
Južno voće po sniženoj cieni — Südfrüchte zu herabgesetzten Preisen	17.219	18.426	1.001	—	—
Južno voće fino, kao pinjule — Südfrüchte feine als Pinien	—	16	29	11.049	1.303
Južno voće na carini sniženo — Südfrüchte zu herabgesetzten Zoll	5	—	—	—	—
Svi ostali fini južni plodovi — Alle übrigen feinen Südfrüchten	1.272	—	—	378	—
Svi ostali fini južni plodovi uz sniženu car. — Alle übrigen feinen Südfrüchte zu herabgesetzten Preisen	75	41	142	—	—
Južno voće srednje vrsti kao naranče, limuni — Südfrüchte mittelfeine, als Orangen, Citronen	211	832	711	21.249	24.571

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Južno voće srednje vrsti kao suhe smokve, po sniženoj car. — Südfrüchte mittelfein, als trock. Feigen, zu herabges. Zoll	23.873	34.789	30.089	21 359	25.052
Južno voće srednje vrsti po sniženoj car. — Südfrüchte mittelfein, zu herabg. Zoll	8.376	10.609	—	—	—
Južno voće srednje vrsti kao naranče po sniženoj carini — Südfrüchte mittelfein, zu herabgesetzten Zoll	92	582	23.257	—	—
Svi ostali južni plodovi ove stavke — Alle übrigen Südfrüchte dieses Satzes	99	235	63	—	—
Svi ostali južni plodovi po sniž. carini — Alle übrigen Südfrüchte zu herabgesetzten Zoll	52	23	—	—	—
Svi ostali južni plodovi uslied ugovora — Alle übrigen Südfrüchte laut Vertrag	18.207	30.671	—	—	—
Južni plodovi sirovi, kao kestenj — Südfrüchte rohe, als Maroni	94	3.985	249	9.037	45.373
Južni plodovi sirovi, po ugovoru sniženo — Südfrüchte rohe, nach Vertrag zu herabgesetzten Zoll	7.071	8.844	13.968	—	—
Južni plodovi kao rožićki — Südfrüchte als Johannisbrod	11.304	19.800	12.886	10.488	20.496
Jnžni plodovi kao uljike osoljene — Südfrüchte als gesalzene Oliven	368	209	209	—	—
Svi ostali plodovi ove stavke — Alle übrigen Südfrüchte dieses Satzes	3.787	401	121	81	—
Čaj — Thee	197	370	358	720	531
Šećer priredjen — Zucker zubereitet	2.382	2.201	4.609	5.808	7.095
Šećerno brašno — Zucker Melis	—	10	—	—	64
Šećerni sirup — Zucker-Syrup	—	—	—	—	29
II. Duhan i proizvodi iz duhana: — Tabak & Tabakfabrikate:					
Duhan nepriredjen — Tabak in Blättern	9	11	7	14	1
Duhanske tvorine — Tabakfabrikate	232	246	177	300	193
III. Vrtni i poljski plodovi: — Garten- und Feldfrüchte:					
Vrtni i poljski prirodi svježi, od car. prosti — Garten- u. Feldfrüchte, frisch, zollfrei	107.100	33.471	138.615	311.700	132.000
Grožđje — Weintrauben	—	—	—	33.700	307.300
Voće svježe — Obst frisch	11.266	6.670	16.827	25.000	119.100
Vrtni prirodi, priredjeni — Gartengewächse, zubereitet	3.831	3.117	513	5.668	3.158
Vrtni prirodi, priredjeni, po ugovoru snižen. carina — Gartengewächse zuber., laut Ver. zu niedr. Zoll	179	165	36	—	—
Vrtni prirodi priredjeni, od carine prosti — Gartengewächse zubereitet, zollfrei	247	1.443	80	—	—
Voće priredjeno — Obst zubereitetes	65.843	25.686	53.514	34.014	26.778
Suhe šljive — Getrocknete Zwetschken	—	—	—	—	15,099.243
Voće priredjeno kano pekmes bez šećera — Obst zub. als Pekmes ohne Zucker	6	58	108	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Voće priredjeno kano pekmes, po ugovoru od car. prosto — Obst zub. als Pekmes, laut Verordnung Zollfrei	32	580	—	—	—
Orasi i lješnjaci obični — Nüsse und Haselnüsse gewöhnliche	55.278	69.354	45.662	143.036	110.557
Orasi i lješnjaci prosti od carine — Nüsse u. Haselnüsse zollfrei	548	926	613	—	—
Svi ostali predmeti, uključivo i gljive — Alle anderen Früchte, inclusive Pilze	—	—	—	—	—
Voće kao pekmes, uvežen iz Italije, sniženo na carini — Obst zub. als Pekmes aus Italien eingeführt, herabges. Zoll	—	10.398	—	—	—
Voće priredjeno, kao lješnjaci, sušeno, iz Italije, na carini sniženo — Obst zub., als Haselnüsse aus Italien eingeführt, herabges. Zoll	180	—	920	—	—
Povrće priredjeno, orasi osušeni — Gartengewächse zub., Nüsse trockene	—	—	—	—	—
Pšenica Weizen	191.417	68.739	9.516	894.500	7,555.100
Pšenica po ugovoru prosta od car. — Weizen laut Vertrag zollfrei	2.476	1,474.163	2,067.902	—	—
Pšenica prosta od car. uslied prev. odluke od 25./9. 1873. — Weizen zollfrei laut h. Erlass vom 25./9. 1873.	—	—	—	—	—
Napolica, proso — Halbfrucht, Hirse	120.116	9.991	—	50.000	10.000
Napolica, proso, helda, raž u ljuskah po ugovoru prosto od car. — Halbfrucht, Hirse, Haiden, Roggen laut Vertrag zollfrei	339.629	186.165	21.939	—	—
Kukuruz — Mais	2,888.260	1,973.549	934.570	—	—
Kukuruz uslied ugovora od car. prost — Mais laut Vertrag zollfrei	2,230 442	5,472.299	26,318.629	7,925.500	14.778.200
Kukuruz na klipih — Mais in Kolben	57.406	43.220	12.314	—	—
Raž — Roggen	6.380	—	1,482.075	24.400	382.600
Žito i mohunje, kao pir — Hülsenfrüchte	284	—	—	—	—
Napolica kao raž prosta od carine — Halbfrucht als Roggen laut Vertrag zollfrei	45	—	—	—	—
Grašak — Erbsen	1.964	1.004	3.332	—	—
Žito i mohunjasti plodovi — Getreide und Hülsenfrüchte	5.982	8.033	5.080	—	—
Bob, grašak, leća i grah po ugovoru od car. prosto — Erbsen, Linsen, laut Ver. zollfrei	6.492	18.909	28.476	23.200	44.900
Bob, grašak, leća i grah od carine prosti — Bohne, Erbsen, Linsen zollfrei	3.648	—	—	—	—
Ječam — Gerste	19.341	18.981	17.620	286.500	132.200
Ječam od carine prost — Gerste zollfrei	16.354	116.887	351.977	—	—
Ječam iz Italije, po ugovoru od car. prost — Gerste aus Italien laut Ver. zollfrei	—	—	—	—	—
Slad — Malz	—	—	2.539	—	—
Zob — Hafer	1,961.857	1,031.862	2,189.260	4,921.200	2,122.300
Zob prosta od carine — Hafer zollfrei	1.196	984	1.230	—	—
Pirinč otriebljen — Reis gereinigt	904	942	—	125.180	378.991
Pirinč otriebljen uz sniženu carinu — Reis gereinigt mit herabgesetzten Zoll	245.232	199 256	410.777	—	—
Proizvodi mljeva — Mahlprodukte	—	—	—	863	53.057
Ostali slični proizvodi — Uebrige ähnliche Produkte	6.492	40.514	—	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Brašno — Mehl	191.353	538.946	586.458	647.286	2,200.089
Brašno i proizvodi mljeva u pograničnom prometu iz Italije, od carine prosti — Mehl u. Mahlprodukte aus Italien zollfrei	392.398	1.991	34.792	—	—
Hmelj — Hopfen	415	—	490	426	358
Hrastline i njezine česti kao hmelj uz sniženu cienu — Pflanzen u. Pflanzenbestandtheile wie Hopfen zu herabges. Zoll	111	—	—	—	—
Hrastline i njezine česti kao hmelj od carine prosti — Pflanzen u. Pflanzenbestandtheile wie Hopfen zollfrei	—	3.086	—	—	—
Sieno — Heu	—	—	35.445	7.000	92.500
Ostale biline i bil. česti od carine prosti — Andere Pflanzen u. Pflanzentheile zollfrei	46.190	8.500	—	1.245	—
Trska — Rohr	1.750	—	—	—	—
Biline i bil. česti ostale, kao uljeno sjeme — Pflanzen u. Pflanzenbestandtheile als Oelsaaten und Rapps	199	—	—	—	—
Biline i bilinske česti ostale kao uljeno sjeme, repica, od carine prosti — Pflanzen und Pflanzentheile als Oelsaten, Rapps, zollfrei	512.465	688.049	355.157	—	—
Biline i bilinske česti, kano laneno i makovo sjemenje — Pflanzen und Pflanzentheile, als Lein- und Mohnsamen	27.690	19.379	—	—	—
Biline i bilin. česti ove vrsti od car. prosti — Pflanzen u. Pflanzentheile dieser Gattung zollfrei	30	65	1.011	—	—
Djetelinsko sjemenje — Kleesamen	4.252	1.740	3.731	500	1.200
Sjemenje napose neimenovano kano vrtlarsko i poljodjelsko — Diverse Samen, als Garten- und Feldsämereien	849	618	75	—	1.200
Sjemenje prosto od car. iz slob. car. prometa — Garten- u. Feldsämereien zollfrei a. d. Z. V.	2.411	1.140	868	86.800	—
Gorušično sjemenje samlito — Senfsamen gem.	177	1	—	—	—
Gorušično sjemenje samlito od car. prosto — Senfsamen gemahlen, zollfrei	370	304	233	—	—
Sladki janoš i kumin — Anais und Kümmel	1	3	5	—	—
Sladki janoš i kumin iz slob. car. prometa — Anais u. Kümmel aus d. freien Zollverkehr	—	—	26	—	—
Rastline i rastlinske čestice napose neimenovane — Gewächse div. hier nicht benannt	931	1.157	1.382	1.000	—
Maslinske jagode po ugovoru od car. proste — Oliven-Beeren laut Vertrag zollfrei	195	—	—	—	—
Proizvodi od šumskih drva	—	29	4	—	—
IV. Životinje: — Thiere:					
Ribe presne i zaklane, od carine proste — Fische rohe, zollfrei	6.916	4.081	4.588	16.033	1.938
Sledovi osoljeni u bačvah — Häringe gepöckelte in Fässern	—	—	—	2.603	6.157
Sledovi osoljeni izpod ¼ bačve — Häringe gepöckelte unter ¼ Fässern	3.341	1.913	1.936	—	—
Sledovi osušeni — Häringe getrocknet	490	192	11	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Ribe osoljene kao bakalar po sniženoj cieni — Fische gesalzen, als Stockfisch zu ermässigten Preisen	2.570	2.980	7.560	—	—
Bakalar — Stockfisch	17.216	16.839	14.098	10.684	34.303
Ribe priredjene, neimenovane — Fische zubereitete, unbenannte	10.284	6.712	12.111	5.329	4.172
Sardele priredjene — Sardellen zubereitete	1.587	1.017	833	—	—
Ribe sve ostale napose neimenovane po sniž. cieni — Fische div. Gattung zu ermäs. Pr.	5.190	4.668	4.977	23.521	14.981
Ribe neimenovane, naročito kao želve i kosturaše — Schildkröten u. a.	446	6	—	36	84
Školjke, oštrige, želve i druge od car. proste — Muscheln, Austern, Schildkröten, zollfrei	—	—	—	—	—
Marva za klanje i tegleća, kao volovi i bikovi — Schlacht- u. Zugvieh als Ochsen u. Stiere	kom. 12.078	13.828	3.695	1.008	47
Volovi i bikovi polag ugovora od car. sniž. — Ochsen u. Stiere laut Ver. zu herabg. Zoll	„ 1.436	719	697	—	—
Marva za klanje i tegleća, kao krave i junad — Schlacht- u. Zugvieh, als Kühe u. Kälber	„ 9.563	6.537	2.612	—	—
Krave po ugovoru na carini sniženo — Kühe laut Vertrag zu herabges. Zoll	„ 503	153	257	506	11
Junad — Jungvieh	„ 1.521	917	457	42	26
Telad po ugovoru od car. sniženo — Kälber laut Vertrag zu herabg. Zoll	„ 336	123	115	36	18
Telad prosta od carine — Kälber zollfrei	„ —	185	50	—	—
Marva za klanje, kao telići — Schlachtvieh: Kälber	„ 3.548	1.374	726	—	—
Ovce i koze, janjad, jarad — Schafe u. Ziegen, Lämmer, Kitzen	„ 19.341	18.766	15.530	1.733	774
Ovce i koze iz slob. car. prometa — Schafe und Ziegen aus d. freien Zollverein	„ 1.910	1.389	—	—	—
Ovce i koze — Schafe und Ziegen	„ 7.120	5.400	—	—	—
Svinje — Schweine	„ 394.156	248.009	202.418	166.996	191.728
Svinje iz slob. prometa, na carini sniženo — Schweine a. d. f. Zollver. zu herabg. Zoll	„ 132	177	72	—	—
Odojci izpod (10 klgr.) — Ferkeln (unter 10 Kl.)	„ 10.150	4.119	2.261	1.136	1.376
Odojci na sniženoj carini, iz slob. prometa — Ferkeln aus dem freiem Zollverkehr zu herabgesetz. Zoll	„ 999	3.587	1.348	—	—
Konji i ždriebad — Pferde u. Fohlen	„ 2.687	1.854	1.424	784	649
Konji i ždriebad od carine prosti — Pferde u. Fohlen zollfrei	„ 113	85	60	—	—
Ždriebad uz kobile — Fohlen mit Stutten	„ 38	31	14	—	—
Mule, mazge i osli — Maulthiere u. Eseln	„ 10	4	2	23	11
Zvierad velika, kao jeleni, srne itd. — Wilde Thiere, als Hirsche, Reh etc.	„ 2	1	3	—	—
Košnice sa živućimi pčelami od car. prosti — Bienenstöcke mit lebend. Bienen, zollfrei	„ 2	—	6	—	—
Zvierad, naročito neimenov. od car. prosta — Wilde nicht besonders benannte Thiere, zollfrei	„ 10.465	5.341	1.573	4.187	2.644
Pijavice, od carine proste — Blutigeln, zollfrei	klg. 1.511	222.493	500	100	400

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	Kilogram				
V. Životinjski proizvodi: — Thierische Producte:					
Kože neizradjene, proste od carine — Häute rohe, zollfrei	—	45	—	—	—
Kože težke, sirove, konjske i volovske — Häute schwere, v. Pferden und Ochsen	55.662	62.153	57.041	—	—
Kože sirove, ovčje i kozje, proste od carine — Häute rohe v. Schafen u. Ziegen, zollfrei	688.211	618.450	463.763	514.066	780.403
Kože zečje i kunićeve, proste od car. — Häute v. Hasen u. Kaninchen, zollfrei	3.230	6.223	8 780	3.588	679
Kože sirove, nap neimenovane — Häute rohe, nicht bes. benannte	164	573	485	99.221	38.147
Kože nap. neimen. od carine proste — Häute nicht bes. benannte, zollfrei	141	67.303	—	—	—
Krzna — Felle	14	123	8.401	—	—
Krzna snižena polag ugovora — Felle laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	17	170	13	—	—
Dlake sirove, nap. neimen. od car. proste — Haare roh, zollfrei	2.080	3.106	785	377	3.288
Dlake pasje, srnske, volovske, kozje, od car. proste — Haare v Hunden, Rehen, Ochsen u. Ziegen, zollfrei	23	10.362	—	—	—
Dlake priredjene — Haare zubereitet	—	1	13	—	—
Perje nap. neimenovano — Federn diverse	245	99	35	—	—
Perje od carine prosto — Federn, zollfrei	—	—	—	—	—
Meso presno, uz car. bez potrošar. — Fleisch frisch, zollfrei, ohne Cons.-Steuer	6.870	8.706	1.707	3.149	490
Meso priredjeno — Fleisch zubereitetes	292	498	313	7.500	6.870
Meso priredjeno uz car. bez potr. uz sniženu cienu — Fleisch zub. zu herabgesetz. Zoll ohne Cons.-Steuer	2.180	1.057	67.644	—	—
Kobasice mesnate, uz car. bez potr. — Fleischwürste, zollfrei, ohne Cons.-Steuer	582	383	994	757	972
Med, medica, košnice s medom i voskom — Honig, Bienenkörbe mit Honig u. Wachs	42.691	37.378	4.157	977	1.727
Med, medica, košnice s medom i voskom sniž. na carini — Honig, Bienenkörbe mit Honig u. Wachs zu herabges. Zoll	255	1.542	345	—	—
Košnice — Bienenstöcke	—	—	—	—	—
Vosak i voština — Wachs	395	455	1.638	1.659	7.030
Vosak i voština, po ugovoru sniž. na carini — Wachs laut Vertrag zu herabges. Zoll	11	21	36	—	—
Sir — Käse	441	1.561	9.091	9.617	9.302
Sir iz slobod. prometa car. — Käse aus dem fr. Zollverein	7.726	7.842	—	—	—
Živinski proizvodi, nap. neimen. — Thierische Produkte diverse	—	—	—	—	—
Živinski proizvodi, kao jaja kokošja — Thierische Produkte, Hühnereier	6	324	—	15	2
Živinski proizvodi nap. neimenovani — Thierische Produkte nicht bes. benannte	6.111	5.685	717	988	250
Friški osoljeni ili osušeni mehuri ili crieva — Frische gereinigte Blasen oder Gedärme	—	—	546	465	1.054

*

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
VI. Masti i mastna ulja: — Fette und Oele:					
Mast svinjska, guśća, slanina — Schweins- und Gansfette und Speck	12.618	15.800	43 606	18.697	76.640
Mast svinjska, guśća, slanina, uz sniž. car. — Schweins- u. Gansfette und Speck zu herabgesetzten Zoll	32	5.104	27.313	—	—
Maslac i maslo — Butter und Schmalz	95	84	207	435	2.082
Maslo i maslac uz sniženu cienu — Butter u. Schmalz zu herabges. Zoll	1.015	116	136	—	—
Slanina polag ugovora na carini sniženo — Speck laut Vertrag zu herabges. Zoll	1.424	3.449	—	—	—
Stearin i parafin	682	31	194	—	—
Mast ribja — Fischthran	11.393	6.396	3.793	6 182	1.768
Loj — Unschlitt	11.016	4.728	8.433	754	1.667
Mast napose neimen. — Fette diverse	393	7.284	16.974	2.187	1.292
Ulje i mast u bocah — Oele und Fette in Flaschen	4	4	6	201	498
Ulje i mast u bocah uz sniž. cienu — Oele u. Fette in Flaschen zu herabges. Zoll	209	324	190	—	—
Ulje maslinovo u mješinah i mjehurih — Oliven-Oel in Bälgen oder Blasen	655	74	1.814	165	805
Ulje maslinovo u mješinah i mjehurih po ugovoru sniženo — Oliven-Oel in Bälgen oder Blasen zu herabges. Zoll	170 944	173.807	161.952	169.371	136.886
Ulje maslin. u mješinah i mjehurih i dalmatinsko pomješano s trpentinom uz sniženu carinu — Oliven-Oel in Bälgen od. Blasen zu heragesetzten Zoll	29.711	21.755	10.934	298	35.703
Ulje i mast neimenovana, u bačvah, mješinah uslied ugovora sniženo — Oele u. Fette n. genannte, in Fässern, Bälgen u. Blasen, l. Vertrag zu herabges. Zoll	7.124	8.114	9.134	494	30.531
Laneno ulje, uz sniženu carinu — Lein-Oel zu herabgesetzten Zoll	215	198	700	448	912
Ulje od repice — Rapps-Oel	—	—	—	148	4
VII. Pića i jestiva: — Getränke und Esswaaren:					
Pivo i medica u flašah i vrčih — Bier und Meth in Flaschen und Krügen	89	2	47	43	407
Pivo i medica u bačvah — Bier und Meth in Fässern	290	448	413	1.673	596
Ocat u bačvah — Essig in Fässern	18.558	15.568	18.218	20.128	26.323
Rakija uz carinu i potrošarinu — Branntwein Zoll- u. Consum-Steuer pflichtig	30	83	418	3.959	3.797
Rakija svake vrsti po ugov. sniž. — Branntwein aller Gattung, laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	9.472	7.785	6.343	273	95.478
Rakija uz car. bez potrošarine — Branntwein zollpfl., ohne Consumsteuer	97	254	400	—	—
Rakija bez carine — Branntwein, zollfrei	8	153	54	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Arak, uz carinu i potrošarinu — Arac, Zoll- und Cons.-Steuer pflichtig	944	335	1	—	—
Rum, uz car. i potrošarinu — Rum, Zoll- u. Cons.-Steuer pflichtig	—	38	17	—	—
Arak uz car. bez potroš. — Arac zollpflichtig ohne Cons.-Steuer	—	—	—	—	—
Rum uz car. i potroš., uslied ugovora sniž. — Rum Zoll- und Cons.-Steuer pflichtig, laut Vertrag zu herabges. Zoll	6.002	4.814	9.365	3.201	7.842
Rum uz car bez potroš. — Rum zollpfl., ohne Consum-Steuer	—	—	70	—	—
Likeri uz car. i potroš. — Liqueurs Zoll- u. Consum-Steuer pflichtig	317	566	315	596	355
Vino šampanjsko i upjenjeno u bocah i vrčih — Champagner u. Schaumweine in Flaschen und Krügen	174	6	—	3.018	3.213
Vino šampanj. i upjen. u bocah i vrčih polag ugovora sniž. carina — Champagner und Schaumwein in Flaschen und Krügen laut Vertrag zu herabges. Zoll	1.950	2.398	1.889	—	—
Sve ostalo vino u bocah i vrčih, uz sniž. car. — Alle and. Weine in Flaschen u. Krügen, zu herabges. Zoll	3.797	2.692	3.435	4.213	3.367
Vino u bocah i mješinah, i to malaga — Wein in Flaschen u. Bälgen: Malaga	22	70	—	—	—
Vino u bocah i mješinah polag ugov. sniž. — Weine in Flaschen u. Bälgen, laut Vertrag zu herabges. Zoll	4.311	4.052	3.540	—	—
Vino iz carinskih iznimaka — Wein aus dem Zollausschlusse	4,819.134	4,852.684	3,832.141	5,270.789	4,459.344
Vino napuljsko u bačvah, uz sniženu car. — Wein neapol. in Fässern zu herabg. Zoll	—	—	6.477	464	1.071
Vino prosto piemontesko u bačvah i mješinah, u uvozu iz Italije — Wein ord. piemont. in Fässern u. Bälgen	—	—	—	—	—
Vino u bačvah kao srbsko, bosansko, levantsko ciparsko — Weine in Fässern, als serb., bosnische, levanter u. Cyper	2.250	643	2.995	—	—
Vino u bačvah i mješinah iz carin. iznimika, prosto od carine — Wein in Fässern und Bälgen aus d. Zollausschlusse, zollfrei	20.339	99.283	488.426	—	—
Jestvine kao prosti kruh — Esswaaren, wie ordinäres Brod	8.525	10.306	2.576	25.612	48.614
Jestvine kao prosti kruh iz slob. car. prom. — Esswaaren, wie ord. Brod a. d. fr. Zollaus.	2.608	2.062	109.294	—	—
Tjestenina — Teigwerk	360	133	46	10.148	56.997
Tjestenina po ugovoru snižena — Teigwerk l. Vertrag zu herabges. Zoll	89	3	131	—	—
Tjestenine slob. car. prom. — Teigwerk zollfrei	2.773	3.188	4.655	—	—
Oblatke — Oblatten	—	—	222	—	—
Gorušica priredjena i kapri — Senf zubereitet und Kappern	313	431	208	345	551
Gorušica priredjena i kapri uz sniž. cienu — Senf zub. u. Kappern zu herabges. Zoll	86	112	198	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Jestvine fine, priredjene — Esswaare feine, zubereitete					
Jestvine priredjene, iz slob. car. prometa, po ugovoru sniž. — Esswaaren zub. a. d. fr. Zollver., laut Ver. zu herabg. Zoll	312	651	484	919	4.411
Slastice, po ugovoru proste od car. — Zuckerwerk laut Vertrag zollfrei	2.931	2.469	4.974	46	—
Čokolada i smjese iz nje — Chocolade	375	3	—	2.225	—
Mesni sok — Fleisch-Extract	5	9	23	75	82
	—	74	6	—	—
VIII. Gorive i gradjevne tvari: — Brenn-, Bau- und Werkstoffe:					
Drvo gorivo po vodi uveženo — Brennholz zu Wasser eingeführt					
Drvo gorivo po kopnu uveženo — Brennholz zu Land eingeführt	CM. 1.673	CM. 555	CM. 250	241.300	385.800
Tvorivo drvo prosto, po vodi uvež. — Werkholz ord. zu Wasser eingeführt	„ 1.092	„ 436	„ 553	—	—
Tvorivo drvo prosto, po vodi uvež. prosto od carine — Werkholz ord. zu Wasser eingeführt, zollfrei	„ 654	„ 517	„ 362	441.600	781.900
Tvorivo drvo prosto, kopnom uvež. — Werkholz zu Land eingeführt	„ 200	„ —	„ —	3.864	—
Kameniti ugalj — Steinkohle	„ 71	„ 520	„ 450	—	—
Drveni ugalj — Holzkohle	—	—	—	—	91.300
Tokarsko rezbarska tvoriva, kao rogovi, morska pjena — Drechslerwaaren, Meerschaum	—	—	325	20	3.100
Papki — Klauen	—	1.921	—	—	—
Rogovi — Hörner	61.222	17.325	—	101.252	61.881
Tokarski i rezbarski uresi — Drechsler und Kunsttischler Zierathen	730	16.223	118		18.313
Slonova kost i drugi životinjski zubi, biser, školjke, proste ili izradjene — Elfenbein u. andere thier. Zähne, Perlen, Muscheln roh oder augearbeitet	85.862	217.129	65 499	—	3
Korali neizradjeni, probušeni, ali ne izbrušeni ili izrezani — Korallen rohe, durchlöcherte, nicht geschliffen oder geschnitten	129	119	32	197	164
Mineralije kao kamenje, ali neizklesano u pločah, ali neizbrušeno — Mineralien: ungearbeitete Steine in Platten, jedoch nicht geschliffen	6	—	10	—	—
Mineralia, kao mlinski kameni — Mineralien: Mühlsteine	34 224	6.655	162.511	27.900	946.900
Mineralia, kao criep — Mineralien, Ziegeln	250	200	60	—	—
Mineralia, kao kreč (vapno i sadra) — Mineralien, (Kalk u. Gyps)	39.440	18.000	7.950	—	—
Mineralije, cement — Mineralien, Cement	—	—	—	2.100	5.600
Bojadisana zemlja svake vrsti — Gefärbte Erde diverser Art	1.300	7.900	465	15.000	1,425.400
Mineralija kao kreda — Mineralien wie Erde	292	573	417	80.200	19.300
Kamenje brušeno polag cienika — Steine geschliffene	5	19	—	—	—
	—	—	—	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Kamenje brušeno, po ugovoru prosto od car. — Steine geschl., laut Vertrag zollfrei	75	—	—	—	—
Kamenje nap. neimen., kao kremenje — Steine n. bes benannte, wie Feuerstein	—	—	—	—	—
Kamenje kao brusiljske pločice iz slob. car. prometa — Schleifsteine a. d. fr. Zollver.	3 054	1.991	1.890	60.000	46.100
Mramor — Marmor	—	—	—	—	4.700
Kreda i crvenac, na car. sniženo — Kreide mit herabgesetzten Zoll	122	50	62	—	—
Rude nap. neimen. — Mineralien diverse	2	—	—	—	—
IX. Ljekarije, mirisavke, boje i kemička tvoriva: — Arznei-, Parfumerie-. Farb-, Gerbe- und chemische Stoffe:					
Ljekarske i miomir. tvari kao ambra — Arznei- und Parfum-Stoffe wie Ambra	1.099	296	210	449	—
Ljekarske i miomirisne tvari kao tamnjan — Arznei- u Parfümerie-Stoffe als Weihrauch	193	289	180	35	17
Jantar, lovor, ružmarin, borovo ulje po ugov — Bernstein, Rosmarin, Fichtenöl, laut Vertr.	2	—	—	—	—
Sok od sladkog drva polag ugovora — Süssholzsaft, laut Vertrag	—	149	510	327	318
Mana polag ugovora — Mana laut Vertrag ..	9	7	10	3	6
Liekovi i miomirisne tvari najfin., kao eterična ulja neimen. — Arznei u. Parfumerie-Stoffe feinste, als ether. Oele div. Gattung	3	5	7	—	69
Spužve za kupelji i konjske — Bade- u. Pferdeschwämme	153	121	180	—	—
Liekovi i miomirisne tvari najfin. sve ostale — Arzneien u. Parfum. feinste, div. Gattung	7	—	54	87	495
Ulje eterično iz slob. car. prometa — Aether. Oele aus dem fr. Zollverein	6	133	51	—	—
Ruj za krznare i ustrojena koža — Sumach für Kürschner u. Häute zubereitete	2.703	81.215	168.055	—	—
Kora brezova — Birken-Rinde	648	1.235	8.355	—	—
Žir i šiške — Eicheln u. Knoppern	1,167.439	123.125	694.181	—	6.526
Šiške okrugle svake vrsti — Knoppern runde, diverse	3.022	—	—	1,038.909	420.261
Bojadis. drva umanjena — Farbholz verklein.	3.958	5.178	5.484	19.244	3.290
Košenile, vermut i čivit — Cochenile, Wermuth u. Indigo	371	138	171	93	51
Strojbeni procjedi — Extracte	184	344	833	8.870	9.185
Gumi, smole i ostali takvi bilinski sokovi — Gummi, Pech und ähnl. Pflanzenprodukte	—	—	—	478	—
Gumi i smole, kao kolofon — Gummi u. Pech wie Colofonium	926	—	—	2.515	2.115
Gumi i smole, kao brdska smola — Gummi, Asphalt u. Erdharze	1.540	1.625	1.506	3.011	1.285
Kamenito ulje crno, prosto od car. — Steinoel schwarz, zollfrei	—	—	—	2.472	—
Terpentinovo ulje — Terpentinoel	3	—	—	1.532	26
Benzin	—	55	138	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Kameno ulje bielo i crveno — Steinoel weiss und roth	602.661	571.164	170.943	214.231	304.552
Gumi i ostali bilinski sokovi — Gummi und andere Pflanzensäfte	70	142	1.066	—	—
Sol kuhinjska — Kochsalz	1.763	155	656	55	—
Kemička tvoriva kao mišomor, pepelica — Chem. Produkte, Rattengift	—	99	—	—	—
Kemička tvoriva kao sumpor i saliter — Chem. Produkte, als Schwefel u. Saliter	111	3	—	66	—
Mineralna voda naravna — Mineralwässer nat.	77	241	946	—	202
Vitriol željezni, po ugovoru prost od car. — Eisenvitriol, laut Vertrag zollfrei	832	1.105	969	588	4.085
Degistivna sol, kao soda — Degistivsalze, Soda	859	—	—	—	5.099
Soda, degistivna sol, kali, natron, polag ugovora sniženo — Soda, Degistivsalz, Kali, Natron, laut Ver. zu herages. Zoll	2.749	2.854	4.122	4.240	1.853
Sumporna i solna kiselina, saliter, salitr. kiselina, polag ugov. sniž. — Schwefel- und Salzsäure, Saliter, l. Ver. zu herabg. Zoll	22	—	233	277	895
Saliter očišćen, bakren vitriol — Saliter ger., Kupfervitriol	120	124	—	—	53
Saliter očišćen, bakren vitriol — Saliter ger., Kupfervitriol	—	11	—	412	—
Galica, amoniakova sol, jelen-rožna sol, salmiakov sok, po ugov. na car. sniženo — Amoniaksalz, Hirschhornsalz, Salmiakgeist, laut Ver. zu herabges. Zoll	4.185	5.355	5.213	—	139
Modri kamen, alaun iz sv. Petra, sniženo — Blaustein, Alaun aus St. Peter zu her. Zoll	—	—	—	3.451	8.501
Blešnjan rafiniran — Borax rafinirt	—	128	10	—	—
Olovni i kositreni bieli slador — Blei- und Zinkzucker	—	2	—	—	—
Bieljevina od kositra i olova — Blei- und Zinkweis	43	13	444	—	120
X. Kovovi sirovi i poluizradjeni: — Metalle vererzt, roh und als Halbfabrikate:					
Kovine kao olovo, željezo, bakar i kositar — Metalle als Blei, Eisen, Kupfer u. Zink	—	—	—	—	—
Olovo prosto, nepriredjeno — Blei ordinär, nicht zubereitet	3.440	222	67	59	562
Olovo liveno, slova i stereotipne ploče — Blei gegossen für Lettern u. Stereotypplatten	—	—	—	—	—
Olovo liveno, olovne žice, na car. sniženo — Blei gegossen. Bleidrath, zu herabges. Zoll	5	45	74	282	1.750
Olovo liveno za slova, po ugov. sniž. — Blei gegossen für Lettern, laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	42	94	54	869	—
Željezo sir., te staro i potrto, željez. odpadci — Roheisen, altes u. Brucheisen, Eisenabfälle	19	124	390	25.816	54.750

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Željezo staro i potrto, željezni odpadci po ugov. sniženo — Roheisen, altes u. Brucheisen, Eisenabfälle laut Ver. zu herabg. Zoll	3.615	1.072	2.166	—	2.553
Željezo pretopljeno u komadih — Eisen in Stücke gegossen	13	—	—	—	—
Željezo pretop. u kom., polag ugov. sniž. — Eisen in Stücke geg., l. Ver. zu her. Zoll	577	514	575	224	3.347
Čelik svake vrsti — Stahl aller Art	—	312	1.276	1.510	1.146
Čelik svake vrsti polag ugov. sniž. — Stahl aller Art, l. Ver. zu herabg. Zoll	—	—	—	—	—
Čelik prost u grudah ili pretopljenih komadih, po ugov. sniž. — Stahl ord., in Stücken, laut Vertrag zu herabges. Zoll	34	9	3	553	—
Željezna crna lima po ugov. sniž. — Eisenfeile laut Vertrag zu herabges. Zoll	13	484	441	88	324
Željezna lima pokositrena — Zinkfeile	354	31	36	74	983
Željezne ploče i u šipke pretopljeno željezo — Eisen in Platten und gegossen in Stäben	64	—	—	—	153
Željezo u šipke pretopljeno, po ugov. sniž. — Eisen gegossen in Stäben, laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	46	42	40	—	—
Željezo i nado u šibkah po ugov. sniženo — Eisen u. Stahl in Stäben, laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	77	117	—	—	—
Prosto prekovani dielovi kola i strojeva — Ordinär eisenbeschlag. Wagenbestandtheile	28	100	—	—	—
Sidra i lanci brodarski, po ugov. sniženo — Anker u. Ketten für Schiffe, laut Vertrag zu herabges. Zoll	—	116	66	118	60
Prosto prekovani dielovi kola i strojeva, po ugov. sniženo — Ordinär eisenbeschlagene Wagen und Maschinenbestandtheile, laut Vertrag zu herages. Zoll	2	47	18	—	—
Gvoždje liveno, prosto — Gusseisen, ordinär	13	9	—	—	—
Gvoždje liveno, prosto, po ugov. sniž. — Guss-Eisen ord., laut Ver. zu herabgesetz. Zoll	2.384	28.579	4.276	—	—
Cinak u pločah — Zinn in Platten	9	14	28	154	393
Rude proste kao bakar, kositar, pakfong itd. — Erze ordinäre, Kupfer, Zink, Packfong etc.	6.444	27.207	418	—	—
Srebro, zlato i novci — Gold, Silber und Silbermünze	—	—	—	5	5.741
Kositar u šibkah, polag ugov. na car. sniž. — Zink in Stäben, laut Vertrag zu herabgesetzten Zoll	3	10	28	36	—
Bakar, kositar, nikelj itd. — Kupfer, Zink, Nickel etc.	—	3	—	103	24.583
Bakar u komadih starih i raztučenih — Kupfer in Blöcken, alt und zerst.	—	—	26.863	—	—
Zlatni novci spomenici — Gold-Denkmünzen	725	645	150	—	—
Srebrni novci spomen. — Silber-Denkmünzen	51	1.601	2	—	—
Ploče za tisak kipa iz prostih ruda — Platten zu Bilderabdrücken aus ord. Metallen	69	133	125	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
XI. Vlati za tkanine: — Webe- und Wirk-Stoffe:					
Pomesmo i odpadci kučina — Flachs auch in Abfällen	298	405	904	—	—
Pomesmo i odpadci kučina, prosto od car. — Flachs auch in Abfällen, zollfrei	—	2.830	—	—	—
Konoplje u odpadcih — Hanfabfälle	3.052	440	—	—	3.665
Konoplje sve ostale — Hanf diverse	187	31.298	10.593	6.758	—
Konoplje po ugovoru od car. proste — Hanf, laut Vertrag zollfrei	1.653	—	—	—	—
Ovčja vuna neobrad ena — Schafwolle nicht zubereitet	164.618	689.479	46.872	75.966	226.212
XII. Prediva: — Garne:					
Svila neobradjena, po ugov. prosta od car. — Seide roh, laut Vertrag zollfrei	—	5	—	—	—
Svileni odpadci bojadisani — Seidenabfälle gefärbte	1	—	—	—	—
Svila i svileni odpadci bojadisani po ugov. sniž. — Seide und Seidenabfälle gefärbt, laut Ver. zu herabges. Zoll	5	19	28	18	—
Pamuk neuredjen, nebojadisan, dvonîtan, pamučna vata — Baumwollgarne, gezwirnt und gefärbt, Watta	107	261	39	344	381
Pamuk neuredjen, po ugov. sniž. — Baumwollgarne ungezwirnt, laut Ver. zu herabg. Zoll	8.188	2.868	2.068	3.833	13.275
Pamuk ubieljen i ufrkan, tro- i više nîtan, nebojadisan — Baumwolle gebleichte und gezwirnte, nicht gefärbt	38	136	371	—	20.352
Pamuk ubieljen i ufrkan, tro- i višenîtan, nebojadisan, po ugov. sniženo — Baumwolle gebl. u. gezw., nicht gefärbt, laut Vertrag zu herabges. Zoll	443	383	317	—	2.191
Pamuk pobieljen na manje nego tri niti frkan, po ugov. sniženo — Baumwolle gebl. aus weniger als drei Fäden gedreht,, laut Ver. zu herabges. Zoll	792	22	475	—	577
Pamuk pobieljen i bojadisan, frkan i nefrkan — Baumwolle gebleicht u. gefärbt, gezw. und ungezwirnt	—	—	—	—	8
Pamuk bojadisan, frkan, po ugovoru sniž. — Baumwolle gefärbt und gedreht, laut Ver. zu herabges. Zoll	58	250	261	—	—
Predja lanena, neobradjena, nebojadisana, nefrkana i netriebljena — Leinenwaare roh, ungefärbt und ungezwirnt	2	4	—	—	257
Predja lanena, na stroju predena, po ugov. sniž. — Leinengarne, Maschinenarbeit, laut Vertrag zu herabges. Zoll	229	133	75	—	—
Lanena predja pobieljena, na car. snižena — Leinengarn gebl., zu herabges. Zoll	26	46	94	73	251
Lanena predja frkana — Leinengarn gedreht	—	—	—	127	758

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Lanena predja frkana, po ugov. snižena — Leinengarn gedreht, I. Ver. zu herab. Zoll	187	52	144	—	—
Lanena predja po ugov. sniž. — Leinengarn laut Vertrag zu herabges. Zoll	4	19	—	—	—
Lanena roba čupana, mehka, neobradjena — Leinengarn gezupfte, unzuber. u. ungefärbt	—	—	—	—	—
Vunena roba po ugov. snižena — Wollwaare laut Ver. zu herabg. Zoll	—	2	10	—	—
Vunena predja bojadisana, na tri ili više niti frkana — Wollwaare gefärbt, auf drei oder mehrere Fäden gedreht	—	3	11	81	47
Vunena predja bojadisana, na tri ili više niti frkana, po ugov. sniž. — Wollwaare, gef., auf drei oder mehrere Fäden gedreht, laut Vertrag zu herabges. Zoll	21	18	7	—	—
XIII. Tkanine i pletiva: — Webe- und Wirk-Waaren:					
Pamučna roba prosta — Baumwollwaare ord.	26	49	241	622	9.367
Pamučna roba gladka, očišćena — Baumwollwaare geglättet u. gereinigt	844	599	—	—	—
Roba pojasarska — Schnürmacherwaare	81	455	—	—	—
Pamučna roba sred. vrsti — Baumwollwaare mittelfein	30	25	—	—	—
Pamučna roba srednje vrsti na car. sniž. — Baumwollwaare mittelf. zu herabges. Zoll	1.158	1.367	1.015	68	—
Pamučna roba srednje vrsti, po ugov. sniž. — Baumwollwaare mittelfein, laut Vertrag zu herabges. Zoll	256	—	—	—	—
Pamučna roba fina — Baumwollwaare feine	—	9	31	5	15
Pamučna roba riedka, po ugov. sniž — Baumwollwaare dünn, laut Ver. zu herab. Zoll	5	—	—	—	—
Pamučna roba fina, izuzam čičkanu — Baumwollwaare feine, ausser die gehäckl.	54	22	—	—	—
Pamučna roba najfinija, kovnom žicom prepletena — Baumwollwaare feinste, mit Metallfäden durchw.	18	—	197	329	327
Lanena roba kao užarska, nebiel. — Leinenwie Seilerwaare ungebleicht	94	137	1.128	—	—
Lanena roba kao užarska, nebielj. po ugovoru sniž. — Leinen- wie Seilerwaaren, ungebl., laut Ver. zu herabges. Zoll	2.521	2.947	5.875	6 237	17.076
Mreže iz lana, nebieljene — Netze a. Leinen, ungebleicht	42	507	43	—	—
Užarska roba bieljena, platno za zamatanje — Seilerwaare gebleicht, Packleinwand	23	130	282	728	5.340
Užarska roba bieljena, platno za zamatanje, sniženo na carini — Seilerwaare gebleicht, Packleinwand, zu herabges Zoll	136	579	9.097	—	—
Lanena roba najprostija, kao pokrivala i prostirači — Leinenwaare ordinärste, Decken etc.	23	9	—	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Lanena roba najprostija, kao pokrivala i prostirači, na carini sniženo — Leinenwaare ordinärste, Decken etc. zu herabg. Zoll	62	228	302	—	—
Lanena roba iz same jute — Leinenwaare aus reiner Jutte	8	—	—	78	1.531
Upotriebljene vreće — Säcke gebrauchte	25	—	—	18.307	8.166
Lanena roba prosta, pobieljena, jednom ili više puta bojadisana — Leinenwaare ein- und me rere Male gefärbt	31	34	—	—	94
Sva gusta lanena roba, po ugov. sniž. — Alle schweren Leinenwaaren, laut Vertrag zu zu herabges. Zoll	199	65	106	236	126
Sva ostala roba te vrsti — Alle übrig. Waaren dieser Gattung	14	50	—	—	—
Platno do dva centimetra široko — Leinenwand bis zwei Centimeter breit	27	2	5	31	—
Mreže za ribe i ptice — Netze für Fische u. Vögel	2	17	11	—	—
Lanena roba srednje vrsti, kao pojarska itd. — Leinenwaare mittelfeine, etc.	1	—	—	—	271
Lanena roba srednje vrsti, po ugov. sniž. — Leinenwaare mittelf., l. Ver. zu her. Zoll	5	31	—	—	—
Lanena roba fina — Leinenwaare feine	5	2	7	82	73
Lanena roba najfinija, sa zlatnimi i srebrnimi nîti — Leinenwaare feinste mit Gold- und Silberfäden	2	—	—	18	—
Lanena roba najfinija sa zlatnimi i srebr. nîti, po ugov. sniž. — Leinenwaare feinste, mit Gold- u. Silberfäden, l. Ver. zu her. Zoll	1	—	1	—	—
Vunena roba najprostija, kao gunji — Wollwaare gemeinste, Kotzen	1.567	2.676	9.974	2.522	10.988
Vunena roba najpr., kao gunji, po ugov. sniž. — Wollwaare gemeinste, Kotzen, laut Ver. zu herabges. Zoll	1.199	1.145	209	—	—
Vunena roba prosta — Wollwaare gemeine	3	21	158	—	—
Vunena roba prosta, po ugov sniž. na car. — Wollwaare gem., laut Ver. zu herab. Zoll	1.035	1.642	4.261	7.393	5.431
Vunena roba prosta kao pojasi, po ug. sniž. — Wollwaare gem., laut Ver. zu herab. Zoll	196	5	—	—	—
Vunena roba sred. vrsti — Wollwaare mittelf.	11	28	—	—	—
Vunena roba sred. vrsti i sva ostala — Wollwaare mittelf. und alle and.	—	206	—	—	—
Vunena roba sred. vrsti i sva ostala, po ug. sniž. — Wollwaare mittelf. und alle and. laut Vertrag zu herabges. Zoll	2.471	1.224	1.262	—	—
Vunena roba tiskana, gusta — Wollwaare, gedreht, dichte	6	1	—	—	—
Vunena roba tiskana, gusta, po ugov. sniž. — Wollwaare gedrehte, dichte, laut Vertrag zu herabges. Zoll	58	6	—	—	—
Vunena roba fina — Wollwaare feine	1	—	6	267	4.103
Vunena roba fina, kao šali, rubci, po ugov. sniženo — Wollwaare feine, als Shawls, Tücher, laut Ver. zu herabges. Zoll	—	218	—	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Vunena roba najfinija — Wollwaare feinste	8	40	22	1	37
Šeširi — Hüte	—	—	—	Kom. 1.382	Kom. 621 i klgr. 147
Svilena roba fina, t. j. iz same svile — Seidenwaare feine (reine Seide)	—	6	—	162	186
Svilena roba fina iz same svile, po sniž. cieni — Seidenwaare feine, zu herabges. Zoll	207	116	116	—	—
Svilena roba prosta, kao šali — Seidenwaare ordinäre, Shawls	7	54	120	457	481
Vošteno sukno prosto, po ugov. sniž. — Wachstuch ord., laut Ver. zu herabg. Zoll	2	—	17	—	—
Vošteno sukno fino, po ugov. sniž. — Wachstuch feines laut Ver. zu her. Zoll	60	11	6	—	—
Vošteno sukno fino sve ostalo po ug. sniž. — Wachstuch feines aller übr. Gattung, laut Ver. zu herabges. Zoll	7	103	—	—	—
Tkanine kaučukom preobučene, sniženo — Gewebe mit Kautschuk überzogene, her. Zoll	76	64	66	—	—
Odjeća i nakit prosti — Kleider und ordinäre Putzwaare	45	35	32	423	651
Odjeća i nakit prosti, iz pamuka i vune, po ugov. sniž. — Kleider u. ord. Putzwaaren aus Baum- u. Schafwolle, l. Ver. her. Zoll	2.312	1.417	1.056	632	10.820
Odjeća i nakiti prosti, po ug. sniž. — Kleider u. Putzwaaren, laut Ver. zu herabg. Zoll	460	144	216	—	—
Odjeća i nakiti fini — Kleider u. Putzwaare feine	3	5	—	—	—
Odjeća i nakiti najfiniji — Kleider und Putzwaare feinste	8	69	41	10	102
Odjeća i nakit najfiniji, po ug. sniž. — Kleider u. Putzwaaren feinste, l. Ver. zu her. Zoll	53	43	29	—	28
Klobuci i kape — Hüte u. Kappen	75	220	22	128	—
XIV. Roba iz štetinja, trave, slame i papira: — Waaren aus Borsten, Bast, Stuhlrohr & Stroh, sowie Papier und Papierwaaren:					
Kefarska i sitarska roba, po ugovoru sniž. — Bürstenbinder- u. Siebmacherwaaren laut Vertrag zu herabges. Zoll	350	693	444	278	1.203
Likova i slamnata roba najprostija — Borst-, Binsen, u. Strohwaaren ordinärste	9.394	14.187	20.296	26.023	28.954
Sve tvari ove vrsti, po ugovoru sniž. — Alle übrigen Artikeln dieser Art, laut Ver. zu herabges. Zoll	996	—	—	—	—
Klobuci iz slame najfiniji — Strohhüte feinste	180	131	—	—	—
Klobuci iz slame, po ugovoru sniž. — Hüte laut Ver. zu herabges. Zoll	874	1.740	1.407	—	—
Papir i papirna roba najprostija, po ugovoru sniž. — Papier u. Papierwaaren ordinärste, laut Ver. zu herabges. Zoll	799	406	154	2.819	1.343
Papir i papirna roba ostala — Papier und Papierwaaren aller übrigen Arten	369	131	154	1.781	4.364

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Papir fini, polag ugov. sniž. — Papier fein, laut Vertrag zu herabges. Zoll	1.005	1.324	1.233	6	—
Karte za igru — Spielkarten	—	2	—	2	16
Tvoriva iz samog papira ili uz druga tvoriva — Papierarbeiten	235	226	114	—	—
Papirnata roba sva ostala, na carini sniž. — Alle übrigen Papierwaaren zu herab. Zoll	1.562	1.768	1.943	2.335	—
Kaučuk i roba iz kaučuka — Kautschukwaaren	—	—	—	312	525
XV. Kože, roba iz kože, krzna i slični proizvodi: — Lederwaaren, Kürschnerwaaren u. ähnliche Fabrikate:					
Krznarska roba neuredjena, kao kožuhi, na carini sniž. — Kürschnerwaare roh, laut Ver. zu herabg. Zoll	19	9	25	5.146	1.230
Krznarska roba prigotovljena, po ugov. sniž. — Kürschnerwaare fertige, laut Ver. her. Zoll	5	7	13	—	—
Koža prosta i niti od gume — Leder ordinär. und Gummiwaare ordinäre	46	154	199	11.951	21.905
Ostrugane, no još ne bojadisane kože ovčje i kozje — Geschabtes, jedoch ungefärbtes Ziegen- und Schafleder	18.784	15.007	9.439	--	—
Koža prosta, po ugov. sniž. — Leder ordinär., laut Ver. zu herabges. Zoll	4.730	3.506	4 642	—	—
Kože fine iz slob. car. prometa, sniž. — Leder fein, aus dem freien Zollver., zu her. Zoll	272	32	141	5.800	103
Sedlarska i čižmarska roba — Sattler- und Schusterwaaren	2	56	—	1.242	1.768
Sedlarska i čižmarska roba sniž. — Sattler- und Schusterwaaren, zu herabg. Zoll	141	644	349	—	—
Kožnata i gumnata roba prosta — Leder- u. Gummiwaare ordinäre	39	28	197	—	—
Kožnata i gumnata roba ostala, po ugovoru sniž. — Leder u. Gummiwaaren, laut Ver. zu herabg. Zoll	309	112	—	—	—
Kožnata i gumnata roba fina — Leder- und Gummiwaaren feine	79	521	83	1.064	—
Kožnata i gumnata roba najfinija — Leder- und Gummiwaaren feinste	890	18	554	—	2
Rukavice i fina čižmarska i sedlarska roba — Handschuhe u. feine Schuster- u. Sattler-Waare	22	—	7	—	—
XVI. Roba iz kosti, drva, stakla i kamena: — Bein, Holz- Stein-. Glas- u. Thonwaaren:					
Koštena roba — Beinwaaren	97	118	74	118	159
Drvena roba najprost. — Holzwaare ordinärste	20.365	5.389	43.836	8.707	15.813
Drvena roba najprost., po ugov. sniž. — Holzwaare ordinärste, laut Ver. zu herabg. Zoll	1.542	2.791	11.428	—	98
Drvena roba prosta, parketi — Holzwaaren gemeine, Parquetten	131	371	278	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Drvena roba fina, kao pokućtvo — Holzwaare feine, als Möbel	586	835	648	8.074	6.541
Drvena roba ostala — Holzwaare alle andere	2.407	4.347	3.311	122	251
Drvena roba najfinija, i to košaraška — Holzwaaren feinste, u. zw. Flechtwaare	601	876	372	1.410	4.232
Kolca za igranje po sniž. car. — Wägen als Spielzeug, zu herabges. Zoll	146	170	13	—	—
Drvena roba najfin. sva ostala — Holzwaaren feinste, alle übrigen	1.373	948	1.851	—	—
Ploče za tiskanje kipova — Bilddruckplatten	42	—	—	—	—
Staklo i staklena roba najprostija — Glas u. Glaswaare ordinärste	98	423	76	11.478	19.753
Zelen, crveno i žuto stakleno posudje iz slob. carin. prometa — Grünes, rothes u. gelbes Glasgeschierr aus d. freien Zollvereine	10.285	226	100	—	—
Staklo prosto — Glas ordinäres	36	4	114	—	—
Staklo prosto po ugovoru sniž. — Glas ord, laut Vertrag herabg. Zoll	6.850	12.065	10.911	11.114	16.381
Staklo srednje vrsti — Glas mittelfein	125	—	8	—	—
Staklo srednje vrsti tlačeno — Glas mittelfein, gepresst	70	517	104	4.170	1.954
Staklo fino, pozlaćeno — Glas feines, vergold.	74	280	71	376	3.784
Staklo najfinije — Glas feinstes	12	271	249	—	—
Ogledalo u okvirih, na car. sniž. — Spiegel in Rahmen, zu herabg. Zoll	2	3	20	76	555
Korali pravi, obradjeni, no nenanizani — Koralen echte, bearbeitet, jedoch nicht gefasst	—	198	33	62	10
Kamenita roba prosta — Steinwaaren ordin.	1.887	2.956	1.799	29.609	10.044
Kamenita roba prosta na car. sniž. — Steinwaare ord., zu herabg. Zoll	201	2.170	5.863	—	—
Kamenita roba fina, na carini sniž. — Steinwaare fein, zu herabg. Zoll	33	147	80	19.121	17.458
Opeke — Maurerziegel	—	—	—	—	6,755.368
Zemljena roba najprostija, sva napose neimen. — Thonwaare ord., aller nicht besonders benannter Art	239	54	5.061	1.353	3.811
Zemljena roba najpr., iz slob. car. prometa — Thonwaaren ord., aus dem fr. Zollvereine	5.719	5.603	3.390	7.069	3.616
Zemljena roba fina, iz slob. car. prometa — Thonwaare feine, aus dem fr. Zollvereine	830	1.557	278	—	—
Zemljena roba srednje vrsti, po sniž. car. — Thonwaare mittelfeine, zu herabges. Zoll	706	1.345	765	—	11.693
Porculanska roba, sniž. — Porzulanwaare zu herabg. Zoll	643	167	527	563	1.034
XVII. Roba iz kovina: — Metallwaaren:					
Olovna roba — Bleiwaaren	22	2	10	—	—
Željezna roba najpr. — Eisenwaare ordinärste	81	1.443	1.837	18.509	10.961
Željezna roba najpr., po ugov. sniž. — Eisenwaare ordinärste, laut Ver. zu herabg. Zoll	2.885	4.950	6.510	732	—
Željezna roba obakrena — Eisenwaare verkupf.	363	107	129	27	—
Željezna i ocjelna roba prosta — Eisen- und Stahlwaare ordinäre	6	95	94	4,234	7.043

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Željezna i ocjelna roba prosta po ug. sniž. — Eisen- u. Stahlwaare ord., l. Ver. her. Zoll	185	284	557	656	739
Željezna roba prosta — Eisenwaare ordinäre	450	1.718	2.693	1.038	670
Željezna roba fina, kao noži — Eisenwaare feine, geglättete, als Messer	7	69	40	1.551	2.699
Željezna roba fina ugladjena kao strieljivo — Eisenwaare feine geglättete, als Geschosse	55	53	198	—	—
Željezna roba fina, bez spojenja s drugimi tvarmi — Eisenwaare feine, ohne andere Stoffe	1.219	1.059	3.830	284	—
Oružje, izuzam puške — Waffen mit Ausnahme der Schiesswaffen	—	16	90	363	646
Željezna roba fina, bez spojenja s drugimi tvari, po ugov. sniž. Eisenwaare feine, ohne andere Stoffe, laut Ver. herabg. Zoll	1.078	800	1.459	3.391	—
Igle šivaće po sniž. carini — Nähnadeln zu herabg. Zoll	105	191	46	304	285
Rudna roba prosta, kao od kositra — Metallwaare ord., u. zw. Zinkwaare	60	3	38	879	—
Valjci iz kositra, onda kotli i zdjele — Zinkwalzen, Kesseln u. Schüsseln	2	2	—	—	—
Rudna roba prosta, napose neimen. — Metallwaare ordinärste, nicht benannte	41	64	18	134	—
Rudna roba prosta, nap. neimenov., na carini sniž. — Metallwaare ord., nicht benannte, zu herabges. Zoll	855	247	965	—	—
Kovna roba sva ostala, na car. sniž. — Metallwaare aller and. Gattungen, zu herab. Zoll	1.462	1.728	114	1.570	22.952
XVIII. Ladje: — Schiffe:					
Ladje i ostale brodarske tvorine iz drva — Schiffe u. Schiffsbestandtheile aus Holz	20.000	89.000	157.650	757.000	483
Teretna kola — Lastwägen	Kom. 7	9	4	7	25
XIX. Glasbeni i drugi strojevi, kratka roba: — Instrumente, Maschinen u. Kurz-Waare:					
Strojevi muzikalni, po ug. sniž. — Instrumente musikal., l. Ver. herabg. Zoll	333	96	22	1.154	529
Strojevi neimen., po ugov. prosti od carine — Instrumente unbenannte, laut Ver. zollfrei	1.588	909	651	747	630
Makine iz ljevena željeza — Maschinen aus Gusseisen	144	65	34	—	—
Makine iz ljevena željeza na carini sniž. — Maschinen aus Gusseisen, mit herab. Zoll	5.214	20.557	18.936	19.503	25.672
Makine iz kovana željeza — Maschinen aus Schmiedeisen	1.250	868	1.333	—	—
Makine napose neimen., po ugov. sniženo — Maschinen aller Art, nicht bes. benannte, laut Ver. zu herabg. Zoll	188	104	107	13	702
Zlatna i srebrna roba, iz dragog kamenja i bisera — Waare aus Gold u. Silber, dann gefasste Edelsteine u. echte Perlen	—	119	56	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Nakit za gospodu i gospodje iz neplemenit. kovina — Herren- u. Damenschmuck aus unedlen Metallen	—	21	—	—	—
Zlatne i srebrne ure, po ugov. sniž. — Gold- und Silberuhren, laut Ver. zu herabg. Zoll	13	8	1	10	104
Kratka roba najfinija — Kurzwaaren feinste	1.677	20	9	37	318
Kratka roba, po ugovoru sniž. — Kurzwaare, laut Ver. zu herabg. Zoll	302	305	49	396	802
Kratka roba prosta, na car. sniž. — Kurzwaare ordinäre, zu herabg. Zoll	645	399	1.676	381	975
Dalekozori i naočali, po ug. sniž. — Telescope u. Augengläser, laut Ver. zu herabg. Zoll	29	23	16	27	54
Kišo- i suncobrani — Regen- u. Sonnenschirme	—	—	—	Kom. 15	78
XX. Kemički proizvodi itd.: — Chem. Produkte:					
Liekovi priredjeni, kao pilule, prašak — Arzneiwaaren, zubereit. u. zw. Pillen, Pulver	238	291	749	338	516
Kelj, kora, rogovi itd. — Leim, Rinde Horn aller Gattungen	2.218	782	336	502	552
Škrob — Stärke	630	395	1.038	686	4.346
Mastila za kola — Wagenschmiere	558	419	2.038	2.188	—
Kem. proizvodi, bojadisana roba fina — Chem. Produkte, gefärbte feine Waare	1.120	551	235	273	55
Kem. proizvodi fini, sniž. na car. — Chem. Produkte feine, zu herabg. Zoll	264	516	543	919	1.646
Olovke i bojadisana držala — Bleistifte und gefärbte Stiele	1.895	57	158	249	131
Tinta i prašak za tintu, na car. sniž. — Tinte u. Tintenpulver, zu herabg. Zoll	50	41	68	—	—
Kemički proizvodi, napose neimen. — Chem. Produkte, nicht bes. benannte	1.424	1.550	1.967	4.358	1.316
Voštene svieće i baklje — Wachskerzen und Fakeln	216	212	132	156	1.803
Stearin svieće — Stearin-Kerzen	1.355	619	991	8	—
Lojene svieće — Unschlitt-Kerzen	143	36	21	1.236	8.786
Sapun prosti — Seife ordinäre	120	113	335	1.322	4.744
Sapun prosti po ugovoru sniž. — Seife ord., laut Ver. zu herabg. Zoll	1.322	1.121	457	—	—
Sapun fini mirisavi, po ugov. sniž. — Seife feine, parfümirte, laut Ver., zu her. Zoll	1.689	1.539	1.693	2.227	3.750
Upaljiva roba prosta — Zündwaare ordinäre	70	27	420	451	996
Upaljiva roba fina — Zündwaare feine	195	320	—	26	—
Kapice — Zündhütchen	110	5	522	447	250
Barut — Schiess-Pulver	3	1	3	8	356
XXI. Književna i umjetna djela: — Literarische und Kunstgegenstände:					
Knjige, zemljovidi, glasbine — Bücher, Landkarten u. Musikwerke	379	559	6,583	12.793	15.121
Knjige, zemljovidi, glasbine, po ugov. sniž. — Bücher, Landkarten und Musikwerke, laut Vertrag zu herabges. Zoll	7.167	6.067	195	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Uveženo godine Eingeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Slike na papiru, po ugov. proste od car. — Bilder auf Papier, laut Ver. zollfrei	422	981	1.465	1.119	859
Fotografije — Photographien	17	6	18	—	—
Kipovi — Statuen	—	—	—	2.711	807
Slike proste, po ugov. sniž. — Bilder einfache laut Vertrag	618	2.031	1.983	626	328
Sol za gnojenje — Dungsalz	—	—	—	—	20.000
XXII. Odpadci: — Abfälle:					
Mekinje, po ugov. od carine proste — Kleien laut Ver. zollfrei	44.578	21.093	50.006	19.206	11.769
Crjepovi stakleni i zemljeni — Glas- und Thonscherben	11.931	3.394	—	2.270	—
Canjci, krpe i drugi odrezci za tvorenje papira — Fetzen, Hadern u. Papierabschnitzel	45.886	86 308	181.351	95.313	289.608
Kosti i košteno mlivo (spodium) — Beine u. Spodium	112.841	222.581	391.644	173.370	432.688
Odpadci kao gvoždje — Eisenabfälle	900	—	—	—	—
Ostrižci od kože, i stara koža — Leimleder u. alte Lederstücke	—	—	—	12.557	79.983
Odrežci papira — Papierabschnitzen und Maculatur	—	—	—	—	1.349

Digitized by Google

Izvoz — Ausfuhr.

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
I. Kolonijalna roba i južno voće: — Kolonialwaaren und Südfrüchte:					
Surova kava — Kaffee roh	1.020	867	1.382	5.326	115.163
Surogati kave — Kaffee-Surogate	912	3.606	2.244	2.269	3.742
Papar i mirodije proste — Pfeffer & gemeine Gewürze	14.422	1.936	1.550	—	—
Mirodije fine — feine Gewürze	37	7	—	15.192	19.795
Sago et Tapioca i surogate — Sago et Tapioca und Surogate	480	75	102	75	144
Južno voće fino — Feine Südfrüchte	124	131	104	3.285	6.948
Kostanji — Kastanien	1.234	2.712	2.996	311	2.268
Južno voće prosto — Ordinäre Südfrüchte	50	—	—	—	—
Thee	26	13	35	113	97
Šećer uz poreznu naknadu — Zucker mit Steuerrestitution	1,032.209	1,031.074	1,619.248	2,567.193	445.886
Šećer bez porezne naknade — Zucker ohne Steuerrestitution	208	35.702	1.844	30	2.447
Šećer rafinirani, bez porezne naknade — Raf. Zucker ohne Steuerrestitution	—	—	—	17.840	213.440
Šećerno brašno — Melis-Zucker	—	—	—	1.126	1.745
Sirup — Zuckersyrup	4	4.604	449	6.783	742
II. Duhan i proizvodi iz duhana: — Tabak und Tabakfabrikate:					
Duhan i duhanska tvoriva — Tabakfabrikate	15	—	4.357	35.895	30.540
III. Vrtni i poljski plodovi: — Garten- und Feldfrüchte:					
Vrtno bilje svježe — Gartengewächse frisch	289.476	94.455	173.291	987.216	87.571
Voće svježe — Obst frisch	2.983	10.312	120.514	67.244	53.200
Krumpir — Erdäpfel	2.910	367.104	173.832	212.200	4,074.300
Voće priredjeno, suhe šljive — Zubereitetes Obst, trockene Zwetschken	397.624	28.666	8.169	118.300	1.447
Grožđje friško — Weintrauben frische	1.061	10.175	6.391	2.809	711
Bilje priredjeno — Kräuter zubereitet	172	2.603	--	60	—
Orasi i ljesnjaci — Nüsse und Haselnüsse	14.072	746.106	4,427,357	536.500	63.700
Pšenica — Weizen	4.429	—	281.956	—	—
Poluzito — Halbgetreide	1.276	607.977	2,110.332	4,901.400	3,550.800
Kukuruz — Mais	—	3.198	—	7.900	38.000
Proso — Hirse	—	40	—	24.700	700
Raž — Roggen	11.349	52.358	122.225	278.300	153.800
Grašak — Erbsen	496	9.745	2.480		
Leća — Linsen	28.603	16.740	82.314		
Pasulj — Fisolen	709 812	1,058.307	1,581.189	484.000	566.900
Ječam — Gerste	750	150	2,093.959	7,969.400	255.000
Zob — Hafer	26.651	15.228	12.318	45.423	53.680
Oriž — Reis					

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Brašno — Mehl	1,824.176	927 938	2,125.914	3,455.646	909.581
Proizvodi iz brašna — Mehlprodukte	75	128	16.566	22 138	6.999
Hmelj — Hopfen	53.472	8.940	539	1.342	7.510
Sieno — Heu	60.376	324.900	21.235	3.600	—
Guba nepriredjena — Feuerschwamm roher	—	635	51	—	—
Sjemenje za ulje — Oelsaaten	4.848	886	—	16.100	33.400
Mahovina — Moos	—	—	200	—	—
Repica — Rapps	—	300.000	1,600.000	—	—
Kumin — Kümmel	—	—	—	3.000	—
Sjemenje — Sämmereien	—	10.593	3.288	—	—
Trska za krov — Dachrohr	—	1.250	—	10.300	3.000
Gorušica — Senf	70	443	120	—	200
Biljke i biljevne česti — Pflanzen und Pflanzentheile	3.481	41.376	1.692	—	8.000
Gljive naravne — Pilze	480	635	—	—	—
IV. Životinje: — Thiere:					
Riba friških — Fische	8.106	8.573	6.009	15.003	23.020
Riba osušenih — Fische getrocknet	648	13	69	23	50
Riba priredjenih — Fische zubereitet	25.814	37.995	8.343	14.661	7.175
Volovi i bikovi — Ochsen und Stiere	kom. 300	715	2.954	1.117	519
Krave — Kühe	„ 51	21	24	876	38
Junad — Jungvieh	„ 6	7	26	647	27
Telad — Kälber	„ 122	499	520	1 068	22
Ovce, koze, jarci — Schafe, Ziegen, Böcke	„ 2.200	2.189	722	3.740	1.108
Koze i jarci — Ziegen und Böcke	„ —	—	1 035	3.856	16
Janjad i jarad — Lämmer und Kitzen	„ 933	917	1.222	2.387	45
Svinje — Schweine	„ 264	349	721	2.798	1.746
Odojci — Ferkeln	„ —	—	22	986	425
Konji i ždriebad — Pferde und Fohlen	„ 1.091	3	74	992	407
Ždriebad uz kobile — Fohlen mit Stutten	„ —	—	2	—	—
Mule i magarci — Maulthiere und Eseln	„ 3	2	30	7	19
Razne životinje — Diverse Thiere	„ 204	30	4.174	6.312	4.553
Pijavke — Blutigel	kil. 1.363	776	1.199	1.294	2.097
V. Životinjski proizvodi: — Thierische Produkte:					
Kože proste — Häute, rohe	37.730	29.017	10.140	839	114.041
Teleće kože nepriredjene — Kalbsfelle, nicht zubereitet	—	—	—	5	10
Ovčje i kozje kože — Schafs- und Ziegenfelle	—	2	12	308.635	50.571
Zečje kože — Hasenfelle	—	—	—	—	1.209
Kože konjske — Pferde-Häute	—	1.858	10.445	—	—
Kože nepriredjene — Häute, nicht zubereitet	—	—	—	—	—
Kožuhi — Pelze	763	—	121	—	—
Šćetina — Borsten	628	232	—	—	60
Govedja dlaka — Hornvieh-Haare	2.030	—	—	—	—
Kose, priredjene — Haare, zubereitet	202	—	—	—	—
Kosa sirova, neimenovana — Haare rohe und unbenannte	—	28	69	—	66
Pera — Federn	—	—	6	129	111
Meso friško — Fleisch frisch	76	24	596	2.804	468

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Meso priredjeno — Fleisch zubereitet	172	231	6.281	1.258	10.779
Mesnate kobasice — Fleischwürste	818	1.418	2.703	5.025	3.143
Med i medna voda — Honig u. Honigwasser	102	—	99	11.998	9.892
Vosak — Wachs	817	271	145	4.628	3.294
Sir — Käse	1.158	506	14.063	26.716	9.318
Jaja svake vrsti — Eier div. Gattung	187	508	674	667	1.060
Mlieko — Milch	—	—	—	766	3.010
Drugi životinjski proizvodi — Andere thierische Produkte	536	—	—	321	—
Mjehuri i crieva — Blasen und Därme	—	—	—	41	94
VI. Masti i mastna ulja: — Fette und Oele:					
Masti, ulje i maslac — Fette, Oel und Butter	9.256	12.956	3.738	3.012	290
Svinjska mast — Schweinfette	472	1.225	32.012	53.955	26.692
Slanina — Speck	—	—	1.945	—	—
Stearin i stearinova kiselina — Stearin und Stearinsäure	433	975	829	—	700
Ribja mast — Fischthran	293	1.516	820	1.641	1.709
Masti napose neimenovane — Fette diverse	1.420	2.202	3.213	16.342	8.272
Loj — Unschlitt	3.641	1.088	997	5.208	3.634
Ulje i masti u staklenicah — Oele und Fette in Flaschen	301	1.790	417	941	7.427
Maslinovo ulje u bačvah, mješinah i mjehurih — Oliven-Oel in Fässern, Bälgen u. Blasen	1.090	963	8.033	13.391	15.690
Kokosovo ulje u bačvah — Kokosnuss-Oel in Fässern	6.488	17.823	8.967	2.650	9.575
Kokosovo ulje u bocah — Kokosnuss-Oel in Flaschen	207	—	—	3.873	—
Ulje i masti u posudah — Oele und Fette in Gebinden	4.657	15.672	6.198	91	10.478
VII. Pića i jestiva: — Getränke und Esswaaren:					
Pivo u staklenicah bez por. naknade — Bier in Flaschen ohne Steuerrestitution	1.022	1.698	1.042	21.290	43.441
Pivo u staklenicah uz por. naknadu — Bier in Fässern mit Steuerrestitution	112	254	798	195.352	—
Pivo u bačvah bez por. naknade — Bier in Fässern ohne Steuerrestitut on	36.450	28.808	36.091	299.804	268.534
Pivo u bačvah uz porez. naknadu — Bier in Fässern mit Steuerrestitution	145.486	125.441	419.631	2,699.402	6.644
Ocat u staklenicah — Essig in Flaschen	141	220	302	592	240
Ocat u bačvah — Essig in Fässern	45.329	46.852	61.054	92.933	33.741
Rakija u bačvah bez por. naknade — Branntwein in Fässern ohne Steuerrestitution	164.677	197.872	93.601	179.353	223.147
Rakija u bačvah uz por. naknadu — Branntwein in Fässern mit Steuerrestitution	28.961	2,053.966	311.169	1,597.380	338
Žesta u bačvah bez por. naknade — Spiritus in Fässern ohne Steuerrestitution	—	1.274	10.895	—	—
Žesta u bačvah uz por. naknadu — Spiritus in Fässern mit Steuerrestitution	164.027	224.685	810.765	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Arac & Rum	1.664	1.464	21.195	—	355
Likeri — Liqueurs	2.145	1.990	2.727	11.495	7.781
Vino u bocah — Wein in Flaschen	973	22	1.029	17.955	—
Pjenasta vina i šampanjac — Schaumwein & Champagner	—	—	—	1.209	—
Groždje — Trauben	14	—	—	—	—
Vino u bačvah i mehurih — Wein in Gebinden und Blasen	1,092.172	876.596	3,107.627	4,356.849	1,370.170
Kruh prosti — Brod ordinäres	5.506	6.552	113.294	179.622	38.946
Tiesto — Teig	37.472	58.260	66.172	73.797	55.824
Gorušica — Senf	—	—	—	—	—
Jestvine fine — Esswaaren feine	7.793	9.160	8.337	18.744	31.887
VIII. Gorive i gradjevne tvari: — Brenn- Bau- & Werkstoffe:					
Gorivo drvo — Brennholz	27,607.200	36,020.200	15,684.000	21,785.300	25,525.200
Gradjevno drvo — Bau- & Werkholz	65,676.800	43,359.200	51,546.400	29,116.900	16,230.000
Ugljevje drveno — Holzkohle	5.454	280	140	3.800	—
Ugljevje kamenito — Steinkohle	673.856	988.091	36.944	642.300	108.800
Tokarske tvari — Drechslerwaaren	19	—	—	20	100
Školjke — Muschelschalen	16.390	144	3	103	64
Kamenje — Steine	—	107.859	61.437	—	—
Opeke za krov i zid — Dach u. Wand-Ziegel	24,483.870	2,323.050	1,314.717	5,022.667	1,928.612
Vapno — Kalk	25.063	88.054	67.828	308.600	547.500
Cement	—	—	—	212.400	168.900
Mlinski kamen — Mühlsteine	—	305	151	5.660	6.362
Piesak, zemlja — Sand, Erde	1.452	6.830	4.568	485.400	135.800
Grafit	5.589	708	251	—	2
Ilovača — Lehmerde	23.550	18.055	8.333	—	—
Kreda sirova — Kreide roh	250	6.050	1.175	104.200	1.700
Merotac — Schwerspath	183	465	—	—	—
Kelheimske ploče — Kelheimer Platten	2.500	16.120	4.000	11.755	10.000
Kreda rezana — Kreide geschnitten	—	63	598	—	—
Ostalo kamenje — Diverse Steine	1.154	—	—	55.400	—
Brusi — Schleifsteine	200	—	215	14.685	—
Mineralia — Mineralien	63	1.970	525	—	28.303
IX. Ljekarije, mirisavke, boje i kemička tvoriva: — Arznei- Parfumerie- Farb- Gerbe u. chemische Stoffe:					
Ljekarije i mirodije — Arzneien und Parfumerien	417	672	593	—	—
Ulje eterično — Aethärische Oele	700	1.475	302	410	669
Drva za mastila — Farbhölzer	3.129	3.779	360	70	—
Rujevina — Summach	203.202	151.254	305.795	152.650	100.140
Kora za strojenje — Gärbelohe u. Gerberinde	486	6	—	4.390	4.713
Žir i šiške — Eicheln und Knoppern	10.400	2.986	101	1.230	12.199
Broć — Krapp	—	2.008	—	—	—
Drva za mastilo umanjena — Gerbeholz verkleinert	1.098	25.085	5.107	7.336	5.195
Čivit — Indigo	1.016	2.025	1.114	—	280

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Cochenile	325	4.638	882	—	—
Tvari strojbene — Gerbestoffe	—	6.952	—	65	—
Smola — Harz	3.061	33.339	12.020	18.631	4.791
Smola crna svakovrstna — Pech aller Art	510	503	250	35.739	12.748
Kameno ulje, crno — Stein-Oel, schwarz	17.722	55	—	—	—
Kameno ulje, bielo i crveno — Stein-Oel, weis und roth	265.567	20.108	12.463	—	—
Trpentinovo ulje — Terpentin-Oel	3	1.167	676	3.532	3.210
Gumi ostale neimen. vrsti — Gummen andere nicht bes. benannte	—	—	—	3.810	426
Benzin	268	—	—	—	—
Mineralna ulja sirova — Mineral-Oele rohe	—	—	—	1.394	4.049
Biljevni sokovi — Pflanzensäfte	—	76	—	—	—
Mineralna ulja rafinirana — Mineral-Oele rafinirte	—	—	—	15.934	62.402
Sol kamenita — Steinsalz	792.900	12,571.437	6,763.032	7,209.920	5,985.418
Sumpor u šipkah — Schwefel in Stangen	168	5.907	2.831	—	17.500
Birsa sirova — Weinstein roh	1.430	3.382	938	999	1.361
Birsa čista — Weinstein rein	—	—	—	—	—
Vode rudne, naravne — Mineralwasser natür.	10.253	37.425	32.153	48.063	41.358
Saliter surovi — Saliter roh	7.440	2.526	—	—	7.494
Borova kiselina — Borsäure	—	295	2.752	—	—
Pepelika — Pottasche	—	—	2.160	169	—
Vitriol — Eisenvitriol	14.423	126.262	41.831	117.379	89.243
Sumporna kiselina — Schwefelsäure	6.469	9.808	7.656	18.658	13.404
Solni kisik — Salzsäure	556	1.447	702	1.059	1.799
Soda — Soda	1.537	11.039	5.270	13.743	19.013
Salitar — Saliter	53	333	804	—	—
Vitriol bakreni — Kupfervitriol	290	2.900	2.100	446	374
Sadra, alaun — Gips, Alaun, Chlorkalk	4.334	38.392	20.754	21.621	8.579
Kiselina salitrena — Salpetersäure	9.578	60.885	26.400	49.468	35.456
Vitriolno ulje — Vitriol-Oel	—	16.551	2.972	3.688	1.755
X. Kovovi sirovi i poluizradjeni: — Metalle vererzt. roh und als Halbfabrikate:					
Gladčina — Bleiglätte	74.376	400	686	4.791	1.051
Olovo i cinak bieli — Blei u Zink, weis	15	464	964	4.601	—
Olovna ruda — Bleierz	7.725	—	—	—	—
Olovo neobradjeno — Blei, roh	—	—	—	2.840	120
Tutijno bielilo — Zinkweis	—	—	—	—	1.109
Olovo liveno — Blei gegossen	23.777	45.722	50	12.414	21.855
Olovna slova — Bleilettern	—	—	—	12	27
Željezo sirovo — Eisen, roh	690.000	20.371	120.800	179.898	17.731
Željezo u šibkah — Eisen in Stäben	188.872	1,101.456	526.179	964.092	34.346
Željezničke trenice — Eisenbahn-Schienen	—	—	—	10.062	2.388
Nado svake vrsti — Stahl diverser Gattung	50.555	206.885	176.516	276.673	131.659
Željezna pločevina, crna — Eisenblech, schwarz roh	7.641	83.339	123.757	126.642	119.597
Željezna žica — Eisendrath	8	3.733	11.262	7.582	28.957
Lima željezna, ugladjena — Eisenplatten geglättet	1.080	3.832	4.547	7.235	11.273

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Željezna žica, ugladjena — Eisendrath, geglättet	—	—	—	—	—
Željezo u šibkah, façonirano — Eisen gefrischtes, in Stäben, façonirt	7.326	33.116	13.467	89.334	1,042.906
Žica iz nada, ugladjena — Stahldrath polirt	5	—	—	—	—
Sidra i lanci za brodove — Anker u. Schiffsketten	—	225	320	1.876	1.325
Liveno željezo, prosto — Gusseisen, ordinäres	12.052	51.544	29.235	—	—
Živo srebro — Quecksilber	144	69	59	109	—
Kositar u pločah — Zinn in Platten	1.918	2.087	407	1.726	2.055
Kositar sirov — Zinn roh	6.078	6.132	1.150	544	3.298
Bakar sirov — Kupfer roh	97	398	579	5.573	8.489
Kovine neplemenite — Metalle unedle	—	10.644	10.399	—	1.444
Kositar u šibkah — Zinn in Stäben	—	—	—	—	—
Bakrena žica — Kupferdrath, Blech, Geschirre	90	408	895	1.193	—
Bakrene ploče — Kupferplatten	24.640	8.835	885	—	7.352
Srebrnjaci — Silbermünzen	33	140	100	—	16.642
Srebro u pločah — Silber in Platten	—	105	—	—	4
XI. Vlati za tkanine: — Webe- und Wirkstoffe:					
Pamuk sirov i u odpadcih — Baumwolle roh und in Abfällen	24.688	61.513	65.542	25.582	43.290
Pamuk sukan — Baumwolle kardäscht	—	1.706	4.520	10.244	—
Lan i konoplje — Flachs und Hanf	52.281	25.965	16.672	35.556	74.132
XII. Predivo: — Garne:					
Vuna neobdelana — Wolle ungezw.	88	4.805	89	2.762	105
Vunena predja — Wollgaren gefärbt	214	27	—	1.100	1.388
Svilene palete — Seidenpaletten, Cocons	—	168	—	—	—
Svila sirova, priredjena — Rohseide verarbeitet	—	—	—	3	—
Svila sirova, — Seide roh, unfillirt	—	—	—	6	—
Svila i svileni konac — Seide und Nähseide	—	—	—	—	—
Svila bojadisana — Seide gefärbt	—	—	—	—	—
Pamučna predja — Baumwollgarn	1.686	11.352	4.109	444	10.225
Pamučna vata — Baumwollwatta	2.837	9	12	—	1.604
Pamučna predja bieljena — Baumwollgarn gebleicht	680	1.497	1.282	4.048	2.643
Konac pamučan — Baumwollzwirn	344	975	883	265	1.921
Pamučna predja bojadisana — Baumwollgarn gefärbt	3.056	2.555	2.292	2.775	—
Lanena predja sirova — Leinengarn roh	2	668	423	1.077	125
Lanena predja sukana — Leinengarn gedreht	1.067	338	806	259	29
Predja sukana — Garn, gedreht	—	—	421	—	—
XIII. Tkanine: — Webe- und Wirk-Waaren:					
Vunena roba, bojad. — Baumwollwaaren gefärbt	44	733	223	—	—
Pamučna roba prosta — Baumwollwaare gem.	11.800	17.617	18,552	16.927	31.734
Pamučna roba srednja — Baumwollwaare mittelfeine	11.805	25.802	21.916	28.700	16.382

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Pamučna roba fina — Baumwollware feine	2.039	2.201	2.059	13.918	10 484
Pamučna roba najf. — Baumwollwaare feinste	—	10	21	825	891
Užarska roba — Seilerwaaren	86.727	91.856	82.872	152.030	111.257
Platno za zamatanje — Ballen-Leinwand	31.637	17.814	5.052	35.198	39.840
Lanena roba, prostija — Leinenwaaren, gemeinere	43.793	50.574	21.006	19.016	11.453
Vreće prazne — Säcke leere	1.888	10.127	8. 17	—	3.233
Lanena roba prosta — Leinenwaare gemeine	23.905	1.432	4.440	2.018	19.485
Lanena roba srednja — Leinenwaare mittelf.	152	85	284	439	651
Lanena roba fina — Leinenwaare feine	233	67	208	—	664
Lanena roba najfinija — Leinenwaare feinste	—	—	140	—	3.245
Vunena roba najprost. — Wollwaare gemeinste	12.273	13.028	9.332	39.667	6.361
Vunena roba prosta — Wollwaare gemeine	37.165	36.414	33.303	51.571	41.129
Vunena roba srednja — Wollwaare mittelfeine	7.588	11.858	4.962	1.764	1.205
Vunena roba fina — Wollwaare feine	2.227	1.140	1.772	884	683
Vunena roba najfinija, šali — Wollwaare feinste, Swahls	—	—	205	947	—
Svilena roba fina — Seidenwaare fein	166	62	298	993	242
Svilena roba prosta — Seidenwaare ordinäre	617	831	159	351	1.281
Vošteno platno, prosto — Wachstuch gemeines	85	42	34	—	—
Vošteno platno fino — Wachstuch feines	122	13	670	—	—
Vošteno platno i tkanine — Wachstaffet u. Stoff	22	19	—	—	—
Odjeće proste — Kleider ordinäre	33.187	10.395	8.802	20.900	4.123
Odjeće fine — Kleider feine	1.937	2.287	3.648	12.061	7.087
Odjeće najfinije — Kleider feinste	522	655	726	—	231
Odjeće najfinije kao šeširi i pera — Kleider feinste als Hüte u. Schmuckfeder	—	603	557	8.881	6.386
XIV. Roba iz štetinja, trave slame, papira: — Waaren aus Borsten, Bast, Stuhlrohr & Stroh, sowie Papier- und Papierwaaren:					
Kefarska i sitarska roba prosta — Bürstenbinder u. Siebmacherwaaren, ordinär	8.310	20.564	11.796	19.592	19.182
Kefarska i sitarska roba fina — Bürstenbinder- u. Siebmacherwaare fein	441	1.964	1.188	1.485	1.726
Slamnata roba najprostija — Strohwaare gemeinste	10.170	2.801	7.290	35.419	73.022
Likova, rogozova roba, prosta — Bast, Schilf etc. Waare gemeinste	29.085	60.111	31.509	3.768	3.720
Likova, rogozova roba, prosta — Bast, Schif etc. Waare gemeine	884	1.926	450	—	—
Slamnata roba fina — Strohwaare feine	—	165	10	456	3.076
Slamnata roba najfinija — Strohwaare feinste	12	8	58	—	—
Papir najprostiji — Papier ordinärstes	27.295	26.237	37 689	26.066	40.915
Papir prosti — Papier ordinäres	15.794	207.532	92.288	40.886	84.989
Papir fini — Papier feines	11.973	26.232	19.025	60.406	—
Papir najfiniji — Papier feinstes	—	—	—	16.000	10.134
Papir za tapete — Tapettenpapier	—	93	61	35	19
Karte za igru — Spielkarten	153	511	12	767	—
Tvoriva od papira — Papierarbeiten	10.680	21.394	12.151	—	6 896
Roba iz kaučuka — Kaoutschouk-Waare	—	—	—	434	2.359

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
XV. Kože, roba iz kože, krzna i slični proizvodi: — Lederwaaren, Kürschnerwaaren und ähnliche Fabrikate:					
Krznarska roba sirova — Kürschnerwaare rohe	159	543	264	71	461
Krznarska roba gotova — Kürschnerwaare fertige	10	10	—	442	258
Koža prosta — Leder ordinäres	28.689	40.609	12.581	33.634	22.164
Koža fina — Leder feines	228	681	372	478	596
Kožnata i gummi roba — Leder- u. Gummi-Waaren	27.882	12.750	12.489	10.775	7.273
Kožnata roba prosta — Lederwaare ordinäre	938	1.257	757	—	—
Postolarska roba — Schuhmacherwaare	2.471	6.027	1.004	14.909	5.511
Kožna i gummi roba fina — Leder- und Gummi-Waare feine	3.812	3.350	2.694	2.730	4.760
Rukavice kožnate — Handschuhe lederne	10	11	8	41	1
XVI. Roba iz kosti, drva, stakla, kamena: — Bein-, Holz-, Stein-, Glas- und Thon-Waaren:					
Tvoriva iz kosti — Beinwaare	164	129	72	36	101
Drvena roba najprostija — Holzwaare ordinärste	449.776	576.169	354.180	499.547	649.213
Drvena roba najprostija, kao prazne bačve — Holzwaare ordinärste, als leere Fässer	—	—	161.686	—	—
Drvena roba prosta, parketi neuloženi — Holzwaare ordinäre, Parquetten uneingel.	8.713	19.026	9.651	—	—
Fournire	—	—	—	35.263	2.022
Drvena roba fina, pokućtvo — Holzwaare feine, Möbel	45.770	112.079	81.498	194.069	133.483
Drvena roba najfinija — Holzwaare feinste	2.860	851	1.753	2.273	1.345
Nakiti iz drva — Holzzierathen	—	—	—	2.445	—
Staklo najprostije — Glas ordinärstes	203.491	3.808	7.868	274.453	335.403
Staklo prosto — Glas ordinäres	116.424	437.646	203.977	20.767	—
Staklo srednje-fino — Glas mittelfeines	8.173	46.921	15.161	170.114	122.925
Staklo fino — Glas feines	1.347	1.900	2.103	1.576	—
Staklo najfinije — Glas feinstes	243	60	521	1.105	636
Uokvirena ogledala — Eingerahmte Spiegeln	—	—	—	—	862
Kamenita roba prosta — Steinwaare ordinäre	8.473	73.769	43.539	90.290	92.883
Zemljena roba prosta — Thonwaare ordinäre	147.382	361.898	209.472	350.498	304.268
Zemljena roba (ilovača) prosta — Thonwaare ordinäre	14.763	53.248	19.947	—	—
Zemljena roba srednjo-fina — Thonwaare mittelfeine	36.920	93.919	36.313	90.009	63.162
Zemljena roba (ilovača i porcelan) — Thonwaare u. Porcelan mittelfeine	1.066	4.591	2.879	14.000	5.130
Zemljena (ilovača) roba najfinija — Thonwaare feinste	—	—	—	4.200	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	Kilogram				
XVII. Roba iz kovina: — Metallwaaren:					
Olovna roba — Bleiwaare	10	—	—	—	—
Željezna roba najprostija — Eisenwaare ordinärste	160.111	265.101	210.953	726.015	498.156
Željesna roba prosta — Eisenwaare ordinäre	6.042	15.713	13.604	15.012	2.743
Željezna roba razna — Eisenwaare diverse	137.734	109.415	85.362	299.801	150.817
Željezna roba fina — Eisenwaare feine	10.695	8.908	10.753	32.520	17.969
Željezna pera i t. d. — Stahlfedern etc.	44	—	—	—	8
Oružje — Waffen	—	—	2	119	482
Kovine proste Metalle ordinäre	3.623	6.710	4.439	21.277	10.460
Tvoriva iz bakra — Kupferwaare	—	55	3.308	—	—
Kovine fine — Metalle feine	791	2.477	1.944	—	7.388
XVIII. Ladje i kola: — Schiffe u. Wägen:					
Plovila drvena — Schiffe aus Holz	kom. —	—	3	10	8
Plovila željezna — Schiffe aus Eisen	„ —	—	—	2	—
Kola tovarna i saone — Lastwägen u. Schlitten	„ 47	46	19	138	34
Kola za osobe, prosta — Personenwägen ord.	„ 108	76	35	71	20
Kola za osobe, fina — Personenwägen feine	„ 6	15	4	—	20
XIX. Glasbeni i drugi strojevi, sitna roba: — Instrumente, Maschinen und Kurz-Waaren:					
Glasbeni strojevi bez klaviature — Musikal-Instrumente ohne Claviatur	1.446	666	199	3.123	904
Strojevi razni — Maschinen diverse	1.043	119	480	774	276
Makine iz drva — Maschinen aus Holz	2.097	2.653	14.413	18.068	89.058
Makine iz željeza — Maschinen aus Eisen	1.032	6.382	45.235	19.780	33.307
Zlatna i srebrna roba — Gold u. Silberarbeiten	—	—	—	—	140
Kratka roba najfinija — Kurzwaare feinste	387	386	1.422	297	2.753
Kratka roba fina — Kurzwaare feine	4.280	2.696	1.614	4.811	174
Kratka roba prosta — Kurzwaare ordinäre	13.824	16.546	17.011	14.151	12.922
Kratka roba najprost. — Kurzwaare ordinärste	—	247	71	27.920	5.831
Kišo i suncobrani — Regen- u. Sonnenschirme	kom. —	—	—	610	244
XX. Kemički proizvodi i t. d. — Chemische Produkte etc.					
Ljekarije priredjene — Arzneiwaaren zubereit.	409	2.860	2.299	4.155	2.757
Proizvodi iz škroba — Kraftmehlprodukte	—	—	—	1.368	1.886
Škrob fini i prosti — Stärke ordin. und feine	1.598	6.603	11.824	5.158	1.390
Kolomaz — Wagenschmiere	2.086	3.954	10.081	—	—
Voštilo za čižme — Schuhwichs	3.567	3.170	6.142	17.000	10.167
Kemički produkti — Chemische Produkte	2.200	2.754	3.440	21.000	5.857
Kelj — Leim	—	517	609	86	—
Kemički produkti, mastila prosta — Chem. Produkte, Fette ordinäre	22	—	3.748	4.820	—
Kemički produkti, mastila fina — Chemische Produkte, Fette feine	1.059	8.700	2.261	20.541	17.666
Pokost — Firnisse	113	530	1.199	—	3.163

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Izveženo godine Ausgeführt im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Voda miomirisna — Parfumerie wie Wasser	—	195	183	21	126
Kvas — Pressgerm	—	77	83	232	133
Chinin	1	—	—	—	—
Karbol	5	—	—	—	—
Svi ostali kemički produkti — Alle anderen chem. Produkte	3.583	9.535	10.138	8.065	23.598
Voštene svieće — Wachskerzen	170	—	112	898	986
Stearin svieće — Stearin-Kerzen	18.890	21.802	9.189	—	—
Svieće lojene — Talglichter	3.470	4.750	4.863	16.962	4.820
Sapun prosti — Seife ordinäre	31.086	36.854	29.415	49.302	35.618
Sapun fini — Seife feine	189	986	4.910	10.720	7.773
Paliva roba prosta — Zündwaare ordinäre	202.123	188.941	150.890	184.737	195.887
Mjedne kapice napunjene — Kupferzündhütchen gefüllte	1	11	—	3.252	1.174
Svakovrstni barut — Diverses Schiesspulver	—	6.779	8.030	779	3.608
XXI. Književna i umjetna djela: — Literar.- u. Kunstgegenstände:					
Knjige — Bücher	3.846	7.756	4.495	7.052	6.149
Kipovi iz papira — Bilder aus Papier	59	69	592	1.166	2.144
Slike razne — Bilder diverse	—	401	2.204	2.516	683
XXII. Odpadci: — Abfälle:					
Droždine od maslinova ulja — Oelkuchen	—	—	—	—	—
Posije — Kleien	802	1.550	2.442	91.092	—
Prnje — Hadern	165	455	316	155	30
Odrezci od koža — Abfälle von Häuten	124	124	250	—	—
Rogovi svi ostali, prosti — Horn div.	275	538	46	—	—
Odrezci od kože — Lederabschnitzel	—	17.301	—	—	200
Odpadci od kukuruze — Abfälle von Mais	—	239	37	—	—
Kosti — Knochen	—	—	—	4.000	14.337
Odpadci od staklovine — Abfälle von der Glasfabrikation	—	—	—	—	7.265

Digitized by Google

PROVOZ

za

Srbiju, Bosnu i za luke jadranskoga mora.

DURCHFUHR

für

Serbien, Bosnien und die Häfen des adriatischen Meeres.

Provoz za Rumunjsku bilježimo posebno kao dodatak, budući dolazi samo u godini 1880.

Die Durchfuhr nach Rumenien ist im Anhange bezeichnet; selbe kommt nemlich nur im Jahre 1880 vor.

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Za Srbiju — Für Serbien				
	godine — im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
I.					
Kakao	1	—	—	—	—
Kava — Kaffee	292.930	372.587	479.517	548.677	570.301
Mirodije — Gewürze	19.417	67.317	30.816	27.062	38.245
Sago — Tapioka	8	155	—	—	—
Južno voće — Südfrüchte	122.199	348.486	171.600	212.028	192.205
Čaj — Thee	237	81	248	218	403
Slador — Zucker	117	381	114	1.795	5.264
II.					
Duhan i duhanski proizvodi — Tabak und Tabakfabrikate	25.386	105.345	122.394	134.949	102.817
III.					
Povrće — Gartengewächse	2.671	5.660	2.296	—	—
Žito i mohunje — Getreide und Hülsenfrüchte	167.487	205	353.963	360.702	—
Oriž — Reis	736.485	694.741	562.261	685.801	1,162.759
Brašno i mljevo — Mehl und Mahlproducte	43.195	35	—	—	—
Biline i bilinske česti — Pflanzen und Pflanzenbestandtheile	1.980	5.018	7.424	8.739	4.859
IV.					
Marva za klanje — Schlachtvieh kom.	—	—	—	—	—
Ribe osoljene i ostale vodene životinje — Fische gesalz. und sonstige Wasserthiere	18.946	27,792	19.733	26.350	45.294
V.					
Krzno i koža — Felle und Häute	148.679	78.921	158.974	93.247	9.818
Kose, štetinje i perje — Haare, Borsten und Federn	3	—	—	—	—
Meso — Fleisch	149	406	125	311	96
Med, vosak i sir — Honig, Wachs und Käse	904	2.111	530	2.100	3.180
Životinjski Proizvodi — Thierische Producte	7	44	317	364	336
VI.					
Mast — fette	1.277	1.933	—	1.435	1.268
Ulje mastno i maslinovo — Öle, fette und Olivenöl	473.689	734.795	552.706	775.178	830.813
VII.					
Pivo i šerbet — Bier und Meth	—	—	—	—	—
Ocat — Essig	—	—	—	286	—

Digitized by Google

Durchfuhr.

Za Bosnu — Für Bosnien					Za luke jadranskoga mora Für die Häfen des Adriatischen Meeres				
godine — im Jahre									
1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
kilogram									
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
862.544	790.853	884.709	1,623.731	—		1	—	—	908	3.669
6.090	4.009	31.354	13.535	—	—	—	—		2	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
116.543	120.382	74.663	270.107	—		10	—	11	—	—
51	40	25.036	1 866	—		2	—	—	—	—
139.362	135.452	183.629	239.780	—	—	—	169	—	262
64.049	57.496	57.012	49.540	—	—	—	—	—	—
3.854	79.025	2.871	6.105	—	26.058	1.290	—	—	—
150.704	115.065	136.679	149.500	—	4.154	—	—	—	—
925.096	688.512	1,036.208	737.6·4	—	—	—	—	—	—
128.430	22.550	7.154	11.173	—	—	1	—	—	—
1.418	6.773	6 315	9.400	—	—	—	17	747	—
7	1	39	—	—	929	539	371	214	—
4.281	3.425	4.368	19.853	—	—	4	—	447	588
5.267	1.786	1.455	1.331	—	7.795	1.786	77	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	131	572	1.467	—		27	—	34	49	—
896	1.254	3.527	3.355	—	1.195	280	144	—	—
2	—	—	32	—	—	—	40	—	—
23.248	26.551	53.378	120.670	—		27	—	420	—	—
141.949	89.727	90.893	160.836	—	—	—	—	—	—
149	330	2.002	36.927	—	—	—	—	1.490	—
5.031	12.365	9.117	28.970	—	—	—	—	—	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Za Srbiju — Für Serbien				
	godine — im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
Žgana žestoka pića, rum, arak — Gebrannte geistige Getränke, Rum, Arak	765	2.312	923	4.682	2.408
Vino — Wein	6.368	5.462	7.281	12.057	61.760
Jestvine — Esswaaren	6.965	13.944	10.767	22.738	14.814
VIII.					
Tokarska i rezbarska roba — Drechsler und Schnitzwaaren	6	16	25	48	23
Rude — Mineralien	362	999	1.945	—	—
IX.					
Ljekarije i miomirisi — Arznei und Parfumeriestoffe	11.552	33.326	26.438	341	149
Mastila i strojbarske tvari — Gärb- und Färbestoffe	189	2.225	2.598	3.835	2.420
Gummi, smole i miner. ulja — Gummi-, Harze- und Mineral-Öle	568.228	926.273	931.518	1,243.903	1,766.440
Lučbene i pomoćne tvari — Chem. Hilfsstoffe	7.094	15.151	15.118	36.739	44.626
Kuhinjska sol — Kochsalz	—	—	290.000	199.932	750.034
X.					
Olovo — Blei	272	159	151	—	—
Željezo i ociel — Eisen und Stahl	15.532	98.687	44.417	97.896	147.497
Živa — Queksilber	14	25	13	—	—
Kositar — Zink	—	—	—	—	—
Kovine proste — Metalle unedle	4.375	13.361	6.674	14.077	132.086
Kovine plemenite — Metalle edle	1	2	1	58	—
XI.					
Lan i konoplje — Leinen und Hanf	—	—	—	—	—
XII.					
Pamuk — Baumwolle	219	21	—	—	—
Svila — Seide	116	38	8	—	—
Pamučna predja — Baumwollgarne	68.592	166.302	94.995	124.079	246.914
Lanena predja — Leinengarne	—	109	1	365	—
Vunena predja — Wollgarne	108	52	13	56	—
XIII.					
Pamučna roba — Baumwollwaaren	77.705	126.145	86.111	85.191	121.015
Platnena roba — Leinenwaaren	4.201	10.758	26.966	36.161	89.273
Vunena roba — Wollwaaren	9.934	15.269	12.955	13.667	11.945
Svilena roba — Seidenwaaren	707	1.344	1.065	2.463	3.543
Voštenо sukno, musulin i tafet — Wachstuch, Musulin und Tafet	—	—	47	—	—
Odjeća i roba kitničarska — Kleidungen und Putzwaaren	3.061	988	3.407	6.856	3.532

Digitized by Google

Za Bosnu — Für Bosnien					Za luke jadranskoga mora Für die Häfen des adriatischen Meeres				
godine — im Jahre									
1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
kilogram									
199.284	570.082	829.313	1,039.837	—	—	—	—	341	—
76.924	23.459	153.922	213.333	—	—	339	811	1.404	—
6.526	7.087	20.035	34.335	—	25	18	137	157	—
1.025	72	540	9	—	—	—	—	—	—
561	818	890	1.000	—	—	—	—	—	—
3.404	3.506	3.115	1.124	—	—	—	—	51	—
5.270	5.348	3.673	12.173	—	—	370	—	—	—
120.220	67.089	122.852	478.045	—	—	—	—	—	—
17.193	21.023	11.147	42.084	—	—	—	—	—	—
2,719.360	4,167.544	2,853.784	4,515.842	—	—	—	—	—	—
17.535	3.317	1.783	—	—	—	—	—	—	—
13.893	16.647	10·119	28.733	—	—	—	116	341	—
168	228	88	—	—	—	—	—	—	—
1.219	188	53	—	—	—	—	—	—	—
6.119	6.346	6.001	15.185	—	—	—	—	—	—
—	5	—	2	—	—	—	—	—	—
—	60	—	—	—	—	—	—	—	—
1.134	1.402	1.431	2.826	—	—	—	—	—	—
47	200	80	401	—	—	—	—	—	—
402.604	483.417	419.995	938.559	—	—	—	29	10	—
882	445	755	4.851	—	—	—	—	5	—
21	55	346	321	—	—	—	—	5	—
221.243	299.526	199.957	585.395	—	152	34	51	1.109	5
6.264	4.816	18.645	55.009	—	—	9	1	6	—
12.816	22.678	33.729	125.262	—	41	1.698	89	319	—
1.014	1.780	633	3.548	—	33	5	13	33	—
143	—	13	241	—	—	—	—	1	—
2.582	2.411	7.178	25.618	—	101	130	196	59	—

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Za Srbiju — Für Serbien				
	godine — im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880
	kilogram				
XIV.					
Kefarska i sitarska roba — Bürstenbinder und Siebmacherwaaren	3	25	—	25	72
Roba iz lika, rogože, trave i slame — Bast-Linsen- und Strohwaaren	1.905	1.349	1.324	1.440	3.120
Artija i artijska roba — Papier und Papierarbeiten	617	3.137	2.613	1.604	5.749
XV.					
Kaučuk i gutaperka — Kautschouk und Guttapercha	—	—	—	144	85
Krznarska roba — Kürschnerwaaren	2.168	2	180	263	668
Kožna i gumi roba — Leder und Gummiwaaren	12.289	32.734	26.425	22.908	15 163
XVI.					
Roba iz kosti — Beinwaaren	—	2	4	{ 1.292	{ 2.010
Drvena roba — Holzwaaren	772	5.605	4.120		
Staklo i stakl. roba — Glas u. Glaswaaren	3.167	5.574	11.048	29.860	42.752
Kamenita roba — Steinwaaren	394	139	6	1.371	146
Zemljena roba — Thonwaaren	465	10.535	1.226	4.562	6.841
XVII.					
Roba iz olova — Bleiwaaren	—	—	—	—	—
Roba iz željeza — Eisenwaaren	60.105	388.107	72.678	78.361	40.737
Roba iz kovina — Metallwaaren	130	309	1.254	1.287	258
XVIII.					
Ladje — Wasserfahrzeuge	—	—	202.000	kom. 9 1,558.000	kom. 4 824.000
Kola i saone — Wägen und Schlitten	kom. 1	1	2	1	56
XIX.					
Glasbeni strojevi — Instrumente	1.412	849	514	997	84
Makine — Maschinen	9.008	1.832	1.671	1.645	9.620
Sitnarije — Kurz-Waaren	2.556	1.700	2.572	4.076	3.223
XX.					
Lučbeni proizvodi i mastila — Chem. Producte und Farbwaaren	4.206	3.173	4.602	8.568	18.459
Svieće i sapun — Kerzen und Seifen	1.022	8.738	4.451	13.705	39.455
Paliva — Zündwaaren	110	153	3	8.162	919
XXI.					
Književna i umjetna djela — Literar- und Kunstgegenstände	1.253	1.151	1.642	3.213	5.913
XXII.					
Odpadci i prnje — Abfälle und Lumpen	289	—	—	—	19.210
Roba bez označenja carin. stavke — Waare ohne näherer Bezeichnung der Tarifpost	116.359	13.401	6.413	1.095	2.318
Roba najveće car. pristojbe — Waaren des höchsten Zollsatzes	—	—	—	—	—
Roba iz Orienta, Lloydovim parobrodom dovežena — Waaren mit Lloyddampfer aus dem Oriente ohne Bezeichnung d. T.	—	—	—	—	—

Digitized by Google

Za Bosnu — Für Bosnien					Za luke jadranskoga mora Für die Häfen des adriatischen Meeres				
godine — im Jahre									
1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
kilogram									
81	216	1.053	1.368	—	—	—	—	2	—
178	553	977	2.876	—	—	—	—	—	—
31.678	38.909	52.202	65.373	—	—	28	4	10	—
—	—	—	198	—	—	—	—	—	—
35	—	29	404	—	—	—	—	14	—
15.315	13.034	11.871	29.252	—	17	13	268	67	—
342	257	248	{ 24.279	—	—	—	—	{ 73	
3.717	3.661	3.853		—	—	—	1	{ 53	—
28.824	39.455	55.871	146 699	—	—	—	14		—
2.481	986	5	2.544	—	—	—	—		—
17.126	24.143	18.640	73.845	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
7.473	13.076	12.339	77.709	—	1.877	2.272	2.133	103	—
882	719	1.137	13.467	—	2	—	10	12	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	55	—	—	—	—	—	—	—
19	103	21	450	—	3	—	—	—	—
58	783	153	530	—	—	—	9	—	—
14.128	18.061	14.001	54.783	—	11	280	15	10	—
822	5.699	24.633	19.808	—	11	41	14	—	—
102.245	86.295	67.506	144.651	—	—	9	—	3	—
7.373	6.705	14.857	5.887	—	—	-	—	—	—
362	609	349	789	—	184	152	252	268	—
787	180	—	—	—	779	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1.288	2.831	3.634	13.825	—	—	—	—	—	—
15.819	37.550	32.804	101.791	—	—	—	—	—	—

Digitized by Google

Provoz za Rumunjsku — Durchfuhr für Rumänien	Godine — Im Jahre
Vrst robe Waarengattung	1877* kilogram
I.	
Kava — Kaffee	57.759
Mirodije — Gewürze	4.916
Sago Tapioka	347
Južno voće — Südfrüchte	308.332
Čaj — Thee	4.136
Slador — Zucker	63.722
II.	
Duhan i duhanski proizvodi — Tabak und Tabakfabrikate	3.512
III.	
Povrće — Gartengewächse	5.951
Žito i mohunje — Getreide und Hülsenfrüchte	830
Oriž — Reis	365.461
Biline i bilinske česti — Pflanzen und Pflanzenbestandtheile	11.495
IV.	
Ribe osol. i ostale vod. životinje — Fische gesalz. u. sonst. Wasserthiere	6.576
V.	
Med, vosak i sir — Honig, Wachs und Käse	1.582
Životinjski Proizvodi — Thierische Producte	639
VI.	
Mast — Fette	6.656
Ulje mastno i maslinovo — Öle, fette und Olivenöl	170.993
VII.	
Žgana žestoka pića, rum, arak — Gebrannte geistige Getränke, Rum, Arak	27.457
Vino — Wein	35.271
Jestvine — Esswaaren	45.944
VIII.	
Rude — Mineralien	561
IX.	
Ljekarije i miomirisi — Arznei und Parfumeriestoffe	2.069
Gummi, smole i miner. ulja — Gummi-, Harze- und Mineral-Öle	4.365
Lučbene pomoćne tvari — Chem. Hilfsstoffe	52.825
X.	
Željezo i ociel — Eisen und Stahl	446.881
Živa — Queksilber	74
Kovine proste — Metalle unedle	3.756
XI.	
Lan i konoplje — Flachs und Hanf	164

* A ne, kao što je na strani 109 krivo ubilježeno u god. 1880. — Und nicht im Jahre 1880 wie es irrthümlich auf Seite 109 angegeben ist.

Digitized by Google

Vrst robe Waarengattung	Za Rumunjsku Für Rumänien godine — im Jahre 1877 kilogram
XII.	
Pamučna predja — Baumwollgarne	55.141
XIII.	
Pamučna roba — Baumwollwaaren	30.655
Platnena roba — Leinenwaaren	30.575
Vunena roba — Wollwaaren	784
Odjeća i roba kitničarska — Kleidungen und Putzwaaren	1.114
XIV.	
Artija i artijska roba — Papier und Papeterien	689
XV.	
Kožna i gumi roba — Leder- und Gummiwaaren	209.345
XVI.	
Roba iz kosti — Beinwaaren	32
Staklo i staklena roba — Glas und Glaswaaren	311
Zemljena roba — Thonwaaren	210
XVII.	
Roba iz željeza — Eisenwaaren	118.536
XVIII.	
Makine — Maschinen	3.940
Sitnarije — Kurzwaaren	86
XIX.	
Lučbeni proizvodi i mastila — Chem. Producte u. Farbwaaren	12.307
Svieće i sapun — Kerzen und Seife	81.298
XX.	
Književna i umjetna djela — Literar.- u. Kunstgegenstände	38
XXI.	
Roba najveće car. pristojbe — Waaren des höchsten Zollsatzes	41.831

Digitized by Google

Ovim izkazom nemogosmo dodati vriednost uvežene, izvežene i provežene robe, jer se vriednost robe neda ustanoviti na temelju carinskih podataka, carinska bo tarifa neklasificira robu polag faktične vriednosti, već polag ustanova carinskih, stvorenih u zaštitnom interesu domaće obrtnosti. Proračunanje vriednosti robe polag obilježja njenoga u carinskih podatcih, u koliko bi i mogućno bilo, privelo bi nas ipak odviš površnim brojkam, neodgovarajućim ni iz daleka pravoj vriednosti uvežene, izvežene provežene robe.

Uslied toga bilježimo jedino prihod carinski ovoga petgodišnjega razobja, a taj je bio godine (An Zoll wurde entrichtet im Jahre):

	kod uvoza (Einfuhr)	kod izvoza (Ausfuhr)
1876.	for. 712.515	for. 1897
1877.	„ 547.549	„ 1564
1878.	„ 421.884	„ 1045
1879.	„ 474.628	„ 1
1880.	„ 311.103	„ 1

Iz tih navoda vidi se, da nam blagostanje nazaduje, a da je to žalostna istina potvrdit će i činjenica ta, što carinske pristojbe u tom razdobju na nijednoj bitnoj stavci snižene nisu, pače konstatujemo kod nekih stavkah protivno. Zašto je kod prihoda stavke izvoza toli ogromna razlika medju prvim trim i sliedećim dvim godinam, nemogosmo točno razabrati iz podataka carinskih, premda se kaže u zvaničnom obrazloženju, da je tomu razlog slabi izvoz prnjka, koje se porad govedje kuge, dakle porad svojih priliepčivih svojstva, slabo izvažahu. Nu brojke izveženih količina prnjka nepokazuju toli bitne razlike, da bi jedino ta obstojnost mjerodavna bila.

Digitized by Google

III.

Obrt.

Digitized by Google

III.

O b r t.

Osvrt na petgodišnje razdobje, u kojemu je ova komora počela u svojih izvještajih promatrati odnošaje obrtničke u Hrvatskoj, nemože zadovoljiti pronicavoga motrilca, jer tuj konstatiran napredak zaostaje ogromno iza onim drugih zemalja ili država. U sliedećih člancih nastojasmo povesti obširniju rieč o pojedinih obrtih; u ovoj razpravi pako predočit želimo lik sveukupnosti obrtne, kako nam ga odaju brojevi, sastavljeni na temelju dobivenih podataka.

Sveukupni broj trgovačkih i obrtnih poduzeća bio je u

godini	1876.	8.853	poduzeća
„	1877.	8.608	„
„	1878.	9.343	„
„	1879.	10.680	„
„	1880.	11.210	„

Porazdieljen u svoje grane, pokazuje kod trgovačkih poduzeća sliedeći razvoj u postotcih (prama god. 1876.):

god.	1876. . .	1.335	poduzeća		
„	1877. . .	1.390	„	+	4.23 %
„	1878. . .	1.521	„	+	4.30 %
„	1879. . .	1.638	„	+	23.30 %
„	1880. . .	1.795	„	+	35.38 %

kod obrtničkih:

god.	1876. . .	7.518	poduzeća		
„	1877. . .	7.218	„		
„	1878. . .	7.822	„	+	4.05 %
„	1879. . .	9.042	„	+	20.32 %
„	1880. . .	9.415	„	+	25.29 %

Digitized by Google

Prorezni napredak dohvatio je u tih pet godina kod trgovačkih poduzeća 16.80 %, a kod obrtnih 16.55 %, dakle obe ove grane razvijaju se u skoro posve jednakom razmjerju. (Minus g. 1877. kod obrtničkih poduzeća nismo u račun uzeli s razloga, što isti u istinu postojao nije; izkaz bo rečene god. temeljio se je na netočnih listinah, izpravljenih u sliedećih godinah).

Propisana tecivarina ponarasla je od g. 1876. do g. 1880. za 10.85 % a broj poduzeća za 30.33 %. Iz ovoga se lasno izvidit može, da se porezna snaga nije prama broju novo nastavših poduzeća razvila, već da je daleko t. j. za skoro dvie trećine zaostala. Ovo je dosta uznemirujući pojav, jer posvjedočuje, da obrtni proletariat u neobično jakoj mjeri raste.

Ovomu zlu su krive sve one nepogodnosti, o kojih je bilo govora na sastancih obrtnih u Zagrebu, Budapešti, nedavna i u Beču, nemanje u našem zadnjem izvješću. Liek proti tomu zlu naći će se donekle u promieni obrtnoga zakona, najviše ali u temeljitoj naobrazbi obrtne i trgovačke mladeži.

Nemožemo dosta puti opetovati našu, na visoku vladu stavljenu molbu, da se što prije ustroje obrtne i trgovačke škole barem u glavnih mjestih Hrvatske, zatim da se ustroje obrtni muzeji, obrtne izložbe, ma bile one i sasma lokalne; jedino kriepkim podpirivanjem ove, pod gustim pepelom tinjajuće iskre, podići će se obrt iz današnjega letargičkoga bivstvovanja, a to podpirivanje može samo iniciativom nadležnih organa započeti.

U ovom petgodišnjem razdobju ponarasli su brojevno skoro izključivo oni obrti, koji pokrivaju najbitnije potrebe ljudske; pregledajuć ih abecedarnim redom naidjemo najprije na čizmare, koji su se pomnožali za 19.75 % zatim gostioničari za 172.72 %! a krčmari za 104.27 %! krojači za 22.36 %, mesari za 36.89 %, pekari za 25.71 %, postolari za 14.65 %, sitničari za 32.83 %. Medju trgovcima pomnožao se je znatnije jedino broj specerista, taj je bo ponarasao za 37.22 %. Broj ostalih trgovačkih i obrtničkih poduzeća ponarasao je u vrlo neznatnom postotku, najmanje pako ima novih većih industrijskih poduzeća, jedino mogli bi tuj iztaknuti konfekcionski zavod tvornice koža u Zagrebu, i tvornicu žeste baruna Dumreichera u Januševcu, (o kojih se obširnije govori u podredjenih člancih.) U tom razdobju nazadovale su takodjer neke obrtne grane, tako se je n. pr. umanjio broj čohaša za 20%; gumbara, kolara, kovača, remenara, rešetara i tkalaca ima takodjer manje, ako i ne u tako znatnom postotičnom broju kao čohaša.

Digitized by Google

Ako ovako nadalje čohašima podje, izumriet će nam ovaj obrt, u kojemu su se tradicije hrvatskih „šega“ najbolje do sada uzčuvale.

Radnički odnošaji pogoršali su se takodjer, jer niti može meštar svomu djetiću uslied vanjske jake konkurencije mnogo djela pribaviti, niti ovaj znade svoj obrt tako valjano, da bi se mogao radnjami inozemnih radnika takmiti. Prijašnja vremena imao je svaki naučnik barem podpunu tehničku naobrazbu, jer bez iste nije mogao djetićem postati; danas, gdje je tehničko znanje podporom obrtnih učiona u drugih zemljah toli orijaški unapredjeno, nemože hrvatski radnik, komu svi ti uslovi manjkaju, ni iz daleka modernim zahtjevom udovoljiti, a i zakon ga u tom obziru pušta posvema prepuštenim samom sebi. Načelo „helf your selfa“ je doduše poprimljeno po svem svietu, u koliko se tiče individua samoga, nu cieli slojevi družtveni našli su zaštite i uporišta opravdanih svojih interesa u zakonu, te nisu bile tako „à la mercie“ predane, kao što to je u nas provedbom postojećega obrtnoga zakona s obrtničkim i trgovačkim stališem učinjeno.

Uslied ovoga nepovoljnoga stanja meštra i radnika obrtnih, razvezale su se vrlo zadružne sveze. Ustanovam §. 83. obrtnoga zakona bili su dosadašnji cehovi prisiljeni pretvoriti se u zadruge a one to umah i učiniše, ako i ne dobrovoljno, jer im nije poćudna bila ustanova §. 79. istoga zakona, po kojoj nije nitko prisiljen u zadrugu pristupiti, dočim opet zadruga nemože nijednomu obrtniku uzkratiti pristup. Ovo se je pravilno izučenim obrtnikom krivo vidilo s razloga, što su se uslied slobode obrta utiskivali u njihove redove ljudi, koji o obrtničkoj radnji ni pojma neimaše. Nu da spase imetak, poprimili su cehovi imena zadruge, ali i ništa dalje. U samom Zagrebu imade na papiru 21 zadruga, a u istinu obstoji samo jedna, i to velika kaptolska zadruga, koja še kao gradjanski zavod za sjajne pogrebe skoro izključivo bavi ovim poslom, a slabo djeluje sa gledišta obrtnoga. U sličnom stanju nalaze se i ostale zadruge po zemlji. O postojavših cehovih imademo vrlo malo podataka. Ustrojstvo njihovo razvijalo se je isto onako, i istim redom kako i pojedine grane obrtne. A uzoran red, koji je u njih vladao, pribavio im je ugled i štovanje. Obrtnici tvrde i danas, da bi obrtničke zadruge mogle oživiti, i postići takov ugled i štovanje, kada bi se samo dotične zakonske ustanove promienile. Ovoj razpravi dodajemo izkaz svih u ovokomorskom području postojećih obrtničkih zadruga, sa oznakom dobe ustrojenja, broja članova, i imetka, u kôliko nam je moguće bilo dotične podatke sabrati.

Digitized by Google

Strukovnih zavoda bilo za trgovačku mladež, bilo za obrtničku u Hrvatskoj do danas neima. Obstojeće nedeljne trgovačke učione u Zagrebu i Varaždinu nemogu se smatrati kao strukovni zavodi, nego kao savršenija vrst obrtničkih opetovnica.

Trgovački sborovi u ovih gradovih ustrojiše na vlastiti trošak obe ove trgovačke učione; zagrebačka uživa i podporu trgovačke-obrtničke komore jurve mnogo godina; ta podpora iznašala je prije for. 400 a ovih zadnjih pet godina for. 600 svake godine.

Na jednoj i drugoj učioni podučavaše tri učitelja, a nadzor vodiše dva ravnatelja. Predaju se u trogodišnjem tečaju sliedeći predmeti: hrvatski i njemački jezik (ujedno i trgovačko dopisivanje), zemljopis i poviest, računstvo, (napose trgovačko) roboznanstvo, carinstvo, jednostavno i dvostruko knjigovodstvo, trgovački zakon i mjenbeno pravo.

Nauka se drži dva put na tjedan, i to od 2 do 4 odnosno 2 do 5 sati poslie podne. U ovih pet zadnjih godina polaziše trg. sbornu učionu

	u Zagrebu:	u Varaždinu:
god. 1876.	70 . . .	36
„ 1877.	81 . . .	27
„ 1878.	102 . . .	29
„ 1879.	94 . . .	25
„ 1880.	103 . . .	26

Konačno nam je iztaknuti hvale vriedno nastojanje družtva umjetnosti u Zagrebu, koje sastavljanjem obrtnih izložba potiče obrtnike na ugladjenje ukusa i stvaranjem obrtnoga muzeja stavlja temelj budućoj obrtnoj učioni, koja će tuj nakupljenimi umjetnimi tvorinami naći gotov material za zornu obuku svoju.

Digitized by Google

Obrtničke zadruge u ovokom. okružju. Gewerbegenossenschaften im Agramer Kamerbezirke.

Podžupanija Vlegespanschaft	Sjedište Sitz	Ime Name zadruge der Genossenschaft	Godina Jahr	Mjesec Monat	Dan Tag	god. br. član. d. geg. Mitgl.	Opazka Anmerkung
belovarska	Gjurgjevac	I. obrtna zadruga	1875	svibanj	11.	65	—
		II. „ „	„	„	„	28	—
		III. „ „	„	„	„	33	—
	Ivanska	obrtnička zadr.	1875	lipanj	11.	36	Imovina u priv. obveznicah fr. 104
	Pitomača	pitom. obrt. zadr.	1875	rujan	14.	94	Imovina u priv. obvez. fr. 1.109
jastrebarska	Jaska	starija obrt. zadr.	1840	—	—	49	—
		mladja obrt. zadr.	1846	—	—	45	—
karlovačka	Banija	obrtnička zadruga	1876	siečanj	—	130	Ova zadruga nastala g. 1876. iz bratovštine, utem. god. 1809.
krap.-toplička	Trgovište	zajed. obrt. zadr.	1875	stud.	30.	104	Imovina iznosi for. 1000
	Krapina	čižmarska zadr.	1875	„	30.	117	„ „ „ 500
križevačka	Vrbovec	obrtnička zadr.	1860	svib.	31.	44	—
križka	Bregi	Obrtna zadruga	1880	svib.	7.	39	—
	Poljana	Obrtna zadruga	1827	srpanj	27.	70	—
	Čazma	Obrtna zadruga	1875	svib.	20.	28	Imovina u zadužnicah for. 400
	Križ	Obrtna zadruga	1879	siečanj	1.	28	Imovina u raznom for. 58
	Kutina	Obrtna zadruga	1844	kolov.	12.	40	—
sisačka	Vel. Gorica	Vel. goričke obrtnička zadr.	1846	lipanj	12.	43	Imovine neima, jer se prihod medju članove dieli.
zagrebačka	Sv. Ivan Zelina.	velika zadruga	1839	—	—	86	—
		čižmarska zadr.	1839	—	—	36	—
		Kotari: — Bezirke:					
dubički	Dubica	obrtna zadruga	1870	trav.	4	25	Imovina u blagajni for. 90
	Jasenovac	obrtna zadruga	1829	trav.	7	50	Imetak u priv. obveznicah i gotovini for. 400
glinski	Glina	kovačka zadruga	1815	—	—	38	Imetak svake ove zadruge izmedju for. 200 — 300
		krojačka „	„	—	—	32	
		krznarska „	„	—	—	29	
		opančarska „	„	—	—	42	
		trgovačka „	„	—	—	—	
petrinjski	Sunja	obrtnička zadr.	1861	siečanj	9.	30	—

Digitized by Google

Gradovi Städte	I m e Name z a d r u g e der Genossenschaft	Godina Jahr	Mjesec Monat	Dan Tag utemeljenja der Gründung	Sad. br. član. d. geg. Mlgzl.	O p a z k a Anmerkung
Belovar	I. obrt. zadruga	1870	prosin.	31.	34	Imovina u priv. obvez. 296 fr. 60 nv.
	II. „ „	1870	„	13.	32	—
	III. „ „	1872	kolov.	17.	28	Imovina u priv. obvez. for. 1627
	IV. „ „	1872	veljača	26.	55	„ 1600
	V. „ „	1871	prosin.	30.	18	„ 588
	VI. trgov. sbor	1863	siečanj	27.	19	—
Karlovac	drvom i ognjem radeće zadruge	1876	srpanj	4.	37	—
	vel. remenarska	—	—	—	65	—
	postolarska zadr.	1875	prosin.	28.	94	—
	klobučarska „	—	—	—	10	—
	krojačka „	—	—	—	38	—
	opančarska „	—	—	—	49	—
Koprivnica	I. stari ceh, bravari, kovači, krznari, remenari	1635	rujan	12.	30	—
	II. krojačka zadr.	1782	veljača	18.	20	—
	III. čižmar. „	1820	ožujak	5.	41	—
	IV. licitarska, mesarska, mlinarska, pekarska	1766	veljača	22.	23	—
	V. kožarska, opančarska postolar.	1786	siečanj	5.	31	—
	VI. tkalačka	1724	rujan	24.	18	—
	VII. lončarska	1763	lipanj	18.	13	—
	VIII. kolarska, limarska, stolarska, tesar.	1782	veljača	19.	31	—
	IX. klobučarska	1820	kolov.	18.	3	—
	X. trgovačka	1821	srpanj	1.	21	Imovina u držav. papirih for. 800
Kostajnica	Trgovački sbor i I. obrtna zadr.	1862	srpanj	10.	50	Zadruge su prigodom svoga ustrojstva nabavile od svojih razpoloživih gotovina vatrogasne sprave, zatim dale ponoviti zastave za crkve. Sada sabirani prinesci upotriebljuju se za zajmove ili darove siromašnim članovom zadružnim, te u podporu bolestnika i na pogrebne troškove.
	II. „ „	1862	„	„	71	
	III. „ „	1862	„	„	37	
	IV. „ „	1862	„	„	52	
Križevac	velika zadruga	1874	stud.	3.	?	Imovina uložena for. 800
	krojačka zadruga	1875	svib.	4.	20	„ „ „ 130
	tkalačko-klobuč.	1875	svib.	4.	16	„ „ „ 18 nv. 50
	kožarsko-opančarsko-postolar.	1875	ožujak	7.	35	„ „ „ 200
	čižmarska zadr.	1876	svib.	30.	21	„ „ „ 102 nv. 43
	mesarska, remenarska, sedlarska pekarska, voštenar., sapunarska, mlinarska, brijačka, krznarska zadruga	1880	srpanj	13.	16	„ „ „ 120
	lončarska zadr.	1881	—	—	—	jošte joj pravila nisu potvrdjena

Digitized by Google

Gradovi Städte	Ime Name	Godina Jahr	Mjesec Monat	Tag dan	Sad. br. član. d. reg. Mitg.	Opaska Anmerkung
	zadruge der Genossenschaft	utemeljenja der Gründung				
Petrinja	I. obrt. zadruga	1860	—	—	47	—
	II. „ „	1860	—	—	42	—
	III. „ „	1860	—	—	17	—
	IV. „ „	1860	—	—	55	—
Sisak	trgovački sbor	1880	srpanj	7.	57	—
	obrtnička zadr.	1872	„	1.	86	—
Tvrdja Ivanić	I. obrt. zadruga	1875	veljača	8.	40	Imovina uložena for. 150
	II. „ „	1876	listop.	31.	39	„ „ „ 150
	III. „ „	1877	siečanj	15.	30	„ „ „ 500
Varaždin	trgovački sbor	1880	siečanj	20.	60	—
	čižmarska zadr.	1877	listop.	2.	156	—
	kolarsko-kovačka	1879	svib.	23.	22	još te joj pravila nisu potvrdjena
	čohaško-krojačka	—	—	—	—	—
Zagreb Kaptolske obrt. zadruge	I. postolarska	1874	siečanj	1.	200	Nekretnina u vriednosti do 5000 for. Ovoimeni ceh ustrojen je bio g. 1635.
	II. velika zadr.	„	„	„	30	—
	III. čižmarska	„	„	„	30	—
	IV. krojačka	„	„	„	40	—
	V. gumbarska	„	„	„	5	Kaptolska i varoška gumb. zadr. spojile su se god. 1874. u jednu. Istoim. ceh ustr je g. 1694. Imetak u got. 40 fr.
	VI. stolarska	„	„	„	25	Ovoimeni ceh ustr. je bio g. 1819.
	VII. opančarska	„	„	„	21	„ „ „ „ „ „ 1844.
Zagreb Gornjogradske	I. bačvarska	„	„	„	—	—
	II. klobučarska	„	„	„	—	—
	III. pekarska	„	„	„	—	—
	IV. mlinarska	„	„	„	—	—
	V. stolarska	„	„	„	—	—
	VI. mesarska	„	„	„	—	Imetak u nekretninah do 10.000 for.
	VII. krznarska	„	„	„	—	—
	VIII. remenarska	„	„	„	—	—
	IX. zidarska	„	„	„	—	—
	X. postolarska	„	„	„	—	—
	XI. čižmarska	„	„	„	—	—
	XII. kožarska	„	„	„	—	—
	XIII. tkalačka	„	„	„	—	—
	XIV. brijačka	„	„	„	—	—

Digitized by Google

Pregled i razdielba

pojedinih hrpa po broju obrta, koji se u istih nalaze.

Uebersicht und Rangordnung

der einzelnen Gruppen nach Anzahl der in derselben enthaltenen Gewerbe.

Po broju Rangordnung	Hrpa Gruppe	Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Godine — Im Jahre				
			1876	1877	1878	1879	1880
1	VI.	Obrt za proizvadjanje živeža i drugih potrošarinskih tvari — Gewerbe für Nahrungsmittel u. sonstige Verzehrungs-Gegenstände	2.643	2.881	3 230	3.918	4.112
2	VIII.	Obrt za preradjivanje iz drugih tvari — Gewerbe für Arbeiten aus anderen Stoffen	2.494	2.254	2.407	2.817	2.988
3	XI.	Obrt za trgovinu i vjeresiju u obće — Gewerbe für Handel & Creditwesen im Allgemeinen	1.138	1.240	1.329	1.403	1.548
4	III.	Obrt za kovine i tvari iz kovina — Gewerbe für Metalle u. Metallwaaren	857	713	745	806	820
5	I. i VIII.	Graditeljstvo i obrt za preradjivanje iz drugih tvari — Baugewerbe und Gewerbe für Arbeiten aus anderen Stoffen	318	251	260	325	341
6	II.	Obrt za proizvadjanje orudja, strojeva, instrumenta i sredstva za prevoz — Gewerbe zu Erzeugung v. Werkzeugen & Maschinen, Instrumenten u. Transportmitteln	284	250	275	292	292
7	IV.	Obrt za proizvadjanje tvari iz nekovina — Gewerbe für Erzeugnisse aus nicht metallischen Stoffen	282	246	250	259	265
8	IX.	Umjetnost i književna radnja, zdravstvo, poslovno zastupanje i posredovanje, agenti itd. — Kunst und Literarische Thätigkeit, Sanitätsgewerbe, Geschäfts-Vertretungen u. Vermittlung, Agenten und dgl.	236	217	233	211	218
9	I.	Graditeljstvo — Baugewerbe	190	143	165	183	206
10	VII.	Obrt za tkalačke tvari, tkane, pletene i druge — Gewerbe für Webematerialien, gewebte, gewirkte und dgl. Stoffe	168	181	195	183	189
11	I. i III.	Graditeljstvo i obrt za kovine i tvari iz kovina — Baugewerbe u. Gewerbe für Metalle uud Mettallwaaren	142	141	145	168	172
12	X.	Obrt za prevozna poduzeća — Gewerbe für Transport-Unternehmungen	44	35	42	42	44

Digitized by Google

Po broju Rangordnung	Hrpa Gruppe	Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Godine — Im Jahre 1876	1877	1878	1879	1880
13	V.	Obrt za kemičke proizvode — Gewerbe für chemische Producte	26	27	29	31	31
14	I. i IV.	Graditeljstvo i obrt za proizvadjanje tvari iz nekovina — Baugewerbe und Gewerbe für Erzeugnisse aus nicht metallenen Stoffen	21	20	20	21	23
15	XII.	Zakupnine, napose biljegovinske, lutrijske, i državv. monopola — Pachtunternehmungen, dann Bestellte des Stempel- u. Lottogefälls u. der Statsmonopole	7	9	18	18	18
16	VI. i XI.	Obrt za proizvadjanje živeža itd., te obrt za trgovinu i vjeresiju u obće — Gewerbe für Nahrungsmittel etc., u. Gewerbe, Handel und Creditwesen im Allgemeinen	—	—	—	2	2
17	VI. i IX.	Obrt za proizvadjanje živeža, itd. te umjetnost i književna radnja itd. — Gewerbe für Nahrungsmittel etc. und Kunst u. literarische Thätigkeit	—	—	—	1	

Digitized by Google

Razdielba trgovaca i obrtnika.
Eintheilung der Kaufleute und Gewerbetreibenden.

Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Oznaka hrpe Bezeich. d. Gr.	Bijaše ih godine 1880. Gewesen im Jahre 1880
Agenti — Agenten	IX.	38
arhitekti — Architekten	I.	2
Bačvari — Binder	VIII.	171
banke — Banken	XI.	3
bojadisari — Färber	I	18
bravari — Schlosser	I. i III.	147
brijači — Barbiere	IX.	75
brusari — Schleifer	III.	8
Ciglari — Ziegelbrenner	I. i III.	24
crjepari — Ziegeldecker	I.	13
Čavlari — Nagelschmiede	III.	4
češljari — Kammacher	VIII.	18
čižmari — Čizmenmacher	VIII.	492
čohaši — Nationalkürschner	VIII.	40
čurdjije — „	VIII.	3
Dimnjičari — Rauchfangkehrer	I.	25
drvodjelci — Holzschnitzer	III.	5
Fiakeri — Fiaker	X.	27
fotografi — Photographen	IX.	8
Gostioničari — Gastgeber	VI.	150
graditelji — Baumeister	I.	25
graditelji zdenaca — Brunnenmacher	I.	3
gumbari — Posamentierer	VII.	12
Kamenari — Steinmetzer	I.	4
kapari — Kappenmacher	VII.	3
karikari — Ringschmiede	I. i III.	1
kavanari — Kaffeesieder	VI.	30
kefari — Bürstenbinder	VIII.	8
kipari — Bildhauer	IX.	4
kirijaši — Fuhrleute	X.	8
kitničarice — Modistinen	VII.	13

Digitized by Google

Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Oznaka hrpe Bezeich. d. Gr.	Bijaše ih godine 1880. Gewesen im Jahre 1880
kišobranari — Regen- und Sonnenschirmmacher	VII.	11
klesari — Steinhauer	I.	9
klobučari — Hutmacher	VIII.	100
kobasičari — Würstlmacher	VI.	21
kolari — Wagner	II.	233
kostovari — Spodiumfabriken	VIII.	1
košaraši — Korbflechter	VIII.	8
kotlari — Kupferschmiede	VIII.	20
kovači — Schmiede	III.	704
kožari — Lederer	VIII.	104
knjigoveže — Buchbinder	VIII.	20
knjižari — Buchhändler	IX.	5
krčmari — Wirthe	VI.	2.269
krojači — Schneider	VIII.	563
krznari — Kürschner	VIII.	131
Licitari — Lebzelter	VI.	34
ličilci — Anstreicher	I.	13
limari — Spengler	III.	41
litografi — Litografen	IX.	4
ljekarnici — Apotheker	IX.	37
lončari — Töpfer	IV.	240
lulari — Pfeifenschneider	VIII.	3
Mastilci — Färber	VII.	2
mekanici — Mechaniker	II.	2
mesari — Fleischhauer	VI.	398
mjeničari — Wechselstuben	XI.	2
mlinari — Müller	VI.	845
Nožari — Messerschmiede	III.	11
Odpremnici — Spediteure	XI.	33
opančari — Opankenmacher	VIII.	390
optici — Optiker	II.	3
orguljari — Orgelbauer	II.	2
orudjari — Werkzeugverfertiger	II.	6
Parni i umj. mlinovi — Dampf- u. Kunstmühlen	VI.	19
parne pile — Dampfsägen	VIII.	4

Digitized by Google

Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Oznaka hrpe Bezeich. d. Gr.	Bijaše ih godine 1880. Gewesen im Jahre 1880
pećari — Hafner	IV.	16
pekari — Bäcker	VI.	178
pilari — Sägemüllen	VIII.	8
pivari — Bierbräuer	VI.	9
pogrebni zavodi — Leichenbestatt. Anstalten	IX.	2
pojasari — Gürtler	III.	2
pokostari — Beinschneider	V.	3
posjedatelji kupališta — Badeanstalt-Besitzer	IX.	9
postolari — Schuhmacher	VIII.	674
poplunari — Deckenmacher	VIII.	2
pozlatari — Vergolder	VIII.	1
prnjari — Lumpensammler	VIII.	5
puškari — Waffen-Erzeuger	III.	16
Remenari — Riemer	VII.	56
rešetari — Siebmacher	III.	12
ribari i prodavaoci riba — Fischer u. Fischhändler	VI. i IX.	1
rudari — Eisengiessereien	VIII.	2
rukavičari — Handschuhmacher	VIII.	6
Sapunari — Seifensieder	V.	19
sedlari — Sattler	VIII.	45
sitničari — Krämmer	XI.	710
skladatelji glasovira — Klavierstimmer	II.	2
slastičari — Zuckerbäcker	VI.	16
slikari — Maler	IX.	10
služnički zavodi — Dienstmänner-Institute	X.	2
staklari — Glaser	I. i IV.	23
stolari — Tischler	I. i VIII.	340
strojbari — Gerber	I.	1
stupari — Tuchmacher	VII.	—
suknostriže — Tuchscheerer	VII.	1
Štedionice — Sparkassen	XI.	12
Tapetari — Tapezierer	VIII.	13
tesari — Zimmermann	I.	32
tiskari — Drucker	IX.	11
tokari — Drechsler	VII.	31

Digitized by Google

Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Oznaka hrpe Bezeich. d. Gr.	Bijaše ih godine 1880. Gewesen im Jahre 1880
tkalci — Weber	VIII.	105
Trgovci: barutom — Schiesspulverhändler . . .	XII.	2
„ brašnom — Mehlhändler	XI.	26
„ cviećem i voćem — Blumen- u. Obsthändler	VI. i XI.	2
„ drvom — Holzhändler	VI.	48
„ duhanom na veliko — Tabakniederlagen . .	XII.	3
„ glasbili — Instrumentenhändler	IX.	1
„ konjami — Pferdehändler	VI.	6
„ kožom — Lederhändler	XI.	20
„ marvom rog. — Hornviehhändler	VI.	16
„ obućom — Schuhmacherwaaren-Händler . .	XI.	14
„ odielom — Kleiderhändler	XI.	17
„ papirom na veliko — Papierhändler . . .	XI.	2
„ pivom — Bierverschleisser	VI.	4
„ plodinami — Früchtenhändler	XI.	75
„ pokućtvom — Möbelhändler	XI.	6
„ posudjem — Geschirrhändler	XI.	11
„ robom mješov. — Gemischte Waarenhändler	XI.	503
„ robom rez. — Händler mit geschnit. Waaren	VII.	27
„ rubeninom — Wäschhändler	XI.	5
„ robom sitarskom — Siebwaarenhändler . .	XI.	2
„ robom sitnom Kurzwaarenhändler . . .	XI.	69
„ robom staklarskom — Glaswaarenhändler .	XI.	3
„ sjemenjem — Samenhändler	VI.	2
„ solju na vel. — Salzhändler en gross . .	XII.	2
„ spravami pisaćimi — Schreibrequisitenhändler	XI.	7
„ svinjami — Schweinehändler	VI.	1
„ šeširi slamn. — Strohhütehändler	XI.	4
„ ugljenjem — Steinkohlenhändler	VI.	7
„ umjetninami — Kunstgegenständehändler . .	XI.	6
„ vinom — Weinhändler	VI.	46
„ željezom — Eisenhändler	XI.	17
Tvorničari: karta za igranje — Spielkarten-Fabrikanten	VIII.	1
tvorničari koža — Lederfabrikanten	VIII.	2

Digitized by Google

Vrst obrta Gattung der Gewerbe	Oznaka hrpe Bezeich. d. Gr.	Bijaše ih godine 1880. Gewesen im Jahre 1880
tvornič. likera i žestoka pića — Liqueursfabrikanten und die der geistigen Getränke	VI.	5
tvornič. octa — Essigfabrikanten	VI.	7
„ orudja postol. — Schusterwerkzeugmacher .	II.	4
„ parketa — Parquettenfabrikanten	I. i VIII.	1
„ peći — Thonöfenfabrikanten	IV.	1
„ plina — Gasfabriken	V.	1
„ porc. posudja — Porzellangeschirr-Fabriken .	IV.	2
„ šibica — Zündhölzchenfabriken	V.	1
„ vode mineral. — Mineralwässer-Fabriken . .	V.	7
„ žeste — Spiritusfabriken	VI.	1
turpijara — Feiler	III.	3
Ubavjestionice — Auskunftsbureaus	IX.	3
urari — Uhrmacher	II.	40
užari — Seiler	VII.	33
Vajari — Graveurs	IX.	3
vapnari — Kalkbrenner	IV.	3
vlastnici omnibusa — Omnibusbesitzer . . .	X.	7
Zalagaonice — Pfandleihanstalten	XI.	1
zakupnici — Pächter	XII.	11
zidari — Maurer	I.	61
zlatari i srebrnari — Vergolder u. Versilberer .	III.	12
zvonolievci — Glockengiesser	III.	2
Živoderi — Wasenmeister	IX.	8

Digitized by Google

Popis trgovaca i obrtnika po gradovih, podžupanijah i kotarih. Verzeichniss der Kaufleute und Gewerbetreibenden nach Städten, Vicegespanschaften und Bezirken.

Grad — Stadt	Trgovci godine Kaufleute im Jahre					Obrtnici godine Gewerbetreibende im Jahre				
	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
Belovar	21	21	24	26	28	168	171	184	207	220
Karlovac	119	119	129	134	138	417	415	431	468	484
Koprivnica	3.528	31	90	32	38	372	312	308	338	347
Kostajnica	28	31	33	33	39	139	142	145	152	160
Križevci	23	23	23	24	27	203	224	247	269	284
Petrinja	23	24	24	28	33	202	196	196	204	218
Sisak	87	99	108	120	130	134	149	167	184	203
Tvrdja Ivanić	4	6	6	6	5	58	60	66	72	75
Varaždin	88	92	98	108	118	673	705	734	798	837
Zagreb	233	270	298	328	363	856	918	1.029	1.229	1.355
kr. Podžupanije: — k. Vicegespanschaften:										
belovarska	34	44	48	56	66	511	353	453	472	467
jastrebarska	48	45	45	66	71	184	184	233	292	305
karlovačka	34	42	43	43	46	195	195	265	236	239
krap. toplička	54	70	89	80	82	363	280	310	539	539
koprivnička	53	47	50	59	74	347	246	241	314	412
križevačka	39	29	28	26	27	216	131	147	255	258
križka	27	30	32	29	34	198	252	383	424	424
sisačka	28	32	39	34	39	278	278	233	247	251
varaždinska	64	56	60	60	66	264	287	284	348	348
zagrebačka	89	75	81	96	96	558	584	683	785	795
zlatarska	76	76	86	83	87	438	392	349	310	311
C. kr. kotari: — K. k. Bezirke:										
barilovićki	11	11	5	6	8	76	76	100	150	149
dubički	11	11	19	25	29	107	107	106	88	82
dvorski	11	11	19	15	15	22	22	17	24	17
glinski	27	27	30	33	33	98	98	90	114	114
kostanjevački	—	—	2	10	10	73	73	24	69	69
ogulinski	28	28	21	21	24	194	194	173	162	161
petrinjski	6	6	12	16	26	53	53	63	66	71
rakovički	14	14	11	14	14	8	8	36	34	34
slunjski	15	15	19	16	18	98	98	115	155	149
vrginmostski	5	5	9	11	11	15	15	10	37	37

Digitized by Google

Propisana osobna tecivarina trgovacâ i obrtnikâ po poreznih kotarih.

Erwerbssteuer der Kaufleute und Gewerbetreibenden nach Steuerbezirken eingetheilt.

	U godini — Im Jahre				
	1876.	1877.	1878.	1879.	1880.
Belovar . . .	6.947	7.238	7.529	7.416	10.514
Čazma	3.680	3.681	3.790	3.694	5.928
Glina	2.506	2.706	2.605	2.984	3.313
Jaska	3.454	4.311	7.269	3 668	2.940
Karlovac . . .	13.353	14.214	19.456	20.935	22.164
Koprivnica . .	7.553	7.553	7.463	7.374	10.727
Kostajnica . .	6.086	6.086	6.585	6.680	6.641
Krapina . . .	9.372	8.257	10.176	9.328	8.289
Križevci . . .	5.874	5.929	9.978	7.348	7.229
Novigrad . . .	8.463	8.463	5.940	5.849	7.791
Ogulin	3.232	3.068	2.791	2.886	3.116
Petrinja . . .	5.429	5.490	5.024	5.077	4.693
Sisak	13.906	13.397	12.529	14.652	16.665
Slunj	2.405	2.411	1.914	2.155	2.107
Varaždin . . .	20.831	20.831	16.821	16.821	16.690
Zlatar	4.797	4.797	6.824	6.824	5.507
Zagreb . . .	73.116	72.053	72.499	72.500	77.417
Ukupno — Zus.	191.004	190.485	199.193	196.191	211.731

Digitized by Google

I. Produkcija rudarstvena.

Tabelarni izkaz podataka o rudarstvu za prošlih pet godina nepruža nam nimalo povoljne slike po razvitak ovoga u domovini našoj velevažnoga faktora, te govori neoborivom logikom autentičnih podataka, koli je nuždno, da se priskoči u pomoć industrijskoj grani, koje razvitak je tako uzko skopčan sa životnom snagom sve ostale industrije. Akoprem brojevni izkaz produkcije u g. 1880. izkazuje nerazmjerno veliku količinu prama prediduću godini, kako sliedeće potankosti posvjedočuju, ipak povoljnost ta, koja je prouzročila veću nego li 500% novčanu vriednost proizvoda, izčezava, čim se uvaži, da je taj prirast narasao jedino nešto živahnijim poslovanjem tutijinog rudnika u Ivancu, željeznare u banskom okružju, i ugljevnika lepavinskog.

	1879.	1880.			
Produkcija pret. sir. željeza (Frischroheisen)	8.5233	7.110	u metr. centih	+	28.557
„ livena željeza (Gussroheisen)	22	256		+	234
„ željezovca (Eisenstein)	35.570	44.317		+	8.747
„ tutije (Zink)	127	5.543		+	5.514
„ sumpora (Schwefel)	120	68		—	52
„ smedj. ugljena (Lignite)	37.214	347.768		+	310.654
„ svietloga ugljena (Glanzkohle)	22.559	21.240		—	1.319

Sveukupna vriednost proizvoda god. 1879. for. 57.233 god. 1880. for. 343.462 dakle više za for. 286.229 ili u postotcih + od 500 %.

No konstatirao se ma kako povoljan napredak, to polučeni uspjesi produkcije nepružaju nikakova uporišta, da bi se moglo opravdano o napredovanju montanske industrije u Hrvatskoj govoriti, jer bi tu mjesto stotine hiljada forinti morali milijuni ubilježeni biti. Sva nastojanja u tom pravcu, ako se hoće da budu uspješna, mogu u ostalom samo za tim ići, da se stvore izdašne i shodne komunikacije; da se željeznicami, koje bi prosiecale najbolja rudarska područja, omogući hrvatskim montanskim proizvodom, da na tržištu uspješno konkuriraju.

Pomanjkanje komunikacija prieči, da se naša željeznarska industrija, koja imade izvrstan sirov materijal, nemože razviti; pomanjkanje komunikacije prieči, da blago mineralnog uglevlja, kakvo domovina naša imade, sakriveno leži, te nemože s vlastitoga zemljišta odstraniti manje vriedno fosilno gorivo susjednih zemalja.

Okolnosti te razjasnjuju, zašto se neprestano za kopanje željeza podieljene površine umanjuju. Nasuprot, uzprkos nepovoljnostim vremena, neprestano

Digitized by Google

se množi podieljivanje dozvola za kopanje uglevja, a to je sjajan dokaz, kakve je ono vriednosti. I jedino vriednost ta, neobaziruć se na težko snosljive poreze, sokoli posjednike rudnika, da posjede svoje povećavaju, podržavajuć im nadu, da će za objekte takve važnosti ipak negda osvanuti čas, gdje će u nadležnih krugovih nadvladati mnenje, da se nesmije više oklievati nastojanjem dizanja porezne snage u razmjerju prama dizanju poreza.

Rudarstvo u sjevero-zapadnom dielu Hrvatske je u tako povoljnih odnošajih, ondješnje ugljevne naslage jesu tako izvrstne kakvoće, i u tolikoj množini, da bi željeznica, kroz Zagorje izgradjena, u kratko vrieme ne samo jaku mjestnu industriju podigla, nego već samim kopanjem uglevja odlučno uplivala na blagostanje ondješnjega gustoga, sada samo na poljodjelstvo upućenoga, a pod teretom poreza izdišućega naroda. Neima dvojbe, da bi interesovana privatna družtva na svaku žrtvu pripravna bila, da omoguće sagradjenje željeznice, koja bi jedino mogla rudnike uvriedniti, no težko je, dapače skoro nemoguće, sklonuti tolika privatna družtva, da grade 100 klm. dugu željeznicu, a da država kao najznatniji suinteresent nepomogne.

Obći financijalni položaj, kao i narodno gospodarstveni nazori, koji su u novije doba zavladali, jedva da bi mogli oživiti nadu, da će se u Hrvatskoj skoro hrvatskim interesom specifično namienjene željeznice graditi, ili da bi država preuzela na sebe jamstvo za kamate. Nasuprot pogodnosti, koje podieljuje zakon lokalnim željeznicam, nemogu absolutno nikoga sklonuti da gradi željeznicu, za koju toli velike glavnice treba, kao što bi za onu kroz Zagorje nuždno bilo. Ova željeznica tako je važna za sve slojeve pučanstva, za kulturni napredak i procvat kraljevine, da gubi posve značaj lokalne željeznice.

Dvie su željezničke pruge, koje bi zaufano podigle rudarstvo, naime željeznica kroz Zagorje, te pruga Brod-Sisak. Ova zadnja dotiče se životnih interesa cielokupne države tako, da se sa izgradbom njezinom neće valjda dugo oklievati. Prva pako jest, tako rekuć, uvjetom existencije za najnapučeniji i najbolje kultiviran prediel Hrvatske, koji samo na poticaj čeka, da procvate, a taj poticaj bila bi željeznica, bez koje dan danas nemogu ni najblagoslovljeniji predieli napredovati.

Živahnost, kojom se najvećimi žrtvami znatan, no posve neplodan rudarski posjed uzdržava, pokazuje pouzdanje, koje se stavlja u mnogo obećavajući razvitak montanstva u Hrvatskoj, nasuprot izkazi o skoro posve malaksaloj produkciji i radnjah u mnogih rovištih, kao i sve veći zaostatci poreza i neutjerivost istih, pružaju nepobitne dokaze kako je skrajna nužda, da se rudarstvu u Hrvatskoj u pomoć priskoći.

Digitized by Google

Prostranost dozvoljenih rudokopa.
Flächenraum der verliehenen Bergwerksmassen.

U godini Im Jahre	Rovnici — Gruben und Tagmassen auf				Broj osebnih vlastnika rudokopa Anzahl d. Priv.-Bergwerksbesitzer	Prorezno dodjo na jednoga osebnoga vlastnika rudokopa Durchschnitt der auf 1 Privat-Bergwerksbesitzer entfallenden Bergw.-Massenflächen
	Željezovca Eisensteine	Mineral-ugljevja Mineral-kohlen	Ostalih rudah Andere Mineralien	Ukupno Zusammen		
	četvornih metara — Quadrat-Meter					
1876.	19,071.095	27,551.012	2,734.896	49,357.003	24	2,056.541
1877.	19,071.095	44,508.754	2,734.896	66,314.745	28	2,368.384
1878.	17,210.921	53,724.602	2,749.775	73,685.298	30	2,456.176
1879.	14,773.214	59,717.493	2,799.438	77,290.145	32	2,415.317
1880.	14,535.799	65,829.470	2,799.441	83,164.710	30	2,772.157
Po podžupanijah i okružljih: — Nach Vicegespanschaften u. Distrikten:						
U godini 1880. Im Jahre 1880.						
Podž. zagrebačka	5,233.502	857.211	180.466	6,271.179	4	1,567.794
„ varaždinska	—	5,774.899	180.466	5,955.365	3	1,985.121
„ krapinsko-tpl.	—	29,620.167	27.913	29,648.030	10	2,964.808
„ zlatarska	—	11,771.319	—	11,771.319	1	11,771.319
„ karlovačka	2,629.525	—	—	2,629.525	1	2,629.525
„ jastrebarska	115.093	—	—	115.093	—	—
„ sisačka	—	2,887.450	—	2,887.450	2	1,443.725
„ križevačka	—	4,063.093	—	4,063.093	1	4,063.093
„ koprivnička	—	7,606.951	—	7,606.951	1	7,606.951
„ belovarska	—	—	—	—	—	—
„ križka	—	721.862	360 931	1,082.793	2	541.396
Okr. ogul.-slunjsko	1,280.758	—	—	1,280.758	1	—
„ bansko	5,276.921	2,526.518	2,049.665	9,853.104	4	1,970.620

Digitized by Google

Broj radnika i radnica u rudnicih god. 1880.
Arbeiterstand der beim Bergbau Beschäftigten im Jahre 1880.

Po podžupanijah i okružjih Nach Vicegespanschaften und Distrikten	Radnika — Arbeiter			
	muških Männer	ženskih Weiber	djece Kinder	Ukupno Zusammen
	u svih rudnicih in sämmtlich. Bergwerken			
	broj — Anzahl			
Podžupanija zagrebačka: — Vicegespanschaft Agram:				
Rudnik Albin pl. Kiepach	1	—	—	1
Podžupanija sisačka: — Vicegespanschaft Sissek:				
Ugljevni rudnik u Lekeniku — Lekeniker Braunkohlengewerk	—	—	—	
Podžupanija varaždinska: — Vicegespanschaft Warasdin:				
Rudnik u Ivancu — Ivanecer Gewerkschaft	188	—	—	
Ugljevno industrijsko družtvo — Kohlen-Industrie-Verein	7	—	—	195
Podžupanija krapinsko-toplička: — Vicegesp. Krapina-Töplitz:				
Sumporni i ugljevni rudnik u Radoboju — Radobojer Schwefel- und Kohlenbergbaugesellschaft	10	4	3	
Ruda Michael von Pöschinger	40	—	—	
„ Johann Klaus	4	—	—	
Hrvatsko-štajersko družtvo za kopanje ugljevja — Steierisch.-kroatische Glanzkohlengewerkschaft	10	—	—	
Rudnik Max Schmid i Eduard Trauner	10	—	—	
„ Emil grof Palffy	6	—	—	
„ Ivan i Mavro Sonnenberg	2	—	—	79
Podžupanija zlatarska: — Vicegespanschaft Zlatar:				
Hrvatsko-štajersko družtvo za kopanje ugljevja — Steierisch.-kroatische Glanzkohlengewerkschaft	13	—	—	
Kukuljević, Bedeković i Sorka baštinici (Erben)	1	—	—	14
Podžupanija koprivnička: — Vicegespanschaft Kopreinitz:				
Hrvatsko-štajersko družtvo za kopanje ugljevja — Steierisch.-kroatische Glanzkohlengewerkschaft	240	6	—	
Glogovačko družtvo ugljevja — Glogov. Kohlengewerkschaft	6	—	—	252
Bansko okružje: — Banal-Distrikt:				
Rudnik Petrovagora — Petrovagora-Gewerkschaft	50	—	—	
„ Josip Steinauera baštinici (Erben)	15	6	2	
„ Dr. Gustava viteza Schlesingera	42	—	10	
„ Breberina i Marije Vučković	1	—	—	126

Digitized by Google

Pregled ciele produkcije rudarstva i njezine vriednosti. —

U godini Im Jahre	Pretopljeno sirovo željezo Frisch. Roheisen	Liveno sirovo željezo Guss-Roheisen	Liveno željezo ukupno Roheisen zus.	Željezovac Eisenstein	Mangan Mangan-Erze	Olovne rude Bleierze silberhältige
	u metričkih centih —					
1876.	10.376	90	10.466	45.685	2.216	150
1877.	8.644	28	8.672	22.260	—	—
1878.	31.316	—	—	27.698	—	—
1879.	8.523	22	8.545	35.570	—	—
1880.	37.110	256	37.366	44.317	—	—
Po podžupanijah i okružjih: —						
(u kilogramih —						
U godini 1880. Im Jahre 1880.						
Podžup. zagrebačka	—	—	—	—	—	—
„ varaždinska	—	—	—	—	—	—
„ krapinsko-topl.	—	—	—	—	—	—
„ zlatarska	—	—	—	—	—	—
„ karlovačka	—	—	—	—	—	—
„ jastrebarska	—	—	—	—	—	—
„ sisačka	—	—	—	—	—	—
„ križevačka	—	—	—	—	—	—
„ koprivnička	—	—	—	—	—	—
„ belovarska	—	—	—	—	—	—
„ križka	—	—	—	—	—	—
Okružje ogulin-slunjsko	—	—	—	—	—	—
„ bansko	3,710.994	25.556	3,736.550	4,431.737	—	—

Digitized by Google

Uebersicht d. gesammten Bergwerks-Produktion u. ihres Geldwerthes.

Bakar Kupfer	Tučija Zink	Sumpor Schwefel	Ligniti Lignite	Svjetlo ugljevlje Glanzkohle	Brdska smola Bergtheer	Surovi bakar Rohkupfer	Vriednost Werth	
Metrische Centner							for.	nč.
—	5.669	113	79.050	69.931	300	—	262.520	01
—	656	83	71.950	25.885	—	63	89.827	01
28	4.182	240	187.674	25.772	120	—	258.240	34
	127	120	37.114	22.559	—	—	57.233	16
—	5.543	68	347.768	21.240	—	—	343.462	02

Nach Vicegespanschaften und Distrikten:

Ia kilogrammen.)

—	—	—	1.000	—	—	—	2	—
—	554.339	—	15,405.750	—	—	—	127.578	99
—	—	6.800	—	2,114.110	—	—	5.497	24
—	—	—	—	9.900	—	—	18	80
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	18,000.000	—	—	—	54.000	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	1,870.000	—	—	—	156.369	99

Digitized by Google

Broj radnika razdieljenih pe strukah i nadnicah u rudnicih. —

U godini Im Jahre	U rudnicih za svjetlo ugljevlje Für den Glanzkohlen-Bergbau				U rudnicih za smedje ugljevlje (Lignit) Für den Braunkohlen Bergbau (Lignit)				U rudnicih za željezovac Für den Eisenstein Bergbau			
	Poduzeća Unternehmungen	radnici Arbeiter			Poduzeća Unternehmungen	Radnici Arbeiter			Poduzeća Unternehmungen	radnici Arbeiter		
		mužkih Männer	ženskih Weiber	djece Kinder		mužkih Männer	ženskih Weiber	djece Kinder		mužkih Männer	ženskih Weiber	djece Kinder
	broj — Anzahl											
1876.	6	—	—	—	11	—	—	—	4	—	—	—
1877.	8	134	8	6	7	228	7	—	4	82	9	5
1878.	5	115	—	—	6	171	5	—	3	88	5	3
1879.	7	271	4	6	4	43	4	—	5	83	24	9
1880.	97	86	4	3	5	486	6	—	3	58	6	12

Po podžupanijah i okružjih —

U godini 1880. Im Jahre 1880.												
Podž. zagrebačka	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
„ varaždinska	—	—	—	—	2	195	—	—	—	—	—	—
„ krapin.-topl.	57	72	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—
„ zlatarska	2	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ karlovačka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ jastrebarska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ sisačka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ križevačka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ koprivnička	—	—	—	—	1	240	6	—	—	—	—	—
„ belovarska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ križka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Okr. ogulin-slunjsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ bansko	—	—	—	—	1	50	—	—	3	58	6	12

Digitized by Google

Arbeiterstand eingetheilt nach den Produktionsgebiethen und Taglohn der beim Bergbau Beschäftigten.

U rudnicih za ostale rude Für die anderen Bergbaue				U svih rudnicih Für sämmtliche Bergbaue				Nadnica radnička u prorezu Taglohn der Arbeiter im Durchschnitt					
Poduzeća Unternehmungen	radnici — Arbeiter			Poduzeća Unternehmungen	radnici — Arbeiter			Ukupno Zusammen	mužkih — Männer		ženskih — Weiber		djece — Kinder	
	mužkih Männer	ženskih Weiber	djece Kinder		mužkih Männer	ženskih Weiber	djece Kinder		for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.
broj — Anzahl														
2	—	—	—	28	457	22	11	490	—	—	—	—	—	—
1	2	—	—	20	446	24	11	481	1	6	—	39	—	29
1	9	6	—	15	362	16	3	381	—	98	—	35	—	30
2	2	—	—	18	399	32	15	446	1	—	—	39	—	35
2	5	—	—	19	635	16	15	666	—	98	—	35	—	25

Nach Vicegespanschaften und Distrikten:

—	—	—	—	1	1	—	—	1						
1	3	—	—	3	198	—	—	198						
1	2	—	—	8	74	4	3	81						
—	—	—	—	2	14	—	—	14						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	1	240	6	—	246						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	—	—	—	—	—						
—	—	—	—	4	108	6	12	126						

Digitized by Google

Pregled rudarskih daća. — Uebersicht der Bergwerks-Abgaben.

U godini Im Jahre	Dohodarina Einkommensteuer		Mjerovina Massengebühr		Samorovnina Freischurfgebühr		Ukupno Zusammen	
	for.	kr.	for.	kr.	for.	kr.	for.	kr.
1876.	480	—	3.900	04	40.494	—	44.874	04
1877.	1.842	82	3.997	04	36.098	—	41.937	86
1878.	4.316	52	5.826	18	32.085	—	42.227	70
1879.	—	—	6.991	—	17.216	—	24.207	—
1880.	—	—	6.996	80	11.980	—	18.976	80
Po podžupanijah i okružjih. — Nach Vicegespanschaften und Distrikten.								
U godini 1880. Im Jahre 1880.								
Podžup. zagrebačka	—	—	556	—	106	—	662	—
„ varaždinska	—	—	528	—	1.698	—	2.226	—
„ krap.-topličke	—	—	2.727	18	4.507	—	7.234	18
„ zlatarska	—	—	812	40	1.257	—	2.069	40
„ karlovačka	—	—	119	98	9	—	128	98
„ sisačka	—	—	417	98	820	—	1.237	98
„ križevačka	—	—	328	24	803	—	1.131	24
„ koprivnička	—	—	706	44	1.384	—	2.090	44
„ belovarska	—	—	64	—	426	—	490	—
Okružje ogulin-slunjsko	—	—	34	30	38	—	72	30
„ bansko	—	—	702	28	932	—	1.634	28

Digitized by Google

Imovno stanje rud. pripomoćnica. — Vermögensstand d. Bruderladen.

Koncem godine Am Ende des Jahres	Broj pripomoćnica Anzahl d. Bruderlad.	Prinosi članova Beiträge der Mitglieder		Razni dohodci Anderwärt. Einkommen		Mirovine, provizije i t. d. članova i upravni troškovi Pensionen, Provisionen etc. d. Mitglieder und Verwaltungsauslagen		Imovina pripomoćnica Bruderladen Vermögen	
		for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.
1876.	7	—	—	—	—	—	—	37.260	02
1877.	7	1511	27	3596	41	4613	44	37.754	26
1878.	7	2630	50	1782	21	3121	85	39.045	12
1879.	8	1400	13	2061	97	3801	47	38.705	75
1880.	8	6379	69	2561	09	5472	46	42.174	07

Digitized by Google

Imovno stanje rud. pomoćnica. — Vermögensstand der Bruderladen.

Rudnik — Bergwerk	Prinosci radnika Beiträge der Arbeiter		Drugi dohodci Anderwärtiges Einkommen		Ukupni dohodak Gesammt-Einnahmen		Imovno stanje koncem god. 1880. Vermögensstand z. Ende d. J. 1880	
	for.	nv.	for.	nv.	for.	nv.	for.	nv.
Po podžupanijah i okružjih: — Nach Vicegespanschaften und Distrikten:								
U godini 1880. — Im Jahre 1880.								
Pomoćnica u Rudah — Rudaer Bruderlade	—	—	474	39	474	39	9102	16
Pomoćnica u Ivancu — Ivanecer Bruderlade . . .	1664	36	—	—	1664	36	*15	33
Pomoćnica u Radoboju — Radobojer Bruderlade . . .	—	—	329	36	329	36	6966	49
Pomoćnica u Očuri — Očuraer Bruderlade	106	14	—	—	106	14	442	03
Pomoćnica u Sokolovcu — Sokolovecer Bruderlade . .	3662	34	343	50	4005	84	5188	41
Pomoćnica u Topuskom — Topuskoer Bruderlade. . .	259	60	181	20	440	80	2457	42
Pomoćnica u Bešlincu — Bešlinacer Bruderlade . . .	533	48	922	24	1455	72	16.567	23
Pomoćnica u Trgovih — Tergover Bruderlade . . .	153	77	310	40	464	17	1435	—

* Ova pomoćnica odplatila je tečajem ove godine svoj dug od 726 for. 17 novč., izkazan u prošlogod. izvješću.

Diese Bruderlade hat die im vorjähr. Berichte ausgewiesene Schuld von 726 fl. 17 kr. in diesem Jahre vollkommen abgezahlt.

Digitized by Google

Radilo se je u rudokopih i samorovih u Hrvatskoj.
Die Schurfthätigkeit in Kroatien.

Koncem godine Am Schlusse des Jahres	Broj samorova Anzahl d. Freischürfe		Broj osebnih samorovnika Anzahl der Privat-Freischürfer	Prorez broja sámorova odpadajućih na jednoga osebnoga samorovnika Durchschnitt der auf einen Privatschürfer entfallenden Freischurfe
	državnih (Aerar)	osebnih (Privat)		
1876.	—	9.214	58	159
1877.	—	8.800	57	154
1878.	—	5.434	56	97
1879.	—	3.038	40	75
1880.	—	3.001	40	75
Po podžupanijah i okružjih: — Nach Vicegespanschaften und Distrikten:				
U g. 1880. — Im J. 1880.				
Podž. zagrebačka	—	22	2	11
„ varaždinska	—	405	3	135
„ krap.-topl.	—	1.167	16	72
„ zlatarska	—	293	2	146
„ karlovačka	—	2	1	2
„ jastrebarska	—	—	—	—
„ sisačka	—	190	1	190
„ križevačka	—	198	2	99
„ koprivnička	—	346	2	173
„ belovarska	—	16	2	8
„ križka	—	83	1	83
Okr. ogul.-slunjsko	—	12	2	6
„ bansko	—	267	6	44

Digitized by Google

2. Proizvadjanje metala i robe met. i ugljena po pojedinih poduzećih.

U skrižaljkah, koje sliede razpravi o produkciji rudarstvenoj, ubilježena su sva montanska poduzeća, baveća se proizvadjanjem metala, kao i uspjeh radnje u godini 1880. sa osvrtom na prošlo petgodišnje razdobje. Budući tamo nije navedena strojna snaga, upotriebljena kod pojedinih poduzeća, to ćemo, kao i u prošlih naših izvještajih, osvrnuti se na iste pod ovom stavkom.

1. Željeznara u Petrovoj gori (bansko okružje), vlastničtvo kranjskoga industrijskoga družtva u Ljubljani, posjeduje jedan parni stroj u jakosti od 25 konja za pirenje vatre a talionici, i jedan od 8 konja za crpanje vode; radnika što u rudah, što u talionici 50 prama 18 u godini 1879.

Proizvedeno tečajem godine 1880:

pretoplj. sir. željeza	17.105	metr. centi	u vriedn. od for.		61.580
liven. sir. „	194	„ „	„ „ „		699
željezovca	4.800	„ „	„ „ „		2.640
smedjega uglevja	13.700	„ „	„ „ „		2.055
			ukupna vriednost for.		66.974

Vriednost proizvoda u godini 1879. bijaše samo for. 6.534.

2. Željeznara u Bešlincu (bansko okružje), vlastničtvo Dr. Gustava viteza Schlesingera u Beču, ima jedan stroj za pirenje vatre u jakosti od 20 konja, 2 stroja za crpanje vode od 6 do 8 konja, zatim za dizanje ruda od 6 konja i jednoga od 12 konja, a u strojevnoj djelaonici jedan od 12 konja; radnika ima što u rudah, što kod talionice 52 (42 m. 10 ž.) Željezne i drvene pruge, što u rudniku, što izvan, ima u duljini od 1300 metara.

Proizvedeno godine 1880:

pretoplj. sir. željeza	16.269	metr. centi	u vriedn. od for.		65.076
liven. sir. „	61	„ „	„ „ „		491
željezovca	29.677	„ „	„ „ „		5.935
			ukupno for.		71.502

prama u godini 1879. for. 44.000.

3. Željeznara u Trgovih (bansko okružje), vlastnici Josipa Steinauera baštinici, posjeduje jedan parni stroj u jakosti od 20 konja, a hrani 23 radnika i radnice.

Proizvedeno godine 1880:

pretoplj. sir željeza	3.735	metr. centi	u vriedn. od for.		14.942
željezovca	9.840	„	„ „ „		2 954
			ukupno for.		17.896

Digitized by Google

U godini 1879. bijaše samo for. 8.400 ukupne vriednosti.

4. Rudnik u Ivancu, vlastničtvo austro belgijskog rudarskog družtva, služi se sa tri parna stroja u jakosti od 6, 8 i 16 konja, najveći stroj služi za crpanje vode. Željeznička pruga teče u rudniku dužinom od 500 metara, izvan rudnika dužinom od 850 metara = 1.350 m.

Proizvedeno godine 1880:

tutije	5.543	metr. centi	u vriedn. od	for.	99.844
smedjega ugljevja	154.057	„	„ „	„ „	27.730
			ukupno	for.	127 574

prama for. 2.761 u godini 1879.

5 Steierisch-kroatische Glanzkohlen-Gewerkschaft posjeduje željezničku prugu od 4022 metra dužine, i to u rudniku 2630 metara, izvan rudnika 1.392 metra

proizvedeno je tečajem godine 1880 :

(u području koprivničke podžupanije)

smedjega ugljevja	180.000	metr. centi	u vriednosti od	for.	54.000
(u području zlatarske podžupanije)					
svietloga ugljevja	99	metr. centi	u vriednosti od	for	19
			ukupno	for.	54.019

prama for. 9.104 u godini 1879.

6. Ugljeni rudnik M. Pöschingera u podžupaniji krapinsko-topličkoj proizveo je tečajem godine 1880. svietloga ugljena 18.000 metr. centi u vriednosti od for. 4000 prama 2000 for. u godini 1879.

7. Sumporni i ugljeni rudnik u Radoboju, vlastničtvo Ivana i Mavre Sonnenberga, ima 3 peći za uzgonjenje, i 1 peć za destilaciju, i proizveo je u god. 1880. sumpora 68 metr. centi u vriednosti od for. 408, svietloga ugljena 58 metr. centi u vriednosti od for. 23 ukupno for. 431, prama for. 1.056 u godini 1879.

8. Ugljeni rudnik Schmida i Traunera u podžupaniji krapinsko-topličkoj, dao je u godini 1880. svietloga ugljena 840 metr. centi u vriednosti od for. 336. (isto god. 1879.).

9. Ugljeni rudnik Ivana Klausa u istoj podžupaniji svietloga ugljena 1.172 metr. centa u vriednosti od for. 402 prama for. 38 godine 1879.

10. Ugljeni rudnik Slav. Traunera u istoj podžupaniji, svietloga ugljena 71 metr. centi u vriednosti od for. 28 prama for. 10 godine 1879.

11. Ugljeni rudnik grofa Emila Palffya, svietloga ugljena 1000 metr. centi u vriednosti od for. 300 prama 0·60 godine 1879.

Digitized by Google

12. Ugljeni rudnik Albina pl. Kiepacha u podžup. zagrebačkoj, svietloga ugljena 10 metr. centi u vriednosti od for. 2 prama for. 1 u godini 1879.

O broju ostalih pod tu stavku spadajućih obrta, nalazećih se u ovo-komorskom okružju, kao što je kovački, bravarski, limarski, kotlarski, zvonolievački i zlatarski, slovi skrižaljka pojedinih obrta. Svi ti obrti tjeraju se, što konačno u naših predhodećih izvještajih jurve opetovno navedosmo, na malo po cieloj zemlji; većih poduzeća tuj neima, a i umjetni obrt raznih navedenih grana, porad posvemašnoga pomanjkanja obrtnih učiona, zastupnika ovdje neima. Mali napredak u tom pravcu konstatuje se jedino u Zagrebu, ali i tu manjkaju škole. Trebalo bi nam opetovati rieč po rieč ono, što smo u prošlogodišnjem izvješću ob ovih obrtih jošte naveli. Pozivljemo se uslied toga na ono jurve izrečeno. U toj stavci navadjamo podatke, koji dolaze ukupno u skrižaljci obrtne djelatnosti u lepoglavskoj kaznioni (vidi 8. stavku), u koliko spadaju ovamo. Bravarsko i kovačko djelo, obuhvaćajuće izvedbu pokućtvenih i poljodjelstvenih stvari, iznosilo je u g. 1880. vriednost od for. 4841. — za polovicu manje od g. 1879.

3. Fabrikacija strojeva, glasbila, transportnih sredstva i sastavnih dielova njihovih.

Liepi naslov, pod kojim se može u naprednih zemljah mnogo valjanoga o pokretu ovih industrijskih grana izvjestiti, ali koji nas stavlja žalibože u smetnju što da pišemo? tako slabo stoji sa našim industrijskim razvojem. U predhodećih naših izvještajih naveli smo, da tvornice strojeva bilo to poljodjelstvenih, industrijskih ili znanstvenih u Hrvatskoj neobstoje, i da se obrtnici sličnih grana, naime orudjari, mekanici, optici i orguljari bave li popravci; jedino su glasbila našla valjanoga zastupnika u tvorničaru orgulja, glasovira i harmoniuma u Zagrebu, koji tvara većim dielom orgulje, nešto glasovira i harmoniuma. Tvornica ta ima malo-obrtni značaj. Do njega obstoji u Zagrebu jedan tvorničar tamburica, koj kao malo-obrtnik i gusle pravi. Obrt transportnih sredstva ograničuje se jedino na tvaranje prostih seljačkih kola; doduše ima u Zagrebu nekoliko kolara, koji se bave tvaranjem finijih kočija, omnibusa itd. nu i ovim prave veliku konkurenciju gradački i bečki tvorničari. Nade je doduše, da će se kolarstvo podići uslied dokinuća zakona o porezu na razkoš, proti kojemu je digla svojedobno glas i ova komora. U ostalom je kolarski obrt dovoljno zastupan u cielom komorskom okružju. Lepoglavska kazniona izvela je kao i prošle godine kolarskih radnja u vriednosti od for. 1100.

Digitized by Google

4. Industrija kamenja, zemlje, gline, stakla.

Našim ovostranim izjavam o kamenolomih u Hrvatskoj i o vrsti kamena u predhodećih izvješćih dodajemo, da se neprekidnim razvojem glavnoga grada ova grana industrije vrlo povoljno razvija. Broj klesara raste uslied toga u Zagrebu, te ima medju njima, osobito medju onima, koji se bave tvaranjem nadgrobnica, vrlo naprednih i umjetnički izobraženih.

Tvaranje opeka tjeralo se je u Zagrebu tečajem godine 1880. istom intenzivnošću kao i u prošlih godinah, a isto tako i tvaranje ornamenta kućnih iz cementne smjese. Ovim postojećim obrtnim poduzećem prirasla su dva nova, sa cementnimi pločnici. Tvornica cementa u Zidanom mostu, vlastničtvo hrv. eskomptne banke, zatim tvornica trifaljska, ustrojiše u Zagrebu skladište cementa i tvornicu cementnoga pločnika. Oba ova industrijska poduzeća razvijaju se posve povoljno, jer se prednost cementa kod gradnjah, osobito gdje se vlaga odstranit ima, sve to više uvažuje, a pločnici iz cementne smjese obljubljeni su takodjer s razloga, što su mnogo jeftiniji od kamenih, a opet tvrdi kao kamen. Tečajem godine 1880. izvedeni su takodjer neki oveći kanali lih iz cementa u Zagrebu, pače je sustavom betoniziranja podignut jedan most prieko pantovčačkoga potoka na Prilazu. Kod ovih obih poduzeća radi do 15 ljudi konstatno.

U prošlo godišnjem izvješću navedosmo u kratko, da je član naše komore, g. Janko Grahor, podigao dvie tvornice i to jednu u Zagrebu, a drugu nedaleko od grada. Pošlo nam je za rukom dobiti podatke o tih tvornicah, iz kojih crpimo sliedeće: u obsegu grada Zagreba stojeća tvornica opeke može u peći po okružnom systemu sagradjenoj (Ringofen) sa vitlom u jakosti od dva konja, gvozdenim mlinom za miesenje gline, strojem za tlačenje criepa i radničkom silom od 40 do 50 mužkaraca i 8 do 10 dječaraca, radeć 12 do 14 sati na dan, svrsti na godinu do 1,200.000 opeka. U toj tvornici pravi se opeka od 15 travnja do 15. rujna dakle kroz circa 120 radn. dana; za žganje opeke treba poprièno 160 dana, a radnici plaćaju se uz pogodbu od tisuće komada. Radnik zasluži na dan obično jednu forintu, a dječaci sedamdeset novčića. Peć se loži stranom sa kamenim ugljenom, stranom sa gorivim drvom.

Iz gline, nalazeće se tik tvornice, pravi se svakovrstna opeka za zid, criep za krov, žliebnjaci, tarac, i nažliebani krovnjaci. Vriednost proizvoda u tvornici samoj 10 do 12.000 forinti.

Peć, podignuta iza ove opisane u mjestu Zaprudje — Sv. Klara, u obćini odranskoj, takodjer vlastničtvo g. Janka Grahora, nerazliči se ni u sustavu

Digitized by Google

ni u jakosti micala, ni u pomoćnih strojevih i čovječjih radinih silah od one prijašnje, jedino što je ustrojena tako, da se može i plinom ložiti i što može svrsti više od prve za 300.000 komada na godinu. Plinom ložena peć ima tu prednost, da razdieljuje mnogo jednačije toplinu, uslied česa se opeke bolje izpeku, te neima jednih prepečenih a drugih polu sirovih, kao što to biva kod drugih peći.

Vriednost proizvoda na licu mjesta (do 1 $^1/_2$ milijuna opeke) iznaša circa 15.000 forinti.

O radnji u tvornici stakla u Osredku godine 1880. priobćujemo sliedeće podatke:

Obstojnosti jurve navedene u predhodećih izvještajih glede broja i jakosti motora i inih strojeva, zatim glede radničkih sila i potroška goriva nisu se ni tečajem godine 1880. promienile, samo je radnja uslied nuždnih popravaka u taoniku neko vrieme zapela, tako da se je moglo raditi samo 166 dana, dakle manje za 40 dana prama godini 1879.

Povećana težina tvorina kriva je, da je polag svega napora opet kolicina proizvoda zaostala za 21 po sto iza predhodeće godine. Od proizvedenoga stakla bilo je u postotičnom razmjerju 9_{88}% krystal stakla, $67._{26}$% bieloga stakla, $7._{36}$% polu bieloga stakla $15._{50}$% bojadisanog stakla (staklenke i prosto zeleno staklo) prama u godini 1879. manje: kod krystaln. stakla za $54._{05}$% a kod bieloga stakla za 21 $_{99}$% nasuprot je prostoga stakla proizvedeno više za $23._{09}$% Budući da se veći dio ovih proizvoda troši u Hrvatskoj, to se po mnenju tvornićara i iz ovih podataka viditi može, da snaga materijalna domaćih konsumenta pada, jer se laćaju robe prostije, pošto je jeftinija. Ciene ostale su ravne onim godine 1879. samo je izvoz u Italiju, uslied jake konkurencije francezke, trpio na cieni većih partija, koje su morale odpustiti 2 do 3 po sto.

O ostalih tvornicah gline, napose o tvornici posudja u Zagrebu i tvornici peći u Karlovcu, kao i lončarskom obrtu, tjeranom u svih povećih mjestih našega okružja, nebi imali ništa navesti, što nije jurve u prošlih izvještajih rečeno.

5. Izradjivanje drva, kosti i sličnih tvari.

Pod stavkom „šumarstvo“ sliedio je obširan opis produkcije dužica kao i ostalih u šumi samoj izradjenih proizvoda. Do ovih poglavitih tvari iz drva, koje živo zasiecaju u prihodnu stavku naše trgovačke bilance, najvažnija je tvoritba stolarskih predmeta, u koje uračunavamo i tvoritbu parketa.

Digitized by Google

Najveće poduzeće ove struke je tvornica parketa i gradjevnoga stolarstva u Zagrebu, o kojoj napomenusmo u našem zadnjem izvješću, da je porad nepovoljnih novčanih odnošaja tečajem godine 1879. svoju djelatnost obustavila bila. Došavši u godini 1880. do javne dražbe, bude kupljena po ovdješnjemu veletržcu vitezu G. Pongracu, koj ju posvema iz nova uredjuje, te će ista početkom buduće godine svoj rad nastaviti. Do ove tvornice stoji i parna pila englezke tvrdke Charles Heavena sa parnim strojem od 40 konja jakosti i 25 radnika, radi bez stanke razno tehničko gradivo, skoro izključivo za Englezku. Promet godišnji dosiže po prilici fr. 100.000.

Ostale parne pile u komorskom okružju, kao što je ona nadvojvode Thurn-Taxis u Lekeniku, zatim u Kerestincu i Sisku rade istom snagom kao i dosada, naime prva sa parostrojem od 12 konja jakosti, druga sa parostrojem od 46 konja jakosti, sa 50 radnika; prva producira frieza iz hrastovine do 2000 kub. met. i 3000 kub. stopa dasaka itd. u vriednosti od 120.000 for., ona u Sisku do 120.000 kub. stopa dasaka, greda, stupova itd. Izvoz ovih proizvoda ide većim dielom u Francezku. Vodenih pila, na kojih se režu jelove i bukove žaganice za Italiju, ima u priličnom broju u ogulinskom i slunjskom kotaru. U Zagrebu postoje takodjer dva veća tesarska poduzeća, koja sa mekim drvom iz Štajerske i Kranjske po Savi doplovljenim po tamošnjih producentih, prave tesarske radnje, te pokrivaju vrlo omašne potrebe glavnoga grada. Jedna posjeduje i paropilu za rezanje goriva drva; daljne podatke ob istih dobili nismo.

Bačvarski obrt ima samo zastupnika u malom obrtu, koj se tjera po svoj zemlji; tako i stolarski, koj je, napose u Zagrebu, pokazao u ovih zadnjih godinah znatan napredak, prem ga tišti konkurencija veleobrta gradačkoga i bečkoga, radećega jeftinijimi radini silami i mnogo znatnijom glavnicom. Veleobrtnih stolarskih poduzeća, do onoga, što ga prije napomenusmo (tvornica parketa viteza Pongraca) u Hrvatskoj neima.

Industrija sa drvom nije još ni iz daleka postignula u Hrvatskoj onaj stepen razvoja, na kojemu bi mogla polag bogatstva njenih šuma stojati. Velika zaprieka razvoju je svakako nedostatnost stalnih, dobrih i jeftinih obćila, surovina ta nepodnaša, kako je poznato, velike transportne troškove. Postepeno razgranjenje obćila oživit će u istoj mjeri i promet sa drvi, a ujeftinjenjem novca, uvjetano povećanjem bogatstva u ostalih narodih, omogućit će se i stvaranje većih poslovnih poduzeća. Dakako da je podignuće ove industrije, koja se razgranjuje na toliko posebnih obrta, uzko skopčano boljom teoretičnom naobrazbom radničke mladeži; uvjet koj je konačno mjerodavan kod svih obrta.

Digitized by Google

Komorski viećnik g. E. F. Bothe ustrojio je tečajem godine 1880. tvornicu okvira za slike i zrcala u Zagrebu. Njeni proizvodi mogu tako pogledom na ukusno i solidno izvedjenje, kako i na cienu, konkurirati sa proizvodi bečkimi; ima dakle dobre nade, da će ovo poduzeće osjegurat si budućnost. Za sada radi ta tvornica sa 8 radnika, koji su svi iz njemačkih tvornica ovamo pritegnuti. — Živahnu trgovinu sa jelovinom i smrekovinom iz Štajerske i Kranjske tjeraju nekoje tvrdke u Zagrebu na veliko. Daske i ostala gradjevina iz mekog drva dolazi velikim dielom na splavih po Savi. Uvoz prostih pletenina iz susjednih pokrajina, a finijih iz Češke, Bavarske i Saksonske spao bi na malo, da se uredi u nas, kao u rečenih zemljah, pouka u pletenju, da se tako naš narod upozna sa tvaranjem košara, rogoza itd. Dobre volje a i talenta imao bi naš narod dovoljno za tu struku; dokaz tomu, da se u mnogih selih bave pletenjem košara, koša itd, kao kućnim obrtom. Tokarski obrt posvema je na ništa spao, a tako i češljarski. Veleindustrija tlači ove obrte, a nemanji razlog nazadku ovih obrta jest slabo ili skoro nikakovo teoretički-tehničko naobraženje domaćih obrtnika. U naših krajiških krajevih, u Žumberku i u Vivodini režu seljaci proste batine, koje se kao surovina na preradjenje u Beč izvažaju; mnoga stotina forinti privredi se tim obrtom tamošnjemu žiteljstvu.

U lepoglavskoj kaznioni izradjeno je pod ovu stavku spadajućih tvorina: stolarskih i tokarskih u vriednosti od fr. 7.800; bačvarskih u vriednosti od fr. 4.600, kolarskih u vriednosti od fr. 1.100, košaraške, i tesarske priračunane su k zidarskim i težačkim radnjam (vidi skrižaljku pod brojem 8.).

6. Industrija, baveća se obradjivanjem kože, štetinja, dlaka i perja.

Tvornica koža u Zagrebu radila je tečajem godine 1880. istom snagom kao i prošle godine, pače joj je djelokrug ustrojenjem konfektionoga zavoda povećao se. Uz parni stroj od 12 konja jakosti radilo je u tri sto djelatnih dana po 11 sati, te uz dnevnicu od 70 novč. do 3 for. 200 radnika i to:

40 radnika djelaoničkih (Werkstättarbeiter), 70 strojbara (Gerber), 50 prirednika (Zurichter), 40 težaka.

Sirove kože dolaze na strojitbu što iz Bosne i Srbije, što iz Hrvatske same; uporabljeno je do 70.000 komada, a izradjeno preostatkom prošle godine do 80.000 komada u vriednosti od for. 700.000.

Digitized by Google

Konfektioni zavod.

Nastojanjem ravnateljstva tvornice koža, te posredovanjem trgovačko-obrtničke komore, dozvolilo je vis. c. kr. državno ratno ministarstvo, da upitno ravnateljstvo podigne u Zagrebu i konfektionalni zavod, koji priugotavlja razne, za vojsku potrebne stvari, kao obuću, kajiše, sedla itd. Zavod taj, ove godine u život stupivši, imade u velikoj, lih u tu svrhu do tvornice koža sazidanoj sgradi, stroj u jakosti od 6 konja, te zabavlja 65 radnika, i to 40 mužkih i 10 ženskih kod dogotavljanja obuće, a 15 mužkaraca kod sedlarstva. Djelatnih dana u godini 300, a radi se na dan 10 sati. Nadnica dnevna iznosi od 60 novč. do 3 for. Za izradbu naručbina, (sada se tvara na dan od 80 do 100 para vojničkih cipela) upotriebljuju se vlastiti proizvodi tvornice koža, a kolikoća samoga proizvadjanja obuće, sedla itd. ravna se po potražbi, te je iznosila dogotovljena roba ove prve godine po prilici 120—150.000 for. vriednosti. Ciela tvornica uredjena je tako, da se i eventualnoj potražbi, osobito u slučaju mobilizacije, i u peterostrukoj mjeri zadovoljiti može. Proizvodi tvornice koža u Zagrebu stoje u dobru glasu, nedvojbeno će i proizvodi konfekcionalnoga zavoda biti istim ravni.

Ciene kožam u velikom promjeru bile su god. 1880.

Domaće sirove volovske kože „ „ kravje „	. . .	for. 40— 42	po m. c.
Bosanske sirove volovske i kravje kože	.	„ 34— 36	„
Domaće osušene volovske kože	. . . .	„ 100—105	„
„ „ kravje „	. . . .	„ 105—110	„
„ sirove teleće kože	. . . . .	„ 55— 60	„
„ osušene „ „	. . . . .	„ 120—150	„

Izradjena koža.

III-put ulužena koža za podplate	. . . . .	for. 155—165 po m. c.
II-put „ „ „ „	. . . . .	„ 150—155 „
I-put „ „ „ „	. . . . .	„ 160—170 „
Smedja kravja koža za nadplate	. . . . .	„ 215—240 „
Crna „ „ „ „ (vučena ili nabrana)		„ 210—235 „
Smedja teleća koža za nadplate	. . . . .	„ 360—400 „
Crna „ „ „ „	. . . . .	„ 330—360 „
Koža za opanke	. . . . .	„ 95—100 „
Koža za remenje	. . . . .	„ 170—175 „

Digitized by Google

Strojbila.

Hrvatske i slavonske šiške	I. vrsti .	for. 14—16	po m. c.
„ „ „	II. „ .	„ 8—10	„
Hrastova kora po kakvoći		„ 2·5— 4	„
Omorikova „ „ „		„ 1·5— 2	„
Valone iz Smirne I. vrsti.		„ 22—25	„
„ sa otoka		„ 10—15	„

U godini 1880. sabrana i u promet donešena koža u domovini našoj iznašala je približno do:

20.000 komada	volovskih koža od . .	for. 9—13	po	kom.
30.000 „	kravjih „ „ . .	„ 5— 8	„	„
4.000 „	konjskih „ „ . .	„ 4— 6	„	„
60.000 „	telećih „ „ . .	„ 1— 2	„	„

Sveukupna approximativna vriednost u promet donešenih koža iznašala je po tomu for. 540.000.

Izradjene kože došlo je po prilici u promet:

do 15.000 komada	raznih koža za podplate . .	for 30	po	kom.
„ 20.000 „	kravjih „	„ 10	„	„
„ 2.000 „	konjskih „	„ 9	„	„
„ 35.000 „	telećih „	„ 3	„	„

Ukupna vriednost circa for. 770.000.

Šišaka ubralo se je godine 1880. oko 10—12.000 m. c. u poprièčnoj cieni od 11 for. po m. c. = circa for. 120.000. Promet s korom iznašao je oko 5 000 m. c. à 3·5 for. = for. 17.500.

Kao što to podatci carinski a i željeznički dokazuju, uvaža se štetinja i dlaka iz Srbije i Bosne. Ove surovine preradjuje, uz one u zemlji dobivene, mali obrt kefarski; krznarski i kožarski obrt pokriva prilično sve potrebe našega seljačkoga puka, a surovine (krzno i kožu) priredjuje si sam u malih kožarnicah, kojih ima po svoj zemlji. Što je finijega, bilo u kožarskomu, krznarskomu ili kefarskomu proizvodu, to se sve importira iz Cisleitanije, najfinija roba pače iz Njemačke, Francezke i Englezke.

7. Industrija tekstilna i tapetarska.

Što smo jurve u svih dosadašnjih izvješćih glede tekstilne industrije u Hrvatskoj naveli, valja nam i ovaj put opetovati, da ova znamenita grana industrijalna leži kao kućni obrt skoro posvema u rukuh seljačkih,

Digitized by Google

kojim se pokrivaju potrebe puka, a vrlo mali postotak suviška te industrije dolazi kao prosto platno na tržište.

Potrebe gradjanstva u ovih proizvodih pokrivaju pokrajine cisleitanske; u najjačoj mjeri Moravska. Tkalci u zemlji obitavajući, rade takodjer najviše za seljački sviet, a većih tkalačkih tvorničkih poduzeća neima u nas. Jedino je tvrdka L. Baumgärtnera nećaci učinila prvi korak u tom pravcu, ustrojiv za sada u malom obliku tvornicu kućnoga platna. Tkalačke učione mogle bi blagotvorno u tom pravcu djelovati, nu zametka jim jošte nigdje neima. Mlohavost naša u obrtničkih i trgovačkih pitanjih manifestira se i u ovoj stvari; dočim se drugdje već odavna latiše posla, u nas nije jošte nijedna obrtnička strukovnjačka učiona u život stupila, a kao da i neće ovo važno pitanje skoro pred sabor naš doći.

O tapetarskom, mastilačkom, suknostrižkom, gumbarskom i užarskom obrtu valja ista naša izjava, da se tjera kao mali obrt po svem ovokomorskom okružju.

Pohvalnu iznimku konstatujemo u lepoglavskoj kaznioni, koja donekle zastupa strukovnjačko odgojivanje kaznjenika, jer se je tamo godine 1880. potkalo do for. 6.000, predje i pamuka na damast, poludamast i prostu tkaninu u vriednosti od circa 12.000 for. Užarske robe proizvedeno je na 35 užarskih kotača i to dvo i trovrstne špage, popruga, oglavnika itd. u vriednosti od 16.000 forinti (vidi specialnu skrižaljku pod stavkom 8).

8. Obrt, baveći se pravljenjem odjela i robe uresne.

Nastojali smo u našem prošlogodišnjem izvješću, da nam bude opis obrtnih poduzeća, spadajućih ovoj stavci, što jasniji i što podpuniji. Navodi tamo učinjeni, nisu se mogli u tom kratkom vremenu u toliko preobraziti, da bi nam moguće bilo iste novimi i obširnijimi nadopuniti, ostalo je sve prilično u istom položaju. Rubenina, koja se je prije u znatnih količinah uvažala, pravi se od doba iznašašća šivačkih strojeva, kao što to u rečenom izvješću obširno opisasmo, većim dielom u zemlji samoj, dočim se krojački proizvodi, tako za gospodu kao i za gospodje, osobito za potonje, u velike uvažaju. Radine sile u Hrvatskoj jesu prama onima u Moravskoj i Beču (odkuda se veći dio haljina poteže) u tako velikom nerazmjerju, da se svi pokušaji okol proizvadjanja haljina na veliko u Hrvatskoj, na tom nerazmjerju izjaloviše.

Dakako da krojači, kao malo obrtnici prilično uspjevaju, jer ima jošte dovoljno ljudi, osobito u višjih družtvenih slojevih, koji se konfekcionalnom

Digitized by Google

Obrtna djelatnost u lepoglavskoj kaznioni godine 1880. –

Obrt Gewerbe	Radna pomagala Hilfswerkzeuge	Radnici po Arbeiter nach kategoriji Kategorien	 spolu d. Geschl.	Djelatni dani u g. Arbeitstage im Jahre	Radi se na dan sati Tägl. Arbeitsstund	Plaća Bezahlung for.
tkalački Weber	Jednost. i umjetni stolovi gewöhnliche und Kunstwebestühle	kaznenici Sträflinge	mužki männliche	18.862	10	562.09
krojački Schneider	8 krojačkih šivaćih strojeva 8 Schneider Nähmaschinen	"	"	14.225	10	795.44
postolarski Schuster	1 šivački stroj za postolare 1 Schuster Nähmaschine	"	"	10.277	10	412.66
stolarski i tokarski Tischler u Drechsler	7 tokarskih i 35 stolarskih stolova 7 Drechsler und 35 Tischlerbänke	"	"	10.318	10	354.87
bačvarski Binder	—	"	"	4.649	10	149.78
kolarski Wagner	—	"	"	4.427	10	104.71
kovački i bravarski Schneider u Schlosser	4 kovačke vatre 4 Schmiedeessen	"	"	5.286	10	205.51
košaraši zidari tesari i težaci Körbler Maurer Zimmerl. u. Tagwerker	—	"	"	19.681	10	535.82
knjigovež. Buchbinderei	—	"	"	2.106	10	102.38
užarski Seiler	35 užarsk. kotrča 35 Seilerräder	"	"	26.210	10	1220.30

Digitized by Google

Die gewerbl. Thätigkeit der Lepoglavaer Sträflinge im Jahre 1880.

Surovine upotriebljene Verbrauchte Rohstoffe		Mjesto dobave Provenienz	Vrst proizvoda Gattung der Erzeugnisse	Vriednost proizvoda u for. Werth der Erzeugnisse in fl.
vrst Gattung	vried. u for. Werth in fl			
predja i pamuk Flachs und Baumwolle	5.858·68	Lambacher Flachsspinnerei u. Triester Wollspinnerei	damast, poludamast i prosta tkanina ordinäre Gewebe	11.834 57
sukno, platno i vuna Tuch, Leinwand und Wolle	14.981·24	Beč (Wien), Gradac, Zwittau i vlast. proizvodi, u. eigene Prod.	svakovrstna odjela i posteljina — Diverse Bekleidungsst. u. Bettzeug	22.994·22
svake vrsti koža i sitnarije Leder, Diverse	6.225·87	Varaždin i Beč (Wien)	svakovrstna obuća Div. Fussbekleidungsstücke	13.289·07
viševrstno tvrdo i mekano drvo i furniri Verschiedene Gattungen weiche u. harte Hölzer, Fournire	2.123·05	Varaždin i Dombor	gradjevna i pokućtvena roba Bau- und Möbeltischlerwaaren	7.799·56
viševrstna duga Dauben	1.726·84	vlastiti proizvod Eigenes Erzeugniss	svakovrstni lagvi i bačvarska roba Div. Gattungen Fässer	4.584 65
kolarsko drvo Wagnerholz	524·79	vlastiti proizvod Eigenes Erzeugniss	kola, saone, kotači itd. Wägen, Schlitten Räder u. s. w.	1.098·58
svakovrstno gvoždje, nádo i lim Eisen, Stahl, und Blech	1.665·65	Varaždin	halat, gradjevne i pokućtvene stvari, poljodjelstveni predmeti Werkzeuge. Bau- und Möbelgegenstände Ackerbaugeräthe	4.840·87
šiblje, slama, boje, terpentin, lak itd. Ruthen. Stroh. Farben, Terpentin und Lack	2.669·40	šiblje i slama vlastiti proizvod — boje i lak Gradac i Optuj Ruthen und Stroh eigenes Erzeugniss — Farben u. Lack aus Graz u. Pettau	košare, slamnjače, pomoćna radnja kod stolara i težaka Körbe, Matten, Stuhlflechtereien etc.	8.188·05
papir, slamnate i pap. korice — Papier, Stroh- u. Papierdeck.	1.138 56	Ebenfuhrt, Ebendorf i Wiener-Neustadt	knjige i korice Bücher und Einband	2.940·56
konoplje i konjska struna Hanf u. Pferdehaare	10.632·77	Apatin — Koluth Prigleviz St. Ivan	dvo- i trovrstna špaga poprugi, uža, oglavn. itd. Spagat, Stricke etc.	16.002·01

Digitized by Google

robom (tehnički izraz odjeće na veliko pravljene) nezadovoljuju, ali što hasne, kada se ogromni dio žiteljstva ovimi proizvodi služi. Seljački sviet, taj troši izključivo proizvode domaćega obrta, inozemna bo krojačka industrija neradi po njegovomu ukusu i kroju, nemože dakle udovoljiti njegovim zahtjevom. Čohaši, krznari i surinari u zemlji obitavajući, pokrivaju te potrebe seljačkoga naroda.

Klobučarski obrt proizvadja proste robe za seljački sviet; finiji šeširi uvažaju se iz Cisleitanije i inozemstva; ovako biva i sa šeširi iz slame. Kitničarski obrt bavi se konfekcijom šešira i ženskih naresa, trošeć ponajviše tvorine Beča i Pariza, i to umjetnoga cvieća, baršuna, svile. pera itd.

Rukavičari jesu jednostavni preprodavalci českih proizvoda u nas; isto vriedi donekle i za krznare, koji obično gotovu uveženu robu prodavaju. Postolarski, čizmarski i opančarski obrt tjera se priličnom intenzivnošću kao mali obrt po svoj Hrvatskoj, nu mnogo se u gradovih troši gradačkih i bečkih obuvala, koja se uvažaju na veliko. U zadnjem izvješću napomenusmo, da jedna u Zagrebu ustrojena tvornica čizama i cipela prilično obsežni djelokrug razvija; ove godine nemožemo isto o toj tvornici reći, jer tvorničar nije mogao, uslied poskupljenja radničkih sila, više uspješno konkurirati sa Gracem i Bečom, koji gradovi razpolažu jeftinijom radničkom snagom, a služe se i strojevi, te je uslied toga tvornicu zaključao.

Konačno iztičemo na sliedećoj skrižajki djelotvornost lepoglavske kaznione; sveukupna vriednost tamo prošle godine potrošenih surovina iznaša polag tih bilježaka for. 47.547 prama 48.876 for. predprošle godine a sveukupna vriednost tvorina for. 93.572, prama 103.614 for. dakle manje za circa 10.000 forinti. Manjak je najosjetljiviji kod druge stavke „krojački obrt“ (prieko 13.800 for.) zatim kod postol. obrta do 2.000 for., stolarskoga i tokarskoga obrta za circa 1.200 for. kod bačvarskoga obrta za circa 2.000 for., kod kovačkoga i bravarskoga obrta za circa 4.300 for. kod knjigovežkoga obrta za circa 2.000 for., dočim je tečajem god. 1880. više proizvedeno prama predprošloj godini tkalačkih tvorina za circa 5.500 for. košaračkih, zidarskih i tesarskih tvorina do 1.000 for. a užarskih tvorina prieko 8.500 for.

O prodajnih tržištih za kaznionske proizvode povedosmo rieč u zadnjem našem izvješću; tržišta ta ostadoše i ove godine mjerodavna.

Djelatnih dana bilo je u kaznioni g. 1880. 116.041 prama 110.504 a plaća iznašala je g. 1880. fr. 4.444 prama fr. 4.343 od god. 1879.

Digitized by Google

9. Industrija papira.

Pod ovom stavkom morali bi staviti veliku ništicu, kojom bi najbolje označili stanje industrije ove ruke, jer izvan tvornice Sušačke Smith i Meyniera kraj Rieke, koja leži u senjskom komorskom okružju i koja svoje proizvode priredjuje većim dielom za Englezku, neima tvornice niti mlina za papir u Hrvatskoj. Pokret učinjen u tom pravcu godine 1873. o kojemu govori naš izvještaj godine 1877. i 1878. ostao je sve do danas bezuspješan, premda novčarski odnošaji ustrojenju solidnoga industrijskoga poduzeća nikada povoljniji nebijahu; ali poduzetnički duh, koj je uzletio u godini 1873. nebu pod oblake, opaliv si krila, pade u bezdno nerada, iz kojega se nikako podignut nemože. Promet sa papirom postaje svake godine veći a dosele ga posredovahu skladišta nekih tvornica, napose skladište Josefsthal-Leykamskih tvornica, skladište Smith i Meyniera, i skladište tvornice Theresienthalske i Marschendorfske; izim tih skladišta rade direktno tvornice štajerske, austrijske i podgoračka kod Gorice (Gorizia).

Razmaknuće literarnoga proizvadjanja i pomnoženje broja naklade knjiga ide u prilog knjigovežarskomu obrtu, koj napose u Zagrebu vrlo dobro uspjeva.

Knjižare i papirnice nalazeće se u svakom gradu, a trgovine mješovitom robom u manjih mjestih, trže papirom i papeterijom.

10. Proizvadjanje jestiva, pića i duhana.

Obazriet ćemo se najprije na najvažniju podlogu jestiva, na brašno. Oba velika mlina, koje u Hrvatskoj imamo i to parni i umjetni mlin u Zagrebu (radi sa parnim strojem u snagi od 100 konja i 52 radnika) a proizvadja godimice do 75.000 metr. centi brašna i proje u vriednosti od circa 1,500.000 for. i onaj na čigre u Karlovcu (radi sa čigrom u snagi od 130 konja i sa 25 ljudi) mjerodavni su za veliku trgovinu brašna u Hrvatskoj, zato i bilježimo u sliedećih skrižaljkah ciene brašna u nas po njihovih podatcih.

Trgovina sa brašnom bila je tečajem godine 1880. mnogo slabija nego li u predidućih godinah, nesamo što je ciena potištena bila, nego ga je i mnogo manje na izvoz došlo.

Hrvatsko brašno izvaža se, kao i ugarsko, u velikih kvantitetih u Englezku, nu pritisak Amerike, koja silnimi kvantiteti žitka i brašna na englezko tržište dolazi, stavlja u pogibelj budućnost trgovine hrvatskoga brašna, nemanje i ugarskoga, kao što to praksa prošle godine jasno svjedoči.

Digitized by Google

Mjesec Monat	Vrst brašna — Mehlgattung (Ciena po metr. centi — Preis à Metr.-Cent.)																				Posije Kleie			
	AB.		0		1		2		3		4		5		6		7		8		$8^1/_2$		$8^3/_4$		F.		G.	
	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč	fr.	nč	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.
Siečanj	27	—	26	—	25	50	24	70	24	—	23	20	21	80	20	70	19	20	18	90	17	20	14	50	5	75	5	—
Veljača	27	—	26	—	25	50	24	70	24	—	23	20	21	80	20	70	19	20	18	90	17	20	14	50	5	75	5	—
Ožujak	26	70	25	70	25	—	24	40	23	60	22	50	21	50	20	20	19	20	18	70	17	70	15	—	6	—	5	75
Travanj	25	40	24	40	23	80	23	—	22	—	21	—	19	60	19	—	18	—	17	40	16	20	14	50	6	—	5	75
Svibanj	24	70	24	—	23	30	22	50	21	80	20	80	19	80	19	20	18	50	17	50	16	—	14	20	5	75	5	75
Lipanj	24	70	24	—	23	30	22	50	22	—	21	20	20	50	20	—	19	70	18	80	17	—	15	—	5	75	5	—
Srpanj	22	40	21	70	21	10	20	30	19	60	19	—	18	40	17	80	17	30	16	50	15	—	13	—	5	25	5	—
Kolovoz	23	—	22	20	21	60	21	—	20	20	19	40	19	—	18	50	18	—	16	80	14	20	12	—	5	40	5	20
Rujan	23	—	22	—	21	50	21	—	20	20	19	50	19	—	18	50	18	—	16	50	14	—	11	—	5	20	5	—
Listopad	24	40	23	40	22	80	22	20	21	60	20	90	20	20	19	70	19	—	17	40	15	—	12	—	5	20	5	—
Studeni	24	40	23	40	22	80	22	20	21	60	20	90	20	20	19	70	19	—	17	40	15	—	12	—	5	20	5	—
Prosinac	24	80	23	80	23	20	22	70	22	—	21	30	19	80	18	80	17	80	16	60	14	50	11	80	4	50	4	75

Digitized by Google

Prvi hrv. mlin na čigre u Karlovcu. — Erste kroat. Turbinen-Walzmühle in Karlstadt.

Mjesec Monat	Vrst brašna — Mehlgattung (Ciena po metr. centi — Preis à Metr.-Cent.)																		Posije Kleie			
	0		1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		F.		D.	
	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč.	fr.	nč	fr.	nč.
Siečanj . . .	26	80	26	20	25	50	24	80	24	—	22	80	21	80	20	80	20	20	17	90	15	20	5	70	5	80
Veljača . . .	26	30	25	80	25	—	24	20	23	50	22	—	21	—	20	—	19	50	17	50	14	80	6	—	6	—
Ožujak . . .	26	—	25	40	24	70	24	—	23	—	21	80	20	80	20	—	19	50	18	—	15	50	6	—	6	—
Travanj . .	24	80	24	20	23	40	22	50	21	50	20	—	19	50	18	50	18	—	16	60	14	80	5	60	5	90
Svibanj . . .	24	20	23	50	22	70	22	10	21	30	20	50	20	20	19	30	18	30	17	10	15	60	5	80	—	—
Lipanj . . .	24	30	23	60	22	80	22	30	21	50	20	80	20	40	20	—	19	—	17	50	15	60	—	—	—	—
Srpanj . . .	23	—	22	50	21	80	21	—	20	50	20	—	19	50	19	—	18	50	16	80	15	—	5	70	5	80
Kolovoz . .	22	40	22	—	21	30	20	60	20	—	19	30	18	70	18	40	17	20	15	40	11	90	5	50	5	60
Rujan . . .	22	50	21	90	21	40	20	70	20	10	19	50	19	10	18	40	16	90	14	40	11	50	5	50	5	60
Listopad . .	23	40	22	80	22	20	21	60	21	—	20	40	19	90	19	10	17	60	15	20	12	20	5	50	5	70
Studeni . . .	23	80	23	20	22	80	22	—	21	40	20	20	19	80	18	80	17	50	15	30	12	20	5	50	5	60
Prosinac . .	23	80	23	20	22	60	22	—	21	30	20	20	19	20	18	20	17	—	14	80	12	—	5	30	5	40

Digitized by Google

Njemačka, kamo je takodjer veliki dio hrvatskoga brašna putovao, ogradila se je proti ovozemnoj konkurenciji visokimi carinskimi pristojbami, i tako je djelokrug hrvatskih mlinova sve to uži postao. Uslied ovih nepogodnosti nahrpile su se u Hrvatskoj i u Ugarskoj tako znatne kvantitete brašna, da je ciena od početka godine neprestance na niže išla, te se samo u zadnjem četvrtu malo oporavila.

Četvrtne prorezne ciene poredaše se u godini 1880. kako sliedi:

	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
I. četvrt m. c. for.	26.13	25.56	24.99	24.10	23.23	21.95	20.87	20.—	19.32	17.66	15.—
II. „ „ „	24.34	23.74	22.88	22.14	21.16	20.20	19.71	19.—	18.17	16.73	14.82
III. „ „ „	22.30	21.77	21.16	20.42	19.75	19.24	18.72	18.18	17.18	14.97	12.40
IV. „ „ „	23.60	23.—	22.57	21.80	21.15	20.13	19.48	18.58	17.22	14.96	12.—

Godišnji prorez ciena tečajem zadnjega lustruma:

	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
god. 1876.	25.90	24.15	23.20	22.32	21.23	19.53	17.65	16.06	13.80	11.73	10.54
„ 1877.	26.51	25.79	25.14	24.36	23.43	22.14	20.51	19.21	17.34	15.11	13.28
„ 1878.	23.45	22.63	21.96	21.40	20.24	18.65	17.50	15.86	13.32	11.15	9.66
„ 1879.	24.05	23.24	22.50	21.79	20.81	19.54	18.64	17.15	15.29	12.41	10.42
„ 1880.	24.09	23.52	22.90	22.11	21.32	20.38	19.69	18.94	17.97	16.08	13.55

Po tomu iznašala je prorezna ciena u svih pet godina za:

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
24.80	23.86	23.14	22.39	21.40	20.05	18.79	17.44	15.54	13.29	11.49

iznad petgodišnjega proreza stoje godine 1876. i 1877. dočim sve ostale stoje izpod istoga. Najslabije ciene bijahu polučene godine 1878. a najbolje godine 1877.

Ostali mali, bilo locomobilom ili vodom tjerani mlinovi rade jedino za pokriće mjestnoga konsuma. Zabilježit nam je ipak, da je vlastnik mlina vodom tjerana u Turnju kraj Karlovca, znatno pojačao djelatnu snagu mlina povećanjem i ponovljenjem unutarnje uredbe, nu djelatnost njegova razvit će se stopram g. 1881. u kojoj ćemo pobliže podatke o njemu donieti.

Do naših kobasičara, pekara, licitara, slastičara i vrtlara, koji tvaraju za mjestni konsum, neima nijednoga povećega poduzeća ove ruke, tako da se znatne kolicine jestiva uvažaju iz drugih krajeva, pače i iz inozemstva, tako američka svinjska mast, butine, kobase, salame, razne testevine, sir itd.

Neke naših većih gospoštija započele su industriju tvaranja sira na veliko, te je dobre nade, da će se s vremenom samo domaći proizvod u Hrvatskoj trošiti; tako biva i sa maslom i maslacem.

O vinu povedena je jurve rieč u I. odielu ovoga izvješća; o pivi kao domaćemu proizvodu dade se vrlo malo povoljna kazati; vanjska konkurencija, napose gradačka, bečka i pilsenska tlači veoma domaći proizvod,

Digitized by Google

koj doduše cienom uspješno konkurira, nu manje vrstnoćom proizvoda, a to je razlog, zašto bolje klase obično inozemno pivo troše. Tečajem g. 1880. potrošeno je u Zagrebu 3837 Hkt stranoga i 1062 Hkt. domaćega piva. U prošlom izvješću nabrojene pivare radile su i tečajem ove godine pive u prilično istoj kolicini. Pivara u Zagrebu vari do 25.000 Hkt. Pivara u Križevcih vari do 1.200 Hkt. a ona u Varaždinu obustavila je svoju djelatnost. Koliko je pive iz vana uveženo može se točno izviditi, kao i za sva ostala jestiva i pića u željezničkih podatcih, dolazećih pod stavkom IV. Promet.

Tvaranje žeste uveo je u Hrvatskoj čuveni Doktor medicine Baron Dumreicher, na svom imanju Januševec.

Podatci o tvornici žeste u Januševcu jesu nam prijaznošću sadašnjega posjednika, sina pokojnikova, do ruku došli, te iz njih vadimo sliedeće:

Godine 1870. kupi baron Dumreicher imanje Januševec. U jeseni godine 1875. ustroji tu pecaru kukuruze, no jer se je za nekoliko mjeseci rada njezinoga pokazalo, da proizvadjanje žeste nebi pokrivalo troškova, bude ona u jeseni g 1876. pretvorena u tvornicu kvasca. Od 12. kolovoza te godine radi tvornica ta neprekidno. Uvedba poreza na proizvode u jeseni godine 1878. prouzročila je posvemašnje preustrojstvo i povećanje tvornice, koja, kada punom silom radi, može svrsti 10 hektolitra alkohola, i 600 klgr. kvasca. Radi sa 2 parokotla u jakosti od 55 konja i 2 parostroja u jakosti od 24 konja; imade paromlin sa 2 kamena, aparate za destiliranje i rectificiranje kljuka sa vrionikom u obsegu od 1000 hektolitara, te kacu za kvasac. Uredjena je takodjer vlastita pravionica sladčine i sladarnica, stolarnica, bačvarnica, bravarnica i popravljalnica itd. Nu što je glavno, poslovanje joj uslied neprekidnoga pomnaženja naručnika sve to omašnije postaje. Proizvodi bo uživaju dobar glas; kvasac, osim redovite trošnje u okolišu, izvaža se preko Trsta na Iztok; vrlo hvale vinovicu po franceskom načinu proizvedenu i to radi njene osobite čistoće. U stajah imade 120 150 komada goveda stranom za tovljenje, stranom za razplod, zatim 60 svinja suffolkove i berkshireove pasmine i onih, koje su iz križanja ovih nastale. U obće je broj stoke desetero struko ponarasao, nego je za prijašnjih gospodara bio.

Žita je potrošeno u tvornici na proizvode:

	kgr.	plaćeni porez za pecaru for. kr.	prodano kvasca kgr.
1878.	338.780	9.696.32	31.190.
1879.	339.865	10.698.95	50.104.
1880.	586.009	15.177.57	78.554.

Digitized by Google

Proizvadjanje dakle neprestano se pomnaža. Racionalno gospodarstvo i uspjeh poduzeća vrlo se ugodno naroda dojimlje, tako da zove Januševec „srcem ovoga prediela.“ Seljak naš, koji svake godine sve to više siromaši, osvjedočen je ovdje, kako je siguran dohodak od sadjenja kukuruze, te preuzimlje obradjivanje polja uz četvrti dio žetve, a tim dobro izlazi, jer na nagjubrenom polju dobije na jutru po 5 metričkih centi kukuruze kao svoj dio. Dapače polučilo se je već i to, da je na jutru urodilo i 30 m. c. kukuruze.

Za podignuće ovoga poduzeća na današnji stepen trebalo je silne glavnice i mnogo osobne požrtvovnosti. Isti prometni odnošaji bijahu u početku vrlo nepovoljni; pošta, brzojav i željeznička postaja morala se je tek izhoditi. Uz prijazno susretanje oblasti došlo se je brzo do pošte i brzojava, nasuprot željezničko družtvo oklievalo je do 2 godine podignućem postajice željezničke, te tim poduzetniku silne štete nanielo.

No sasvim tim pružila je januševačka tvornica dokaz, da razne potežkoće, koje stoje na putu razvoju industrije u Hrvatskoj, nisu nesvladljive, samo kada bi se našlo radinih ljudi, koji bi i u drugih granah industrije postojano za napredkom nastojali i radili.

Radošću konstatujemo ovaj liepi napredak tvornice, koja će bezdvojbeno i nadalje svoju expansivnu snagu posvjedočiti.

Tvornice octa obstoje izvan Zagreba, gdje jih četiri na broju ima, u Karlovcu, Sisku i Varaždinu.

Zagrebačke tvornice izvažaju octa u ostala mjesta u Hrvatskoj, ponješto i u Bosnu i Hercegovinu.

Glasovita tvornica liqueura, cognaca i octa g. Franje Pokornoga, učvršćuje izvrstnim svojim proizvodom sve to više svoj dobar glas u svietu, i nastoji okol povećavanja posla uzdržanjem konkurencije sa ostalimi tvornicami u Austro-Ugarskoj. Pečenjem konjaka u Hrvatskoj započela je ta tvornica prva, a pripravlja se, kako čujemo, na tvaranje Champagnca. Obseg poslovni u svom detaillu komori poznat nije, jer joj manjkaju podatci, koje posjednik tvornice sveudilj uzkraćuje. Imade jošte tri tvorničara liqueura i to dva u Zagrebu i jedan u Karlovcu; proizvod istih a i obseg prometni je vrlo neznatan.

Sodavode prave u svih većih mjestih liekari, a u gradovih posebne tvornice, kojih je u ovokomorskomu okružju 7; ove sve tvornice pokrivaju li mjestni potrošak.

Digitized by Google

Naravne mineralne vode, na čelu jim jamnička kiselica, zatim lasinska i apatovačka kiselica i lipička jodna voda dolaze svakom godinom u rastućem broju u trgovinski promet. Jamničke vode potrošeno je tečajem godine 1880. u tuzemstvu circa 120.000 boca
u inozemstvu „ 60.000 „

O tvornici duhana u Zagrebu povedosmo rieč u svakom od naših godišnjih izvješća; sakupiv tako cielo petgodišnje razdobje sastavismo izkaz, naznačujući potrošak surovina i proizvod u svoj cielini. Premda broj radnika ni tečajem godine 1880. prirasao nije, stojeć jošte uvjek na istom statusu, kojega u dvogodišnjem našem izvješću (1877./8.) obnarodovasmo, naime 31 radnik i 371 radnica, to ipak kolikoća i vriednost proizvoda znatno raste, što se ima jedino pripisati dobromu uvježbanju radinih sila, koje su produkciju od godine 1876. podigle do konca g. 1880. za punih 8.134 postotaka, što čini znatnu svotu od for. 58.540.

Tvornica duhana ima se koncem godine 1882. iz dosadašnje sgrade, u kojoj je bila privremeno namješćena, prenieti u novu, lih u tu svrhu sagradjenu kuću. Nade je, da će se uslied ovako novo organizirane, dobro ustrojene tvornice i djelatnost iste jošte u povoljnijem postotku razviti

Radilo se je kao i prije prorezno 10 satih na dan.

Potrošeno je surovina:

godine 1880.:

	k°
Iz Jave	12.612
„ Dominga	—
„ Portorica	2.831
„ Brezila (felix)	8.508
„ Brezila (prostoga d.)	49.678
Inozemn. ukupno	73.629
iz Ugarske	445.046
sveukupno	518.675

Izradjeno god. 1880.

	kom.		vried.
Cuba-Portorico	3,627.500	for.	132.403·75
Portorico	801.500	„	21.640·50
Mješanih inozem.	18,269.000	„	328.842·—
Prostih tuzemn.	3,933.000	„	53.095·50
	26,631.000	for.	535.981·75
Prosti duhan u zamot.	8,970.000	for.	242.190·—
Ukupna vriednost		for.	778.171·75

U slied. skriž. na str. 170., 171. i 172. ubilježen je po podatcih poglavarstvenih potrošak mesa u god. 1876./80. po pojedinih mjestih i ukupno.

Digitized by Google

Kr. tvornica duhana u Zagrebu. — K. Tabak-Fabrik in Agram.

Godina — Jahr	Potrošeno duhana Verwendet Tabak		Proizvedeno — Erzeugt								Prosti duhan ordin. Rauchtabak		Ukupni broj smotaka Gesammt-Zahl der Zigarren	Ukupna vriednost smotaka i duhana Gesammtwerth der Zigarren und Tabak
			Cuba-Portorico		Portorico		mješanih inozemnih gemischte Ausländer		Prostih tuzemnih ordin. Inländer					
	iz inozemstva	iz Ugarske	komada Stück	vriednost Werth	komada Stück	vriednost Werth	komada Stück	vriednost Werth	komada Stück	vriednost Werth	zamotcih Tabakbriefe	vriednost Werth		
	kilogram													
1876.	70.580	463.708	1,076.500	39.292·25	965.000	26.055	22,057.500	397.035	2,449.500	33.068·25	8,303.000	224.181	26,548.500	719.632
1877.	66.908	379.236	1,950.500	71.193·25	642.500	17.347·50	20,074.500	361.341	3,238.500	43.719·75	9,550.700	260.004	25,906.000	753.606
1878.	78.777	373.488	2,801.000	102.236·50	953.000	25.744·50	16,552.000	297.936	4,153.500	56.072·25	8,964.000	242 028	24,459.500	724.017
1879.	69.206	359.323	3,182.500	116.161·25	863.000	23.301	17,685.500	318.339	4,769.000	64.381·50	8,734 000	235.818	26,500.000	758.000
1880.	73.629	445.046	3,627.500	132.403·75	801.500	21.640·50	18,269.000	328.842	3,933.000	53.095·50	8,970.000	242.190	26,631.000	778.172
Uk. Zus.	359.100	2,020.801	12,638.000	461.287	4,225.000	114.088·50	94,638.500	1,703.493	18,543.500	250.337·25	44,521.700	1,204.221	130,045.000	3,733.427

Digitized by Google

II. Industrija kemička

zastupana je u Hrvatskoj jedino tvornicom žigica, tvornicom spodiuma i boja i crnila za čizme i tečajem godine 1880. ustrojenom tvornicom kelja; sve te tvornice nalaze se u Zagrebu. Podatci naši stežu se na tvornicu žigica, koja iz kranjske i štajerske smrekovine, iz sumpora siciljskoga a pranika i droga iz Beča dobivenih, pravi žigice sa 43 radnika (16 muž. 25 žen. i 2 dj.) u vriednosti od circa 32.000 for. Drvene kutije i kartoni prave se u tvornici samoj, a papirnate rožke u vojničkoj kaznioni u Zagrebu. Ovim tvornicam, o kojih su obilježeni podatci u prošlogodišnjem izvješću i koji se tečajem ove godine promienili nisu (izvan tvornice kelja koja je koncem g. 1880. stopram svoju djelatnost razvila) pribrojit nam valja tvornicu plina u Zagrebu. Dakako da ovaj potonji proizvod nosi posvema lokalan značaj, jer se plin neexportira; nu napredak plinarskoga družtva znači donekle napredak jednoga diela ovdješnjega gradjanstva, kao posjednika dionica plinarskoga družtva. Sveukupni potrošak plina u godini 1880. bio je od 469.230 kub. metara, prama godini 1879 manje za 5.332 k. m. Ovaj manjak proizlazi iz dvanaest dnevne obustave plinske razsviete u vrieme potresa; da nije te katastrofe bilo, bilježio bi se jamačno višak od 10.000 k. m. prama predhodećoj godini.

Ukupni broj privatnih plamnika bio je koncem g. 1880. 6.087 a javnih 487. ukupni dohodak iznosio je for. 75.782, 60 novč. odbivši od tuda razhod od for. 53.121, 41 nvč. ostaje čistoga dobitka for. 22.661 19 nvč. što čini na glavnicu od 300.000 forinti $7{\cdot}_{55}$ postotaka.

U širem smislu valja priračunati kemičkim proizvodom i pepeljiku i drveni ugljen, koga neki veleposjednici ili pako t. z. ugljenari na svoj vlastiti račun prave. Od kada je potrošak sode ponarasao, padalo je proizvadjanje pepeljike, koja se u nas iz pepela u vrlo dobroj kakvoći pravi, te ima slabe nade, da će se uslied toga ikada opet podići do prijašnjega stepena.

Sapunarski obrt tjera se u Hrvatskoj na malo, neimamo bo dosada nijedne tvornice, koja bi se tvaranjem svieća ili sopuna na veliko bavila. A i ovaj mali obrt nazaduje s razloga, što je trošenjem boljih stearin svieća i petroleuma, potrošak lojenih svieća bitno umanjen.

O tvornici kelja, koja je stopram koncem godine 1880. započela, sliedit će podatci u našem budućem izvješću.

Digitized by Google

Mjesto Ort	Rogata marva (volovi i krave) Hornvieh (Ochsen und Kühe)					Telići — Kälber				
	godine — im Jahre									
	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
Belovar	1.311	1.300	1.280	1.350	1.278	900	850	890	980	942
Karlovac	2.523	2.569	2.354	1.493	1.648	2.367	2.488	2.203	1.450	1.844
Koprivnica	—	—	—	—	464	—	—	—	—	216
Kostajnica	—	—	—	—	354	—	—	—	—	196
Križevac	812	962	934	1.110	892	1.003	944	1.355	593	872
Petrinja	1.233	1.303	1.064	748	840	668	579	486	283	336
Tv. Ivanić	180	195	175	205	220	115	120	130	118	138
Varaždin	2.270	2.000	1.995	2.199	2.057	1.783	1.500	1.267	1.045	1.699
Zagreb	6.059	6.976	7.336	6.091	6.509	9.948	10.483	10.783	8.734	10.832
Glina	—	—	—	—	650	—	—	—	—	215
Jaska	—	—	—	—	257	—	—	—	—	288
Krapina	—	—	—	—	396	—	—	—	—	262
Ogulin	—	—	—	—	404	—	—	—	—	286
Samobor	—	—	—	—	841	—	—	—	—	1.006

Digitized by Google

Svinje — Schweine					Odojci — Ferkel					Ovce i koze Schafe und Ziegen				
godine — im Jahre														
1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
500	430	410	450	333	300	260	230	310	—	215	200	181	198	196
493	651	546	539	480	—	—	—	—	—	833	242	536	447	511
—	—	—	—	337	—	—	—	—	353	—	—	—	—	47
—	—	—	—	743	—	—	—	—	230	—	—	—	—	784
556	538	547	1.010	786	—	—	—	—	—	57	42	34	55	122
110	77	78	127	1.076	300	320	280	250	400	92	8	20	69	697
170	175	160	180	200	75	80	95	65	86	10	8	6	12	43
1 529	1.430	931	1.560	1.553	250	280	290	300	—	16	11	9	19	167
8.017	7.001	6 476	8.888	7.806	377	467	160	206	220	1.007	791	643	428	627
—	—	—	—	300	—	—	—	—	130	—	—	—	—	1.500
—	—	—	—	305	—	—	—	—	211	—	—	—	—	—
—	—	—	—	207	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	460	—	—	—	—	172	—	—	—	—	1.040
—	—	—	—	489	—	—	—	—	—	—	—	—	—	286

Digitized by Google

Ukupni potrošak u svih pomenutih mjestih bio je:

(izvan Koprivnice, Gline, Jaske, Krapine, Ogulina i Samobora u god. 1876. do 1879. od kojih godina podatci manjkaju.)

Gesammt Consum in allen auf der vorgehenden Tabelle angeführten Orte

(ausser Kopreinitz, Glina, Jaska, Krapina, Ogulin und Samobor in den Jahren 1876—1879, welche eben nur im Jahre 1880 Daten lieferten.)

Godina Jahr	Rogate marve Hornvieh	Teladi Kälber	Svinja Schweine	Odojka Ferkel	Koza, ovaca i janjadi Ziegen, Schafe und Lämmer
1876.	14.388	16.784	11.375	1.302	2.230
1877.	15.305	16.964	10.302	1.407	1.302
1878.	15.138	17.114	9.148	1.055	1.429
1879.	13.196	13.203	12.754	1.131	1.228
1880.	16.810	19.132	15.075	1.802	6.020

Razmjerje potroška živeža prama pučanstvu sliedit će u budućem izvješću, kada će nam broj žitelja po novom popisu od godine 1881. poznat biti.

Digitized by Google

12. Industrija gradjevna.

Iz podataka, koje smo tečajem prošlih godina o gradjevnom uspjehu u svih važnijih mjestih ovokomorskoga okružja primili, sastavismo na str. 174 skrižaljku izkazujuću u petgodišnjem razdobju sa-, nado- i pregradjenih kuća.

Izvan Zagreba, koj vrlo znatno napreduje, konstatujemo slabi gradjevni uspjeh u svih ostalih mjestih; jedino bi zaslužio grad Koprivnica, da se napose napomene, jer tamo se barem ponješto napredka kaže, malo i u Varaždinu. Od bivših krajiških gradova pokazuje Ogulin priličan gradjevni napredak a do njega Petrinja i Glina.

Razmjerje prama pučanstvu stavit ćemo u budućem našem izvješću s razloga, što se je u zadnjem desetgodišnjem razdobju pučanstvo znatno pomnožilo, te nam nemože služiti ključem popis pučki godine 1870., već onaj godine 1881.

Užasna katastrofa, prouzročena potresom od 9. studena 1880. zavila je u crno skoro cielu Hrvatsku, nu najviše je od nje nastradao glavni grad Zagreb, gdje je malne svaka sgrada silno oštećena bila; napose su mnogo trpile monumentalne sgrade, kao što je prvostolna crkva, crkva sv. Marka i sv. Katarine, zatim novosagradjena Akademija, palače Burattieva, Vranicanijeva itd.

Pobojalo se je pučanstvo glavnoga grada zemlje, da će se uslied ove nesreće liepi napredak grada posvema prekinuti, nu toplo susretanje cieloga hrvatskoga naroda od Zemuna pa sve do Boke kotorske, prikupljivanje znatnih svota za podignuće hrvatske prestolnice u svih hrvatskih, slavenskih a i inozemskih krajevih, zajam uz nizke kamate po državi pružen gradu i zemlji, sve to je podignulo potišteno, zabunjeno zagrebačko pučanstvo, te je dobre nade, da će grad i u buduće svoju životnu snagu posvjedočiti. U osnovi novih gradnja u Zagrebu stoji u prvom redu hrvatsko kazalište, zatim gradnja tvornice duhana, vojara za pješake, konjanike i topničtvo; u ostaloj zemlji nisu se tečajem godine 1880. nikakove vanredne gradnje obavile; o vodo i cestogradnjah sliedi poseban opis u IV. odielu ovoga izvješća; gradnja, za promet medju Slavonijom i Hrvatskom velevažnoga mosta preko Save kraj Galdova, ima slieditи buduće godine; kada će dospieti gradnja takodjer prometu nuždnoga mosta preko Save kraj Podsuseda, jošte izvjestno nije, prem je to pitanje od svih nadležnih organa pokrenuto.

Digitized by Google

Mjesto Ort	Novih sgrada — Neu-Bauten															Nadogradjenih Zu-					Pregradjenih Um-					Ukupno Zusammen				
	iz kamena ili opeke aus Stein oder Ziegel					iz drugoga materiala aus anderen Material					ima prozora na frontu hat Fenster in der Fronte					sgrada Bauten														
	g o d i n e — I m J a h r e																													
	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880	1876	1877	1878	1879	1880
Belovar	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	4	5	5	—	7	1	1	2	2	9	7	7	9	2
Ivanić	2	—	2	—	—	—	—	—	5	3	—	—	—	12	10	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	2	2	4	5	4
Karlovac	3	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—	—	13	2	2	6	5	—	—	1	4	3	3	—	6	10	8	5	1
Koprivnica	7	4	10	5	16	—	—	—	8	—	—	—	—	33	37	4	—	1	5	1	—	1	6	—	1	12	5	17	18	18
Križevci	2	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	1	1	1	1	—	1	2	—	—	2	4	4	3	2	2
Petrinja	3	2	2	—	3	—	—	—	5	3	—	—	—	7	19	—	1	1	—	2	1	3	1	—	2	4	6	4	5	10
Varaždin	6	26	17	6	—	—	—	—	6	10	—	—	—	65	80	4	5	5	3	9	10	13	5	—	18	20	44	27	15	37
Zagreb	49	55	77	61	52	—	—	—	8	—	—	—	—	445	247	12	23	10	13	24	14	31	13	13	28	75	109	100	95	104
Glina	2	2	5	2	7	—	—	—	—	—	—	—	—	8	20	—	—	—	2	2	1	1	2	2	—	3	3	7	6	9
Jaska	3	3	3	2	—	—	—	—	4	2	—	—	—	8	8	—	—	—	5	2	2	1	4	4	—	5	4	7	15	4
Krapina	6	7	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	11	4	1	—	1	—	1	2	3	2	2	—	9	10	3	4	2
Ogulin	3	2	5	2	3	—	—	—	6	6	—	—	—	20	22	—	—	1	5	4	—	—	1	3	2	3	2	7	16	15
Samobor	2	2	2	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	16	7	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	4	2	2	3	2
Slunj	2	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	2	2	—	—	10

Digitized by Google

13. Industrija poligrafična i umjetna.

a) Industrija poligrafična.

U razmjerju razširenja prosviete raste i potrošak duševnih radnja, knjigom obnarodovanih. Da je tomu i u nas tako, svjedoči najbolje svake godine veće razpačanje raznolikih znanstvenih i zabavnih knjiga, političkih, beletrističkih, i strukovnjačkih listova i viestnika.

Hrvatska je čvrstim i brzim korakom napred kročila; sliedeći navodi razvoja književnoga neka zrcale ovo kulturelno napredovanje naše. Dočim prije nedaleke prošlosti nije ni bilo u Hrvatskoj dobro uredjene tiskarne, brojimo jih sada samo u Zagrebu pet, a osim Zagreba imade jih i u drugih gradovih.

Što se tiče ljepote radnja a i poslovnoga obsega, ide svakako prvenstvo tiskari Dragutina Albrechta u Zagrebu, (u vlastitoj kući). Ova tiskara radi sa 7 brzostroja, 2 ručna i 4 stroja za kamenotisak; ima nadalje 1 stroj za stereotypiju, 2 stroja za satiniranje, 2 stroja za obrezavanje papira, a može svimi ovimi strojevi svesti do 900 iztisaka za sat sa osobljem od 60 radnika (48 m. 12 ž.) Potrošak papira iznaša do 10.000 rizma na godinu. U ovoj tiskari tišću se sliedeći periodični časopisi:

„Katolički list“ (izlazi svakoga četvrtka)	650	odtis.
„Napredak“, učit. glasilo (izl. 1.—10. i 20. sv. mjes.)	1000	„
„Hrvatski zabavnik“ (izl. 1.—10. i 20. sv. mjes.)	1000	„
„Gospodarski list“ (izlazi 5. i 20. svakog mjeseca)	2600	„
„Seoski gospodar“ (izl. 1 put na mjes.)	2300	„
„Smilje“, list za mladež (izl. 1 put na mjes.) . . .	3000	„
„Glasnik sv. Josipa“ (izl. 1 put na mjes.) . . .	1600	„
„Arkeologički vjestnik“ (izl. sv. 1/4 god.) . . .	700	„
„Šumarski list“ (izl. 6 put na god.)	500	„
„Liečnički vjestnik“ (izl. 1 put na mjes.) . . .	200	„
„Vjestnik kluba mjernika“ (izl. polugod.) . . .	200	„

Zatim redovito svake godine:

Danica, koledar sv. Jeron. družtva	20.000	„
Šumarski koledar	800	„
Zagrebački njemački koledar	1000	„
Dragoljub hrvatski koledar	1300	„
Šoštar koledar	13.000	„
Schematismus latin. za svećenike	450	„
Direktorium „ za svećenike	900	„

Digitized by Google

Izim toga izlazi:

Riečnik tehničkog nazivlja (u svezcih) . . . . . 500 odtis.
Djela „Matičina“ (jedan dio tišće dionička tiskara), naklada svake knjige . . . . . 6000 „
Djela pedagogičkoga sbora, svako djelo u nakladi od . . 2500 „
Kuhačeve pjesme u kajde stavljene i razna ostala djela.

Litografijom izvadja se u ovom zavodu takodjer krasnih povelja, karta, slika i t. d.

Tiskara „Narodnih Novina“, vlastničtvo kr. zem. vlade u (vlastitoj kući), radi sa 4 brzostroja, 1 strojem za satiniranje, 1 ručnim tlačilom i 1 gladčakaljkom i sa osobljem od 28 mužkih i 8 ženskih, a troši prieko 5000 rizama papira na godinu.

Poglavite radnje:

„Narodne Novine“ (izl. svaki dan) u nakladi od . . 1500 odtis.
„Sbornik“ zakona i naredaba, u nakl. od . . . . 1600 „
Dio poučnih knjiga za sredn̄je učione, u nakladi od 1—6000 odtis. (svake godine po 4 knjiga); zatim skrižaljke za cielu političku i sudbenu upravu Hrvatske, konačno privatna djela, napose oglasi i teksti spjevoigra za kazalište.

Dionička tiskara (u vlastitoj sgradi). Posjednici dionica većim su dielom Zagrebčani. U ovoj tiskari namiešćena su 3 brzostroja, 1 ručni stroj i 1 stroj za satiniranje; osoblje sastoji iz 40 mužki i 6 ženski, a potroši godimice prieko 2400 rizama papira.

Tu se tišće redovito:

„Obzor“, dnevnik u nakladi od . . . . . 1500 „
„Vienac“, beletrist. tjednik u nakladi od . . . . . 1400 „
„Hrvatski učitelj“, svakoga 1. i 15., u nakl. od . . 800 „
„Mjesečnik“ (pravnički vjestnik), izl. 1. i 15. u nakl. od 600 „

Zatim djela jugoslavenske akademije i to:

Rad, Monumenta historica, Starine itd. u nakladi od 600 do 2000 odt. Dio Matičinih knjiga u nakl. od 5—7000 odt. (svake godine 3—4 knj. Knjige sv. Jeronim. družtva u nakl. od 8000 odt. (4 knjige svake godine), konačno saborski dnevnik u nakl. od 200 odt., skrižaljke za kr. fin. ravnateljstvo i mnogih privatnih radnja.

Digitized by Google

Tiskara Lavoslava Hártmana i dr. radi sa 3 brzostroja, 1 strojem za satiniranje, 1 ručnim tlačilom i sa osobljem od 15 mužki i 6 ženski. Papira troši godimice do 250 metr. centi.

Redovite radnje jesu:

„Agramer Zeitung“, dnevnik u nakladi od . . . . 1500 odtis.
„Leopold Hártmans Agramer Schreib- und Wirthschafts-Kalender u nakladi od . . . . . 2100 „

Knjige za pučke učione u Hrvatskoj; svake godine circa 8 knjiga u nakladi od 20 do 40.000 odtisaka. (Početnica. Bukvar. Čitanka za I., II. i IV. razred. Katekizam za II., III. i IV. razred); zatim u vlastitoj nakladi izlazeće vojničke knjige za domobranstvo u hrv. jeziku (100—500 odtis.), takodjer razne skrižaljke za urede i razne privatne radnje.

Sve do sada spomenute tiskare uvedoše mjesto dosadašnjega tjeranja strojeva čovječjom rukom, vodu kao motor, koja pod tlakom od više atmosfera mnogo redovitije strojeve kreće. Taj napredak je dakako jedino omogućio postojeći vodovod.

Tiskara Jul. Hühna radi sa 1 brzostrojem, 2 ručna stroja, 1 stroj za satiniranje, 1 Reliefstrojem i 3 kamenotiskarska stroja. Izvadja sa osobljem od 6 mužkih samo privatne manje radnje. Najviše zanima se kamenotiskarskimi radnjami, u kojih konkurira sa tiskarom Albrechtovom.

Za podporu knjigotiskara u bolesti, zatim za slučaj nemoći, za pogrebe, za podporu udova i sirota obstoji u Zagrebu hrvatsko tipografičko družtvo, brojeće 80 članova sa glavnicom od preko 6000 for. Isto ima svoje prostorije i knjižnicu od više stotina svezaka.

Izvan Zagreba postoje u ovokomorskom okružju još sliedeće tiskare:

Tiskara Platzerova u Varaždinu radi sa 1 brzostrojem, 1 ručnim strojem, 1 tlačilom; osoblje od 8 mužkaraca obavlja accidentalne radnje.

Tiskara A. Fanto u Sisku radi sa 1 brzostrojem i sa 5 osoba.

Redovita radnja: „Oesterr.-ung. Handelsblatt für Walderzeugnisse“, naklada nepoznata, zatim razne privatne radnje.

Tiskara Julija Kinckera u Petrinji, ima 1 brzostroj i 10 radnika. Izvadja privatne radnje.

Tiskara Pretnera u Karlovcu sa 1 ručnim strojem. Isto tako.

Do ovih tiskara ima jošte u Zagrebu dva litografa radeća jednim ručnim strojem, a jedan trenutnim tiskarskim strojem t. zv. „typographie instantanée.

Digitized by Google

b) Industrija umjetna.

Malo nam je reći o razvoju industrije ove ruke. Do jednoga vajara, koj izvadja liepe radnje i do udruženih dvajuh zlatara u Zagrebu, koji se takodjer izvadjanjem vlastoručnih radnja bave (izradiše prigodom vjenčanja Njeg. Visosti carevića krasan diadem po nacrtu prof. Bolé-a za carevnu Stefaniju) neima u cielom komorskom okružju zastupnika umjetne industrije, nećemo li ovimi pribrojiti klesarske umjetne radnje Ateliera Moretti, koj izvadja krasna mramorna poprsja.

Svjetlopisaca ima po svih gradovih, napose se odlikuju zagrebački svojimi radnjami, koje se smjelo sličnim tvorinam Beča i Budapešte uz bok stavit mogu.

U Zagrebu a i u nekih drugih mjestih ima slikara, kaligrafa i tablopisaca, napose ima ih u sielu komorskomu, koji obrt taj tjeraju umjetničkim shvaćanjem.

Digitized by Google

IV.

Promet.

1. Vjeresijski zavodi.

a) Podružnica austro-ugarske banke.

U prošlo godišnjem izvješću napomenusmo, da su od 12, tečajem g. 1879. otvorenih podružnica izkazale 10 gubitka, a samo dvie dobitka, i to najveći zagrebačka podružnica. Čisti dobitak g. 1880. kod zagrebačke podružnice izkazuje prva stavka sliedećeg izkaza u svoti od for. 38.985.

Austro-ugarska banka imade u svemu dosada 39 podružnica (uračunajuć tuj i glavne zavode u Beču i Budimpešti). Od ovih podružnica izkazuju dobitka u godini 1880. u cislajtanskoj poli 20, a 4 gubitka; u translajtanjskoj 13 dobitka, a 2 gubitka. Ukupni dobitak u Cislajtaniji iznašao je (Beč sam for. 3,001.617) 3,905.964 for., a gubitak 19.207 fr., u Translajtaniji dobitak (Budimpešta 722.543 for.) 976.567 for., a gubitak 13.469 for. Ukupno u obih državnih polah; dobitak 4,882.531 for. a gubitak 32.676 for. U redu sveukupnih podružnica austro-ugarske banke, poredanih po dobitku, stoji zagrebačka podružnica na desetom mjestu, a medju translajtanskimi na t r e ć e m mjestu. Uspjeh, koji nas može posvema zadovoljiti i koj jasno dokazuje, da je Zagreb vrlo važna točka za novčani promet hrvatskoga trgovačkoga svieta. Svota svih poslovnih operacija banke iznašala je god. 1880 1.158,263.281 for.; od ove odpada na sam Beč 574,835.399 for. dakle skoro polovica cieloga poslovnoga prometa, dočim Budimpešta (sa Kečkemetom) broji 169,365.303 for. što čini po prilici sedmi dio cieloga prometa.

---

*

Digitized by Google

Poslovno djelovanje podružnice austro-ugar. banke u Zagrebu u god. 1880.
Operationen der Filiale der öst.-ung. Bank in Agram im Jahre 1880.

Eskompt od mjenica i vriednota Eskompt von Wechseln u. Effecten	Predujmovi na ručni zalog Darlehen gegen Handpfand	Izdate doznačnice Anweisungen ausgestellt	Kup u kovan. novcu plativih mjenica, izplata dospievših kupona i vriednota i drugi poslovi Ankauf von in Metall zahlb. Wechseln, Einlösung verfallener Effecten u. Coupons, commissionsweise Geschäfte etc.	Ukupna svota poslov. djelovanja Summe der Operationen	Brutto-prihod Brutto-Erträgniss	Troškovi uprave, prve uredbe, poreza, državn. pristojba i drugi izdatci Kosten der Verwaltung, der ersten Einrichtung, Steuern, Staatsgebühren und sonstige Auslagen	Posliedak djelovanja Ergebniss der Operationen	
							Dobitak Gewinn	Gubitak Verlust
u forintih austr. vried. — in Gulden öst. Währ.								
6,319.802	3,911.200	1,284.518	175.815	11,691.335	70.462	31.477	38.985	—

Stanje listnice u god. 1880. — Portefeuille-Stand im Jahre 1880.

A). Mjestnih mjenica. — Platzwechsel.

Preostalo od g. 1879.	539	komada for.	564.608·13
eskomptirano	3525	„ „	3,798.913·75
unovčeno	2968	„ „	3,205.799·56
ostaje dne 31. pros. 1880.	1096	„ „	1,157.722·32

(više prama god. 1879. za 557 kom. = for. 593.114·19).

B) Rimesa.

Preostalo od godine 1879.	126	komada for.	317.945·82
eskomptirano teč. g. 1880.	476	„ „	1,209.658·98
unovčeno „ „ „	518	„ „	1,311.441·92
ostaje „ „ „	84	„ „	216.162·88

(manje prama god. 1879. za 42 kom. = for. 101.782·94)

C) Vriednota. — Effecten.

Preostalo od godine 1879.	46	komada for.	200.795·32
eskomptirano teč. g. 1880.	310	„ „	1,311.229·82
unovčeno „ „ „	352	„ „	1,511.835·90
ostaje 31. prosinca „	4	„ „	189·24

(manje prama g. 1879. za 42 kom. — for. 200.606·08).

Digitized by Google

D) Ukupno. — Zusammen.

Mjest. mjenica, rimesa i vriednota: — Platzwechsel, Rimessen u. Effecten:

Preostalo od godine 1879.	711	komada for.	1,083.349·27
eskomptirano teč. g: 1880.	4311	„ „	6,319.802·55
unovčeno „ „ „	3838	„ „	6,029.077·38
ostaje koncem godine „	1184	„ „	1,374.074·44
više prama godini 1879.	473	„ „	290.725·17

Stanje eskompt. mjenica i vriednota u pojedinih mjesecih: — Stand der escomptirten Wechsel und Effecten nach den einzelnen Monaten:

1. siečnja 1880.	—	am	1.	Jänner	1880	for. . .	1,083.349·27
31. „ „	—	am	31.	„	„	„ . .	832.002·62
29. veljače „	—	„	29.	Februar	„	„ . .	817.351.09
31. ožujka „	—	„	31.	März	„	„ . .	934.256·32
30. travnja „	—	„	30.	April	„	„ . .	1,366.321·95
31. svibnja „	—	„	31.	Mai	„	„ . .	1,554.311·14
30. lipnja „	—	„	30.	Juni	„	„ . .	1,689.631·79
31. srpnja „	—	„	31.	Juli	„	„ . .	923.467·52
31. kolovoza „	—	„	31.	August	„	„ . .	978.255·80
30. rujna „	—	„	30.	Septem.	„	„ . .	1,051.798·81
31. listop. „	—	„	31.	October	„	„ . .	1,195.640·81
30. studena „	—	„	30.	Novemb.	„	„ . .	1,370.195·96
31. prosinca „	—	„	31.	Decemb.	„	„ . .	1,374.074·44

Prorezni iznos eskomptiranih mjenica bijaše po komadu 1.251 for. a tekle su prorezno 76 dana. (Tečajem godine 1880. bile su najkraće mjenice eskomtovane u Innsbrucku i Teplitzu (50 dana) a najdulje u Sibinju (86 dana).

Prorez mjeničnih svota bio je najveći opet kao i prošle godine u Gjuru sa for. 1.845, a najmanji u Teplitzu sa for. 473.

Stanje predujmova na ručni zalog: — Stand der Darlehen gegen Handpfand:

Preostalo koncem g. 1879.	for.	487.700
Podieljeno predujmova teč. god. 1880.	„	3,911.200
Vraćeno	„	3,978.700
Ostaje	„	420.200

Prama godini 1879. manje za 67.500 for.

Digitized by Google

Stanje predujmova u pojedinih mjesecih. — Stand der Darlehen nach den einzelnen Monaten:

1. siečnja	1880.	— am	1. Jänner	1880.	. . . .	for.	487.700
31. siečnja	„	— „	31.	„	„	„	453.400
29. veljače	„	— „	29. Februar	„	. . . .	„	388.800
31. ožujka	„	— „	31. März	„	. . . .	„	372.200
30. travnja	„	— „	30. April	„	. . . .	„	366.200
31. svibnja	„	— „	31. Mai	„	. . . .	„	341.000
30. lipnja	„	— „	30. Juni	„	. . . .	„	378.900
31. srpnja	„	— „	31. Juli	„	. . . .	„	346.400
31. kolovoza	„	— „	31. August	„	. . . .	„	343.900
30. rujna	„	— „	30. Septem.	„	. . . .	„	485.900
31. listop.	„	— „	31. October	„	. . . .	„	435.100
30. studena	„	— „	30. Novem.	„	. . . .	„	581.700
31. pros.	„	— „	31. Decemb.	„	. . . .	„	420.200

Iznosi nominalnih vriednota u zalogu diele se na:

papirnu srebernu rentu, založnicu drž. dob. . . .	for.	35.300·—
drž. lot. zajmovi (srećke g. 1854 1860 1864 i Como-Rente)	„	48.637·50
razteretnice i obć. zajmovi zemalja Cislaitanije . . .	„	14.600·—
razteretnice Translaitanije	„	526.437·50
prioritetne obveznice željezn. i parobrod. družtva . .	„	4.800·—
srećke gradskih obćina i dioničkih družtva	„	59.280·—
Ukupna vriednost založenih vriednota . .	for.	689.055·—
manja prama godini 1879 za . .	„	202.647·50

Bankovnih doznačnica bje izdato: — Ausgegebene Bankanweisungen:

plativih na cislajtanskih mjestih — zahlbar bei Cisleith.			
Filialen	376 kom.	for.	852.692·98
plativih na translaitanskih mjestih. — zahlbar bei transleit. Filialen . .	153 „	„	431.824.84$_5$
ukupno — (Zusamen) . .	529 kom.	for.	1 284.517.82$_5$

Na nekretninah preostalo je koncem god. 1879. — Darlehen auf Hypotheken Ende 1879:

38 predujma u iznosu od for. 2.960.862·05 dano teč. 1880. (im Jahre 1880), 1 predujam u iznosu for. 30.000; odplaćeno tečajem godine 1880 (Abbezahlt im J. 1880) for. 125.592·33; ostaje manje od god. 1879 za (gegen 1879 um) for. 95.592·33.

Digitized by Google

Od zajmova na nekretnine odpada for. 61.188·— na 3 kuće, a for. 2.804.081·72 na 36 dobara.

Ostaje koncem god. 1880 ukupno 39 zajmova na svoti for. 2.865.269·72.

Bilanca austro-ugarske banke koncem godine 1880 sastavljena po glavnih svotah izkazuje sliedeće:

Aktiva:

kovina u riznici	for.	173.301.613·07$_5$
eskompt. mjenice	„	153.3$_0$0.916.41$_5$
predujmovi na ručni zalog . . .	„	20.924.300.—
dospieli couponi austr. i ugar. vriedn.	„	47.827.55
državni papirni novac	„	4.924.357.—
državni zajmovi	„	79.748.918.78
zajmovi na nekretnine	„	97.854.252.66
vriednote	„	5.570.046.20
vriednote pričuvne zaklade	„	17.614.934.32
vriednote mirovinske zaklade . . .	„	3.469.667.75
sgrade u Beču i Budapešti	„	2.910.391.15
i sveukupni fundus instructus . . .	„	1.766.631.47
ukupno . . .	for.	561.463.856.37

Pasiva:

dionička glavnica	for.	90.000.000.—
pričuvna glavnica	„	18.055.943.40
banknote u tečaju	„	328.622.890.—
založnice u tečaju	„	91.522.300.—
razna passiva	„	26.678.884.98
mirovinska zaklada	„	3.532.830.44

Čisti dobitak for. 5.751.007.55 plaćeno kao odpl. dividenda dne $^1/_7$. for. 2.700.000.— ostaje za razdieliti for. 3.051.007.55.

b) Banke i štedionice.

Izvan detailnoga izkaza o djelovanju pojedinih hrvatskih banka i u ovokomorskom okružju ležećih štedionica u godini 1880. sastavismo sveukupni pregled njihove radinosti u prošlih pet godina. Iz ovoga sastavka vidi se, da su uložci u bankah u svih pet godina prilično istu svotu iznašali, dočim su blagajničke doznačnice napose u zadnjih dviuh godinah

Digitized by Google

znatno se snizile, a ponješto i mjenične listnice. U godini 1876. izkazahu banke znatne svote, kao zajmove na nekretnine; u sliedećih godina ali ne dolaze na nekretnine predujmljene svote posebice zabilježene, (samo 8000 for. u god. 1877.) već su pritegnute u rubriku predujmova i zajmova; s toga je poskočio izkaz svota u toj rubrici od god. 1876. na 1877. za punih 149.619 forinti. Počam od god. 1878. padale su kod banka svote predujmova i zajmova rapidno. Uložci u štedionicah narasli su u ovih pet godina od 7 na 9 milijuna, dakle circa 30 postotaka, listnice mjenica pokazuju mali nazadak dočim predujmovi ostaše prilično u istih svotah, a zajmovi na nekretnine poskočiše opet na dvostruko. Čisti dobitak razdieljen u postotcih na glavnicu i pričuvnu zakladu iznašao je

	kod banka:	kod štedionica:
u godini 1876.	8·67	16·53
1877.	6·37	26·37
1878.	7·—	20·57
1879.	10·31	22·85
1880.	8·87	23·05

Razmjerje štedioničkih uložaka prama broju pučanstva i sravnjivanje razmjerja prama drugim ovodržavnim pokrajinam nismo izveli u ovom našem izvješću s toga, što broj pučanstva, koga bi u ovom izvješću navesti imali, nipošto neodgovara obstojnostim. Promatranja ta učinit ćemo u našem budućem izvješću na temelju popisa pučanstva od godine 1881. Izvan ovih prije redomice navedenih zavoda podieliše zajmove na nekretnine u Hrvatskoj i drugi novčani zavodi. Budući da se u tih raznih godišnjih računih nenavadja posebno, što je u Hrvatsku uzajmljeno, nemogosmo označiti obseg tih predujmova do jedinog c. kr. povlašćenog austrijskog nekretnin. vjeresijskog zavoda (Boden-Credit-Anstalt) u Beču. U izvješću toga zavoda navedeno je, da su u Hrvatsku tečajem g. 1880. podieljena dva zajma na veleposjede, vriedne 222.000 u ukupnoj svoti od for. 50.000; 5 zajmova na kuće vriedne 208.000 for. u svoti od 98.000 for. a cieli zajmovni kredit podieljen u Hrvatsku toga zajmovnoga zavoda iznašao je koncem g. 1880. kod 46 veleposjednika svotu od fr. 2,596.911.

Digitized by Google

Godina Jahr	Broj dionica Anzahl der Actien	Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capital	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Opazka Anmerkung
1876.	10.750	1,250.000	88.146	116.067	
1877.	10.750	1,250.000	71.827	84.270	
1878.	9.500	1,000.000	79.050	75.453	Odkupom vlastitih dionica umanjen je broj dionica, po tomu i glavnica hrv. esk. banke za 1250 kom. dotično za for. 250.000. Durch Rückkauf eigener Actien wurde die Zahl der Actien und das Actien-Capital der kroat. Escompteb. um 1250 St., recte fl. 250.000 vermind.
1879.	9.500	1,000.000	38.144	107.088	
1880.	9.500	1,000.000	53.433	93.478	

Digitized by Google

Godina Jahr	Uložci i kamate Einlagen sammt Zinsen	Blagajničke doznačnice Cassascheine	Listnica mjenica Wechselportefeuille	Predujmi i zajmovi Vorschüsse und Darlehen	Zajmovi na hipoteke Darlehen auf Hypotheken	Stanje blagajne Cassastand
1876.	1,099.530	208.450	1,410.201	100.008	1,584.316	97.819
1877.	1,069.545	237.700	1,353.004	249.627	8.000	95.742
1878.	818.002	225.900	911.838	241.652	—	73.070
1879.	1,070.493	180.950	1,472.269	108.583	—	77.415
1880.	954.870	138.500	1,115.119	44.418	—	122.316

Digitized by Google

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma — družtva — der Gesellschaft	Sjedište — Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Broj dionica — Anzahl der Actien	Dionice glase pojedince na Nominalwerth per Actie for.	k.	Na dionice uplaćeno pojedince — Eingezahlt per Actie for.	k.	Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capital for.	k.	Pričuvna zaklada Reservefond for.	k.	Čisti dobitak Rein-Gewinn for.	k.	Kamate i dividenda plaćena na dionicu pojedince Gezahlte Zinsen & Dividende per Actie for.	k.	Kamate — Zinsen %	Dividenda — Dividende %
Godine 1880. — Im Jahre 1880.																		
1	Hrv. eskomptna banka — Kroat. Eskompte-Bank	Zagreb	1868	2500	200	—	200	—	500.000	—	3.380	08	40.867	53	12	—	—	6
2	Hrv. komercialna banka — Kroat. Commercialbank . . .	„	1873	5000	100	—	60	—	300.000	—	30.436	91	29.819	12	5	—	—	8 2/3
3	Sisačka vjeresijska banka — Sisseker Credit-Bank	Sisak	1873	2000	100	—	100	—	200.000	—	19.616	19	22.791	45	7	—	—	2

Digitized by Google

Tekući broj — Laufende Zahl	Tvrdka Firma — družtva der Gesellschaft	Sjedište — Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1880. — Stand am 31. December 1880.											
				Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capital		Štedion. uložci i kamate Einlagen sammt Zinsen		Blagajničke doznačnice Cassascheine		Listnica mjenica Wechselportefeuille		Predujmi i zajmovi Vorschüsse und Darlehen		Zajmi na nekretnine Darlehen auf Hypotheken		Stanje blagajne Cassastand	
				for.	k.	for.	k.	for.	k.	for.	k.	for.	k.	for.	k.	for.	k.
1	Hrv. Eskomptna banka — kroat. Eskompte-Bank	Zagreb	1868	500.000	—	523.508	11	38.800	—	439.639	70	27.185	—	—	—	63.231	15
2	Hrv. komercialna banka — kroat. Commerzial-Bank . . .	Zagreb	1873	300.000	—	374.364	12	49.700	—	445.852	86	13.563	—	—	—	38.655	82
3	Sisačka vjeresijska banka — Sisseker Credit-Bank	Sisak	1873	200.000	—	56.997	57	50.000	—	229.626	55	3.670	—	—	—	20.429	12

Digitized by Google

Godina Jahr	Broj dionica Anzahl der Actien	Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capital	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Opazka Anmerkung
1876.	8.900	476.760	128.875	100.248	
1877.	8.900	499.235	51.861	145.328	
1878.	8.500	482.600	164.147	133.065	U ovoj godini pala je pod stečaj varaždinska štedionica. In diesem Jahre ist die Warasdiner Sparcassa in Concurs verfallen.
1879.	8.500	503.361	189.257	158.284	Stečaj varaždinske štedionice dignut dne 16. svibnja 1879. Concurs-Aufhebung der Warasdiner Sparcassa am 16. Mai 1879.
1880.	8.500	503.361	222.078	167.251	

Digitized by Google

Godina Jahr	Štedionički uložci i kamate Sparcassa-Einlagen sammt Zinsen	Listnica mjenica Wechsel-portefeuille	Predujmovi i zajmovi Vorschüsse und Darlehen	Zajmovi na hipoteke Darlehen auf Hypotheken	Stanje blagajne Cassastand
1876.	7,338.575	4,508.179	938.050	1,439.700	257.729
1877.	8,181.865	4,903.839	938 064	1,757.169	206.107
1878.	8,163.573	4,180.294	922.765	1,901.891	311.648
1879.	9,035.875	4,271.787	745.243	2,718.826	236.801
1880.	9,122.503	3,905.869	923.723	3,009.266	404.174

Digitized by Google

Štedionice — Sparcassen.

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma / družtva — der Gesellschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Broj dionica Anzahl der Actien	Stanje dne 31. prosinca 1880. — Stand am 31. December 1880.													
					Dionice glaseće pojedince na Nominalwerth per Actie		Na dionice uplaćeno pojedince Per Actien eingezahlt		Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capital		Pričuvna zaklada Reservefond		Čisti dobitak Reingewinn		Kamate i dividenda plaćena na dionicu pojedince Gezahlte Zinsen und Dividende per Actie		Kamate — Zinsen	Dividenda
					for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	%	%
1	Prva hrvatska štedionica	Zagreb	1846	400	105	—	105	—	42.000	—	106.339	91	112.434	58	150	—	—	143
2	Obća zagreb. šted. i zalag.	„	1872	2.000	100	—	50	—	100.000	—	10.300	—	7.544	62	2·50	—	—	5
3	Zagrebačka štedionica ..	„	1872	1.000	100	—	50	—	50.000	—	1.803	35	4.000	—	2·50	—	—	5
4	Karlovačka štedionica...	Karlovac	1872	1.000	100	—	50	—	50.000	—	28.500	—	—	—	—	—	—	—
5	Sisačka štedionica.....	Sisak	1868	500	100	—	100	—	50.000	—	21.090	12	4.698	86	6	—	—	6
6	Samoborska štedionica..	Samobor	1873	1.000	50	—	50	—	50.000	—	17.169	09	8.270	60	6	—	—	12
7	Belovarska štedionica...	Belovar	1872	400	50	—	50	—	20.000	—	7.481	41	6.381	70	4	—	—	8
8	Dionička štedionica	Križevac	1872	400	100	—	90	—	36.000	—	13.902	20	7.090	49	8	—	—	9
9	Varaždinska župan. šted.	Varaždin	1873	500	200	—	100	—	50.000	—	7.520	58	7.211	39	11	—	6	5
10	Varaždinska štedionica .	„	1869	—	—	—	—	—	20.360	52	—	—	360	22	—	—	—	-
11	Gradska štedionica.....	Koprivnica	1873	300	100	—	50	—	15.000	—	6.886	54	6.538	71	12	—	—	24
12	Ogulinska štedionica ...	Ogulin	1876	1.000	40	—	20	—	20.000	—	1.085	03	2.719	83	1	81	—	9

Digitized by Google

Štedionice — Sparcassen.

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma / družtva — der Gesellschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1880. — Stand am 31. December 1880.									
				Uplaćena dionička glavnica Eingezahltes Actien-Capit.		Štedion. uložci i kamate Einlagen sammt Zinsen		Listnica mjenica Wechsel-Portefeuille		Predujmovi i zajmovi Vorschüsse und Darlehen		Zajmovi na hypoteke Darlehen auf Hypotheken		Stanje blagajne Cassastand	
				for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.	for.	nč.
1	Prva hrvatska štedionica	Zagreb	1846	42.000	—	6,588.993	23	2,207.446	85	479.204	86	2,715.767	71	247.485	37
2	Obća zagr. štedion. i zal.	„	1872	100.000	—	518.816	14	268.066	11	98.723	—	26.650	—	31.264	51
3	Zagrebačka štedionica ..	„	1872	50.000	—	116.232	03	106.740	31	15.551	66	—	—	10.489	59
4	Karlovačka štedionica ..	Karlovac	1872	50.000	—	384.592	72	255.037	21	60.076	40	45.885	70	19.488	49
5	Sisačka štedionica.....	Sisak	1868	50.000	—	223.721	74	112.579	18	72.320	94	—	—	19.293	52
6	Samoborska štedionica..	Samobor	1873	50.000	—	103.333	74	175.943	18	2.775	—	—	—	3.457	87
7	Belovarska štedionica...	Belovar	1872	20.000	—	228.230	28	138 636	69	8.889	—	48.813	85	15.072	59
8	Dionička štedionica	Križevac	1872	36.000	—	135.905	04	163.545	44	3.235	—	34.531	16	11.937	05
9	Varaždi. župan. štedion..	Varaždin	1873	50.000	—	389.028	92	237.163	48	118.840	15	79.218	—	17.908	75
10	Varaždin. štedionica....	„	1869	20.360	52	285.602	93	39.150	—	61.046	15	50.889	27	25.700	78
11	Gradska štedionica	Koprivnic.	1873	15 000	—	103.700	62	138.187	51	1.735	—	—	—	1.696	33
12	Ogulinska štedionica ...	Ogulin	1876	20.000	—	44.345	28	63.372	63	1.325	70	7.510	—	378	72

Digitized by Google

c) Vjeresijske zadruge.

U ovokomorskom okružju bilježismo godine 1876. 12 vjeresijskih zadruga, imenito 4 podružnice I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije u Zagrebu, Sisku, Petrinji i Karlovcu, zatim 7 vjeresijskih zadruga i to u Belovaru, Brdovcu, Jaski, Karlovcu, Koprivnici, Križevcu i Varaždinu, i jedno hrvatsko pripomoćno družtvo. Dočim je broj činovničkih zadruga ostao ravan u cielom pet godišnjem razdobju, smanjio se je broj vjeresijskih zadruga godine 1878. na pet uslied razvrgnuća jastrebarske i varaždinske vjeresijske zadruge, a godine 1879. spao je pače na četiri, jer je i koprivničkâ zadruga u toj godini svoj rad obustavila. Potonja je doduše na temelju svojih novih pravila pod imenom „samosvojna pomoćna zadruga“ na novo svoje djelovanje 1. rujna 1879. započela nu položila je tek koncem godine 1880., dakle za 16 mjesečno razdobje, svoj godišnji račun. Naskoro će se i belovarska vjeresijska zadruga razvrgnuti, jer se u njoj jošte samo oni članovi nalaze, koji imadu primite zajmove zadrugi povratiti.

Čim se je godine 1879. ustrojila podružnica austro-ugarske banke u Zagrebu, prestala je potreba uzdržati i nadalje hrvatsko pripomoćno družtvo, koje se je konstituiralo godine 1873., da hrvatskomu trgovačkomu svietu u pomoć priskoči obilnim i jeftinim novcem iza nastavše gospodarstvene krize rečene godine. Članovi pripomoćnoga družtva jesu uslied toga obustavili umah družtveno djelovanje, te se je postepeno posao razpreo i koncu naskoro priveo. Od koje je dobrobiti za trgovački sviet ovo pripomoćno družtvo bilo, razložismo napose u našem izvješću za godine 1877. i 1878. gdje se ujedno nalazi opisan i obseg družtvenoga djelovanja.

Prema našoj izjavi u predhodećih izvještajih, sastavismo u posliedku ovoga opisa izkaz djelovanja svih ovokomorskih vjeresijskih zadruga, počam od godine 1876. sve do 1880. Ujedno sastavismo skrižaljku sveukupnoga poslovnoga prometa vjeresijskih zadruga po pojedinih godinah, da se tako uzmogne laglje konstatovati razvoj poslovni.

Statistički ured kr. zemaljske vlade navadja u svojoj publikaciji „statistika vjeresijskih zavoda za godine 1847.—1877“ na strani 76 relativni broj vjeresijskih zadruga i članova zadružnih u Hrvatskoj prama nekojimi susjednimi zemljami, te dolazi do zaključka, da glede relativnoga broja članova ide Hrvatsku posliednje mjesto, što gledom na važnost sličnih vjeresijskih institucija nije upravo radostan pojav. Ostale opazke statističkoga ureda iztiču postepeno smanjivanje zadružne glavnice, iz česa se takodjer

Digitized by Google

znak slabu napredovanju te institucije u nas nazrievati može. Opažanja rečenoga ureda dosižu godinu 1877. a naša nadopunjuju se podatci do godine 1880. U ovih sliedećih godinah konstatujemo jošte rapidnije umanjenje dioničkih uložaka i posvemašno razvrgnuće dvijuh zadruga, kojim će treća, naime belovarska, naskoro slieditи.

Da je broj činovničkih zadruga ostao u ovokomorskom okružju tečajem cieloga petgodišnjega razdobja isti, kazasmo jurve prije, dodati nam valja jošte, da se i svota uzajmljenih novaca na nekretnine itd. nije za mnogo promienila, premda su dionički uložci za circa 18% od godine 1876. na 1880. pali.

O cielomu poslovnomu gibanju svih pomenutih zadruga slove sliedeće križaljke, na čelu jim ona skupnih svota vjeresijskih i činovničkih zadruga

Na strani 184 napomenusmo, da su svote predujmljene na nekretnine kod hrvatskih bankovnih zavoda u godini 1877. prenešene u sveobću rubriku predujmova i zajmova, uslied česa je svotnik u rečenoj rubrici znatno poskočio, a onaj u rubrici „zajmovi na nekretnine“ na malu svotu spao. Dodati nam valja za bolje razjasnjenje, da je ostala ogromna svota uvršćena u rubriku „Dužnika — Debitoren“, koju mi u našem izvješću nebilježimo s razloga, što nije narav tih dugova dosta jasno označena.

Digitized by Google

Ukupno imovno stanje gradjanskih vjeresijskih zadruga ovokomorskoga okružja.

Der Gesammt-Vermögensstand aller bürgl. Creditgenossenschaften des Agramer Kammerbezirkes.

U godini Im Jahre	Dionički ulošci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani ulošku Gutgeschriebene Zinsen und Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štedni ulošci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar- und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassastand
	forinti — Gulden							
1876	610.910	109.728	720.638	4.360	45.958	—	712.395	9.399
1877	603.676	131.224	734.900	4.534	46.347	—	716.603	15.141
1878	199.521	2.360	201.881	2.868	38.794	685	207.438	28.741
1879	206.648	4.600	211.248	3.463	50.979	13.164	191.969	39.023
1880	188.818	19.560	208.378	1.681	17.580	118	206.614	1.385

Digitized by Google

Ukupno imovno stanje svih četiri ovokomorskih činovničkih zadruga.

Der Gesammt-Vermögensstand aller vier im Agramer Kammerbezirke befindlichen Beamten-Vereine.

U godini Im Jahre	Dionički uložci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani uložkom Gutgeschriebene Zinsen und Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štednі uložci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassastand
	forinti — Gulden							
1876	160.611	131	160.742	2.751	19.061	106.952	287.331	2.393
1877	147.168	375	147.543	2 712	15.406	133.073	296.491	2.363
1878	136.013	6.339	142.352	3.495	9.910	135.262	287.317	2.361
1879	131.971	5.525	137.496	4.214	12.196	127.094	271.363	7.852
1880	132.189	3.139	135.328	4.957	9.857	145.955	293.474	1.109

Digitized by Google

Vjeresijske zadruge. — Creditgenossenschaften.

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma / zadruge — der Genossenschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1876. — Vermögensstand den 31. Dezember 1876.								
				Dionički uložci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani uložkom Gutgeschriebene Zinsen u. Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štedni uložci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassa-Stand
				forinti — Gulden								
1	Vjeresijska zadruga	Belovar	1870	1.239	835	2.074	236	174	—	2.186	151
2	Vjeresijska zadruga	Brdovac	1875	1.111	—	1.111	34	102	—	1.709	30
3	Jaskanska vjeresij. zadruga	Jastrebarsko	1875	25.766	3.518	29.284	346	2.870	—	29.041	589
4	Karlovačka pomoćnica	Karlovac	1872	112.681	24.660	137.341	282	10.586	—	132.263	5.079
5	Samosvojna pomoćna zadr.	Koprivnica	1873	94.009	15.182	109.191	1.413	7.161	—	107.534	563
6	Samosvojna pomoćna zadr.	Križevac	1873	81.197	14.084	95.281	1.675	5.943	—	94.896	2.070
7	Samosvojna pomoćna zadr.	Varaždin	1872	294.907	51.449	346.356	374	19.122	—	344.766	917
	Činovničke zadruge: — Beamten-Vereine:										
1	Podružna I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije	Karlovac	1875	4.191	131	4.322	58	519	2.463	6.481	354
2	„ „	Petrinja	1873	7.599	—	7.599	68	667	—	7.570	436
3	„ „	Sisak	1872	8.497	—	8.497	230	738	—	10.435	892
4	„ „	Zagreb	1866	140.324	—	140.324	2.395	17.137	104.489	262.845	711

Digitized by Google

Vjeresijske zadruge. — Creditgenossenschaften.

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma / zadruge — der Genossenschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1877. — Vermögensstand den 31. Dezember 1877.							
				Dionički uložci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani u'ožkom Gutgeschriebene Zinsen u. Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štedni uložci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar- und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassastand
				forinti — Gulden							
1	Vjeresijska zadruga	Belovar	1870	483	941	1.424	252	132	—	1.423	263
2	Vjeresijska zadruga	Brdovac	1875	1.223	—	1.223	76	166	—	1.910	31
3	Jaskanska vjeresij. zadruga	Jastrebarsko	1875	38.463	8.344	46 807	350	4.826	—	41.570	620
4	Karlovačka pomoćnica	Karlovac	1872	8.330	152	8.482	—	152	—	7.480	4.497
5	Samosvojna pomoćna zadr.	Koprivnica	1873	113.180	24.859	138.039	1.571	9.677	—	129.894	3.863
6	Samosvojna pomoćna zadr.	Križevac	1873	101.082	21.493	122.575	2.013	7.409	—	120.564	4.034
7	Samosvojna pomoćna zadr.	Varaždin	1872	340.915	75.435	416.350	272	23.985	—	413.762	1.833
	Činovničke zadruge: — Beamten-Vereine:										
1	Podružna I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije	Karlovac	1875	5.852	375	6.227	78	337	5.260	11.496	360
2	„ „	Petrinja	1873	10.048	—	10.048	122	679	—	9.911	188
3	„ „	Sisak	1872	8.935	—	8.935	350	670	—	10.900	677
4	„ „	Zagreb	1866	122.333	—	122.333	2.162	13.720	127.813	264.184	1.138

Digitized by Google

Vjeresijske zadruge. — Creditgenossenschaften.

Tek. broj / Laufende Zahl	Tvrdka / Firma — zadruge / der Genossenschaft	Sjedište / Sitz	Godina utemeljenja / Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1878. — Vermögensstand den 31. Dezember 1878.							
				Dionički uložci / Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani uložkom / Gutgeschriebene Zinsen u. Gewinn	Ukupno / Zusammen	Pričuvna zaklada / Reservefond	Čisti dobitak / Reingewinn	Štedni uložci i kamati / Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi / Hypothekar- und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne / Cassastand
				forinti — Gulden							
1	Vjeresijska zadruga	Belovar	1870	—	—	—	280	26	685	778	213
2	Vjeresijska zadruga	Brdovac	1875	1.352	130	1.482	173	210	—	2.086	9
3	Karlovačka pomoćnica	Karlovac	1872	34.319	1.650	35.969	—	1.775	—	34.499	1.374
4	Samosvojna pomoćna zadr.	Koprivnica	1873	43.584	580	44.164	—	2.981	—	43.389	3.756
5	Samosvojna pomoćna zadr.	Križevac	1873	120.266	—	120.266	2.415	33.802	—	126.686	23.389
	Činovničke zadruge: — Beamten-Vereine:										
1	Podružna I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije	Karlovac	1875	5.960	419	6.379	110	621	6.213	12.373	952
2	„ „	Petrinja	1873	7.365	539	7.904	139	717	2.263	9.245	115
3	„ „	Sisak	1872	9.020	488	9.508	438	344	—	8.811	1.135
4	„ „	Zagreb	1866	113.668	4.893	118.561	2.808	8.228	126.786	256.888	159

Digitized by Google

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma / zadruge — der Genossenschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1879. — Vermögensstand den 31. Dezember 1879.							
				Dionički uložci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani uložkom Gutgeschriebene Zinsen u. Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štedni uložci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassastand
				forinti — Gulden							
1	Vjeresijska zadruga	Belovar	1870	—	—	—	302	29	164	482	13
2	Vjeresijska zadruga	Brdovac	1875	1.373	100	1.473	303	182	—	2.101	38
3	Karlovačka pomoćnica	Karlovac	1872	61.163	4.500	65.663	—	5.732	13.000	50.770	1.417
4	Samosvojna pomoćna zadr.	Križevac	1873	144.112	—	144.112	2.858	45.036	—	138.616	37.555
	Činovničke zadruge: — Beamten-Vereine										
1	Podružna I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije	Karlovac	1875	6.542	520	7.062	150	906	7.503	13.923	1.698
2	„ „	Petrinja	1873	7.852	448	8.300	256	550	2.798	10.078	435
3	„ „	Sisak	1872	8.375	961	9.336	543	1.211	—	7.755	1.630
4	„ „	Zagreb	1866	109.202	3.596	112.798	3.265	9.529	116.793	239.607	4.089

Digitized by Google

Tekući broj Laufende Zahl	Tvrdka Firma — zadruge — der Genossenschaft	Sjedište Sitz	Godina utemeljenja Gründungs-Jahr	Stanje dne 31. prosinca 1880. — Vermögensstand den 31. Dezember 1880.							
				Dionički uložci Antheils-Einlagen	Dobitak i kamati pripisani uložkom Gutgeschriebene Zinsen u. Gewinn	Ukupno Zusammen	Pričuvna zaklada Reservefond	Čisti dobitak Reingewinn	Štedni uložci i kamati — Spar-Einlagen sammt Zinsen	Hipotekarni i drugi zajmovi — Hypothekar und sonstige Vorschüsse	Stanje blagajne Cassastand
				forinti — Gulden							
1	Vjeresijska zadruga	Belovar	1870	—	—	—	323	3	118	275	145
2	Vjeresijska zadruga	Brdovac	1875	1.364	123	1.487	407	205	—	2.166	115
3	Karlovačka pomoćnica....	Karlovac	1872	103.717	16.780	120.497	—	16.780	—	119.922	575
4	Samosvojna pomoćna zadr.	Koprivnica	1873	50.789	1.258	52.047	191	—	—	50.486	29
5	Samosvojna pomoćna zadr.	Križevac	1873	32.948	1.399	34.347	760	592	—	33.765	521
	Činovničke zadruge: — Beamten-Vereine:										
1	Podružna I. činovničke zadruge austro-ugarske monarkije	Karlovac	1875	9.441	—	9.441	157	829	7.611	17.000	196
2	„ „	Petrinja	1873	7.494	519	8.013	320	519	2.252	11.227	28
3	„ „	Sisak	1872	6.836	366	7.202	617	835	—	6.935	188
4	„ „	Zagreb	1866	108.418	2.254	110.672	3.863	7.674	136.092	258.312	697

Digitized by Google

2. Obćila.

A) Poštarski promet.

Ovogodišnjim izvješćem nadopunjuju se podatci o poštarskom prometu u području hrv. kr. poštarskoga ravnateljstva na podpuni Quinquennium.

Iz tih podataka, koji evo sliede, razabiremo, da je promet poštarski ponarasao od god. 1876. t. j. od vremena, u kojemu je komora iznovično počela svoja godišnja izvješća tiskom izdavati, u sliedećih postotcih:

Listova, dopisnica, tiskanica i novina:

	Prispjelo:	Odpremljeno:
prama god. 1876. u god. 1877. više za	7.55%	3.83%
„ „ „ „ „ 1878. „ „	22.08%	37.02%
„ „ „ „ „ 1879. „ „	35.13%	56.46%
„ „ „ „ „ 1880. „ „	35.55%	126.99%

Prispjeli zamotci i novčani listovi:

	komada:	vriednost:
prama god. 1876. u god. 1877. više za	3.31%	5. 5%
„ „ „ „ „ 1878. „ „	23.34%	171·22%
„ „ „ „ „ 1879. „ „	31·13%	135.33%
„ „ „ „ „ 1880. „ „	41.54%	116.68%

Sveukupni broj na odpremu predanih zamotaka i novčanih listova nije komori priobćen, po što se po izjavi nadležnika kod kr. poštarskih ravnateljstva bilježi samo odprema u inozemstvo glasećih zamotaka i novčanih listova. Razlog tomu jest, što se lako u sveukupnom broju priposlatih i odaslatih pisama i t. d. tako zvani „double emploi“ t. j. dvostruki unos faktičnoga broja uvuče.

Iz prije navedenoga postotičnoga razmjerja razabire se osobito znatan razvoj poštarskoga prometa u god. 1878. i dalje; u toj godini poskočilo je veoma postotično razmjerje prispjelih listova, dopisnica itd. prama god. 1877.

Kod odpreme konstatujemo jošte znatniji poskok u god. 1878., a taj se je do god. 1880. uzvisio do nenadanoga uspjeha, kako ga samo vanredni

Digitized by Google

dogodjaji stvoriti mogu. Taj vanredni dogodjaj, koj će i u buduće biti mjerodavan za pokret poštarski, jest — zauzeće Bosne i Hercegovine.

Novi odnošaji prama ovim susjednim pokrajinam prouzročili su i živahnije gibanje tako kod poštarstva, kako i kod ostalih prometnih posrednika.

Donekle je nepojmivo, da novčani uspjeh nimalo ne drži korak sa veleznamenitim napredkom prometnim, jer dočim je prvi rasao u prije pomenutom postotičnom razmjerju, konstatuje se kod ovoga mnogo slabiji rezultat; dokaz tomu daje sliedeći popis prihoda u ovih pet godina, kao i na temelju toga sastavljeno razmjerje kako sliedi:

prama	god.	1876.	u	god.	1877.	više	za	5.55%
»	»	»	»	»	1878.	»	»	14.58%
»	»	»	»	»	1879.	»	»	21.38%
»	»	»	»	»	1880.	»	»	19.30%

Bit će bezdvojbeno najozbiljniji razlog slabomu napredku prihoda prama ogromnomu povišenju prometa, što se statistika prometa poštarskoga proteže i na službene pošiljke, koje bezplatno putuju, te znatno obterećuju razhod, a da ne pružaju ikakove prihodne odštete. Taj službeni poštovni promet raste uzastopce. Iz prije pomenutih skrižaljka vidi se, da je listova, dopisnica i novina ukupno

	prispjelo:	odaslato:
god. 1876.	10,512.098	2,992.426
god. 1877.	11,306.510	3,107.124
god. 1878.	12,833.388	4,100.364
god. 1879.	14,205.492	4,682.538
god. 1880.	14,249.258	6,792.558

	prispjelo iz ovodrž. obih pola:	odpremljeno (u Austriju glaseće):
god. 1876.	10,464.200	2,942.388
god. 1877.	11,283.030	3,079.116
god. 1878.	12,807.540	4,053.492
god. 1879.	14,175.162	4,635.036
god. 1880.	14,214.330	6,743.914

	prispjelo iz inozemstva:	odaslato u inozemstvo:
god. 1876.	47.898	50.038
god. 1877.	23.480	28.008

Digitized by Google

	prispjelo iz inozemstva	odaslato u inozemstvo
god. 1878.	25.848	46.872
god. 1879.	30.330	47.502
god. 1880.	34.928	48 644

zamotaka i novčanih listova prispjelo ukupno:

	kom.	tež. kil.	naznačena vriednost
god. 1876.	718.676	988.184	for. 87.919.776
god. 1877.	742.518	945.018	„ 92.756.178
god. 1878.	886.433	1,165.806	„ 238.456.404
god. 1879.	942.408	1,738.808	„ 206.902.718
god. 1880.	1,017.207	2,135.206	„ 190.514.838

zamotaka i novčanih listova je prispjelo (iz ovodržavnih obih pola):

	kom.	tež. kil.	naznačena vriednost
god. 1876.	714.986	986.294	for. 87,447.096
god. 1877.	738.000	943.218	„ 92,247.588
god. 1878.	882.329	1,164.672	for. 238,111.650
god. 1879.	935.874	1,735.820	„ 205,937.154
god. 1880.	1,007.675	2,130.418	„ 188.885.965

zamotaka i novčanih listova prispjelo (iz inozemstva):

	kom.	tež. kil.	naznačena vriednost
god. 1876.	3.690	1.890	for. 472.680
god. 1877.	4.518	1.800	„ 508.590
god. 1878.	4.104	1.134	„ 344.754
god. 1879.	6.534	2.988	„ 975.564
god. 1880.	9.532	4.788	„ 1,628.874

zamotaka i novčanih listova odaslato u inozemstvo:

	kom.	tež. kil.	naznačena vriednost
god. 1876.	5.526	8.316	for. 3,038.868
god. 1877.	5.264	11.970	„ 2,449.440
god. 1878.	5.994	10.098	„ 1,207.386
god. 1879.	7.452	17.154	„ 3,303.504
god. 1880.	9.216	17.910	„ 5,833 872

Digitized by Google

odaslato u Austriju glasećih:

	kom.	tež. kil.	naznačena vriednost
god. 1876.	194.004	146.070	for. 28.174.446
god. 1877.	209.214	153.738	„ 99,691.432
god. 1878.	222.804	158.122	„ 34,863.174
god. 1879.	200.448	199.224	„ 34,969.968
god. 1880.	210.630	270.126	„ 36,046.404

ukupni ovaj poštarski promet tu- i inozemstva imao je sliedeći novč. posliedak:

	primitak	izdatak
god. 1876.	for. 457.286.92$_5$	for. 585.019.44
god. 1877.	„ 482.661.54$_5$	„ 625.407 83
god. 1878.	„ 523.953.89	„ 675.498.58
god. 1879.	„ 555.037.31	„ 732.838.43$_5$
god. 1880.	„ 545.542.63$_5$	„ 719.078.61$_5$

Digitized by Google

Statistički izkaz

o poštarskih uredih, organih itd. i o poslovanju u području kralj. poštarskoga ravnateljstva u Zagrebu za god. 1880.

Statistischer Ausweis

der Post-Bureaux, des Personales etc. und des Postverkehrs im Bereiche der königl. Postdirektion in Agram für 1880.

Tek. broj Lauf. Zahl	Poimence und zwar	God. 1880. broj — Zahl
1	Pod erarijalnom upravom stojeći poštarski uredi (po činovnicih upravljani) s podpunom stručnom službom. — Staats-Postämter mit Beamten besetzt mit vollständigem Manipulations-Dienste	8
2	Obični (po poštarih upravljani) pošt. uredi, s podpunom stručnom i odpravnom službom. — Gewöhnliche Postämter mit vollständigem Manipulations- und Weiterbeförderungs-Dienste	187
3	Obični poštarski uredi s podpunom stručnom službom, ali bez odpravne službe — Gewöhnliche Postämter mit vollständigem Manipulations-Dienste, jedoch ohne Weiterbeförderungs-Dienste	32
4	Obični poštarski uredi s odpravnom, ali bez stručne službe — Gewöhnliche Postämter mit Weiterbeförderungs-Dienste, jedoch ohne Manipulation . . .	7
	Sjedinjeni poštarski i brzojavni uredi — Vereinigte Post- und Telegrafen-Aemter	22
5	Erarijalni pošt. uredi s ograničenom stručnom službom Aerar., mit beschränkter Manipul. fungirende Postämt.	—
	Obični poštarski uredi s ograničenom stručnom službom — Gewöhnliche mit beschränkter Manipulation fungirende Postämter	7
	Putujući poštarski uredi — Reisende Postämter . .	—
6	Ukupni broj pošt. ureda — Gesammtzahl der Postämt.	263
7	Privatni prodavatelji poštarskih biljega — Privatverkäufer von Postmarken	47
8	Listovne škrinje (koje su izvan poštarskih sgrada namještene) — Briefkästen aufgestellt ausser den Postgebäuden	45

Digitized by Google

Tek. broj Lauf. Zahl	Poimence und zwar	God. 1880. broj — Zahl
9	Činovnici manipulationalni, računarski u stručnoj službi — Manipulirende Rechnungsbeamte . . .	75
10	Dnevničari — Diurnisten	—
11	Podoficijali (poštarski kondukteri, odpravnici novina) — Subofficijale, Postkondueteure, Zeitungs-Expeditore	23
12	Listonoše i sluge — Briefträger und Diener . . .	72
13	Poštari u stručnoj službi — Beamte bei der Manipulation	211
	Poštarice u stručnoj službi — Beamtinen bei der Manipulation	22
14	Odpravnici i poštarski pomoćnici u upravnoj službi — Beamte und Gehilfen beim Weiterbeförderungs-Dienste	100
	Odpravnice i poštarske pomoćnice u uprav. službi — Beamtinen und Gehilfinen beim Weiterbeförd.-Dienste	7
15	Činovnici stojeći u upravnoj službi — Beamte der Direction	9 5
16	Dnevničari — Diurnisten	1
17	Sluge — Diener	
18	Poštovozci i glasonoše — Postillone und Postboten	422
19	Za pošt. službu upotrebljavani konji — Zum Postdienst verwendete Pferde	843
20	Za pošt. službu upotrebljavana erarijalna kola — Zum Postdienst verwendete ärarische Wägen	116
	Za pošt. službu upotrebljavana privatna kola — Zum Postdienst verwendete priv. Wägen	394
21	Za poštarsku službu upotrebljani erarijalni vagoni putujućih poštarskih ureda — Zum Postdienste verwendete ärarische Waggons reisender Postämter . .	—
	Za poštarsku službu upotrebljavani privatni vagoni putujućih poštarskih ureda — Zum Postdienste verwendete private Waggons reisender Postämter . .	—
22	Poštohodi — Postlinien: *a*) kojim je početna točka u području, ter tu i svršava — die im Bezirke selbst auslaufen	126
	b) koji prelaze u ugarsko područje — die in den ungarischen Postbezirk übergehen. . . .	16
	c) koji prelaze u austr. područje — die in den österr. Postbezirk übergehen	11
	d) koji prelaze u strano područje — die in's Ausland übergehen	2

Digitized by Google

Statistički izkaz

vrhu listovnih pošiljaka u području kr. poštarskog ravnateljstva u Zagrebu godine 1880.

Statistischer Ausweis

des Briefpostverkehres im Bereiche der königl. Postdirection in Agram für das Jahr 1880.

Godine 1880.		Dostave radi prispjelo — Zur Zustellung eingegangen						Sbroj radi dostave prispjevših pošiljaka Gesammtzahl der zur Zustellung eingegangener Stücke	Predano u Austriju glasećih — Uebergeben nach Oesterreich lautende	
		iz ugar. pošt. uprav. kotara aus ung. Postbezirken			iz austr. pošt. upr. kotara aus österr. Postbezirken		iz inozemstva Aus dem Auslande			
Ukupni sbroj Gesammtzahl	od ovih bijaše preporučeno waren recommandirt	komada — Stücke								
3,434 580	397.404	plaćenih listova — frankirte Briefe							plaćenih listova — frankirte Briefe	4,332.564
97.074	12.726	neplaćenih listova — unfrankirte Briefe							neplaćenih listova — unfrankirte Briefe	138.942
817.254	4.392	dopisnica — Correspondenzkarten							dopisnica — Correspondenzkarten	706.068
387.936	1.458	tiskovina i nakrstnica — Druck- und Kreutzbandsendungen							tiskovina i nakrstnica — Druck- und Kreutzsendungen	510.390
166.932	2.124	pošiljka ogledne robe — Waarenproben							pošiljaka ogledne robe — Waarenproben	102.564
1,982.592	151.092	pošiljaka prostih od poštarine — Portofreie Sendungen							pošiljaka prostih od poštarine — Portofreie Sendungen	503.566
1,988.226	2.502	novine — Zeitungen							novina — Zeitungen	449.820
2,025.720	170.874	plaćenih listova — frankirte Briefe								
38.988	3.312	neplaćenih listova — unfrankirte Briefe								
518.670	2.862	dopisnica — Correspondenzkarten								
258.858	1.260	tiskovina i nakrstnica — Druck- und Kreutzbandsendungen								
142.506	2.484	pošiljaka ogledne robe — Waarenproben								
473.382	49.104	pošiljaka prostih od poštarine — Portofreie Sendungen								
1,303.524	3.330	novine — Zeitungen								
270.054	14.526	plaćenih listova — frankirte Briefe								
17.046	270	neplaćenih listova — unfrankirte Briefe								
71.946	234	dopisnica — Correspondenzkarten								
53.208	198	tiskovina i nakrstnica — Druck- und Kreutzbandsendungen								
21.906	684	pošiljaka ogledne robe — Waarenproben								
40.536	2.034	pošiljaka prostih od poštarine — Portofreie Sendungen								
103.392	5.598	novina — Zeitungen								
14,214.390	828.468									

Digitized by Google

Statistički izkaz

vrhu listovnih pošiljaka poštarskog prometa godine 1880. poštarskim uredom, u području kr. pošt. ravnateljstva u Zagrebu ležećim, u inozemskih listovnih zamotih prispjelih, ili u takovih odpravljenih.

Statistischer Ausweis

über die bei der königl. Postdirection in Agram im Jahre 1880 in ausländischen Briefpacketen eingelangten, oder in solchen abgefertigten Correspondenzen.

Godine Im Jahre	U Njemačkoj predane, u tuzemstvu dostaviti se imajuće listovne pošiljke In Deutschland aufgegebene, und im Inlande zu bestellende Correspondenzen	Listovne pošiljke iz ostalog inozemstva (izvan Njemačke), koje se u tuzemstvu dostaviti imadu Correspondenzen aus d. übrigen Ausl[illegible] (mit Ausnahme von Deutschland), welche im Inlande zu bestellen sind	U tuzemstvu predane, u ostalo inozemstvo (izvan Njemačke) glaseće listovne pošiljke Im Inlande aufgegebene, nach dem übrigen Auslande (mit Ausnahme von Deutschland) lautende Correspondenzen	Listovne pošiljke iz ostalog inozemstva u ostalo inozemstvo (izvan Njemačke) Correspondenzen aus dem übrigen Auslande, nach d. übrigen Auslande, (m. Ausnahme von Deutschland)
1880.	914	22.482	144	—
	—	2.880	—	—
	—	1.962	—	—
	—	2.934	—	—
	—	36	—	—
	—	3.096	—	—
	—	594	—	—
	plaćenih listova frankirte Briefe	plaćenih listova frankirte Briefe	plaćenih listova frankirte Briefe	plaćenih listova frankirte Briefe
	neplaćenih listova unfrankirte Briefe	neplaćenih listova unfrankirte Briefe	neplaćenih listova unfrankirte Briefe	neplaćenih listova unfrankirte Briefe
	dopisnica Correspondenzkarten	dopisnica Correspondenzkarten	dopisnica Correspondenzkarten	dopisnica Correspondenzkarten
	tiskovina i naklastnica Druck- u. Kreuzbandsendungen	tiskovina i naklastnica Druck- u. Kreuzbandsendungen	tiskovina i naklastnica Druck- u. Kreuzbandsendungen	tiskovina i naklastnica Druck- u. Kreuzbandsendungen
	poštiljaka oglašene robe Warenproben	poštiljaka oglašene robe Warenproben	poštiljaka oglašene robe Warenproben	poštiljaka oglašene robe Warenproben
	od ovih poštiljaka bijahu preporučenih von diesen waren recommandirt	od ovih poštiljaka bijahu preporučenih von diesen waren recommandirt	od ovih poštiljaka bijahu preporučenih von diesen waren recommandirt	od ovih bijahu preporučenih von diesen waren recommandirt
	poštiljaka prostih od poštarine Portofreie Sendungen	poštiljaka prostih od poštarine Portofreie Sendungen	poštiljaka prostih od poštarine Portofreie Sendungen	poštiljaka prostih od poštarine Portofreie Sendungen
	k o m a d a — S t ü c k e			

Digitized by Google

Statistički izkaz

vrhu vozno-poštarskih pošiljaka u području kr. pošta ravnateljstva u Zagrebu.

Godine Im Jahre	Dostave radi prispjelo —															
	iz ugar. pošt. upravlj. kotara — aus ung. Postämtern												iz aust. pošt. upr. kotara			
	plaćenih — frankirte						neplaćenih — unfrankirte						plaćenih — frankirte			
	zamotaka — Packete					novčanih listova Geldbriefe	zamotaka — Packete					novčanih listova Geldbriefe	zamotaka — Packete			novčanih listova Geldbriefe
	bez vriedn. ohne Werth-angabe		u vriednosti mit Werth-angabe				bez vriedn. ohne Werth-angabe		u vriednosti mit Werth-angabe				bez vriedn. ohne Werth-angabe		u vriednosti mit Werth-angabe	
	komada — Stücke	kilograma	komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke vriednost — Werth	komada — Stücke	kilograma	komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke vriednost — Werth	komada — Stücke	kilograma	komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke vriednost — Werth
Ukupni broj god. 1880. Gesammtzahl im J. 1880	22.446	58.950	91.818	240.210	1,745.298	118.116 16,605.162	21.024	63.702	152.082	474.300	3,823.470	80.820 23,297.058	26.406	81.504	63.396	228.888	2,525.868	44.424 10,409.490

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

des Fahrpostenverkehrs im Bezirke der königl. Postdirection in Agram.

Zur Zustellung eingegangen												Predanih u Austriju glasećih — Uebergeben nach Oesterreich lautend		
aus österr. Postbezirken				iz inozemstva — aus dem Auslande				prostih od poštarine portofreie						
neplaćenih — unfrankirte				zamotaka — Packete				zamotaka Packete				zamotaka Packete		
zamotaka — Packete			novčanih listova Geldbriefe	bez vriedn. ohne Werth-angabe	u vriednosti mit Werth-angabe		novčanih listova Geldbriefe	bez vriednosti ohne Werth-angabe	u vriednosti mit Werth-angabe		novčanih listova Geldbriefe	bez vriednosti ohne Werth-angabe	u vriednosti mit Werth-angabe	novčanih listova Geldbriefe
komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke	komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke	komada — Stücke	kilograma	vriednost — Werth	komada — Stücke	komada — Stücke	kilograma	komada — Stücke
12.718	65.286	168.948	4[illegible].610	14.418	54.792	3.330	6.874	41.355	156.096	10 242	81.648	17.310	37.224	75.492
		655.344	20,914.056			10.674	1,249.128			30.672	93,549.726			232.902
		8.791.614				223.128				5,752.566				7,032.492
														117.828
														29,013.912

Digitized by Google

Statistički izkaz

vrhu vozno-poštarskih pošiljaka poštarskoga prometa godine 1880. poštarskim uredom, u području kr. pošt. ravnateljstva u Zagrebu ležećim, u inozemskih vozno-poštarskih listarkah prispjelih, ili u takovih u inozemstvo odpravljenih.

Statistischer Ausweis

über die bei der k. Postdirektion in Agram im Jahre 1880 in ausländischen Kartenschlüssen eingelangten, oder in solchen nach dem Auslande abgefertigten Fahrpostsendungen.

Godine Jahr	Iz Njemačke Aus Deutschland					Iz ostalog inozemstva (izvan Njemačke) Aus dem übrigen Auslande (mit Ausnahme Deutschlands)					Iz tuzemstva u ostalo inozemstvo (izvan Njemačke) Vom Inlande nach dem übrigen Auslande (mit Ausnahme Deutschlands)					Iz inozemstva u ostalo inozemstvo (izvan Njemačke) Vom Auslande nach dem übrigen Auslande (mit Ausnahme Deutschlands)				
	u tuzemstvo — nach dem Inlande					u tuzemstvo — nach dem Inlande					zamotaka bez naznake vriednosti Packete ohne Werthangabe		novčanih listova i zamotaka u vriednosti Geldbriefe und Packete mit Werthangabe			zamotaka bez naznake vriednosti Packete ohne Werthangabe		novčanih listova i zamotaka u vriednosti Geldbriefe und Packete mit Werthangabe		
	zamotaka bez vriednosti Packete ohne Werth		novčanih listova i zamotaka u vriednosti Geldbriefe u. Packete mit Werthang.			zamotaka bez vriednosti Packete ohne Werth		novčanih listova i zamotaka u vriednosti Geldbriefe u. Packete mit Werthang.												
	komada Stücke	kilograma	komada Stücke	kilograma	vriednost Werth	komada Stücke	kilograma	komada Stücke	kilograma	vriednost Werth	komada Stücke	kilograma	komada Stücke	kilograma	vriednost Werth	komada Stücke	kilograma	komada Stücke	kilograma	vriednost Werth
1880.	—	—	—	—	—	594	1.098	8.938	3.690	1,628.874	1.170	4.266	8.046	13.644	5,833.872	—	—	—	—	—

Digitized by Google

B) Brzojavni promet.

Priobćujuć sliedećimi izkazi uspjeh o brzojavnomu prometu, o stanju postaja i osoblja za godinu 1880. pridodajemo na kraju uspjeh predhodećih 4 godina, tako da se iz toga izkaza cielokupno stanje brzojava i njegovog prometa prošlih 5 godina crpiti može.

Tečajem ove godine dne 1. travnja stupio je u kriepost u svih državah, dakle i u Austro-Ugarskoj, napose u Njemačkoj već godine 1879 uvedeni novi cienik, po kojem se uz opredieljenu temeljnu taksu za svaku rieč posebna pristojba platiti imade.

Opažamo, da je ovogodišnji promet prema godini 1879. nazadovao, držeć se po prilici onoga od godine 1877. Nazadku prometa biti će uzrok, što se je godine 1879. neposredno iza okupacije Bosne i Hercegovine živahnije brzojavom služilo.

Broj državnih i željezničkih postaja iznašao je:

godine	1876 . .	73	državnih	33	željezničkih
„	1877 . .	73	„	33	„
„	1878 . .	75	„	41	„
„	1879 . .	74	„	41	„
„	1880 . .	74	„	41	„

Sveukupni izkaz postaja, prometa, novčanog uspjeha, pruga i osoblja, za vrieme 1876—1880. nalazi se iza sliedećih dvijuh skrižaljka.

Dodatak k I. izkazu:

„N“ znači neprekidno službovanje.

„C“ dnevno službovanje od 7 sati iza jutra do 9 sati na večer preko ljeta, a u zimsko doba do 9 na večer.

„L“ znači stegnuto dnevno službovanje od 9 do 12 sati prije podne i od 2 do 7 sati poslje podne, a nedeljom od 8 do 9 sati prije podne i od 2 do 5 sati poslje podne.

Digitized by Google

Izkaz

brzojavnoga prometa kod sliedećih postaja za godinu 1880.

Ausweis

des Telegrafen-Verkehrs bei folgenden Stationen im Jahre 1880.

Tekući broj Laufende Zahl	Ime postaje Stationen	Značaj Kategorie	Službovanje Dienstzeit	Broj — Zahl der predanih aufgegeben.	prispjelih angekomm.	transitnih transito	Novčani prijam Geldeinnahme for.	nč.	Opazka Anmerkung
				brzojavka — Telegr.					
1	Novogradiška	glav. postaja	N	4746	4965	74388	2605	75	
2	Osiek g./g.	Hauptstation	N	21983	23097	150526	14378	09	
3	Zagreb	„	N	49395	47757	123358	31082	10	
4	Zemun	„	N	20209	17015	65792	14340	16	
5	Brod n./S	činovnička	N	15695	15835	5337	11167	53	
6	Gospić	postaja	C	3698	3493	3819	2113	93	
7	Karlovac	Beamtenstat.	C	9952	10726	1699	5931	48	
8	Mitrovica	„	C	11264	9958	—	7415	67	
9	Petrovaradin	„	C	3030	2793	—	1680	30	
10	Senj	„	C	7513	7017	4972	4078	47	
11	Sisak	„	C	21964	25333	110	14802	56	
12	Varaždin	„	C	5558	6674	321	3170	23	
13	Vinkovce	„	C	7320	6040	—	4460	83	
14	Vukovar	„	C	10561	10871	1611	6389	58	
15	Bag	područna	L	2430	1326	—	771	58	poštom spojena
16	Bakar	postaja	L	1148	1654	—	1058	84	mit dem Postamt
17	Belovar	Filiale	L	3631	3750	—	2202	46	verbunden
18	Čepin	„	L	378	668	—	230	60	
19	Ćerević	„	L	1700	1522	—	976	70	poštom spojena
20	Dalj	„	L	1122	1509	—	647	80	mit dem Postamt verb.
21	Daruvar	„	L	3657	3164	—	2297	81	osebniku povjerena
22	Djakovo	„	L	3572	3960	—	2221	09	einer Privatperson
23	Doljni Miholjac	„	L	1134	1354	—	677	30	anvertraut
24	Dubica	„	L	1184	1224	—	850	39	
25	Dvor	„	L	624	426	—	425	04	
26	Gjurgjevac	„	L	994	1116	—	599	34	
27	Glina	„	L	1521	1444	—	1013	20	poštom spojena
28	Gračac	„	L	809	824	—	486	13	mit dem Postamt
29	Ilok	„	L	2270	2215	—	1353	09	verbunden
30	India	„	L	1188	1269	—	726	83	
31	Irig	„	L	1198	1246	—	740	43	„ „
32	Ivanec	„	L	851	800	—	547	60	„ „
33	Ivanić tvrdja	„	L	790	795	—	497	39	
34	Jasenovac	„	L	3337	2720	—	1937	54	„ „
35	Karlovci	„	L	3351	3168	—	1976	88	
36	Klenak	„	L	788	467	—	620	28	„ „
37	Koprivnica	„	L	2831	3278	—	1622	34	„ „
38	Kostajnica	„	L	4164	3986	—	3289	65	
39	Kraljevica	„	L	511	711	—	325	99	osebniku povjerena
40	Krapina (trg.)	„	L	1406	1358	—	842	80	poštom spojena
41	Krapina (kup.)	„	L	1093	894	—	665	49	mit dem Postamt verb.
42	Križevac	„	L	2410	2653	—	1411	38	
43	Kutina	„	L	1064	944	—	660	53	
44	Lapac	„	L	703	677	—	490	38	dne 25./10. ukinut
									am 25./10. aufgel.

Digitized by Google

Tekući broj Laufende Zahl	Ime postaje Stationen	Značaj Kategorie	Služovanje Dienstzeit	Broj — Anzahl der predanih aufgegeben.	Broj — Anzahl der prispjelih angekomm.	Broj — Anzahl der transitnih transito	Novčani prijam Geldeinnahme for.	Novčani prijam Geldeinnahme nč.	Opazka Anmerkung
				brzojavka — Telegr.					
45	Lipik	područna	L	1870	1668	—	1229	48	poštom spojena
46	Morović	postaja	L	2958	2610	—	1939	69	mit dem Postamt verb.
47	Našice	Filiale	L	2456	2515	—	1586	24	
48	Novi	„	L	1536	1734	—	1199	38	„ „
49	Ogulin	„	L	2458	2091	—	1462	27	
50	Osjek (d./g.)	„	L	3119	3842	—	1884	66	
51	Osjek (tvrdja)	„	L	2453	2821	—	1427	42	
52	Otočac	„	L	3050	2788	—	1991	49	
53	Pakrac	„	L	2660	2809	—	1657	19	
54	Petrinja	„	L	2587	2920	—	1593	39	
55	Požega	„	L	4584	4757	—	2950	92	
56	Rača	„	L	2318	1409	—	1482	15	
57	Rajevoselo	„	L	3463	2121	—	2292	19	
58	Ruma	„	L	4989	5117	—	3196	—	
59	Samobor	„	L	1035	1356	—	607	44	
60	Savski Marof	„	L	502	602	—	294	80	poštom spojena
61	Slatina	„	L	1530	1462	—	939	90	
62	Slunj	„	L	1185	911	—	775	10	mit dem Postamt verb.
63	Stara Gradiška	„	L	5132	4745	—	3943	71	
64	Stara Pazova	„	L	1046	1291	—	689	80	
65	Sv. Ivan (Zel.)	„	L	531	606	—	318	11	„ „
66	Šamac	„	L	3095	3189	258	2026	39	
67	Šid	„	L	1909	1670	—	1154	49	„ „
68	Terezovac	„	L	1145	1067	—	664	88	„ „
69	Topusko	„	L	492	371	—	308	25	od 15./5. od 15./9. ot.
70	Valpovo	„	L	1691	1803	—	1072	81	poštom spojena
71	Varaždin. toplice	„	L	334	246	—	197	72	od 1./5. do 30./9. otvor. poštom spojena
72	Virovitica	„	L	2260	2356	—	1312	58	mit dem Postamt verb.
73	Zavalje	„	L	1267	698	—	868	93	
74	Županje	„	L	3895	3502	—	2791	65	
	Ukupno — Zusammen			312297	307773	432191	199642	59	

Digitized by Google

Izkaz

brzojavnoga prometa kod sliedećih željezničkih postaja za god. 1880.

Ausweis

des Telegrafen-Verkehrs bei folgenden Eisenbahn-Stationen im Jahre 1880.

Tekući broj Laufende Zahl	Ime postaje Stationen	Željeznica Eisenbahn	Broj — Zahl der predanih aufgegeben.	Broj — Zahl der prispjelih angekomm.	Novčani prijam Geldeinnahme for.	nč.
			brzojavka — Telegr.			
1	Andrijevce	kralj. ugar. državna	98	78	57	68
2	Brod n./S.	kön. ung. Staatsbahn	255	230	172	43
3	Bršadin	„	42	29	26	82
4	Delnice	„	431	507	241	10
5	Dugaresa	„	26	21	11	24
6	Dugoselo	„	249	264	158	89
7	Fužine	„	463	459	279	67
8	Garčin	„	291	341	127	15
9	Generalskistol	„	78	86	39	72
10	Gomirje	„	148	132	93	—
11	Ivankova	„	97	88	59	43
12	Jaska	„	787	744	401	95
13	Kam. Marovice	„	237	204	124	93
14	Karlovac	„	118	99	74	24
15	Koprivnica	„	135	128	95	36
16	Križevac	„	46	33	33	45
17	Lepavina	„	514	438	323	57
18	Lič	„	24	32	15	15
19	Lokve	„	274	301	161	79
20	Meja	„	32	37	19	74
21	Mikanovce	„	100	80	53	52
22	Ogulin	„	36	15	17	40
23	Plase	„	103	60	53	90
24	Rieka	„	106	172	75	38
25	Sesvete	„	148	116	61	09
26	Skrad	„	202	181	113	96
27	Tounj	„	79	61	43	98
28	Vrbovec	„	531	466	320	53
29	Vrbovsko	„	322	281	186	51
30	Vrpolje-Striživojna	„	469	352	253	14
31	Vinkovce	„	139	65	90	26
32	Gorica	c. kr. povl. južna	734	787	448	73
33	Lekenik	k. k. pr. Südbahn	232	256	141	86
34	Sisak	„	276	98	196	94
35	Zagreb	„	722	500	507	75
36	Zaprešić	„	611	569	349	69
37	Dalj	alföldsko-riečka	442	166	304	84
38	Erdud	Alföld-Fiuman.-Bahn	187	227	91	86
39	Osjek (gornji grad)	„	721	527	459	70
40	Osjek (doljni grad)	„	33	167	18	59
41	Sarvaš (na Dravi)	„	138	227	74	98
	Ukupno — Zusammen . .		10676	9624	6381	92

Digitized by Google

Izkaz

ukupnog stanja postaja, prometa, novčanog uspjeha, pruga i osoblja za vrieme 1876.—1880.

Ausweis

der Gesammt-Summe der Stationen, des Verkehrs, der Geldeinnahme und Personals für die Zeit 1876—1880.

U godini — Im Jahre	Broj — Zahl der postaje — Stationen: glavnih — Haupt-	činovničkih — Beamten-	područnih — Filial-	osebnikom povjerenih Privaten anvertrauten	poštom spojenih — mit d. Postbureau verbund.	brzojavka — Depeschen: predanih — aufgegeben.	prispjelih — angekommen	transitnih — transito	Novčani prijam Geld-einnahme: for.	nč.	Duljina Länge: pruga — der Linie u kilom.	žica — des Drahtes	Broj postavljenih Zahl der aufgestellten strojeva Aparate: Hughesovih	Schneiderovih	Morseovih	Osoblje — Personale: ravnateljstva Direction: ravnatelj — Director	tajnik — Secretär	računarski referent	računarski činovnici	dnevničari — Diurnisten	podvornik — Amtsdiener	postaja — Stationen: nadčinovnici — Oberbeamte	činovn. (Beamte) X. razr.	činovn (Beamte) XI. razr.	vježbenici — Praktikanten	rukovoditelji — Manipul.	rukovoditeljice — Manipul.	Osobnici i pošt. — Priv. u. Postb.	podvornici — Amtsdiener	pruga pazit. — Lin.-Aufseh.
1876	4	12	44	2	11	328909	312233	431589	226198	82	2212	6392	2	1	139	1	3	1	—	2	1	6	8	117	4	22	15	11	5	35
1877	4	12	44	2	11	323098	308072	389973	176568	28	2212	6392	2	1	139	1	3	1	—	2	1	6	8	116	2	20	14	12	6	34
1878	4	12	46	2	11	493122	457994	669259	295369	55	2254	5873	2	1	141	1	3	1	—	2	1	6	8	114	2	20	14	12	5	33
1879	4	10	41	2	17	389241	374860	591287	241806	71	2218	6064	2	1	145	1	3	1	—	2	1	6	10	112	1	19	13	19	5	30
1880	4	10	36	2	22	312297	307773	432191	199642	59	2196	5978	2	—	144	1	3	1	2	2	1	6	10	111	1	17	22	24	4	28

Digitized by Google

C) Željeznice.

Prošlo je evo pet godina, od kada započesmo u naših izvještajih bilježiti željeznički promet na hrvatskih prugah. U ovom razdobju nije nijedan kilometar željeznice prometu hrvatskomu na korist došao, jer sve projektirane željeznice ostadoše osnove jošte i danas; bilježimo samo jednu malu iznimku, a ta je izgradjenje pruge Sisak-Doberlin, kojom se veže bosanska željeznica sa prugom Sisak-Zagreb. Ova pruga imade se koncem buduće godine javnomu prometu predati.

Tečajem godine 1880 učinjena je jedna promiena u vlastničtvu hrvatskih pruga, pruga Zagreb-Karlovac prešla je naime u vlastničtvo kr. ugar. državne željeznice, koja posjeduje sada od Žakanja do mora neprekinutu prugu.

Na obih željeznicah, koje Hrvatsku prosiecaju, naime na ugar. državnoj prugi Žakanj-Rieka i na prugi Zidanimost-Sisak (vlastničtvo južn. željez. družtva) raste promet uzastopce, kako to sliedeći sastavak brojka za prošlih pet godina svjedoči. U bilježenju tih podataka razlikuje se južno željezn. družtvo od državne pruge u toliko, što prvo bilježi cielu odpremu i dopremu u dviuh odsjecih, dočim potonja, da osujeti mogućnost dvostrukoga bilježenja, tako zvanoga „double emploi“, bilježi drugim sustavom, navadjajuć naime sve što dolazi od stranih željeznica na tu prugu i kroz nju na strane pruge, zatim domaći promet i transitni promet i to svakoga posebice.

Bilježimo najprije podatke južnoga družtva, kao starijega i po prometu važnijega. Na toj željeznici izkazuje se u svih pet godina sliedeći uspjeh:

			Odprema (Aufgabe)	Doprema (Abgabe)
god. 1876.	Metr.	centi	2,149.128	1,031.571
god. 1877.	„	„	2,113.406	1,402.349
god. 1878.	„	„	2,465.873	2,501.701
god. 1879.	„	„	2,227.039	1,804.460
god. 1880.	„	„	2,241.092	1,339.972

Digitized by Google

Osobni promet odputujućih (došavši se nebilježe s razloga, što je iskustvo dokazalo, da brojevi odputujućih i prispievših slabo variraju,) bio je:

	gradj. (civil)	vojn. (Militär.)
god. 1876.	181.892	22.188
god. 1877.	167.904	26.268
god. 1878.	176.890	128.252
god. 1879.	207.150	70.309
god. 1880.	141.165	26.449

Državna ug. željeznica bilježi po sustavu prije naznačenom ukupno:
(Verkehr der k. ungarischen Staatsbahn, kroat. Linie):

god. 1876.	metr. centi	746.229
god. 1877.	„ „	1,323.702
god. 1878.	„ „	1,419.446
god. 1879.	„ „	1,563.642
god. 1880.	„ „	2,043.623

odputovalo osoba (abgereist Personen:)

	gradj. (civil):	vojn. (Militär):
god. 1876.	219.185	12.683
god. 1877.	165.410	10.409
god. 1878.	161.816	41.956
god. 1879.	197.591	45.243
god. 1880.	219.970	25.055

Po pojedinih postajah bilježimo u ovom izvješću jedino promet putnički u godini 1880., za ostale godine slove naša predhodeća izvješća počam od onoga godine 1876. Gore navedene brojke razdieljuju se po postajah kako sliedi;

na prugi južno željezničkoj:*

	gradj. osoba	vojn. osoba
Zaprešić	5.803	74
Zagreb	74.623	16.411
Zdenčina	1.404	14
Jaska	3.764	38
Karlovac	10.459	1.330
Vel. Gorica	6.006	79
Lekenik	3.197	141
Sisak	27.112	7.887
Podsused	8.797	475
	141.165	26.449

* Osobni promet porazdieljen po postajah ug. drž. željeznice sliedi iza skrižaljka prometnih.

Digitized by Google

Pojedine postaje na hrv. prugi južn. družtva, poredjene po važnosti prometa u godini 1880:

Die einzelnen Stationen der Südbahn, kroat. Linie, gereiht nach den Verkehrs-Mengen:

Odprema (Frachten-Aufgabe im M. C.):		Doprema (Frachten-Abgabe):	
Sisak	1,603.992	Zagreb	716.181
Zagreb	226.614	Sisak	357.978
Vel. Gorica	139.432	Karlovac	180.177
Lekenik	125.586	Zaprešić	45.310
Zaprešić	48.095	Jaska	21.274
Jaska	40.282	Vel. Gorica	14.903
Zdenčina	33.453	Lekenik	2.905
Karlovac	23.638	Zdenčina	1.244

Iz Siska je polag sliedećih skrižaljka željezničkih medju inim odpremljeno godine 1880: — Sisseker Aufgabe im Jahre 1880:

	Metr. cen.
pšenice — Weitzen	79.150
zobi — Hafer	63.539
kukuruze — Mais	168.480
suhih šljiva i ostalog voća — Zwetschken u. anderes Obst .	138.450
gradjevna drva — Werkholz	156.623
duga — Fassdauben	846.176
sirova željeza — Roheisen	29.397
iz Bosne nadošlo — aus Bosnien angekommen	29.185

Bilježismo ovdje samo znamenitije, znatno u prometne brojke zasiecajuće tvorine i proizvode.

Drva, što gradjevnoga, što gorivoga i duga odpremljeno je od postaje: —

	Met. cen.
Vel. Gorica duge, gradj. i gor. drvo (Werkh., Fassd. und Brennh.)	129.316
Lekenik » » » » » » » » »	124.046
Zagreb » » » » » » » » »	51.906
Jaska » » » » » » » » »	31.974
Zdenčina » » » » » » » » »	31.973
Zaprešić » » » » » » » » »	23.296
Karlovac » » » » » » » » »	5.620

Digitized by Google

Met. cent.

Odprema vina — (Wein-Aufgabe):

Zagreb	33.469
Zaprešić	14.222
Jaska	8.195
Sisak	4.098
Zdenčina	1.407

Odprema mljeva — (Mahlprod. Aufgabe):

Met. cent.

Zagreb	27,563
Sisak	7.660
Karlovac	7.357

U dopremi (Abgabe), obuhvaćajućoj svih 88 stavaka željezničke tarife, izkazuje najjače brojke: Petroleum circa 29.000 M. C. (mnogo ide putem Siska u Bosnu.)

Met. cen.

kora hrastova za zagreb. tvornicu kože — Lohe u. Eichenrinde	21.036
razna ulja (veliki dio za Bosnu) — div. Öhle	14.000
željezne robe — Eisenwaaren	26.000
duhan za zagreb. tvornicu — Tabak	14.000
brašno — Mehl	70.000
kukuruz — Mais	94.000
pšenica — Weizen	48.000
zob — Hafer	17.000
piva (mnogo za Bosnu) — Bier	30.000
vina (mnogo za Bosnu) — Wein	24.000
žeste i rakije (mnogo za Bosnu) — Spiritus u. Branntwein	15.000
oriža (mnogo za Bosnu) — Reis	18.000
Cement (samo u Zagreb)	44.730
Gyps i vapno	
gor. drva (samo u Zagreb) — Brennholz	112.398
gradj. drva — Werkholz	72.000
ostala drva (samo u Zagreb) — and. Holz	59.000
miner. ugljen (samo Zagreb) 96.716 M. c. — Stein u. Braunkohle	215.000
soli — Salz	69.000

Kod državne ug. željeznice pokazuje se sliedeći uspjeh godine 1880. u glavnih pojedinostih:

Digitized by Google

Nadošlo od stranih željeznica i transitni promet: — Von fremden Bahnen und Transit-Verkehr:

	Met. cent.
kameniti ugljen, (Zagreb 71.000 m. c.) (Rieka 18.200) Steinkohlen	90.000
pšenice (Zagreb sam 11.666 m. c.) — Weizen	27.000
kukuruze (Ogulin 22.144 m. c.) (Rieka 9076 m. c.) (Zagreb 7531 m. c. — Mais)	48.000
gradjevna i ostala drva (Rieka 43.843 m. c.) (Zagreb 14.483 m. c.) — Bau- u. Werkholz	66.000
duge (sve na Rieku) — Fassdauben	37.000
mljeva (Rieka 90.533 m. c.) (Zagreb 27.500) Mahlprodukte	150.000
vina (Rieka 25.915 m. c.) (Zagreb-Zakany 23.057) Wein	59.000

Mjestni promet: — Lokal-Verkehr:

	Met. cent.
kameni ugljen, sve iz Lepavine — Steinkohlen	75.000
pšenica — Weizen	23.000
kukuruz — Mais	24.000
gorivo drvo (iz Lepavine 82.400 m. c.) (Vrbovskoga 10.608) (Delnice 98.955 m. c.) — Brennholz	221.000
gradj. drva, izveženo iz svih važnijih mjesta u znatnih kolikoćah na Rieku i Zagreb najviše — Bau u. Werkholz	526.000
duge za Rieku — Fassdauben	109.000
mljeva — Mahlprodukte	51.000
vina — Wein	31.000

Promet za strane željeznice nepokazuje znamenitih brojka.

Iz ovih dosadašnjih navoda lako je razabrati, da Hrvatska izvaža u veliko surovina, napose drva što gradjevna, što bačvarskih dužica, zatim žita, suhih šljiva, brašna i vina. Od plodina dolazi doduše mnogo u Sisak iz Banata i Bosne, dakle nije sve strogo hrvatski proizvod, dočim drvo i vino je izključivo hrvatske proveniencije. Sisak je najznamenitije tovarište za prva tri predmeta, naime za drvo, žito i suhe šljive, do njega Lepavina za gorivo i gradjevno drvo i ugljen, za brašno i vino opet Zagreb. O ovih izvoznih predmetih povedena je jurve rieč na drugom mjestu obširnije, kako i o uvoznih predmetih.

Na početku ovih naših bilježaka navedene brojke izkazuju, napose kod južne željeznice, u godini 1878. najveći tako osobni, kako i robni

Digitized by Google

promet; veliki dio u Bosnu zalazeće vojske prešao je bo rečene godine ovom prugom, a s njom i hrana, strieljivo i ostalo za vojnu potrebno. Sliedeće godine zaostaju prilično iza tih brojka. Kod ugar. državne pruge vidi se konstantan napredak u prometu sa robom; taj promet poskočio je od godine 1876. do 1877. za ca. 77% do 1878. za 90% do 1879. za 110% do 1880. za 174%; neima dvojbe, da će uslied nastojanja Ugarske okol podignuća luke riečke, svake godine u jošte većem postotku promet na ovoj prugi rasti.

Grad Zagreb, t. j. ovomjestni trgovci i industrijalci crpiti će bezdvojbeno dobre koristi prugom Sisak-Doberlin, ima bo temeljite nade, da će se poslie otvorenja te pruge promet sa Bosnom znatno pomnožati, jer odpadaju silni troškovi prenosa robe iz Siska do bosanske pruge na kolih posvema, što je dosada napose za specifično težku robu od velike štete bilo, donekle pače trgovinu istom onemogućilo.

Digitized by Google

Promet robe na hrv. postajah družtva južne željeznice u g. 1880. —

O d p r e m a. —

Postaja Station	III. Žito i proizvodi mljeva — Getreide, Mahlproducte etc.							
	Pšenica Weizen	Raž — Korn	Ječam — Gerste	Zob — Hafer	Kukuruz — Mais	Mohunje Hülsenfrüchte	Sjemenje Sämereien	Proizvodi mljeva Mahlproducte
	6	7	8	9	10	11	12	13
Zaprešić Met. cent.	192	47	2	261	328	655	251	3
Zagreb „ „	3.059	3.013	2.713	939	5.758	5.672	4.210	27.563
Zdenčina „ „	—	—	—	6	—	—	—	3
Jaska „ „	49	—	2	24	51	—	—	8
Karlovac „ „	234	74	35	56	512	7	115	7.357
Vel. Gorica „ „	5.012	8	329	42	1.545	71	1.390	124
Lekenik „ „	837	9	—	—	217	1	194	—
Sisak „ „	79.150	2.724	2.050	63.539	168 480	6.604	10.522	7.660

D o p r e m a. —

Zaprešić Met. cent.	—	2.473	2.378	501	9.794	100	20	2.136
Zagreb „ „	36.564	1.295	1.668	11.345	18.591	1.034	612	36.003
Zdenčina „ „	—	—	17	166	54	3	—	74
Jaska „ „	—	2	—	835	10.023	46	208	3.879
Karlovac „ „	11.631	1.523	775	3.636	53.665	6.489	1.956	7.509
Vel. Gorica „ „	1	—	—	337	1.320	1	203	3.711
Lekenik „ „	—	—	2	99	43	1	3	661
Sisak „ „	70	—	474	—	—	131	100	18.483

Digitized by Google

Frachtenverkehr der croatischen Südbahn-Stationen im Jahre 1880.

Aufgabe.

IV. Jestiva — Lebensmittel						V. Pića — Getränke				VI.			
Sočivo — Gemüse	Voće — Obst	Maslac i sir Butter und Käse	Meso — Fleisch und Fleischwaare	Ribe — Fische	Razna jestiva Versch. Nahrungsmittel	Pivo — Bier	Vino — Wein	Žesta i rakija Spiritus und Branntwein	Razna pića Versch. Getränke	Slador — Zucker	Kava — Kaffee	Riža — Reis	Ostalo — Sonstiges
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27
53	161	62	1	3	26	3	14.222	1.508	3	4	1	—	—
2.231	1.561	143	143	46	492	369	33.469	2.377	877	183	107	581	120
1	—	—	—	—	2	—	1.407	1	1	—	—	—	—
9	—	1	—	—	—	—	8.195	114	—	—	—	—	—
28	166	1	—	4	32	8	783	56	64	7	1	10	5
5	7	4	2	—	51	—	323	14	—	—	—	—	—
8	1	—	—	—	8	—	14	—	—	—	1	—	1
27	138450	41	20	2	1.276	34	4.098	1.493	39	9	13	36	47

Abgabe.

14	52	7	3	23	15	408	327	65	281	221	95	60	92
11.147	685	1.561	77	382	6	9.581	3 783	2.899	1.106	5.338	2.010	2.723	410
8	—	—	—	—	—	3	105	4	6	—	—	1	—
304	1	82	4	49	6	114	1	15	122	68	36	49	7
176	263	53	25	91	25	3.798	2.249	1.020	202	1.259	279	403	156
97	2	4	—	—	341	209	319	77	24	96	38	51	8
28	1	5	—	2	3	51	181	6	5	40	20	11	16
3.201	47	258	1	14	453	15.546	17.486	10.819	1.552	8.068	14812	15238	8

Digitized by Google

Promet robe na hrv. postajah družtva južne željeznice u g. 1880. —

O d p r e m a. —

Postaja Station		VII.	VIII.				IX. Drvo — Hölzer				
		Južno voće Südfrüchte	Sadra, vapno i cement Gyps, Kalk u. Cement	Pjesak i šljunak Sand u. Schotter	Opeke — Ziegel	Kamenje sirovo i izradjeno Steine roh und bearbeitet	Gorivo drvo Brennholz	Gradjevno drvo kratko Werkholz kurzes	Gradjevno drvo dugo Werkholz langes	Dužice — Fassdauben	Ostalo drvo i drvena roba Sonstige Hölzer u. Holzwaaren
		28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Zaprešić	Met. cent.	14	—	7.993	—	—	1.900	15.130	1.450	3.860	956
Zagreb	„ „	17	1.128	—	118	435	8.684	38.585	1.321	2.596	720
Zdenčina	„ „	—	—	—	—	—	3.000	23.317	540	4.900	216
Jaska	„ „	—	—	—	—	—	16.500	9.466	—	5.228	—
Karlovac	„ „	—	—	—	—	8	—	2.278	3.107	14	225
Vel. Gorica	„ „	—	8	—	600	—	9.200	44.962	6.190	68.923	41
Lekenik	„ „	—	—	—	—	—	89.109	31.187	400	3.300	50
Sisak	„ „	25	12	—	9.217	14	—	130015	26.608	846176	127

D o p r e m a. —

Zaprešić	Met. cent.	30	522	—	608	55	—	324	200	—	92
Zagreb	„ „	605	44.730	825	28277	8.693	112398	33.303	12.320	1.751	58.996
Zdenčina	„ „	—	37	—	45	—	—	63	116	—	4
Jaska	„ „	10	37	—	800	78	—	1 129	—	84	12
Karlovac	„ „	23	846	3	708	171	3.800	23.750	4.225	2.638	83
Vel. Gorica	„ „	—	626	—	12	35	—	798	96	—	45
Lekenik	„ „	2	113	1	108	30	—	450	187	—	311
Sisak	„ „	4771	6.442	8.478	—	1.114	15.695	13.155	4.482	—	890

Digitized by Google

Frachtenverkehr der croatischen Südbahn-Stationen im Jahre 1880.

Aufgabe.

X.		XI.			XII.					
Mineralno ugljevje Mineralkohle	Drveno ugljevje i treset Holzkohle und Torf	Sirovo željezo Roheisen	Druge sirove kovine Andere rohe Metalle	Rude — Erze	Sol — Salz	Salitar, Soda i Natron Salpeter, Soda u. Natron	Sumpor — Schwefel	Upaljive stvari Zündwaaren	Kiseline i Alkalija Säuren u. Alkalien	Druga sirova mineralija Sonstige rohe Mineralien
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48
—	—	41	20	—	—	—	3	1	72	5.616
2.100	84	2.438	127	5	44	1	2	443	25	820
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	16	—	—	—	—	2	—	91
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	29.397	40	—	40	91	—	4	64	14

Abgabe.

12.800	—	8	32	—	5.700	26	23	49	20	5
96.716	16	3	12	—	34.395	214	118	329	800	170
100	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—
—	—	4	2	2	1.174	—	—	26	50	8
25.203	87	—	2	—	7.353	54	28	143	19	44
1.900	—	—	—	—	1 226	—	—	17	—	—
—	4	—	—	—	24	—	—	7	32	—
78.900	—	38	126	—	18.482	654	—	687	13	—

Digitized by Google

Promet robe na hrv. postajah družtva južne željeznice u g. 1880. —

O d p r e m a. —

Postaja Station		XIII. Vegetab. Vegetabilien		XIV. živinski proizvodi Thier. Produkte		XV. Masti i ulja — Fette u. Oele				
		Okrugla repica i sladorača Runkel- und Zuckerrüben	Razno — Verschiedenes	Koža i krzno Felle, Häute u. Pelzwerk.	Razno — Verschiedenes	Loj — Unschlitt	Svieće i sapun Kerzen und Seife	Ulje svake vrsti Oele aller Art	Ostale masti Sonstige Fette	Petroleum
		49	50	51	52	53	54	55	56	57
Zaprešić	Met. cent.	—	40	5	1	—	139	8	26	11
Zagreb	„ „	—	241	1.497	5.171	606	102	61	495	549
Zdenčina	„ „	—	—	—	—	—	—	–	2	—
Jaska	„ „	—	—	5	40	16	2	—	—	4
Karlovac	„ „	11	199	691	999	—	66	—	9	—
Vel. Gorica	„ „	—	—	4	—	—	2	—	2	18
Lekenik	„ „	—	—	—	—	—	—	—	2	—
Sisak	„ „	—	5.663	2.593	899	17	16	63	216	146

D o p r e m a. —

Zaprešić	Met. cent.	1	8	—	—	20	62	190	250	962
Zagreb	„ „	—	1.893	3.140	368	17	1.515	1.916	2.379	7.060
Zdenčina	„ „	—	—	—	—	—	—	16	7	3
Jaska	„ „	—	—	24	—	—	33	53	63	113
Karlovac	„ „	1	770	31	14	20	147	284	496	579
Vel. Gorica	„ „	—	1 275	3	1	—	21	66	61	244
Lekenik	„ „	—	—	—	—	—	2	24	29	68
Sisak	„ „	—	—	243	2	—	1.076	11.031	3.091	20.257

Digitized by Google

Frachtenverkehr der croatischen Südbahn-Stationen im Jahre 1880.

Aufgabe.

XVI.	XVII.		XVIII.		XIX. Tvari za tkanine — Webestoffe					XX. Rukotvorine Manufakturw.
Smole svake vrsti Harze aller Art	Šiške i ruj Knoppern, Valonea, und Summach	Stroj i hrast. kore Lohe und Eichenrinde	Drvo za bojadisanje Farbholz in Stücken und Blöcken	Boje i tvari za bojadis. Farben und Farbstoffe aller Art	Pamuk — Baumwolle	Vuna — Schafwolle	Lan i konoplje Flachs und Hanf	Svila i svileni odpadci Seide und Seidenabfälle	Predja i konac Garne und Zwirne aller Art	Tkanine i vezivo svake vrsti Webe und Wirkwaaren aller Art
58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68
—	—	—	4	4	—	—	3	—	1	12
347	2.626	—	—	102	32	103	36	1	80	551
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1
—	60	125	1	—	—	—	—	—	11	42
1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9	4.822	16	—	1	—	205	9	11	18	224

Abgabe.

32	—	114	4	4	27	—	—	—	128	189
510	2.588	21.036	39	817	223	31	244	1	960	5.920
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8	152	—	—	10	4	—	—	—	32	39
66	56	—	1	60	92	7	17	1	293	493
—	—	—	—	—	15	—	—	—	25	25
—	—	—	—	—	4	—	4	—	1	20
1.137	—	—	118	304	1.882	283	370	—	5.591	3.590

Digitized by Google

'romet robe na hrv. postajah družtva južne željeznice u g. 1880. —

O d p r e m a. —

Postaja Station	XXI.		XXII.	XXIII.	XXIV.	XXV. Tvari iz kovina — Metallwaaren				
	Staklo i staklarska roba Glas und Glaswaaren	Porcelan i tvari iz ilovače Porzellan u. Thonwaaren	Galanter. i kratka roba Galanterie- und Kurzwaaren	Koža i kožnata roba Leder und Lederwaaren aller Art	Papir svake vrsti Papier aller Art	Željezo i ocel svake vrsti Eisen und Stahl aller Art	Željezna i ocelna roba Eisen- und Stahlwaaren	Predmeti za željeznicu Eisenbahn-Betriebsgegenstände	Strojevi i stroj. dielovi Maschinen u. Maschinentheile	Roba iz kovina Metallwaaren aller Art
	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78
Zaprešić Met. cen.	5	5	10	16	—	6	13	—	12	65
Zagreb „ „	330	522	191	1.899	594	727	1.034	1.388	83	113
Zdenčina „ „	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Jaska „ „	—	—	—	1	—	—	3	—	—	2
Karlovac „ „	20	5	33	72	4	208	611	—	—	24
V. Gorica „ „	—	—	—	—	—	114	4	16	—	—
Lekenik „ „	4	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Sisak „ „	34	2	38	106	23	7.005	257	—	91	27

D o p r e m a. —

Zaprešić Met. cen.	13	22	19	21	32	336	372	2	58	65
Zagreb „ „	1 926	2.336	824	1.550	3.976	4.889	12.278	204	773	605
Zdenčina „ „	—	—	—	2	—	17	140	—	—	54
Jaska „ „	19	12	18	7	15	36	140	—	3	3
Karlovac „ „	145	55	134	185	177	2.290	1.930	2.757	—	49
V. Gorica „ „	2	4	—	2	3	42	489	123	143	—
Lekenik „ „	2	3	6	2	50	19	49	2	14	—
Sisak „ „	1.566	877	1.379	1.103	1.415	4.196	10.636	—	66	1.625

Digitized by Google

Frachtenverkehr der croatischen Südbahn-Stationen im Jahre 1880.

A u f g a b e.

XXVI.	XXVII.	XXVIII. Odpadci i gnojivo Abfälle und Dingstoffe				XXIX. Razni predmeti Diverse Gegenstände				Ukupna težina prometnute robe Summe der Parteifrachten
Oružje i municija Waffen und Munition	Duhan i duhanske tvorine Tabak (roh), auch Tabakfabrikate	Uljeni kolači itd. Oelkuchen und Presslinge	Prnje — Hadern	Gnojivo svake vrsti Düngstoffe aller Art	Odpadci svake vrsti Abfälle aller Art	Lokomotive	Sredstva za vožnju na željeznicah Eisenbahn-Fahrmittel	Umotci Emballagen	Razno Verschiedenes	
79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	
82	—	—	11	10	—	—	—	516	241	48.095
770	5.577	—	14 378	200	259	2.630	152	8.985	10.870	226.614
—	—	—	11	—	—	—	—	39	4	33.453
—	—	—	207	—	—	—	—	312	39	40.282
1.292	—	—	875	—	56	—	180	2.359	389	23.638
—	—	—	—	—	—	—	—	265	154	139.432
—	—	—	—	—	31	—	—	54	154	125.586
29.185	3.757	1	7.619	—	16	—	—	10.291	2.454	1,603.992

A b g a b e.

—	—	13	—	—	100	—	—	2.458	249	45.310
13.867	10.342	—	5.286	—	111	2.109	5.962	7.630	7.365	716.181
—	—	—	—	—	—	—	—	191	6	1.244
—	1	—	—	—	—	—	—	1.150	72	21.274
1·429	827	—	1	—	3	—	—	164	240	180.177
—	—	—	—	400	—	—	—	125	240	14.903
—	—	—	—	—	—	—	—	21	138	2.905
1.360	3.165	—	—	680	10	—	—	5.504	14.733	357.978

Digitized by Google

Statistički izkaz

o mjestnomu prometu hrvatskih postaja kr. ugar. drž. željeznice u godini 1880.

U metričkih centih

Postaja Station	Kosti prnje itd. Knochen, Lumpen etc.	Smole svake vrsti Erdpech aller Art	Pamuk sirov — Baumwolle roh	Kamenito ugljevje — Steinkohlen	Smedje ugljevlje — Braunkohle	Coaks	Drveno ugljevje — Holzkohle	Razno — Verschiedenes	Svakovrstna pokrivala krovova Dachpappe aller Art	Drvo za strojenje — Farbholz	Mineralna ulja i petroleum Mineralöhl und Petroleum	Pepeljika — Potasche	Soda	Mineralne vode — Mineralwässer
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12a	13
Zakanj	263	15	—	901	—	—	—	—	—	44	59	—	2	160
Drnje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	1730	26	55	21	—	—	—	—	—	—	11	—	—	1
Lepavina	—	—	—	50800	—	—	10169	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	140	2	11	—	—	—	—	11	—	—	7	—	9	170
Gradec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovec	151	—	—	—	—	—	2488	—	—	—	8	—	—	—
Božjakovina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dugoselo	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sesvete	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb (Agram)	624	2	—	300	—	2	—	—	2593	—	2338	605	—	108
Zdenčina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jaska	38	—	—	—	—	—	—	49	—	—	—	—	—	—
Karlovac	2371	—	—	1951	—	—	—	—	—	—	43	—	—	104
Dugaresa	70	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	154	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Ogulin	761	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	135	—	—	—	—	—	50	—	—	—	15	—	—	—
Cam. Moravice	—	3	—	—	—	—	—	1	—	—	9	—	—	—
Skrad	12	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Delnice	97	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Lokve	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Fužine	140	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Plase	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Bakar	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Rieka (Fiume)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	543	—	—	—
Ukupno — Zusam.	6739	49	66	53973	—	2	12707	61	2593	44	3061	605	11	547

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie im Localverkehre der ung. Staatsbahn abgesendeten Güter.

Droguerien	Knjige — Bücher	Dünger — gnojila	Sirovo željezo — Roheisen	Izradjeno željezo Ausgearbeitetes Eisen	Kotači za željeznice itd. Eisenbahnräder und Tyres	Željezničke tračnice Eisenbahnschienen	Ostala željezna roba Andere Eisenwaaren	Kovovi — Metalle	Emballagen	Pšenica — Weizen	Raž — Roggen	Napolica — Halbfrucht	Ječam i slad Gerste und Malz	Zob — Hafer	Proso — Hirse
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24a	24b	24c	24d	24e
247	—	160	—	706	6	204	857	12	272	1084	1139	—	307	460	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	—	6	—	15	—	204	3213	1763	—	235	4	398
—	—	—	—	—	—	—	—	—	73	7	—	—	—	—	—
3	—	—	9	4	1	3	5	97	318	1156	68	—	76	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	—	—	—	8	—	—	1	1	309	203	202	—	95	—	114
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	4	—	—	—	1	—	216	—	26	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	32	574	—	—	—	—	—
463	2	—	51	—	—	—	549	—	2806	8482	370	622	—	196	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	35	—	—	—	—	—	—
443	—	—	—	376	—	2106	1407	19	1840	7409	2975	95	58	7643	16
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	21	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	21	54	1	—	2	14	—
6	2	—	—	—	—	—	6	—	989	262	139	10	—	1528	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	143	—	—	—	—	—	—
90	—	—	—	—	—	—	52	—	182	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	17	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	89	1	—	—	—	—	—
—	8	1	—	—	—	178	2	—	319	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	284	—	—	—	—	—	—
389	—	—	—	10	—	—	22	—	129	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	6	—	79	—	3	—	—	—	—
—	9	—	—	—	—	—	—	—	223	—	—	—	—	12	—
—	—	—	—	—	—	—	1546	—	787	—	—	—	—	—	—
1645	21	161	64	1104	13	2491	4469	129	9426	22485	6686	727	773	9858	528

Digitized by Google

Statistički izkaz

o mjestnomu prometu hrvatskih postaja kr. ugar. drž. željeznice u godini 1880.

U metričkih centih

Postaja Station	Sjemenje — Anbau-Samen	Kukuruz — Mais	Mohunje — Hülsenfrüchte	Krumpir — Kartoffel	Repica i lan — Reps und Flachs	Voće — Baum-Obst	Razno — Verschiedenes	Razne masti — Fettwaaren	Konoplje i povesmo Hanf und Flachs	Predja — Garne	Möbel — Pokućtvo	Porcelanska i staklena roba Porcellan und Glaswaaren	Kože sirove — Häute roh	Izradjena koža Ausgearbeitetes Leder
	24f	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Zakanj	68	1987	185	241	2	1	59	157	99	35	206	35	70	90
Drnje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	13	13500	27	110	2	54	12	18	2	—	321	46	34	65
Lepavina	—	—	—	—	—	178	—	16	—	—	36	—	—	—
Križevac	—	360	306	14	—	18	3	38	—	—	110	—	50	11
Gradec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovec	9	386	606	47	198	—	721	12	4	—	136	—	23	—
Božjakovina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dugoselo	1	46	5	2	2258	—	—	—	2	—	75	8	—	6
Sesvete	—	22	—	—	54	26	2	—	—	—	11	—	—	—
Zagreb (Agram)	294	1861	287	197	16	185	94	356	—	35	66	327	98	568
Zdenčina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—
Jaska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlovac	2	4409	60	143	272	577	1890	186	—	7	592	23	786	56
Dugaresa	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	46
Generalskistol	—	5	—	4	6	2	—	—	1	—	53	2	1	—
Tounj	—	4	—	4	13	1	16	—	1	1	18	2	15	—
Ogulin	—	717	—	7	—	—	1189	31	116	—	264	7	202	1
Gomirje	—	13	—	—	—	—	33	—	—	—	16	—	—	—
Vrbovsko	—	125	13	116	—	80	—	7	—	1	210	—	19	2
Cam. Moravice.	—	76	11	23	—	—	5	1	—	—	44	17	—	—
Skrad	—	—	321	21	3	—	6	—	—	—	14	1	—	—
Delnice	—	8	—	49	—	16	1156	19	3	—	128	1	6	7
Lokve	—	—	22	942	—	—	—	—	—	—	42	—	—	1
Fužine	—	—	—	305	—	7	3	9	—	—	34	—	16	—
Plase	—	23	—	19	—	—	50	—	—	—	12	—	6	—
Bakar	—	—	—	—	—	15	8	1	—	—	102	2	29	3
Rieka (Fiume)	—	—	—	—	—	—	1677	347	—	—	575	—	61	1098
Ukupno — Zusam.	387	23547	1843	2244	2824	1159	6924	1198	228	79	3070	471	1416	1954

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie im Localverkehre der ung. Staatsbahn abgesendeten Güter.

Gorivo drvo — Brennholz	Gradjevno drvo Bau-, Werk-, und Nutzholz	Duge — Fassdauben	Stroj — Lohe	Košaraška i sitarska roba Korb- und Siebwaaren	Razno — Verschidenes	Rudarski proizvodi Hüttenproducte	Ugljenje od kosti Knochenkohle	Pivo — Bier	Maslac, mast i sir Butter, Schmalz und Käse	Jaja — Eier	Sledovi — Häringe	Kava — Kaffee	Proizvodi mljeva Mahlproducte	Riža — Reis	Sol — Salz
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53
—	5353	—	—	14	132	8	—	401	99	—	—	4	591	4	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
37	2824	2	31	43	139	—	—	3	8	—	—	5	34	—	16
82400	82340	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36	—	—
5654	15003	322	87	3	3	—	34	860	21	—	—	2	124	7	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
10608	15440	9486	5	2	—	—	—	—	8	—	—	1	36	1	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	3480	—	—	—	7967	—	—	2	—	—	—	—	4	—	—
8	127	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4760	14712	—	—	186	447	—	—	3077	10	—	47	441	8590	576	13969
—	10550	3500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1509	1488	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	18	—	—
200	84181	10008	—	342	378	—	—	765	46	31	—	20	14463	2	6
—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—
—	1031	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
—	908	3189	—	—	—	—	—	—	—	29	—	—	3	—	—
3526	39247	19600	—	67	—	—	—	9	—	28	—	—	44	—	—
—	16801	24720	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	73248	5501	953	—	—	—	—	—	—	4	—	5	333	—	—
—	11588	1174	50	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	—
8600	5587	31053	6	120	854	—	—	—	16	—	—	—	—	—	—
98955	633	37	—	21	395	—	—	—	—	—	—	—	136	—	—
1504	115146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3600	25854	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—
100	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
—	36	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	1	45	1	326
—	—	—	—	—	—	—	—	321	—	—	—	—	26805	—	2893
220461	525577	108592	1132	845	10327	8	35	5438	214	92	47	479	51296	591	17245

Digitized by Google

Statistički izkaz

o mjestnomu prometu hrvatskih postaja kr. ugar. drž. željeznice u godini 1880.

u metričkih centih

Postaja Station	Žesta — Spiritus	Vino — Wein	Južno voće — Südfrüchte	Sirov duhan — Rohtabak	Duhanski proizvodi Tabakfabrikate	Slador — Zucker	Razne tvari za potrošak Andere Consumartikel	Svakovrstna kratka roba Kurzwaaren aller Art	Rukotvorine — Manufakturen	Gospodarstveni strojevi Landwirth. Maschinen	Ostali strojevi — Andere Masch.	Kovine, tvari iz kovina itd. Metalle, Metallwaaren etc.	Vojnička dobra Militärgüter	Vojnički konji Militär Pferde	Vojnička kola — Militär Wägen	Vojnički volovi — Militär Ochsen
	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
Zakanj	306	1155	5	189	211	470	185	63	328	112	34	33	1671	* 13/89	368	—
Drnje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	55	513	15	—	—	—	105	2	184	7	6	3	1086	—	—	—
Lepavina	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	550	8180	—	—	—	7	133	7	2	—	—	—	2	—	—	—
Gradec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovec	19	113	—	—	4	6	203	6	10	—	—	7	12	—	—	—
Božjakovina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dugoselo	4	71	—	—	—	—	7	—	2	2	—	—	—	—	—	—
Sesvete	8	4826	1	—	—	—	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—
Zagreb (Agram)	1215	668	126	102	3265	370	899	13	994	—	3	5	2452	2/14	91	—
Zdenčina	2	400	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jaska	51	1584	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlovac	694	8480	1	—	—	215	452	5	329	15	7	—	3106	13/91	3	—
Dugaresa	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	412	—	—	—
Generalskistol	—	6	—	—	—	—	2	—	10	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	25	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	21	154	5	—	7	3	28	4	46	—	1	2	43	—	—	—
Gomirje	—	2	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	15	639	1	—	—	14	59	2	22	1	—	—	—	—	—	—
Cam. Moravice	114	185	4	—	—	—	—	3	10	—	—	—	—	—	—	—
Skrad	1	49	—	—	—	—	18	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Delnice	1	265	—	—	—	—	75	1	93	—	—	—	—	—	—	—
Lokve	4	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fužine	1	50	—	—	—	—	2	—	8	—	—	—	—	—	—	—
Plase	1	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakar	2	112	—	—	—	4	18	1	7	—	—	—	—	—	—	—
Rieka (Fiume)	—	3320	—	—	635	—	744	—	297	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno — Zusam.	3064	30925	158	291	4122	1093	2931	109	2351	137	52	50	8784	28/194	462	—

* Gornji brojevi naznačuju komade a doljnji težinu.

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der ung. Staatsbahn im Localverkehre abgesendeten Güter.

Oehlkuchen	Papir — Papier	Ugašeno vapno Kalk gebrannter	Cement	Kamenje — Steine	Opeka — Ziegeln	Škriljavac i mlinsko kamenje Schiefer, Mühlsteine	Kamenjača — Steingut	Vuna — Wolle	Volovi i krave Ochsen und Kühe	Konji mazge itd. Pferde, Maulthiere etc.	Svinje — Schweine	Ovce i janjci Lämmer und Schafe	Perad — Geflügel	Kola — Fuhrwerke	Eisenbahn-Fahrbetriebsmittel	Lješina — Leichen	Led — Eis	Ostala neimenovana dobra Sonstige nicht benannte Güter
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
—	17	1101	12	150	—	32500	—	4	81/78	209/1447	—	11/7	—	1/15	—	—	—	88
—	—	—	—	1	—	7	5	10	1063/933	32/224	2516/2022	—	2	2/39	—	—	—	129
—	4	—	—	—	—	—	—	—	171/466	1/7	527/433	26/33	—	—	—	—	—	125
—	—	—	—	—	—	—	—	—	59/43	6/42	1696/1260	—	—	—	—	—	—	88
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	597/437	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	9000	—	—	—	4/5	—	110/88	—	—	—	—	—	—	162
—	336	1259	1403	45	1454	223	685	1	532/679	—	40/28	—	18	2/28	—	—	—	3003
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	23	—	12	23	863	—	253	—	112/496	2/14	6311/4380	—	—	4/155	—	—	—	172
—	—	—	—	7600	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	—	16	—	—	—	—	—	—	6/5	—	736/652	20/15	36	2/25	—	—	—	137
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3/4	—	—	—	—	—	—	233
—	—	—	2	27	—	—	—	—	18/46	—	79/98	2/2	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	1166	—	—	—	—	—	—	34/26	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	63	—	—	—	—	5/4	—	6/5	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	16	—	—	2	1	14	—	16/13	—	—	—	—	—	—	89
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	389
—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	3/4	—	—	—	—	1600	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	17/34	—	—	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	388	2376	1429	9094	11317	32730	945	17	2048/2769	250/1734	12682/9480	62/61	56	11/262	—	—	1600	4731

* Die oberen Zahlen bezeichnen die Stückzahl und die untern das Gewicht.

Digitized by Google

Statistički izkaz

o prometu odpreme na strane željeznice od svih hrvatskih postaja ugar. drž. željeznice u godini 1880.

u metričkih centih

Postaja Station	1 Kosti, prnje itd. Knochen, Lumpen etc.	2 Smole svake vrsti Erdwachs aller Art	3 Pamuk sirov — Baumwolle roh	4 Kamenito ugljevlje — Steinkohle	5 Smedje ugljevje — Braunkohle	6 Coaks	7 Drveno ugljevje — Holzkohlen	8 Razno — Verschiedenes	9 Svakovrstna pokrivala krovova Dachpappe aller Art	10 Drvo za strojenje Farbholz	11 Mineralna ulja i petroleum Mineralöhl und Petroleum	12 Pepeljika — Potasche	12a Soda	13 Mineralne vode Mineralwässer
Zakanj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Koprivnica	522	—	328	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Lepavina	—	—	—	21100	—	—	100	16	—	—	—	—	—	—
Križevac	46	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	3	—	3
Vrbovec	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Dugoselo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sesvete	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb (Agram)	1275	—	—	—	—	—	—	—	24	4	11	1149	—	4
Zdenčina	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jaska	56	—	—	—	—	—	—	62	—	—	12	—	—	—
Karlovac	373	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dugaresa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Cam. Moravice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Skrad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Delnice	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Lokve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fužine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plase	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rieka (Fiume)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	240	—	—	—
Ukupno — Zusam.	2330	1	329	21100	—	—	102	78	24	4	267	1152	—	20

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der ungar. Staatsbahn nach fremden Bahnen abgesendeten Güter.

Droguerien	Knjige — Bücher	Gnojila — Dünger	Sirovo željezo — Roheisen	Izradjeno željezo Ausgearbeitetes Eisen	Kotači za željeznice Eisenbahnräder und Tyres	Željezničke tračnice Eisenbahnschienen	Ostala željezna roba Andere Eisenwaaren	Kovovi — Metalle	Emballagen	Pšenica — Weizen	Raž — Roggen	Napolica — Halbfrucht	Ječam i slad Gerste und Malz	Zob — Hafer	Proso — Hirse
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	24a	24b	24c	24d	24e
22	2	—	23	353	6	—	15	—	6	213	—	—	—	—	—
25	1	—	1	—	—	—	35	—	702	1537	3780	102	203	6	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	12	—	—	—	—	—
—	—	—	2	3	—	—	4	—	307	118	—	—	—	—	—
—	1	—	8	—	—	—	6	—	122	—	—	—	—	—	41
—	—	—	10	—	—	—	1	—	110	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	87	—	1025	229	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3	—	11	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	7	—	—	—	50	75	—	—	—	—	—	—
68	—	—	—	—	—	—	220	—	167	—	—	—	—	123	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	14	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—	—	—
2	2	—	—	—	—	—	10	—	543	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	2	—	126	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	105	—	—	—	—	—	—
3	—	—	—	—	—	—	—	—	40	—	—	—	—	—	—
1	1	—	1	—	—	—	—	—	216	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	154	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5	—	—	—	—	47	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	55	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	130	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	3456	—	1272	—	—	—	—	—	—
121	7	—	45	368	6	—	3839	50	5229	2109	3780	102	203	143	41

Digitized by Google

Statistički izkaz

o prometu odpreme na strane željeznice od svih hrvatskih postaja ugar. drž. željeznice u godini 1880.

u metričkih centih

Postaja Station	Sjemenje — Anbau-Saamen	Kukuruz — Mais	Mohunje — Hülsenfrüchte	Krumpir — Kartoffeln	Repica i lan — Reps und Flachs	Voće — Baumobst	Razno — Verschiedenes	Razne masti — Fettwaaren	Konoplje i povesmo Hanf und Flachs	Predja — Garne	Pokućtvo — Möbel	Porcelanska i staklena roba Porzellan- und Glaswaaren	Sirove kože — Häute roh	Izradjena koža Ausgearbeitetes Leder
	24f	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
Zakanj	—	—	—	—	—	1	—	30	20	44	230	—	—	23
Koprivnica	464	11759	4420	1	—	906	8	42	20	2	229	59	245	27
Lepavina	—	—	—	—	—	—	247	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	5	370	337	—	—	77	5	6	—	—	80	—	7	1
Vrbovec	—	11	2371	—	—	—	1	1	2	—	106	—	—	—
Dugoselo	—	—	—	—	1431	—	—	—	1	—	62	—	—	—
Sesvete	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	41	—
Zagreb (Agram)	—	—	95	215	—	40	576	89	—	1	—	77	267	698
Zdenčina	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	4	—	—	—
Jaska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	69	7	—	—
Karlovac	—	—	—	—	—	21	—	3	—	35	128	—	476	—
Dugaresa	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	27	—	—	—
Tounj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	—	—	—	1	—	—	4	2	—	—	114	7	1	1
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	—	—	—	4	—	—	—	4	3	—	10	—	—	—
Cam. Moravice	—	10	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—
Skrad	—	—	—	34	—	—	—	—	—	—	55	4	—	—
Delnice	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	58	—	—	1
Lokve	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—
Fužine	—	—	—	9	4	—	—	—	—	—	8	1	—	—
Plase	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12	—	—	—
Bakar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	64	—	—	—
Rieka (Fiume)	—	—	—	—	—	—	29	435	—	—	375	—	—	332
Ukupno — Zusam.	473	12152	7223	269	1435	1047	877	612	47	47	1636	159	1037	1083

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der k. ung. Staatsbahn nach fremden Bahnen abgesendeten Güter.

Gorivo drvo — Brennholz	Gradjevno drvo Bau-, Werk- und Nutzholz	Duge — Fassdauben	Trieslo — Lohe	Košaraška i sitarska roba Korb- und Siebwaaren	Razno — Verschiedenes	Rudarski proizvodi Hüttenproducte	Koštan ugljen Knochenkohlen	Pivo — Bier	Maslac, mast i sir Butter, Schmalz und Käse	Jaja — Eier	Sledovi — Häringe	Kava — Kaffee	Proizvodi mljeva Mahlproducte	Oriž — Reis	Sol — Salz
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53
—	—	—	4	1	9	—	—	—	2	—	—	—	27	—	—
3914	9369	—	1299	25	155	1	—	—	3	1	1	—	16	—	—
200	400	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1110	1200	2100	5849	—	1	—	9	27	11	—	—	3	1	—	2
400	1300	4017	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—
—	—	200	—	—	2310	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—
—	400	—	—	115	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	—	—	1	132	—	—	—	12	—	—	—	4	946	57	5
1000	6173	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2200	700	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
—	28	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	239	—	—
—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—
—	100	3300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	4	—	—
—	263	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	5	5
—	—	100	—	—	104	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	200	—	—	—	101	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	996	—	12
8824	20133	9717	7159	280	2680	1	9	52	16	1	1	12	2238	62	24

Digitized by Google

Statistički izkaz

o prometu odpreme na strane željeznice od svih hrvatskih postaja ugar. drž. željeznice u godini 1880.

Postaja Station u metričkih centih	Žesta — Spiritus	Vino — Wein	Južno voće — Südfrüchte	Sirov duhan — Rohtabak	Duhanski proizvodi Tabakfabrikate	Slador — Zucker	Razne tvari za potrošak Andere Consumartikeln	Svakovrstna kratka roba Kurzwaaren aller Art	Rukotvorine — Manufakturen	Gospodarstveni strojevi Landwirth. Maschinen	Ostali strojevi — Andere Masch.	Kovine, tvari iz kovina itd. Metalle, Metallwaaren etc.	Vojnička dobra Militärgüter	Vojnički konji Militär Pferde	Vojnička kola — Militär Wagen	Vojnički volovi — Militär Ochsen
	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69
Zakanj	164	1124	—	—	7	105	108	15	66	7	—	—	858	—	—	—
Koprivnica	12	262	—	—	—	1	209	5	184	77	3	12	114	6/42	—	—
Lepavina	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	149	3283	11	—	—	—	149	3	—	3	—	—	—	—	—	—
Vrbovec	16	21	—	—	—	—	5	16	3	60	—	4	111	—	—	—
Dugoselo	2	181	—	—	—	—	—	7	9	—	—	—	—	—	—	—
Sesvete	—	3158	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Zagreb (Agram)	74	28	16	—	1097	—	74	1	78	—	—	—	785	13/91	32	—
Zdenčina	—	287	—	—	—	—	1	—	—	450	—	—	—	—	—	—
Jaska	9	2947	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlovac	6	8	—	—	—	—	26	—	6	—	—	—	1502	—	—	—
Dugaresa	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	—	23	—	—	—	—	1	—	10	—	1	4	414	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	—	5	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—
Camer. Moravice	1	27	—	—	—	—	5	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Skrad	1	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Delnice	—	1	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Lokve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fužine	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plase	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakar	—	5	1	—	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—	—
Rieka (Fiume)	—	438	—	—	11735	—	1945	—	677	—	—	—	—	—	—	—
Ukupno — Zusam.	434	11814	29	—	12839	106	2529	49	1055	597	4	20	3784	19/133	32	—

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der k. ung. Staatsbahn nach fremden Bahnen abgesendeten Güter.

Uljenjaci — Oehlkuchen	Papir — Papier	Ugašeno vapno Kalk gebrannter	Cement	Kamenje — Steine	Opeka — Ziegel	Mlinsko kamenje i škrilievac Schiefer, Mühlsteine	Kamenjača — Steingut	Vuna — Wolle	Volovi i krave Ochsen und Kühe	Konji mazge itd. Pferde, Maulthiere etc.	Svinje — Schweine	Ovce i janjci Lämmer und Schafe	Perad — Geflügel	Kola — Fuhrwerke	Eisenbahn-Fahrbetriebsmittel	Lješina — Leichen	Led — Eis	Ostala neimenovana dobra Sonstige nicht benannte Güter
70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
	16																	23
	3						25	265	919/2768	7/56	1983/1550							119
				18					55/187		361/392	18/13						258
	1			10						2/14	100/36							97
				1						2/14	5/12							4
			19	1	21	308	37		42/140	42/296	60/36							1314
					100						146/145							
									1/1		524/437							
	2			5								1/2						2
				11					2/14			2/2						
			109															7
	2							3										
				1														
—	136	—	128	47	121	308	62	268	1019/3110	53/380	3179/2608	21/17	—	—	—		—	1824

Digitized by Google

Statistički izkaz

prometa dopreme od stranih željeznica i transitnoga od svih hrvatskih postaja ugar. drž. željeznice u godini 1880.

u metričkih centih

Postaja Station	Kosti, prnje itd. Knochen, Lumpen etc.	Smola — Erdwachs aller Art	Pamuk sirov — Baumwolle roh	Kamenito ugljevje Steinkohlen	Smedje ugljevje — Braunkohle	Coaks	Drveno ugljevje — Holzkohle	Razno — Verschiedenes	Svakovrstna pokrivala krovova Dachpappe aller Art	Drvo za bojadisanje Farbholz	Mineralna ulja, petroleum Mineralische Oele, Petroleum	Pepeljika — Potasche	Soda	Mineralne vode Mineralwässer	Drognerien	Knjige — Bücher	Gnojila — Dünger	Sirovo željezo Roheisen
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	12 a	13	14	15	16	17
Zakanj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	1.318	1	—	15	510	5	—	—
Lepavina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	33	1	25	—	—	—	—	12	—	52	590	7	—	8	81	—	—	11
Vrbovec	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	352	—	—	6	81	1	—	—
Dugoselo	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	231	—	—	2	1	—	—	515
Sesvete	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	60	—	—	1	3	—	30	—
Zagreb	—	—	—	—	—	—	8	—	1	—	1	—	81	67	—	—	—	—
Zdenčina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	—
Jaska	5	—	—	—	—	—	—	23	—	—	16	—	—	—	—	—	—	23
Karlovac	14	—	—	200	—	—	—	—	—	—	35	—	—	46	373	24	2	—
Dugaresa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	—	8	—	—	—	—	—	—	—	—	384	—	—	25	101	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—
Vrbovsko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	160	—	—	10	13	—	—	—
Cam.-Moravice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	4	2	—	—
Skrad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	19	—	—	12	8	—	—	—
Delnice	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	59	—	—	9	10	4	—	—
Lokve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	14	—	—	—	—	—	—	3
Fužine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11	—	—	—	2	—	—	—
Plase	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	—	—	—	—
Bakar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	2	6	1	—	—
Rieka	3.964	—	—	18.200	—	6	—	—	—	—	19	—	—	491	27	—	—	—
Ukupno — Summa	4.016	17	25	18.400	—	6	8	35	1	55	3.380	8	81	701	1.222	37	32	552

Transitni promet. (Od stranih željeznica k stranim željeznicam.)

Zakanj-Zagreb	1.429	23	—	71.000	—	—	—	—	—	—	28	2	—	20	228	1	—	37
Zagreb-Zakanj	299	—	—	—	—	—	—	—	—	—	787	—	—	1	11	3	—	1128
Ukupno — Summa	1.728	23	—	71.000	—	—	—	—	—	—	815	2	—	21	239	4	—	1165

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der k. ung. Staatsbahn von fremden Bahnen angekommenen und im Transit-Verkehr stehenden Güter.

Izradjeno željezo Au-gearbeitetes Eisen	Kotači za željeznice Eisenbahnräder & Tyres	Tračnice za željeznice Eisenbahnschienen	Ostala željezna roba Andere Eisenwaaren	Kovovi — Metalle	Emballagen	Pšenica — Weizen	Raž — Roggen	Napolica — Halbfrucht	Ječam i slad Gerste und Malz	Zob — Hafer	Proso — Hirse	Sjemenje — Anbau-Saamen	Kukuruz — Mais	Mohunjasti plodovi Hülsenfrüchte	Krumpir — Kartoffel	Repica i lan Reps & Flachs	Voće — Baumobst	Razno — Verschiedenes
18	19	20	21	22	23	24	24a	24b	24c	24d	24 e	24f	25	26	27	28	29	30
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	—	—	1.227	—	259	5	—	—	1	805	—	1	—	—	123	—	—	35
21	—	—	—	—	101	—	—	—	8	—	—	—	4	—	—	—	—	292
287	—	—	84	18	388	117	400	48	253	147	8	6	208	26	378	1	—	11
238	—	—	54	—	15	41	19	—	—	223	—	25	111	—	29	—	—	2
—	—	—	—	—	44	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	—	—	12	—	436	81	—	—	—	7	—	—	102	—	3	—	—	13
—	—	—	1.402	—	64	11.666	8106	101	1.855	629	—	482	2.042	7	372	—	19	660
—	—	—	16	—	29	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	8
—	—	—	—	—	110	—	—	—	—	—	—	—	65	—	—	—	—	6
—	—	—	840	—	179	6.780	—	—	—	—	—	—	36	—	—	—	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	170	12	—	8	—	4
—	—	—	46	—	2	45	—	—	—	50	—	—	22.144	—	—	—	—	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	105	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4.289	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	204	—	—	—	—	—
14	—	—	—	—	1	—	—	—	12	—	—	—	13	—	—	—	—	—
—	100	—	11	—	1	—	—	—	—	—	—	—	884	—	—	—	—	179
—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	701	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	31	—	—	1.217	—	—	1	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15	—	—	—
1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	101	—	—	—	—	3
75	1.364	—	—	—	437	7.334	—	—	11.313	1863	—	—	9.076	2846	1	2601	13	4
643	1 464	—	3.812	24	2.070	26.070	8525	149	13.442	4477	33	514	40.666	2891	921	2611	32	1221

Transit-Verkehr. (Von fremden Bahnen nach fremden Bahnen.)

59	11	—	595	—	453	1.037	—	—	519	—	—	—	7.531	768	—	102	2	36
421	—	—	33	—	1.466	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	68	601
480	11	—	628	—	1.919	1.037	—	—	519	—	—	—	7.531	768	—	102	70	637

Digitized by Google

Statistički izkaz

prometa dopreme od stranih željeznica i transitnoga od svih hrvatskih postaja ugar. drž. željeznice u godini 1880.

Postaja Station	Razne masti — Fettwaaren	Konoplje i povesmo Hanf & Flachs	Predja — Garn	Pokućtvo — Möbeln	Porcelanska i staklena roba Porzelan und Glas-Waaren	Kože sirove — Häute rohe	Izradjene kože Ausgearbeitetes Leder	Gorivo drvo — Brennholz	Gradjevno drvo Bau-, Werk- und Nutzholz	Duge — Fassdauben	Trieslo — Lohe	Košaraška i sitarska roba Korb- und Siebwaaren	Razno — Verschiedenes	Rudarski proizvodi Hüttenprodukte
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44
u metričkih centih														
Zakanj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	440	5	363	370	216	169	146	—	—	—	—	—	12	—
Lepavina	251	—	—	53	—	—	—	—	—	139	—	—	—	—
Križevac	114	3	9	260	306	38	68	—	621	8	1	12	6	—
Vrbovec	211	17	—	195	38	5	—	—	—	—	—	1	—	—
Dugoselo	7	1	—	97	1	1	57	—	—	—	—	—	—	—
Sesvete	28	1	—	5	—	—	7	—	—	—	—	19	—	—
Zagreb	335	85	—	662	30	21	74	100	6504	—	9	241	1022	132
Zdenčina	13	—	1	—	—	—	—	—	12	—	—	—	—	—
Jaska	14	—	—	—	2	6	—	100	—	—	—	—	—	—
Karlovac	440	—	2	422	111	12	45	—	—	—	—	2	—	—
Dugaresa	—	—	—	—	—	37	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	—	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	—	1	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	246	—	1	279	18	—	38	—	160	—	—	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	63	—	—	21	12	—	24	—	—	—	—	—	—	—
Cam.-Moravice	1	—	—	22	2	1	—	—	49	—	—	—	—	—
Skrad	6	—	1	38	—	—	1	—	—	—	—	2	1	—
Delnice	5	—	10	—	—	4	—	—	200	—	—	—	—	—
Lokve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fužine	2	—	—	5	4	—	—	—	1	—	—	—	—	—
Plase	—	—	—	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakar	5	—	—	61	18	3	5	—	—	—	—	—	—	—
Rieka	7	3	10	455	12	—	1	1432	43843	33624	—	7	16	—
Ukupno — Summa	2110	115	398	2969	773	297	466	1632	51390	33771	10	284	1057	132

Transitni promet. (Od stranih željeznica k stranim željeznicam.)

Zakanj-Zagreb	192	63	54	378	28	12	143	400	14482	3785	—	807	—	—
Zagreb-Zakanj	91	—	—	235	7	364	16	—	500	—	215	—	—	—
Ukupno — Summa	283	63	54	613	35	376	159	400	14982	3785	215	807	—	—

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der k. ung. Staatsbahn von fremden Bahnen angekommenen und im Transit-Verkehr stehenden Güter.

Ugljevje od kosti — Beinkohlen	Pivo — Bier	Maslac, mast i sir Butter, Schmalz und Käse	Jaja — Eier	Sledovi — Häringe	Kava — Kaffe	Proizvodi mljeva Mahlprodukte	Oriž — Reis	Sol — Salz	Žesta — Spiritus	Vino — Wein	Južno voće — Südfrüchte	Sirov duhan — Rohtabak	Duhanski proizvodi Tabakfabrikate	Slador — Zuker	Razne stvari za potrošak Andere Consumartikel	Svakovrstna kratka roba Kurzwaaren aller Art	Rukotvorine — Manufakturen	Gospodarstveni strojevi Landwirthschaftliche Maschinen
45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	884	361	38	10	171	7210	38	2473	543	1120	125	—	—	678	775	184	1212	165
—	—	22	—	—	—	809	—	5	—	46	9	—	—	—	4	—	—	—
5	77	87	1	—	76	3849	29	1101	156	343	20	—	11	175	48	116	129	4
—	5	20	—	—	59	2211	39	10	175	29	42	—	—	106	197	169	98	48
—	269	—	—	—	39	895	44	45	4	79	30	—	—	182	7	299	96	3
—	5	—	—	—	8	104	3	22	18	16	2	—	—	32	2	2	2	26
—	1	146	—	—	14	22190	6	132	548	2431	—	2057	142	109	144	42	241	1
—	3	—	—	—	—	8	—	—	—	47	—	—	—	—	—	11	—	30
—	—	41	—	—	—	308	—	588	—	—	3	—	—	32	54	17	13	—
—	376	—	—	—	33	2855	—	—	730	471	45	—	—	852	291	881	659	17
—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	1
—	—	14	—	—	—	—	—	—	19	119	—	—	—	—	—	—	—	—
—	44	30	—	—	230	1399	64	—	301	1205	19	—	—	329	150	29	172	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	23	—	—	—	—	—	—	—	—
—	32	30	—	4	64	492	54	—	59	355	14	—	—	192	48	—	46	—
—	26	—	—	—	—	28	—	8	460	—	—	—	—	10	51	6	1	—
—	12	2	—	5	18	52	—	8	387	5	—	—	—	7	6	1	19	8
—	7	—	—	—	13	518	32	15	120	1287	—	—	—	6	252	—	123	—
—	23	—	—	—	—	43	—	—	—	636	—	—	—	—	—	3	14	—
—	1	5	—	—	4	16	1	—	1	109	—	—	—	—	10	20	43	—
—	—	—	—	—	—	27	—	—	—	361	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	—	—	2	6	1	16	1382	—	—	—	—	4	5	15	—
—	96	1	—	—	—	90533	—	—	663	25915	9	3682	—	1164	4	3	25	—
5	1861	760	39	19	729	133583	316	4407	4200	35987	318	5739	153	3874	2047	1788	2908	303

Transit-Verkehr. (Von fremden Bahnen nach fremden Bahnen.)

—	105	24	—	—	21	15292	2	—	1525	23057	—	900	32	574	865	49	370	—
8	—	—	—	—	32	439	14	—	116	40	127	—	3494	2	623	21	44	1
8	105	24	—	—	53	15731	16	—	1641	23097	127	900	3526	576	1488	70	414	1

Digitized by Google

Statistički izkaz

prometa dopreme od stranih željeznica i transitnoga od svih hrvatskih postaja ugar drž. željeznice u godini 1880.

Postaja Station	Ostali strojevi Andere Maschinen	Kovine i tvari iz kovina Metalle, Metallwaaren etc.	Vojnička dobra Militärgüter	Vojnički konji Militär Pferde	Vojnička kola Militär Wägen	Vojnički volovi Militär Ochsen	Ugljenjaci — Oehlkuchen	Papir — Papier	Ugašeno vapno Kalk gebrannter	Cement	Kamenje — Steine
	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74
Zakanj	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koprivnica	23	2	456	60/357 *	—	—	—	260	—	14	93
Lepavina	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Križevac	—	—	—	—	—	—	—	53	100	25	3
Vrbovec	—	—	128	—	—	—	—	73	—	—	1
Dugoselo	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sesvete	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Zagreb	59	—	115	—	—	—	—	98	200	—	—
Zdenčina	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jaska	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Karlovac	43	42	787	—	—	—	—	99	—	6	—
Dugaresa	—	—	1228	—	—	—	—	—	—	—	—
Generalskistol	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tounj	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Ogulin	4	—	490	—	—	—	—	15	—	—	—
Gomirje	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vrbovsko	—	—	—	—	—	—	—	8	—	27	5
Cam.-Moravice	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
Skrad	2	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—
Delnice	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—
Lokve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Fužine	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Plase	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bakar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rieka	—	1	205	2	—	—	—	81	—	21	—
Ukupno — Summa	135	46	3412	60/359	—	—	—	887	300	93	114

Transitni promet. (Od stranih željeznica k stranim željeznicam.)

Zakanj-Zagreb	106	7	444	7/51	3/25	—	—	16	—	—	2
Zagreb-Zakanj	1	—	1624	10/39	—	—	—	4	12	1	—
Ukupno — Summa	107	7	2068	17/90	3/25	—	—	20	12	1	2

* Gornji brojevi naznačuju komade, a doljni sveukupnu težinu.

Digitized by Google

Statistischer Ausweis

der im Jahre 1880. auf der kroatischen Linie der k. ung. Staasbahn von fremdem Bahnen angekommenen und im Transit-Verkehr stehenden Güter.

Opeke — Ziegel	Mlinsko kamenje, škrilievac Schiefer, Mühlsteine	Kamenjaća — Steingut	Vuna — Wolle	Volovi i krave Ochsen und Kühe	Konji, mazge, itd. Pferde, Maulthiere etc.	Svinje — Schweine	Ovce i janjci Lämmer und Schafe	Perad — Geflügel	Teretna kola — Fuhrwerke	Željz. prom. sredstva Eisenbahn-Fahrbetriebsmittel	Lješina — Leichen	Led — Eis	Ostala neimenovana dobra Sonstige nicht benannte Güter
75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	1	22	80	—	—	—	—	—	1/15	—	—	—	246
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	108	—	2	5/3	—	—	—	—	—	—	—	14	54
—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
—	—	20	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	740
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
200	400	6	2	—	2/14	3/2	—	—	3/53	3579	—	—	148
131	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
—	7	9	—	—	—	—	—	—	1/15	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8
498	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	11	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	99
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	76/58	—	—	—	—	—	27
—	—	—	—	—	—	32/20	—	—	—	—	—	—	—
—	—	1	—	3/17	—	20/32	—	—	—	—	—	—	2
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	38
—	—	—	—	—	—	4/3	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	20/68	—	—	—	—	—	—	1/40	—	—
—	12	—	—	100/245	—	—	—	—	—	6282	—	—	152
829	544	64	87	128/333	2/14	59/57	76/58	—	5/83	9861	1/40	14	1464

Transit-Verkehr. (Von fremden Bahnen nach fremden Bahnen.)

—	23	2	—	—	2/14	—	—	—	1/15	40	—	—	2464
—	—	—	14	—	2/28	—	—	—	—	—	—	—	480
—	23	2	14	—	4/42	—	—	—	1/15	40	—	—	2944

* Die oberen Zahlen geben die Stückzahl, die unteren das Gesammtgewicht an.

Digitized by Google

Izkaz

prometa osoba, prtljage i dobara na kr. ug. državnoj željeznici (hrvatska pruga) godine 1880.

Ausweis

über die auf der kroatischen Linie der königl. ungar. Staatsbahn im Jahre 1880. beförderten Personen, Gepäck und Eilgut.

Postaja Station	Vozilo se osoba Befördert wurden Personen						Predano je Aufgegeben wurde	
	u in der I.	u in der II.	u in der III.	u in der IV.	Vojničkih — Militär	Ukupno Zusammen	Putne prtljage Reise-Gepäck	dobra velike brzine Eilgut
	razrèdu kola Wagenklasse						metričkih centi Meterzentner	
Zakanj	157	1.801	6.847	5.754	2.061	16.620	506	402
Drnje	—	45	860	664	102	1.671	13	—
Koprivnica	115	1.187	7.304	6.918	859	16.383	849	759
Lepavina	118	146	1.182	2.756	17	4.218	56	96
Križevac	115	1.335	4.604	5.423	99	11.576	283	98
Gradec	22	564	2.055	1.857	749	5.247	253	—
Vrbovec	22	470	1.719	2.719	88	5 018	64	78
Božjakovina	12	389	1.460	2.224	60	4.145	94	—
Dugoselo	11	202	1.260	2.159	15	3.647	46	53
Sesvete	19	194	964	1.311	5	2.493	30	43
Zagreb (Agram)	616	9.037	23.864	19.430	14.364	67.311	3.285	1.391
Zdenčina	—	196	673	1.270	27	2.166	19	28
Jaska	26	506	2.244	3 357	35	6.168	73	13
Karlovac (Karlstadt)	135	2.553	8.075	21.798	3.806	36.367	1.235	481
Dugaresa	—	69	240	761	3	1.073	13	—
Generalskistol	6	162	489	1.245	141	2.043	49	6
Tounj	2	51	252	821	850	1.976	31	8
Ogulin	23	941	3.055	5.674	818	10.491	304	74
Gomirje	1	79	347	1.259	9	1.695	29	9
Vrbovsko	—	112	847	4.085	37	5.081	45	86
Moravice	2	91	683	2.364	5	3 145	50	4
Skrad	—	118	389	4.228	3	4.738	32	8
Delnice	4	655	1.495	3.782	93	6.029	96	18
Lokve	2	284	779	2.359	1	3.425	42	19
Fužine	9	394	1.018	3.865	33	5.319	75	46
Lič	—	2	17	1.174	67	1.260	—	—
Plase	—	71	344	1.643	5	2.063	16	5
Meja	—	1	29	137	—	167	3	11
Bakar	5	198	662	1.829	5	2.699	35	16
Rieka (Fiume)	102	1.636	3.680	4.675	698	10.791	614	449
Uk. — Zus.	1.523	23.489	77.417	117541	25.055	245.025	8.240	4.200

Digitized by Google

D) Javne ceste i vodogradjevine.

U naših predhodećih izvještajih, napose u prošlogodišnjem, imadosmo prilike navesti pod ovim naslovom cielu kilometričnu dužinu državnih, zemaljskih i kotarskih cesta u Hrvatskoj i Slavoniji i u bivšoj vojnoj Krajini, nemanje navedosmo stanje vodogradjevina.

Nadovezujuć onim podatkom sliedeće, obazriet ćemo se po najprije na državne ceste.

U izvještaju godine 1877. i 1878. iztaknuto je slabo stanje državnih cesta i dosta ćutljivo zanemarivanje istih. Visoko kr. ugar. ministarstvo za javne gradjevine i komunikacije, oprovrgava tvrdnju komore u svojoj izjavi, učinjenoj kr. ugar. ministarstvu za poljodjelstvo obrt i trgovinu, i u prepisu priobćenoj ovoj komori, koja glasi doslovce ovako:

Prepis k. br. 17.721.

Prevod iz magjarskoga 8.447.

Kr. ug. ministar za javne gradjevine i komunikacije.

„Ustanovljenje onih cestah i riekah kraljevine Hrvatsko-Slavonske, kojih rukovanje je na temelju §. 9. zak. čl. XXX. od god. 1868. svih zemaljah krune ugarske zajednički posao, povjeren je zaključkom ministarskoga vieća od 25. veljače 1870. jednoj iz ministra za javne gradnje i komunikaciju, financijah, obrta i trgovine, domobranstva i hrv.-slav.-dalm. ministra sastojećoj konferenciji, koja je konferencija u svojem dne 7. svibnja 1870. sastavljenom zapisniku od takove obće koristi sliedeće ceste i rieke označila, naime:

1) Cestu od medje Ugarske (kod Čakovca) kroz Varaždin, Zagreb i Karlovac u Rieku vodeću. Ova cesta sadržava u sebi tako zvanu lujzinsku cestu, koja je od prije na njeko privatno družtvo spadala; ova cesta iznaša 36.87 miljah;
2) cestu od Osieka kroz Djakovo do medje vojničke krajine (Piškorevcih) vodeću 6.5 miljah;

Digitized by Google

3) cestu od Osieka kroz Našice, Požegu i Lipik, nadalje od Ilove u Sisak vodeću 26.46 miljah;
4) cestu od Barča kroz Krivaje i Daruvar u Pakrac vodeću 11.75 m.
5) cestu od Osieka u Vukovar vodeću 5.2 miljah.

Ukupno 86.13 miljah.

Ove se ceste na teret zajedničkoga državnoga erara uzdržavaju, izuzamši Lujzinsku cestu, koja, pošto je u godini 1878. po zajedničkom državnom eraru za 325.000 for. odkupljena, u smislu sadržane u gorepomenutom zapisniku nagode — u koliko je sa jur dogradjenom karlovačkom-riečkom cestom paralelna, spada pod upravu hrv.-slav.-dalm. zem. vlade.

Što se vodenih putevah tiče, istina je, da je prijašnja vlada 110 miljah riekah upravljala, sada se pako samo odiel rieke od 62 milje o zajedničkom držav. trošku uzdržava, naime: rieka Kupa od Capraga do Karlovca 17½ miljah, rieka Sava od Capraga do Lonje 6 miljah, (rieke Save od Lonje do Zemuna vodeći dio spada pod upravu vojničke krajine) Rieka Drava od Barča do Dravskoga uštja 21 milju, Dunav od dravskoga ušća do Kamenice 17½ milje.

Nu ovi odjeli rieke, koji su se prije takodjer o zajedničkom trošku uzdržavali, dočim sada pod redovito uzdržavanje države spadaju, naime odjel rieke savske od Capraga do kranjske medje, protežući se 18 miljah, i dio rieke Drave od Barča do štajerske medje, tekući u duljini od 21 milje, iz obzira plovitbe zasada od nikakove važnosti nisu, pošto je na tih dielovih rieke počamši od god. 1854. nebrojeno putih plovitba pokušana bila, nu ovi pokusi ostaše sve do sele bezuspiešni, tako, da bi uredjenje i uzdržavanje odjelah rieke u brodivom stanju toli znameniti trošak iziskalo, koji nebi sa očekivati se mogućim prometom u pravom razmerju stajao.

Da se kod gorenavedenih, pod zajedničkom upravom stojećih riekah, samo na to glavna skrb obraća, da se na istih slobodno brodarenje uzdržava, da se u tu svrhu čišćenja korita preduzmu, ceste i mostovi za vučenje ladje uzdržuju, to stoji, nu zajednička zadaća vlade samo to biti može, da brodarenje od zapriekah sačuva.

Da se ostali poslovi, naime potrebiti za obranu bližnjih posieda poslovi i izvedenje prokopa na dotične interesente prepušća, — to sliedi na temelju ustanovah odnosećih se na to zak. čl. 39. i 40. od god. 1871 nadalje 34. od god. 1880. — Ovi zakonski članci, koji pojavivše se u Ugarskoj slične poslove uredjuju, imadu i valjanost za Hrvatsku i Slavo-

Digitized by Google

niju, i neima zaprieke proti tomu, da se i tamo isto tako kao u Ugarskoj uporaviti imadu.

Na tu tvrdnju gorenavedene komore, da je pod prijašnjom vladom na uzdržavanje cestah i riekah u Hrvatskoj i Slavoniji veći trošak obraćen kao sada, — častim se primjetiti, da je polag podatakah, na moje razpoloženje stojećih, za vrieme prijašnje vlade počamši od 1851. do uključivo 1869. godine, dakle za 19 ljetah

na državne ceste	6,966.503	for.
„ „ rieke	1,135.513	„
Ukupno	8,102.016	for.

iliti poprieko svake godine trošak od 426.316 for. obraćeno.

Pod sadašnjom vladom pako od godine 1870. do uključivo 1878. dakle kroz 9 godinah

na državne ceste	3,753.766	for.
„ „ „	696.832	„
Ukupno	4,450.598	for.

iliti svake godine poprieko 494,510 for. obraćeno, poprieko je dakle više, kao pod prijašnjom vladom.

Ako se izim toga jošte u obzir uzme, da je u vremenu sadanje vlade sagradjena žakanjsko-zagrebačka i karlovačko-riečka željeznica, od kojih željeznicah je svaka velike žrtve potrebovala, nadalje da je odkupljena za 325.000 for. lujzinska cesta, da se sada sagradjuje sa troškom od 370.000 for. proračunana Osiečko-Vukovarska i od Našicah preko briega Krndija do Begteža vodeća cesta, da će se naskoro sa troškom od 220.000 fr. sagradṭi na Dravi izmedju Barča i Terezovca stalni most, te konačno ako bi se u obzir uzeli oni znatni iznosi, koji se na uredjenje diela rieke Drave izmedju Barča i Osieka svake godine obraćaju, nastaje to osviedočenje, da se u interesu uzdržavanja prometala u Hrvatskoj i Slavoniji zasada nerazmierno veće žrtve prinašaju kao negda, te da je na to odnoseća se tvrdnja komore netemeljita.

Da se za uzdržavanje hrv.-slav. državnih cestah i rieka dozvoljeni iznosi na opriedieljene svrhe upotrebljuju, dapače u mnogih slučajevih i prekoračuju, u tom obziru dokazom služe državni zaključni računi; što je u posliednjih godinah za uzdržavanje cestah i riekah manji trošak obraćen kao počamši od 1871. do 1874. godine, uzrok tomu skriven je u financijalnih odnošajih, pod tlakom kojih su se na ugarske ceste i rieke samo najpotrebitiji troškovi obratili.

Digitized by Google

Što se tiče uredjenja rieke Save i Kupe, nadalje gradjenja prokopa od Rugvice do Zagreba voditi se imajućeg, i uredjenja nekih iz Bosne izvirajućih pritokah, moram primjetiti, da u predmetu izvedenja ovih javnih poslovah, što no su od velike važnosti, nu ujedno i veliki trošak iziskuju, opernim naukom se čine, kojih uvedenje najvećma od toga odvisi, kako se budu mogle zemaljske financijalne i veresijske okolnosti u bližnjoj budućnosti ustanoviti."

Ovoj izjavi visokoga ministarstva imali bi primietiti, da je dielom potvrdjeno istom izjavom što je komora ova u rečenom izvješću navela naime: da zajednički državni erar, odnosno kr. ugar. ministarstvo za javne radnje i komunikacije manje državnih rieka i državnih cesta uzdržava, nego li pod prijašnjom vladom. Nu kr. ugar. ministarstvo tvrdi, da je predjašnja vlada od godine 1851. do uključivo 1869. trošila za državne rieke i ceste prosjekom na god. 426.316 for. dočim je kr. ugar. ministarstvo za manju duljinu državnih cesta i rieka od godine 1870. do uključivo god. 1878. na godinu trošilo for. 494.510.

Za opravdanje našega stanovišta primjećujemo, da ako i taj izkazani trošak zbilja i postoji, to opet nevalja s vida staviti, da je porezna snaga od godine 1870. do godine 1878. razmjerno prama poreznoj snagi od godine 1851. do 1869. podvostručena, po čemu bi od potrebe bilo, da država na svoj trošak uzdržava veću duljinu cesta i rieka nego li sada, kao što bijaše u pomenutom izvješću iztaknuto.

Na skrižaljki, ovoj razpravi dodanoj, nalazi se uvršćena duljina svih izgradjenih i neizgradjenih državnih, zemaljskih i kotarskih cesta u Hrvatskoj i Slavoniji, isto tako i izkaz u godini 1880. izvedenih cestogradjevina. U opisu cestogradjevina u bivšoj Krajini opet navedeni su brojevni izkazi stanja svih cesta tamošnjega područja.

Hrvatska i Slavonija.

A) Cestogradjevine.

a) Državne ceste:

Koliko je država, odnosno kr. ugar. ministarstvo za javne radnje i komunikacije, za uzdržavanje državnih cesta u god. 1880. potrošilo, ubilježismo na strani 261. s razloga, što nam podatci ti kasno do ruku dodjoše.

Digitized by Google

b) Zemaljske i kotarske ceste.

Pod upravom županija i nadzorom kr. zemaljske vlade, odnosno kr. vladnoga gradjevnoga odsjeka.

Za uzdržavanje zem. i kot. cesta potrošeno je u god. 1880:

iz doprinosa zemaljskoga budgeta	313.873 for.
iz $^3/_4$ odkupnine javnih radnja	391.386 „
Ukupno . .	705.259 for.

U toj svoti sadržan je iznos od 75.426 for. za novogradnje cesta. Kako se ovi troškovi za uzdržavanje i novogradjenje zem. i kot. cesta porazdieljuju, kao i stanje o duljinah držav. zem. i kot. cesta koncem god. 1880. izvidit se dade iz prvoga sliedećega izkaza, a iz drugoga sve novogradnje zem. i kot. cesta.

B) Vodogradjevine
izvedene u Hrvatskoj god. 1880.

Za uzdržavanje potoka, rieka, nasipa i micanje kuća kraj potonjih, za sagradjenje čepova, zatim za pokriće nadziratelnih troškova kod uredjenja potoka i izvedjenja nasipa, potrošeno je u god. 1880. 28.600 for.

Po interesentih izvedeni su pod rukovodjenjem i ravnanjem zemaljskih oblasti uz primjereni doprinosak iz zemaljskih sredstva sliedeće zemljoradnje:

a) na savskih nasipih u podžupanijah zagrebačkoj i sisačkoj: 252.000 kubmtr., koje bi u gotovom stajale 75.600 for.;

b) na dravskih nasipih i kanal u Podravini u podžupaniji belovarskoj i osječkoj: 16.000 kubmtr. što bi odgovaralo potrošku gotovine 4.800 for.

c) na uredjenje raznih potoka u podžupanijah koprivničkoj, križevačkoj i varaždinskoj: 58.000 kubmtr. što bi u gotovini iznosilo 17.400 for.;

d) napokon su čišćeni razni potoci u podžupanijah zagrebačkoj, križevačkoj i koprivničkoj, u ukupnoj duljini od 61 klmtr., što bi u gotovini 18.000 for. iznosilo.

Potom vriede ukupne u god. 1880. po interesentih izvedene vodogradjevine . . . . . 115.800 for.
pribrojiv ovamo iznos potrošen iz autonomnoga budgeta za vodogradjevine od . . . . . 28.000 for.
Pokaže se ukupna svota od . . 143.800 for.

Digitized by Google

Izkaz

vrhu troškova uzdržavanja i novogradnja zemaljskih i kotarskih cesta u upravnoj god. 1880. kao i stanje duljina državnih, zemaljskih i kotarskih cesta koncem god. 1880. u grad. Hrvatskoj i Slavoniji.

Broj kr. podžupanije Zahl der k. Vicegespan.	Kr. podžupanija Die kngl. Vicegespanschaft	Uzdržavanje i novogradjenje cestah			
		plaće empirič-koga osoblja Gehalt des empirischen Person.	samouprava (uzdržavanje zemljo-radnja, manji popravci) — Regie	dobava šljunka Schotter-Zufuhr	mostovi i umjetne gradnje Brücken- und Kunstbau
		u forintih a. vr. —			
I.	riečka	4.212	5.209	5.646	—
II.	delnička	4.212	7.702	4.592	3.835
III.	karlovačka	2.893	2.161	9.719	491
IV.	jastrebarska	2.106	1.324	10.587	3.049
V.	sisačka	5.222	5.538	27.642	5.775
VI.	zagrebačka	5.212	4.494	13.605	7.205
VII.	krapinsko-topličkа	5.172	4.993	15.434	9.072
VIII.	zlatarska	3.972	6.288	15.292	5.632
IX.	varaždinska	4.706	4.694	15 810	6 834
X.	koprivničkа	3.506	5.394	13.466	1.3[illegible]0
XI.	križevačka	4.372	6.160	24.169	1.462
XII.	belovarska	4.412	7.703	35.103	807
XIII.	križka	2.906	4.844	18.733	1.930
XIV.	pakračka	3.106	8.551	13 888	621
XV.	požežka	4.172	4.588	13.367	3.734
XVI.	virovitička	4.412	4.228	8.137	2.828
XVII.	djakovačka	3.732	4.387	9.056	1.592
XVIII.	osiečka	2.706	3 156	5.573	1.903
XIX.	vukovarska	5.172	7.485	19.776	1.768
XX.	rumska	4.087	5.088	16.004	2.045
	Ukupno — Zusammen	80.290	103.977	295.599	61.903

[1]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 5.000 for. za lujzinsku cestu.

[2]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 7.000 for. za lujzinsku cestu.

[3]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 5.000 for. za lujzinsku cestu i 6.350 for. za zemljoradnje za stradajuće.

[4]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 5.887 for. za zemljoradne za stradajuće.

[5]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 3.501 for. za zemljoradnje za stradajuće.

[6]) U raznih troškovih sadržan je iznos od 31.450 for. za Ljud. Deutscha kao drugi obrok za cestu Vukovar-Vinkovci.

Digitized by Google

Ausweis

der zur Erhaltung und Weiterbau der Landes- und Bezirksstrassen im Jahre 1880. verausgabten Summen, so wie der Länge aller im Königreiche Kroatien und Slavonien befindlichen Reichs- Landes-, und Bezirksstrassen.

Erhaltung und Weiterbau der Strassen			stanje duljina koncem god. 1880. Länge aller Strassen im Jahre 1880.						Opazka Anmerkung
			državnih cesta Reichsstrassen		semaljskih cesta Landesstrassen		kotarskih cesta Bezirksstrassen		
razni troškovi diverse Spesen	novogradnje cesta Strassen Neubauten	ukupno Zusammen	izgrađenih ausgebaute	neizgrađen. nichtausgeb.	izgrađenih ausgebaute	neizgrađen. nichtausgeb.	izgrađenih ausgebaute	neizgrađen. nichtausgeb.	
Gulden ö. W.			u kilometrih — in Kilometern						
[1]) 7.900	9.140	32.107	41·9	—	94·8	—	23·0	—	
[2]) 9.338	1.903	31.582	80·7	—	50·7	—	96·1	3·6	
[3]) 13.650	—	28.904	64·4	—	19·9	—	59·7	7·0	
228	—	17.294	14·5	—	—	—	90·2	5·4	
75	—	44.252	16·8	—	57·9	—	126·8	—	
874	—	31.390	60·9	—	83·2	—	78·4	6·1	
[4]) 6.270	—	40.941	—	—	50·1	—	130 3	13·8	
229	—	31.413	15·1	—	19·6	—	114·5	—	
490	—	32.534	30·0	—	73·3	—	102·0	—	
290	—	23.976	—	—	46·6	—	79·1	4·8	
5.719	2.469	44.351	—	—	71·6	5·3	58·4	7·0	
448	—	48.473	—	—	76·9	24·6	18·0	76·6	
235	2.147	30.795	35·1	—	34·2	—	28·8	32·7	
1.186	8.876	36.178	77·8	—	36·3	1·3	13·2	33·4	
45	—	25.906.	46·5	5·1	45 4	—	52·0	20·3	
2.051	—	21.656	47·1	—	66·9	9·4	24·3	50·3	
[5]) 4.850	15.466	39.083	47·5	12.9	42·6	33·9	1·9	49·1	
1.292	14.813	29.443	73·1	—	7·1	22·7	3·5	91·6	
[6]) 32.097	20.612	86.910	1·1	16.5	42·5	41·2	24·9	99·6	
847	—	28.071	—	—	41·8	16·8	11·4	82·2	
88.064	75 426	705.259	652·5	34·5	961·4	155·2	1136·5	583·5	
			687·0		1116.6		1720·0		

[1]) In der Rubrik diverse Spesen befinden sich auch die auf die Louisenstrasse verausgabten 5.000 fl.

[2]) In der Rubrik diverse Spesen befinden sich auch die auf die Louisenstrasse verausgabten 7.000 fl.

[3]) In der Rubrik diverse Spesen befinden sich auch die auf die Louisenstrasse verausgabten 5.000 fl. und für Nothstands-Erdarbeiten 6.350 fl.

[4]) In der Rubrik diverse Spesen sind für die Nothstands-Erdarbeiten verausgabten 5.887 fl.

[5]) In der Rubrik diverse Spesen befinden sich die für Nothstands-Erdarbeiten verausgabten 3.501 fl.

[6]) In der Rubrik diverse Spesen ist die zweite an L. Deutsch & Comp. für den Bau der Strasse Vukovar-Vinkovce gezahlte Rate von fl. 31.450 eingetragen.

Digitized by Google

Izkaz

novih cestogradjevina, izvedenih u upravnoj godini 1880.

Ausweis

der im Jahre 1880. ausgeführten Strassen-Neubauten.

Tekući broj Laufende Zahl	U podžupaniji In der Vicegespanschaft	Naznačenje ceste Strassenbenennung	Duljina u klmtr. Länge in Klmtr.	Trošak u forintih Baukosten in Gulden	Opazka Anmerkung
I.	Riečkoj	Križišće-Novljanska	4·5	9.140	cestovna preloženja Strassen-Umlegungen
II.	Delničkoj	Crnilug-Gerovo izmedju Mladjeg i Kraja	0·5	1.903	—
III.	Križevačkoj	Križevac-Sv. Ivan-Žabno od klm. 4—5·	0·5	2.469	—
IV.	Križkoj	Belovar-Čazma-Graberje.....	0·5	2.147	—
V.	Pakračkoj	Daruvar-Ivanopolje-Dežanovac	1·3	8.876	—
VI.	Djakovačkoj	Djakovo-Našice od Kil. X.—XII.5 ..	2·3	15.466	—
VII.	Osiečkoj	Dolj. Miholjac-Našice od pros. 92—105	1·3	14.813	—
VIII.	Vukovarskoj	Gibarac-Kukujevci	1·8	20.612	—
		Ukupno — Zusammen···	12·7	75.426	

Digitized by Google

Krajina.

U području hrvatsko-slavonske krajine bilo je koncem godine 1879:

a) izgradjenih državnih cesta	596.48	klm.
neizgradjenih	266.66	„
ukupno	863.14	klm.
b) izgradjenih zemaljskih cesta	355.72	„
neizgradjenih	204.95	„
ukupno	560.67	klm.
c) izgradjenih kotarskih cesta	428.56	„
neizgradjenih	41.72	„
ukupno	470.28	klm.
d) izgradjenih občinskih puteva	1,464.08	„
neizgradjenih	2,624.72	„
ukupno	4,088.80	klm.
e) cesta za izvoz drva izgradjeno je bilo	101.93	„
f) konjskih puteva duž obale Save	489.77	„

Tečajem godine 1880. izvedene su u hrvatskoj krajini sliedeće cesto- i vodogradjevine:

A) Na trošak investicionog kraj. fonda:

1) Cesta od Senja duž morske obale do sv. Jurja u dužini od . . . . . 7.9 klm.
troškom od 17.873 for. Ova cesta gradjena je samo po krajiškom pučanstvu, da mu se u nevolji zasluge pruži.

2. Isto tako cesta od Bunića preko Vrpile do Korenice u dužini od . . . . . 13.8 „
troškom od 50.710 for.

3. Godine 1879. započeta cesta od Tušilovića-Krnjak i Zagorje-Veljun dalje gradjena putem poduzetničtva u duž. od 11.8 „
a cesta Veljun-Blagaj-Slunj-Bročanac, zatim Drežnik-Vaganac u duljini od . . . . . 38.7 „
troškom od 146.500 for. u svrhu pomoći pučanstvu.

4. Godine 1878. putem poduzetničtva započeta cesta Drežnik-Saborsko dogotovljena, a u svrhu pomoći krajiš-

*

Digitized by Google

kom pučanstvu nastavljena od Saborskog na Jesenicu u duljini od . . . . . 5.5 klm. troškom od 18.000 for.

5. Drveni most preko Like kod Kosinja gor. koga je voda odniela bila, troškom od 6 100 for.

6. Odvodni prokop od potoka Maje preko Prekopa u potok Glinu, u dužini od . . . . . 4.2 „ troškom od 40.000 for. putem poduzetničtva.

B) Na trošak autonomnog krajiškog proračuna:

7) Godine 1878. i 1879. troškom od 70.000 for. započeta cesta od Nebluja preko Kruge na dol. Lapac dodogotovljena u dužini od . . . . . 16 klm.

8) Na cesti Generalskistol — Lešće izravnana su strma mjesta troškom od 4.000 for. u svrhu pomoći kraj. pučanstvu.

C) Na trošak zajedničkoga krajiškoga proračuna:

9) Na cestu za izvoz drva od Senja do prikljućka na cestu priestolonasljednika Rudolfa kod Stalka, izgradjena je cesta od Klaričevca do Alana u dužini od . . . . 9.7 klm. troškom od 20.000 for. te cesta od Živevode do Stalka u dužini od . . . . . 4 „ troškom od 11.400 for.

10) cesta za izvoz drva od Begovograzdolja prama Mrkopolju u dužini od . . . . . 4.8 „ troškom od 14.000 for.

11) cesta za izvoz drva od Gomirja do Smolnika, duga troškom od 35.000 for. započeta, i 3.4 klm. izgradjena od Mošunja u dolinu Duliba troškom od 5.000 for. 12 „

U Slavonskoj krajini izvedeno je tečajem godine 1880:

Na trošak krajiškog investicionog fonda:

a) cesta Ladjarak-Martince-Kuzmin do civilne medje kod Kukujevaca, duga . . . . . 16 klm. troškom od 202.000 for. Gradjena je da se pučanstvu pruži zaslužbe.

Digitized by Google

b) Godine 1879. započeta cesta Županje-Bošnjake do potoka Brežnice dogotovljena, a od potoka Brežnice do Spačve u duljini od . . . . . 11.8 klm. troškom od 145.000 for. nastavljena.

c) Izgradjen je most preko Bosuta medju Batrovcem i Malavašicom troškom od 22.000 for.

d) Prenapravljen most preko Bosuta kod Morovića za prolaz brodova visoke vode troškom od 15.000 for.

Osim toga radilo se je na utvrdah obale kod Broda i Mitrovice; ova radnja biti će svršena tečajem godine 1881.

Tečajem godine 1880. potrošeno je od strane kr. ugar. ministarstva za komunikacije i javne gradnje:

Na uzdržavanje i novogradjenje državnih cesta:

Upravni troškovi	for.	7.767
nabava šljunka i zakupnina kamenika	„	138.323
uzdržavanje i novo gradjene mostova, zatim cestarskih kuća, cestogradj. orudja i nepredv. izdatci	„	47.624
plaće cestara i pomoćnih nadničara	„	33.393
doprinos izgradjenju ceste preko Krndije, spajajuće cestu osječko-našičku i bektežko-lipičku	„	50.000
potrošeno na drž. cestu osječko vukovarsku	„	5.736
	Ukupno for.	282.843

Na uzdržavanje i novogradjenje vodenih puteva:

Upravni troškovi	for.	3.523
uzdržavanje vodogradjevina, čišćenje riečišta, nabava gradj. orudja i sprava, zemljištne odštete i izvlastbe . .	„	14.058
posebne gradjevine	„	2.372
plaća osoblja nižega reda	„	2.881
regulacione radnje na Dravi	„	50.000
	Ukupno for.	72.834

Digitized by Google

E) Parobrodarstvo.

U našem prošlogodišnjem izvješću napomenusmo, da nam je vješta ruka hydrotehnika, g. Bründla, napisala razpravu o uplivu novih vodogradjevina i nasipa na Savi, na buduću visinu vode u riečkom koritu. Ovo veoma poučno strukovnjačko razlaganje, koje nas jošte više podkriepljuje u našem nazoru o neshodnosti ustanovljene visine mosta preko Save kod Broda, obnarodovasmo jurve u javnih glasilih, nu mi ga doslovce opetujemo i u ovom našem izvješću, jerbo nadopunjuje naše u tom predmetu vodjene razprave u izvještajih prijašnjih godina.

Razprava ta glasi:

„Slavna komora pozvala me je dopisom svojim od 2. rujna god. 1879. br. 4.379. da izjavim svoje mnenje, kako će se ustaliti odnošaji visoke vode kod Broda uslied nasipa, koji su u novije doba kod Broda i na gornjem toku Save izvedeni, i uslied toga, kako će se dojimati brodarskoga prometa ondje novo sagradjeni most.

Razlog, što tek sada mogu častnomu se pozivu tomu odazvati, leži u tom, što mi je tek poslje dužega vremena moguće bilo, sabrati potrebite podatke za razpravljanje ovoga pitanja.

Za pobliže razjasnjenje predmeta potrebno je, da se najprije u kratko nacrta narav i stanje Save.

Sava, kada se kod Zagreba u ravninu spusti, protiče daleko se protežuće nizine.

Samo tlo nizina tih leži podalje od Save niže nego li blizo obalâ, te se opet pomalo nadvisuje prama podnožju brežuljaka, koji nizine te ograničuju. Po tom imadu ove nizine oblik korita.

Kao što većina rieka, ravninom tekućih, tako ni Sava nemože svojih velikih voda naravnim koritom svojim odpremiti, već kada nastupe visoke vode, preliju se preko obala.

S toga su stanovnici kraj rieka od vajkada za tim išli, da svoje kuće i svoja plodna polja zaštite od poplava dizanjem nasipa.

Digitized by Google

Ti bez jedinstvenoga načela nabacani nasipi ponajviše su blizu obale, no nisu dovoljno jaki, da i izvanrednim velikim vodam odole, već služe samo za suzprezanje obične letne vode. No nastanu li godine, kao što su bile 1838. 1852. i 1870. u kojih je stanje vode daleko nadkrililo raz obične visoke vode, to se tada na mnogih mjestih raztrgaju nasipi, a voda razlije po nizinah, koje su onda širokim jezerom slične.

Takovo stanje trajalo je do u najnovije doba, kada su kako u gradjanskom, tako i u vojnom području, veće vodogradjevine izvedene.

Ovi nasipi pako štite jedino kraj Save ležeća mjesta i polja; unutri dublje ležeći dio nizina uzprkos nasipom biva, kada visoka voda potraje, poplavljen uslied toga, što Sava suzbija svoje pritoke. Suzbijanju tomu jedino se je kod Broda na utoku Mersunje na put stalo pomoćju propusta.

Sava imade još i danas medju Siskom i Brodom, u području bivšega banskoga i gradiškoga regimenta, kao i duž bosanske obale, velika mjesta, koja nisu nasipi providjena.

Kraj tih odnošaja sačinjavaju savske nizine razširene rezervoire, u koje se dielomično visoka voda izlievati može. Vode te sliedeć naravni pâd, teku kroz nizine paralelno prama Savi dalje. Padne li voda, to teče onda voda stranom pritocima u matičino korito natrag, stranom ostaju velike površine vodom pokrivene, dok voda neizhlapi.

U mjeri, kako se nasipi na obiuh obalah ove rieke usavršuju i shodno za suzbijanje vode upotrebljuju, tako se i gorespomenuti reservoari sve više i više od rieke odieljuju, te se voda na prostoru medju nasipi skupa tlači.

Jasno je, da se kroz to ginuća širina odtočnog prostora mora nadomjestiti k tomu odgovarajućim povišenjem vode u granicah nasipa.

Ovaj tomu dosliedni pojav povećat će se, doduše laganim, nu neprestanim povišenjem ili zamuljenjem koritnoga dna, uslied obaranja raznih tvari na dno i nanašanja prudja.

Treba još znati, da se rieke brže i jače nadimlju uslied toga, što se neprestano krče šume u obsegu riečkih pritoka, no jer okolnost ta leži izvan okvira ovoga izradka, to ju nećemo potanje razjasnjivati, tim više ne, što su šume stavljene sada pod zakonsku zaštitu.

Kakav upliv dizanje nasipa na odnošaje visoke vode imati može, pokazuje se interesantnim načinom na Tisi.

Digitized by Google

Dizanje nasipa kraj ove rieke započelo je godine 1846. Do konca 1850. dosta se je lagano izvadjalo, a sada je u velikom obsegu izvedeno.

Sliedeća skrižaljka podaje sliku, kako je visina vode u Tisi rasla kod velike navale vode od godine 1830. do 1879. po bilježkah vodomjernih postaja u Tokaju, Szolnoku, Csongradu i Szegedinu. On pokazuje, da nasipi tlačena voda raste od izvora prama ušću, te se kod Csongrada već skoro 1 metar, a kod Szegedina blizu 2 metra povisuje.

Postaja	Godina	Visina vode u metrih.
Tokaj	1830	7·16
	1855	7·67
	1860	7·37
	1876	7·84
	1879	7·55
Szolnok	1830	6·54
	1853	6·85
	1855	7·39
	1876	7·55
	1879	7·45
Csongrad	1830	6·99
	1876	7·58
	1879	7·97
Szegedin	1830	6·14
	1853	6·62
	1855	6·96
	1860	6·70
	1867	7·22
	1868	6·97
	1871	6·94
	1874	6·97
	1876	7·86
	1877	7·95
	1879	8·06

Takva prirasta vode kod velikih navala, kao što u Szegedinu, nije se doduše kod Save u Brodu u istom razdobju bojati, jer ovdje, ako i

Digitized by Google

ne posvuda, od Broda gore, već od vjekova nasipi postoje, koje, akoprem su manjkavo razpoloženi, pučanstvo neprestano uzdržava.

U svibnju godine 1787. opažavano je kod Broda i Staregradiške tako visoko stanje vode, kakova do danas, dakle nakon 93 godine, nije opet bilo. Žaliti je, da neima nikakovih potanjih narisa o tom sasvim izvanredno visokom stanju vode, koji bi mogli protumačiti uzrok mu, kao i to, da li je neobičnu visinu tu dokučilo nad ušćem Une i Kupe. U koritu medju Siskom i Zagrebom iznosi prirast vode kod velikih navala, prema onomu od godine 1838., metara 0·60 do 0·80.

Kako oko Tise, tako i oko Save trpe nasipi, gdje su na obiuh obalah podignuti, na pogrieškah, da je medjusobno odaljenje nasipa na mnogih točkah odveć maleno, što je tim pogibeljnije, što kraj tik obale protežućih se nasipa sliede vrlo često oštri zavoji rieke, što zaustave i provale nasipa prouzročuje.

Odnošaji tla kod Broda (lieva obala) takovi su, da je granica inundacije, t. j. ona crta, do koje se povodnja razlije, neposredno pred Brodom tik na obalu pritisnuta. Samo na bosanskoj strani mogla se je povodnja dalje u polja razširiti.

Kroz u najnovije doba izvedene vodogradjevine na lievoj obali od Broda do utoka Orljave (radi zaštite širokoga i plodnoga polja Jelas), zatim kroz nasipe za željeznicu i cestu od turskoga Broda gore do Sikovca na desnoj obali podignute, koji su nasipi vrlo blizo obale izvedeni, odrezana je navala visoke vode od svojih prijašnjih povodnjih prostora tako, da je kod Broda, gdje je most sagradjen, skoro na samo naravno svoje korito stegnuta.

Prileżeća osnova pokazuje glavne dimensije mosta, popriečni profil Save na ovom mjestu, i razne visine vode, koje su od upliva na visinu mosta.

Ukupna dužina mosta iznosi 405·75 metara; nastavak željezne konstrukcije sačinjavaju s obiuh strana drveni mostovi za povodnju, od kojih je onaj na lievoj obali 25 metara, a onaj na desnoj obali 68·10 metara dug. Željezna konstrukcija počiva na 10 drvenih pilova, koji su tako poredani, da se u osnovi skicirani definitivni pilovi medju njima izvesti mogu. Nije mi moguće bilo proračunati prostor, koga u protočnom prosjeku (Durchflussprofil) oduzimlje onih 10 pilova, jer detaljirane osnove neima, no po naravi stvari mogao bi biti veći od onoga, koga će 4 kamenita pilova okupirati i koj će oko 160□ m. iznositi.

Digitized by Google

Za izgradjenje mosta bilo je prvobitno $15^1/_2$ nedjela ustanovljeno, i to vrieme od 15. rujna do konca prosinca 1878. Uslied trajne i izvanredno visoke vode, početkom studena 1878. do sredine siečnja 1879., od 6. veljače do 19. ožujka, od 1. travnja do 5. lipnja 1879., podržavalo se je stanje vode nad 5·40 metara nad ništicom, a 29. studena 1878. doseglo čak visinu od 8·43 metara nad ništicom, nije se mogao most u ustanovljeno vrieme izgraditi.

Most dapače bio je stopram 27. lipnja 1879 u toliko gotov, da su lokomotive mogle preko njega ići, a odračunav prekinuće, trajalo je gradjenje mosta 24 tjedna. Od ovih odpada 12 tjedana na pilotiranje (1.000 pilota), 5 tjedana na uzpostavu nasade za pilove, 6 tjedana na montiranje a 8 dana na gradnju gornjega diela mosta.

Neima dvojbe, da će izgradba mosta i spomenutih nasipa morati prouzročiti ne neznatan suzboj vode, te da bi visoka voda od god. 1878, još veću visinu dosegla bila, da su gradjevine te koncem studena spomenute godine gotove bile.

Veličina suzboja vode ovisi o stanju vode.

Proračunanje te veličine vodilo bi radi kompliciranih takovih računa predaleko, a manjkaju i za to potrebiti točni podatci, koliko se vode imade propustiti, kakav je pad visoke vode na tom mjestu, kolika je površina profila, kojim je voda proticala prije izgradjenja nasipa i pilova, i kojim poslje.

Sakupljanje takovih podataka spada već samo po sebi, a osobito mjerenje množine visoke vode kod rieke te veličine, medju najteže i najomašnije radnje hidrotehničke. No ipak, da se barem približno uporište za ovu veličinu podade, neka bude ovdje naveden rezultat approximativnog proračunanja, po kojem bi se najveće stanje vode od g. 1878. kada bi bio postojao most i nasipi, povisilo za 25 do 45 centimetara.

Pita se sada, da li je i kraj navedenih sadanjih okolnosti, i kraj onih, koje će za budućih decenija nastati kod stanja vode nuždno, da se sadanja visina mosta, koja je u prileżećemu nacrtu točno obilježena, kod gradjenja definitivnih pilova jošte više uzdigne?

Odgovor na ovo pitanje mora odlučno jestan biti, ako si predočimo činjenice, da je i kraj samoga minimalnoga otvora od 5·60 metara, za prolaz brodova, preprečen bio promet brodova u jeseni 1878. kroz 31 dan,

Digitized by Google

u proljeću 1879. kroz 17 dana, a uzev u obzir suzboj vode, koji je izgradbom nasipa i pilova nastao, još i dulje.

Prepriečenje prometa potrajalo bi bilo i dulje za one brodove, koji, da izpod mosta prodju, trebaju veću visinu nego li je 5·65 metara, kao n. p. „Csongrad“, „Torontal“ i propeleri „Columbus“, „Archimedes“, „Napredak“ i „Pančevo“, koji trebaju od 6.00 do 6.60 metara.

No taj most je ujedno gradjevina, koja imade generacije preživiti, pa ako nećemo, da se pogibelji izvrgnemo, da se tečajem decenija izrodi iz njega sve veća i veća zaprieka brodarstvu, to je nuždno, da se već sada osvrnemo na dojduće odnošaje.

Da će pako kod svih rieka, kod kojih se, kao i kod njihovih pritoka može većih površina za kulturno zemljište dobiti, nastati veće vode, priznaju dan danas vodogradjevni tehnici.

S druge strane može se predvidjeti, da će se brodarski promet na Savi izgradbom svrsi shodnih brodarskih kanala, uvedjenjem lančenog brodarstva i t. d. sve većim razvijati.

S toga od najveće je važnosti, da se radi jake konkurencije, koja trgovini našoj sa žitom iz vana prieti, svemu ugne, što bi pravilan promet moglo i najmanje smetati. Osobito u godinah, kada je izvoz živahan, moglo bi podulje prekinuće brodarenja nanieti trgovini gubitaka, koji bi se gorko osvetili za prijašnje obzire štednje. Sliedeće pitanje dakle bilo bi:

Za koliko da se podigne most?

Iz osnove, koju mi je obstojala uprava za gradnju mosta prijazno na uvid prepustila bila, uvidja se, da su konstrukteuri mosta predvidjali dizanje mosta, kada se budu definitivni pilovi postavljali, u koju svrhu bi se dolnji brid željezne konstrukcije digao na cotu od 85.00 metara. Pošto sadanja cota imade 83.73 metara, to bi se most za 1.27 metara jošte podignuti mogao. Konačno riešenje o tom, da li je ta mjera zahtjevom svih u tom pitanju interesiranih faktora povoljna, može se samo složnim sporazumkom istih polučiti. Imade se dakle još saslušati graditelj brodova, brodar i trgovac.

Ja mislim da je, što vodogradjevni tehnik sa svoga stanovišta ima reći, u ovih redcih rečeno, te prepuštam ovaj materijal drugim faktorom, želeć, da bi njihovom zajedničkom radu pošlo za rukom, da se ova, za trgovačke odnošaje Hrvatske toli važna stvar što prije i povoljno rieši.“

Ovomu vještačkomu obrazloženju, koje podpunoma izcrpljuje predmet sa gledišta hidrotehničkoga, imale bi slieditи na koncu rečene razprave

Digitized by Google

pomenute strukovnjačke izjave brodara i trgovaca. Komora se je p
nula, da joj i ovostrane izjave u tom predmetu na ruku budu, či
pitanje o stalnomu izgradjenju mosta konačnoj riešitbi privede.

U zadnjem izvješću bijaše ujedno s pomenuto došašće generala Tü
Zagreb, kao i povod tomu; dodati nam je nadalje, da je povjerenstvo,
brano iz sredine ugarskoga zem. ratarskoga družtva uticanjem gen
Türrra i vodjeno po njemu pregledalo u jeseni ove godine Ku
Savu; komorski povjerenik g. Siebenschein pratio je ovo družtvo
vjestio komoru o uspjehu izpitanja brodivosti obih rieka kao i o pr
projektiranoga šamackoga prokopa, u skupnoj sjednici od 11. listo
1880. Iz ovoga obširnoga izvješća crpila je komora novu potvrdu s
nazora o shodnosti lančeničnoga brodarenja na hrvatskih riekah. Teme
ima nade, da će visokim licam, koja su u tom povjerenstvu sudjelo
za rukom poći, shodnost ovih namisli nadležnim krugovom predočiti i
načinom skoro izvedjenje ovih prometnih poticala omogućiti.

O razvoju parobrodarstva na naših riekah, napose na Savi, primj
jemo sliedeće:

Znameniti poskok prometa od godine 1878. t. j. od doba okup
obih limitrofnih pokrajina, Bosne i Hercegovine, uzdignulo je i paro
darstvo na Savi. Tako vidimo na sliedećoj bilježki, da se je osobni
met počam od godine 1878. (u kojoj je ponarasao prama predhod
godini za punih 435.69%) uzdržao na velikoj visini, a tako će jama
i nadalje.

Dakako da i teretni promet odgovara broju osobnog prometa, a
ova činbenika sklonuše parobrodarsko družtvo, da je uvelo novi red vož
po kojemu obći medju Siskom i Brodom parobrod svaki dan, a me
Zemunom i Siskom dva puta na tjedan.

Ukupni osobni promet u sliedećih godina: — Gesammt Personen-Verke
in folgenden Jahren:

	odputovali abgegangen		stignuli angekommen	
god. 1876.	31.679		31.262	
god. 1877.	29.047 —	9.08%	29.106 —	7.40
god. 1878.	168 817 +	117.46%	172.277 +	451.98
god. 1879.	207.370 +	555.98%	204.502 +	555.26
god. 1880.	139.132 +	340.—%	134.265 +	330.14

Digitized by Google

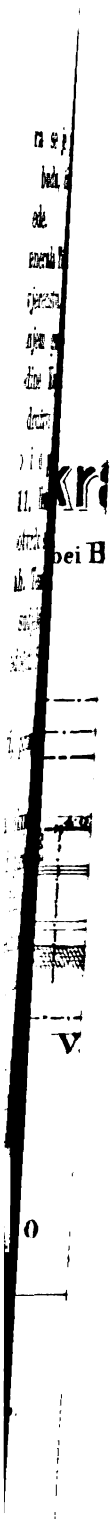

Digitized by Google

Ukupni teretni promet: — Gesammt Frachten-Verkehr:

	odpremljeno expedirt		dopremljeno angekommen	
god. 1876.	klgr. 98.383.700		klgr. 91.305.700	
god. 1877.	„ 99.687.100	+ 1.33%	„ 104.769.100	+ 14.75%
god. 1878.	„ 144.821.600	+ 47.202%	„ 178.604.400	+ 95.61%
god. 1879.	„ 98.715.300	+ 0.338	„ 91.286.200	— 0.03%
god. 1880.	„ 114.475.000	+ 16.356%	„ 84.795.500	— 7.68%

Izkaz

prometa osoba i robe na parobrodarskih postajah na Savi.

Ausweis

über den Personen- und Frachten-Verkehr der Dampfschiffahrts-Stationen an der Save.

Postaja Station	Osobni promet Personen-Verkehr		Teretni promet Frachten-Verkehr	
	odputovali abgegangen	stignuli angekommen	odpremljeno expedirt	dopremljeno angekommen
	Osobe — Personen		kilograma	
Godine 1880. — Im Jahre 1880. (incl. Militär)				
Sisak	12.931	16.581	11,260.200	59,320.800
Jasenovac	8.208	2.961	430.100	1,130.500
Stara Gradiška	8.401	8.290	3,812.100	4,879.400
Svinjar	607	782	1.700	1.600
Kobaš	1.242	1.838	—	1,500
Brod	15.251	11.396	4,152.000	4,370.400
Šamac	1.619	616	1,726.800	617.000
Županje	2.152	2.455	5,420.200	419.800
Rajevoselo	866	1.174	29,354.000	673.000
Rača	2.146	2.007	6,116.300	1,633.900
Mitrovica	4.619	3.883	42,665.500	3,006.900
Klenak	237	129	900	4.700
Kupinova	241	211	700	800
Zemun	85.612	81.942	9,534.500	8,735.200
Ukupno — Zusammen	139.132	134.265	114,475.000	84,795.500

Digitized by Google

3. Sajmovi.

Načelnim izjavam o sajmovih, učinjenim u naših predprošlih godišnjih izvještajih, nebi imali taj put ništa dodati a i ništa oduzeti. Situacija nije se poboljšala, nu nije znatno ni na gore krenula; obe visoke vlade uvidile su istinitost i temeljitost prigovora hrvatskoga trgovačkoga i obrtnoga svieta, prigovora, koji nadjoše tumača tako u naših izvještajih kako i u predstavkah svojedobno odaslatih, te su tečajem prošle godine dozvolile prama predprošlim godinam mnogo manje sajmova, pače visoko vojno zapovjedničtvo nije tečajem godine 1880. nijednu novu dozvolu podielilo (dopis od 16/4 br. 2.742).

Ukupni broj godine 1880. podieljenih sajmova iznaša 135, od ovih ima 5 godišnjih a 130 nedeljnih sajmova, po tomu brojimo sveukupno u području ovokomorskomu 1921 t. j. 699 godišnjih i 1222 sedmičnih sajmova. Isti se diele: — Gesammtzahl der Märkte:

	godišnjih: (Jahr-Märkte):	sedmičnih: (Wochen-Märkte):
u gradovih — in den Städten	70	312
u podžupanijah — in den Viceg.	539	338
u kotarih — in den Bezirken	90	572

u gradovih: in den Städten:	godišnjih sajm.: (Jahresmärkte):	sedmičnih: (Wochenmärkte):	Ukupno: (Zusammen):
Belovar	14	—	14
Karlovac	5	52	57
Koprivnica	6	52	58
Kostajnica	2	52	54
Križevci	12	—	12
Petrinja	5	52	57
Tvrdja Ivanić	6	—	6
Sisak	8	52	60
Varaždin	6	52	58
Zagreb	6	—	6

Digitized by Google

u podžupanijah: — in der Vicegespanschaft:

	godišnj. sajm.: (Jahrmärkte):	sedmičnih: (Wochenmärkte):	Ukupno: (Zusammen):
belovarska	117	104	221
jastrebarska	31	—	31
karlovačka	11	—	11
koprivnička	35	52	87
krap.-topličke	81	104	185
križevačka	66	—	66
križka	23	52	75
sisačka	17	—	17
varaždinska	59	26	85
zagrebačka	40	—	40
zlatarska	59	—	59

u kotarih: — im Bezirke:

	godišnj. sajm.: (Jahrmärkte):	sedmičnih: (Wochenmärkte):	Ukupno: (Zusammen):
barilovićki	4	—	4
dubički	13	52	65
dvorski	9	52	61
glinski	18	52	70
kostanjevački	11	—	11
ogulinski	2	156	158
petrinjski	19	52	71
rakovički	—	156	156
slunjski	—	52	52
vrginmostski	14	—	14

Digitized by Google

Izkaz

godišnjih i sedmičnih sajmova dozvoljenih od strane kr. zem. vlade tečajem god. 1880. u području trgovačko-obrtničke komore zagrebačke.

Ausweis

der im Jahre 1880. von Seite der hohen k. Landesregierung bewilligten Jahr- und Wochenmärkte im Agramer Handelskammer-Bezirke.

Podžupanija Vicegespan.	Občina Gemeinde	Mjesto Ort	Broj dozvoljenih sajmova Zahl d. bew. Märkte	Dan sajma Tag des		Riešenje vlade, kojim je sajam dozvoljen	Opazka Anmerkung
				godišnjeg Jahrmarktes	sedmičkog Wochenmarktes		
belovarska	Grubišno-polje	Ivanovo polje	1	29. rujna 29. Septemb.	—	15. studena 1880. br. 3908	—
	Pitomača	Pitomača	—	—	svakog četvrtka jeden Donnerst.	21. srpnja 1880. br. 13134	—
krapinsko-topliška	Hum	Brod	—	—	—	13. travnja 1880. br. 4436	Sedmični sajam sa krmci; prepušćeno podžupaniji, da izabere dan sajma.
	Desinić	Desinić	2	16. lipnja 16. Juni 18. kolovoza 18. August	—	28. rujna 1880. br. 15208	—
varaždinska	Ivanci	Kamenica	2	1. svibnja 1. Mai 28. kolovoza 28. August	—	15. studena 1880. br. 86	—
	Varaždinske toplice	Varaždinske toplice	—	—	svake subote jeden Samstag	13. travnja 1880. br. 3360	Ovaj sedmični sajam dozvoljen je samo za vrieme kupališne saisone, naime od 1. svibnja do konca listopada, i to bez pobiranja pristojba.

Digitized by Google

4. Zakonodavstvo, sudbenost i javna uprava.

Kraljevina Hrvatska i Slavonija.

A) Zakonodavstvo:

Napredak civilizatornih svemirskih odnošaja bilježe ponajbolje zakoni, koji su internacionalnoga značaja i koji potvrdjuju solidarnost gospodarstvenih interesa svih naroda. Godina 1879. pokazala je u tom pravcu znatan krok napred, nu nemanje važna je u tom pogledu i god. 1880. u kojoj su neki zamašni internacionalni zakoni na zajedničkom hrvatsko-ugarskom saboru primljeni. Do njih stoje mnogi i za našu kraljevinu, a napose za promet i javnu vjeresiju važni zakoni, stvoreni takodjer u g. 1880.

Sliedeći popis svih u pomenutom smjeru djelajućih i rečene godine u život stupivših zakona potvrdjuje ovu našu izreku:

Zak. čl. I. i II. zajedničkog hrv.-ugar. sabora, tičući se internacionalne konvencije, sklopljene glede mjera proti insektu, phyloxera vastatrix zvanom.

Zak. čl. VI. o upravi Bosne i Hercegovine.

Zak. čl. XXV. zajedn. hrv.-ugar. sabora, tičući se uvedjenja urednoga parobrodarskoga saveza medju Riekom i zapadno-evropskimi lukami.

Zak. čl. XXVII. zajedn. hrv.-ugar. sabora o vojničkoj oprostnoj taksi.

Zak. čl. XXVIII. tičući se uzakonjenja glede daljnjega privremenoga uredjenja trgovačkih i prometnih odnošaja napram carstvu njemačkomu, dne 11. travnja 1880. sklopljene konvencije.

Zak. čl. XXIX. tičući se uredjenja apreturnoga postupka s carinskim područjem njemačkim od 30. lipnja 1880.

Zak. čl. XXXI. o željeznicah mjestnog interesa.

Zak. čl. XXXV. o željezničkoj nagodi od 9. travnja (28. ožujka) god. 1880. s kneževinom srbskom.

Zak. čl. XLII. o željeznici, gradit se imajućoj iz Budimpešte do zemaljske granice kod Zemuna, i o pobočnih prugah, koje će se istoj priključiti.

Digitized by Google

Zak. XLIII. o nadopunjenju željezničke mreže, ustanovljene zakon. čl. XXVI. od god. 1877. (izgradjenje pruge Sisak-Novi, Sisak-Karlovac i Sunja-Brod.)

Zak. čl. XLIV. o uzakonjenju ugovora o prekupu zagrebačko-karlovačke željezničke pruge.

Zak. čl. XLVII. o preinaci zak. čl. XXIII. god. 1878. slovećega o porezu na slador.

Zak. čl. L. o stalnom mostu, gradit se imajućem na rieci Dravi medju Barčem i Terezienfeldom.

Zak. čl. LII. tičući se popisa naroda.

Zak. čl. LIV. o financijalnoj nagodbi Ugarske i Hrvatske.

Zakon o sastavljanju gruntovničkih uložaka (od 16. rujna 1876.) i naredba, kojom se izdaje provedbeni naputak tomu zakonu (od 24. prosinca 1876).

U koliko nam tiesan oblik ovoga godišnjega izvješća dozvoljuje, osvrnuti ćemo se ma bilo samo na kratko, na pojedine ovih zakona.

Internacionalnom konvencijom u Bernu i uzakonjenom pod čl. I. i II. godine 1880. učinjeno je sve, što se po današnjemu ljudskomu umjenju može učiniti proti daljnjemu razprostranjenju parasyta „Phyloxere“, koja uništuje vinograde i koja se je užasnom brzinom zalegla u svih vinorodnih pokrajinah.

Zak. čl. VI. tičući se uprave Bosne i Hercegovine u toliko je od velike važnosti, što se šnjim ustanovljuje odnošaj financijski ovih pokrajina prama sveukupnoj državi (§. 3.); što je u njemu izrično izjavljeno, da se ima carinstvo, zatim uprava sa neizravnimi porezi i novčarstvo naredbenim putem urediti u smislu zakona, postojećih glede zajedničkih poslova monarkije (§. 4).

Zak. čl. XXV. zajamčena je Rieci parobrodarska sveza sa zapadnoevropskimi lukama, jer se je na temelju toga zakona obvezalo družtvo englezko pod imenom „Adria-Steam-Ship-Company“, da će počam od 1 siečnja 1880. uz godišnju subvenciju od for. 150.000, za sada na 5 godina ugovorenu, učiniti iz Rieke u Liverpool, Glasgow, London, Hull, Leith, Amsterdam, Marseille, Havre i Rouen i natrag kroz godinu barem 150 paroplovnih vožnja, i to sa brodovi prvoga reda, ubilježenimi za plovitbu od 800 tonelata.

Promet riečke luke uzdignut će se uslied ove olakšice svakako, nu pravo nadahnuće života prometnoga nemože joj ni ova prednost pružiti; da do toga dodje, valjalo bi urediti brodarenje Save i Kupe, sagraditi že-

Digitized by Google

ljeznicu Zemun-Rieka i učiniti ostale hrvatskomu trgovačkomu prometu potrebne investicije, jer samo u gospodarstveno naprednoj Hrvatskoj može Rieka svomu trgovačkomu prometu valjanoga uporišta naći.

Zakon XXXI. sloveći o željeznicah pokrajinskoga ili mjestnoga značaja, mogao bi vrlo blagotvorno djelovati i u Hrvatskoj, ako budu mjerodavnici uvažili potrebu podignuća ovostranoga prometa, te nečinili zaprieka uporabi zakonskoj u nas.

Utanačenjem ugovora glede izgradjenja iztočne željeznice sa Srbijom, polučila je Ugarska veliku probit; zakon čl. XXXV. koj o tomu slovi, najznamenitija je pobjeda Ugarske na tom polju. Tko se sjeća onih višegodišnjih dogovaranja i priepora u toj stvari, stavljenih spona izvedbi ove namisli od strane drugih interesovanih velevlasti, političkih neprilika i nesgoda, mora priznati, da je pobjeda okretnih magjarskih državnika podpuna. Nam Hrvatom neproiztiče iz ove željezničke konvencije ni korist, ni šteta, nu mogla bi nas oštetiti, da se onaj dio željeznice, koji prosieca krajiško zemljište, gradi iz krajiških zaklada, da se dakle troši krajiški novac u svrhu, posvema interesom hrvatskoga prometa indifferentnu. Doduše imalo bi u smislu zak. čl. XLII. §. 4. visoko ministarstvo jošte tečajem ove godine predložiti zakonsku osnovu o izgradjenju ogranka Zemun-Mitrovica, nu ovaj ogranak može takodjer jedino služiti trgovini Ugarske, jer bi nadovezao ovu željeznicu crtom, koja veže Budimpeštu sa Sarajevom. Hrvatskoj može jedino poćudna biti crta Zemun-Zagreb-Rieka, o kojoj je ova komora jurve svoju u mnogih sgodah izrekla.

Zak. čl. XLIII. osjegurano je izgradjene željezničke pruge „Sisak-Dobretin“, koja se pruga slovom §. 2. rečenoga zakona ima dovršiti do najkasnije 1. listopada 1881. Tim je — makar i težkom mukom — ipak konačno zadovoljeno gospodarstvenim interesom našim, a nemanje i onim Cislajtanije, kao i strategičnim zahtjevom sveukupne države.

Skupi odkup pruge Zagreb-Karlovac, o kojemu govori zak. čl. XLIV. opravdava se od strane ugarske time, što je ovaj ogranak željeznički državi neobhodno potreban bio, da se pruga Budim-Rieka osjegura. Nama nije dosta jasna probit ove skupe akvizicije, jer niti ima država u ruci cielu prugu Budim-Rieka, niti je posjednica najvažnijih trgovinskih izhodišta, kao što je Budim, Barcs i Sisak. —

Za izvoz naših surovina od dostatne je važnosti ugovor, uzakonjen člankom L., po kojemu se ima izvesti neodvlačno izgradjenje mosta preko

*

Digitized by Google

Drave kraj Barcsa, te tako u izravnu svezu staviti bogata Podravina (slavonski diel) sa željeznicom. Tom će se svezom najbolje okoristiti grad Virovitica i bližnja Slatina.

Zak. čl. LIV. preinačena je donekle financijalna nagoda izmedju Hrvatske i Slavonije s jedne, a Ugarske s druge strane. Tim zakon. čl. uredjuju se ponajprije sve medjusobne tražbine do konca godine 1879. a uredjuju se tako, da se imadu smatrati izravnanimi, t. j. da Hrvatska i Slavonija neimaju za vrieme natrag od 1. siečnja 1880. ništa od Ugarske tražiti, ali da ovoj i neduguju ništa; a u isto takav odnošaj prama Hrvatskoj i Slavoniji stupa i Ugarska.

Dosliedno ovoj ustanovi imade kralj. ugar. vlada predati kralj. hrv.-slav. zem. vladi njoj pripadajući dio svih onih vjerozakonskih i naukovnih zaklada, koje su se u njezinoj upravi nalazile.

Postotna dioba svih ovozemnih prihoda medju obim kraljevinam ustanovljena je tako, da za Hrvatsku i Slavoniju odpada 45% svih izravnih i neizravnih poreza, te javnih dohodaka, a za Ugarsku, dotično za pokriće zajedničkih izdataka 55 %. Spomenut nam je samo, da se onih 45 % za pokriće autonomnih potreba razumieva od čistoga dohodka t. j. poslie odbitka izdataka skopčanih razpisivanjem i utjerivanjem poreza.

Od postotne diobe je izključeno na korist Hrvatske i Slavonije:

a) potrošarina na vino i meso, koja se imade i u buduće upotriebiti za pokriće občinskih izdataka;

b) župnički bîr, koga plaćaju stanovnici belovarske županije, na korist pokrića autonomnih potreba;

c) od dohodaka, koji unilaze od pristojba željezničkih i parobrodarskih poduzeća, itd. odmjerena je Hrvatskoj i Slavoniji godišnja paušalna svota od 20.000 for.

Isto tako izuzeti su od postotne diobe, ali ne na korist Hrvatske i Slavonije, carinski dohodci, te oni neizravni porezi krajiški, (na duhan, sol, biljege i lutriju) koji su prešli u civilnu upravu, akoprem Krajina nije još administrativno s materom zemljom spojena.

Ne manje važan je zak. čl. LII. sloveći o popisu pučanstva, koj se ima izvesti početkom godine 1881. u cieloj državi. Zadnji popis obavljen je prije deset godina.

Konačno iztičemo važnost zakona o sastavljanju gruntovničkih uložaka i vladine naredbe o provedbenom postupku.

Digitized by Google

Nepouzdane, dosada u gruntovnicah u porabi stojeće izprave, izmienit će se glasom zakona i potankim tumačenjem istoga u naredbi, sustavno izvedenimi i novo uredjenimi gruntovničkimi zapisnici. Što će to reći, pojmit može na prvi hip svatko, komu je poznat dojam sustavno uredjenih gruntovnica na javnu vjeresiju. Ovom zakonskom ustanovom udovoljit će se davnoj potrebi naše, na novcu oskudjevajuće, dakle na javnu vjeresiju upućene zemlje. Dakako da će trebati više godina (po proračunu mjerodajnika sedam godina) dokle će svi naši kotarski sudovi doći do novouredjene gruntovnice; nu u istinu nije ni moguće ovako zapleteni, a u pravne odnošaje toli živo zasiecajući predmet brže riešiti, osobito kada se pomisli, da ima tu, izvan pravnika, posla i mjernik i katastralna oblast. Kako stvar leži u dobrih ruku, nadamo se točnomu i dobromu izvedjenju ove, temelj realnoga kredita noseće zakonske ustanove.

O radnjah okol sastavljanja gruntovnih uložaka u smislu zakona od 16. rujna 1876. i provedbenoga naputka od 24. prosinca 1876. priobćila nam je prijateljska ruka sliedeće:

u Provincialu započeše radnje:

19. svibnja 1877. u kotaru karlovačkomu;
1. lipnja 1877. u kotarih djakovačkom, rumskom i delničkom;
28. lipnja 1877. u kotaru vukovarskomu;
9. kolovoza 1877. u kotaru pregradskomu;
15. prosinca 1877. u kotaru gjurgjevačkomu;
3. veljače 1878. u kotaru koprivničkomu;
3. studenoga 1878. za grad Senj.

Odrediv kotare u kojih se imadu najprije započeti spomenute radnje, držao se je kr. vladni odsjek za pravosudje načela, da se nova gruntovnica preda najprije onim kotarom, koji su najudaljeniji od sjedišta sudbenih stolova, gdjeno se sada vodi gruntovnica, da se time olahkoti pučanstvu pristup k gruntovnici.

Pošto su se predhodne radnje za osnutak novih gruntovnica dogotovile kod samoga gruntovnoga ravnateljstva, to je posao kod gruntovnih povjerenika brže za rukom išao i resultat, polučen od započetka tih radnja pa do konca godine 1880. može se najpovoljnijim smatrati.

Novi gruntovni uložci predani su kotarskim sudovom i počeli se voditi kao gruntovnica

Digitized by Google

20. listopada 1879:

Za grad Senj; za grad Karlovac i 40 poreznih občina kotara karlovačkoga; za občine kotara djakovarskoga, i za občine kotara rumskoga.

1. kolovoza 1880:

Za občine kotara daruvarskoga.

Dakle su do konca 1880. ustrojeni novi gruntovni uredi kod kotarskih sudova u Senju, Karlovcu, Djakovu i Daruvaru, koji već rukovode novu gruntovnicu.

Radnje oko osnivanja uložaka su napredovale i u kotarih koprivničkom, delničkom i gjurgjevačkom tako, da će se dojduće godine 1881. istim kotarom predati novi uložci i urediti novi gruntovni uredi kod kotarskih sudova.

Troškovi, skopčani tom radnjom, iznašaju poprečno od godine 1877. do konca 1880. iznos od 16 do 17.000 for. na godinu.

U bivšoj vojnoj Krajini.

Pošto je i za Krajinu godine 1879. u kriepost stupio gruntovni red od 15. prosinca 1855. to je naredbom c. k. glavnoga zapovjedničtva od 5. lipnja 1879. izdan provedbeni naputak za osnivanje novih gruntovnica, kojim je poprimljen u svemu postupak, sadržan u provedbenom naputku, (provinciala) od 24. prosinca 1866.

Radnje oko sastavka uložaka u bivšoj Krajini, započete su u drugoj polovici 1879. prema novom postupku u občinah sudbenih kotara: Karlovci, Stara Pazua, Zemun, Mitrovica i Otočac.

Za taj posao uvršten je u krajiškom budgetu godišnji iznos poprečno od 50.000 for. (nije jednak svake godine).

B) Sudbenost i javna uprava.

Naredba, što ju je visoka vlada izdala glede konačnoga razterećenja posjeda izvanselištnih itd. odkupom daća, kojimi su obterećeni, vrlo će dobro doći svim posjednikom ovakovih zemalja, jer će se odkupom jednoč za vazda riešiti ovih raznih vexatornih i starodrevnih daća i pristojba. Drugom naredbom upućuje visoka vlada upravne občine i gradska poglavarstva u postupak kod pobiranja rečenih odkupnih daća.

Digitized by Google

U području ovo-komorskom ustrojila je visoka vlada naredbom od 6. kolovoza 1880. nove mjestne sudove u općini Cvetković, Plešivici i Petrovini, a zakonom od 13. kolovoza iste godine podieljena je realna i gruntovnična sudbena nadležnost kr. sudb. stolu u Belovaru za one nekretnine, koje su razdieljene medju državnim erarom i imovnimi općinami, i koje leže u području spomenutoga suda. Konačno napominjemo naredbu visoke vlade od 29. kolovoza 1880. u obziru mjera sigurnosti proti razprsnuću parnih kotlova.

Vojna krajina.

Kako je poznato, državo-pravni odnošaj bivše vojne Krajine napram translajtanskoj državnoj poli uredjen je tako, da svi zajednički hrvatsko-ugarski zakoni protežu svoju kriepost i na Krajinu.

Napose za Krajinu stvoren je tečajem godine 1880. samo jedan, nu vrlo važan zakon, koga napominjemo, jerbo zasieca živo u narodno-gospodarstvo, premda nije trgovačkoga ili obrtnoga sadržaja, a to je zakon o kućnih zadrugah u hrv.-slav. Krajini.

Digitized by Google

Cielokupni popis rada trgovačko-obrtničke komore u godini 1880.

Tečajem godine 1880. komora je što primila, što odpremila ukupno 7.987 komada. Od ovih bilježimo:

Dopisi vis. kr. zem. vlade:

Dopis, kojim dostavlja katalog podieljenih privilegija (12. siečnja).

Dopis, kojim uzima do znanja obdržavanje vinskoga sajma (16. siečnja).

Dopis, u kojem javlja, na kojih postajah smije se marva u Ugarsku prevoziti (22. siečnja).

Dopis, u kojem javlja ustrojenje trg.-komore u Miškovcu (2. veljače).

Dopis, kojim dostavlja programe zemaljske izložbe u Grazu (2. veljače).

Dopis, kojim dostavlja prepis ugovora sa odpremnici Rotter & Perschitz (2. veljače).

Dopis, kojim dostavlja prepis dopisa kr. ug. ministarstva na podžupaniju riečku u pogledu potraženoga odcienljenja podžupanije riečke i grada Bakra od komore senjske (4. veljače).

Dopis, kojim javlja, da će u buduće proglasivati jeftimbu za radnje, koje se o zemaljskom trošku izvadjaju (9. veljače).

Dopis, kojim dostavlja naputak kr. ug. ministarstva trgovine za izdavanje komorskih godišnjih izvješća (13. veljače).

Dopis, kojim dostavlja proglas o otvorenju obrtničke škole u Grazu (25. veljače).

Dopis, kojim javlja odluku ministarstva trgovine, da neodpušta kamata komorskoga duga (26. veljače).

Dopis, kojim zaobćuje izkaz g. 1879 podieljenih sajmova (5. ožujka).

Dopis, ko im javlja zaklade, koje bi se mogle u hipotekarnu banku uložiti (20. ožujka).

Dopis, kojim saobćuje, kakovi su znakovi postavljeni kod Broda radi prolaza brodova izpod mosta (21. ožujka).

Dopis, kojim dostavlja promemoria o reguliranju Save (1. travnja).

Dopis, kojim javlja imenovanje Voinesca za rumunjskog konsula u Budapešti (12. travnja).

Dopis, kojim saobćuje dopis kr. ug. ministarstva, kojim nalaže gradovom i političkim oblastim kao oblastim obrtnim I. molbe, da svako trgovačko i obrtničko poduzeće ili ugasnuće odmah komori prijave (3. svibnja).

Dopis, kojim dostavlja na razdieljenje medalje i diplome, na parižkoj izložbi dobivene (15. svibnja).

Dopis, kojim saobćuje izkaz hipotekarnih zajmova iz zaklada, kod nje se nalazećih (31. svibnja).

Dopis, kojim dostavlja primjerak: Ipariskola (26. lipnja).

Dopis, kojim javlja prodaju zakladnoga dobra Diankovec (28. lipnja).

Dopis, kojim dostavlja naredbu kr. ug. ministra trgovine u pogledu uvoza i nadzora svinjskoga mesa iz Amerike (28. lipnja).

Dopis, kojim odgovara na resolucije I. hrv. obrtničkog sastanka (1. srpnja).

Digitized by Google

Dopis, kojim dostavlja ministarski izkaz o brzojavstvu u god. 1879 (7. srpnja).

Dopis, kojim pita, što je komora zaključila u razpravi, povedenoj o vršenju zakona proti govedjoj kugi (13. srpnja).

Dopis, kojim saobćuje odredbe ugarske vlade proti prenosu govedje kuge iz Hrvatske (23. kolovoza).

Dopis, kojim označuje parobrodarske i željezničke postaje, na kojih se smije marva primati (9. rujna).

Dopis, kojim javlja prodaju zakladnoga dobra Kutjevo (13. rujna).

Dopis, kojim odgovara na komorinu predstavku glede povećanja postaje Gradec i izgradjenja ceste Sv. Ivan-Žabno (13. rujna).

Dopis, kojim javlja, što se sve imade na zagrebačkom kolodvoru izvesti i poziva komoru, da se sa gradskim poglavarstvom u Zagrebu stavi u dogovor glede preloženja ceste, koja do skladišta kolodvorskih vodi (15. rujna).

Dopis, kojim saobćuje, da je kr. ug. ministarstvo dalo generalu Türru koncesiju na godinu dana, da vodi predradnje radi spojenja Save i Dunava putem kanala (16. rujna).

Dopis pravosudnoga odjela, kojim dostavlja, 2 otiska izvješća o lepoglavskoj kaznioni (18. rujna).

Dopis, kojim dostavlja program obrtne škole u Grazu (4. listopada).

Dopis, kojim odgovara na komorinu predstavku u pogledu vršenja zakona o edjoj kugi (28. listopada).

Dopis, u kojem saobćuje, da će se skoro pruga Sisak-Novi povjerenstveno pregledavati, te da komora u to povjerenstvo pošalje svoga zastupnika (16. studenoga).

Dopis, kojim saobćuje izdane odredbe proti prodavanju ukradjenih dužica (29. studenoga).

Dopisi, u kojih javlja stanje govedje kuge (13. siečnja; 8. 9. 12. i 27. veljače; 6. ožujka; 4. i 14. travnja; 19. 24. i 31. svibnja; 4. 13. 15. 24. i 30. lipnja; 5. 7. 8. i 27. srpnja; 16. kolovoza; 3. 13. 15. i 30. rujna; 9. i 21. listopada; 15. i 23. studenoga; 10. prosinca).

Dopisi vis. kr. ug. ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu.

Dopis, kojim javlja imenovanje Eugena Voinesca za rumunjskoga konsula u Budapešti (31. ožujka.)

Dopis, kojim sazivlje sastanak komora na 12. travnja u Budapeštu (3. travnja).

Dopis, kojim pita za zloporabe kod pobiranja poreza na žestu (12. svibnja.)

Dopis, kojim javlja imenovanje Henry Sterna za amerikanskoga konsula u Budapešti (21. svibnja.)

Dopis, kojim pita, komu je komora pisala radi ustrojenja male željezničke postaje u u Petrinjskoj ulici (15. lipnja).

Dopis, kojim riešava predstavku komore radi razširenja djelokruga carinskoga ureda u Sisku (30. lipnja).

Dopis, kojim dostavlja zakon o zaštitnih markah u Holandiji (30. lipnja).

Dopis, kojim pita mnienje komore o predlozih sradske komore, smjerajućih na promicanje trgovine žita (30. lipnja).

Dopis, kojim dostavlja naputak, kako da se imadu u komorskih sjednicah predmeti razpravljati (17. srpnja).

Dopis, kojim traži popis tvornica, koje se bave proizvadjanjem fabrikata pomoćju žeste (15. kolovoza).

Dopis, kojim saobćuje razpust komore u Brašovi (15. kolovoza).

Dopis, kojim pita, da li su carinske expositure u Urinju, Žurkovu i Crikvenici potrebne (19. kolovoza).

Digitized by Google

Dopis, kojim javlja imenovanje dr. Brülla za engleskoga vicekonsula u Budapešti (19. kolovoza).

Dopis, u kojem javlja, da je c. kr. austro-ugarski konsulat u Kölnu sastavio katalog trgovaca i obrtnika ondješnjih, te da ga uz cienu od 1 marke prodaje (19. kolovoza).

Dopis, kojim saobćuje odredbe glede prevoza marve od nas u Ugarsku (19. kolovoza).

Dopis, kojim javlja, da je u Galiciji buknula govedja kuga (24. kolovoza).

Dopis, kojim saziva skupštinu komora na 11. rujna (25. kolovoza).

Dopis, kojim saobćuje trgovački ugovor medju Engleskom i Srbijom (30. kolovoza).

Dopis, kojim saobćuje imenovanje g. Steinackera engleskim vice-konsulom na Rieci (3. rujna).

Dopis, kojim urgira radi mnienja o predlozih aradske komore (6. rujna).

Dopis, kojim dostavlja predloge o promjeni obrtnoga zakona (9. rujna).

Dopis, kojim dostavlja na mnienje okružnicu šoprunske komore u pogledu potrošarine na pivo (16. rujna).

Dopis, kojim javlja, da je u Vizvaru buknula govedja kuga (16 rujna).

Dopis, kojim saobćuje način, kako se imadu kože željeznicom odpremati (16. rujna).

Dopis, kojim dostavlja uputu za izdavanje komorskih godišnjih izvještaja (22. rujna).

Dopis, kojim saobćuje obdržavanje obrtne izložbe u Bukareštu (28. rujna).

Dopis, kojim dostavlja naredbe o voznom reglementu (4. listopada).

Dopis, kojim javlja, da je u Ausseu zabranjeno za vrieme kupališne sezone kućarenje (6. listopada).

Dopis, kojim javlja promienu carinskoga cienika s Rusijom (11. listopada).

Dopis, kojim saobćuje nekoje trgovačke kuće u Njemačkoj, baveće se prodajom voća (19. listopada).

Dopis, kojim saobćuje obdržavanje izložbe vune u Londonu u g. 1881. (20. listopada).

Dopis, kojim javlja, da je nekojim obćinam u Kranjskoj oduzeto pravo kućarenja sa solju (24. listopada).

Dopis, kojim saobćuje oglas konsulata u Liège-u, da nekoji trgovci ondje žele kupiti oveće šume u Hrvatskoj (30. listopada).

Dopis, kojim saobćuje obdržavnje izložbe utovljene marve u Beču (4. studenoga).

Dopis, kojim javlja da je mjesto R. Szasza imenovan upraviteljem trg. obrt. komore u Brašovi g. Hiemesch (7. studenoga).

Dopis, kojim saobćuje obdržavanje obrtničke izložbe u Nürnbergu (15 studenoga).

Dopis, kojim saobćuje naredbu svicarske vlade glede kontrole vina (15. studenoga).

Dopis, kojim razlaže, koliko se troši na rieke i ceste u Hrvatskoj i Slavoniji (20. studenoga).

Dopis, kojim pita, da li imade ovdje tvornica, koje bi mogle proizvadjati žice za brzojav (7. prosinca).

Dopis, kojim traži obloge komorskom proračunu za g. 1881. i podieljuje komori indemnitet za mjesec dana (31. prosinca).

Dopisi vis. ces. kr. general komande, kao krajiške zem. vlade.

Dopis, kojim pita, kako bi se prepriečilo veliko trošenje žeste medju narodom (19. srpnja).

Dopis, kojim zahvaljuje za priposlanje izvješća o zbornoj trgovačkoj školi u Zagrebu (2. kolovoza).

Dopis, kojim dostavlja svotnik komorskoga prireza u g. 1880 (26. rujna).

Dopis, kojim šalje dvie vrsti vina na kemično izpitavanje (22. studenoga).

Dopisi, kojimi javlja prodaju šuma (26. kolovoza, 21. rujna i 17. studenoga).

Dopisi, kojimi javlja stanje govedje kuge (25. lipnja, 5., 10., 22. i 26. srpnja; 12., 16., i 29. kolovoza; 13. i 30. rujna).

Digitized by Google

Dopisi ces. kr. austro-ugarskih konsulata.

Dopis c. kr. austro-ugarskog konsulata u Biogradu, kojim saobćuje naredbu kneževske srbske vlade o pobiranju carine (2. siečnja); dopis, kojim javlja, da 1/13 svibnja stupa u kriepost zakon o poštanskih doznačnicah (12. siečnja); dopis, kojim javlja produljenje moratoriuma (22. siečnja); dopis, kojim javlja naredbu srbske kneževske vlade glede uvoza žita (23. ožujka); dopis, koim javlja dignuće zabrane izvoza kukuruza iz kneževine Srbije (16. rujna).

Dopis ces. kr. konsulata u Ženevi, kojim saobćuje popis trgovačko obrtničkih komora u Švicarskoj, te moli za oglase vinskoga sajma (26. siečnja)

Dopis c. kr. konsulata u Chicagu, kojim dostavlja izvješće o trgovini ondješnjoj (13. veljače).

Dopis c. kr. konsulata u Tunisu, kojim dostavlja izvješće o ondješnjoj trgovini (25. stud.)

Dopisi od drugih oblasti.

Državna blagajna u Budimpešti izdaje namiru vrhu, u ime komorinog duga, uplaćenih 1000 for. (14. siečnja).

Poglavarstvo grada Zagreba pita, koliko se je raznoga žita u Zagrebu godine 1879. prodalo (16. siečnja).

Poštansko ravnateljstvo u Beču šalje popis razdieljenja kotara u Beču po poštanskih uredih (20. siečnja).

Državno ratno ministarstvo u Beču razpis jeftimbe za obskrbu vojske lanenom robom (2. veljače).

Ces. kr. kot. sud u Brodu moli za imenovanje trojice za prisjednike trgovačkoga suda (2. veljače); isto kr. sudb. stol u Zagrebu (2. veljače).

Ravnateljstvo pošta u Zagrebu javlja, da će dati dvaput listove iz listovnica dizati (3. veljače): isto naredbu glede pečaćenja novčanih listova (13. veljače).

Državno ratno ministarstvo u Beču upućuje komoru, da se radi podataka o mostu u Brodu obrati na vis. kr. zem. vladu (6. ožujka).

Poglavarstvo Zagreb dostavlja okružnicu c. kr. austro-ugarskog konsulata u Biogradu, u kojoj razlaže svoje agende (6. ožujka).

Poglavarstvo grada Petrinje dostavlja spomenicu o sisak-novljanskoj željeznici i moli, da ju komora podupre (19. ožujka).

Financijalno ravnateljstvo u Zagrebu dozvoljuje uvid u carinske knjige (5. travnja).

Poglavarstvo grada Zagreba dostavlja previšnje priznanje za komorinu čestitku prigodom zaruka carevića-kraljevića Rudolfa (22. svibnja).

Podžupanija u Sisku dostavlja zapisnik o viećanjih radi gradnje mosta u Galdovu (9. srpnja).

Sudb. stol u Belovaru odgovara, zašto se nemogu ugasle trgovačke tvrdke točno prijavljivati (7. rujna).

Ravnateljstvo financija u Zagrebu dostavlja izkaz o pečenju rakije (26. listopada).

Poglavarstvo grada Zagreba moli mnienje komore o sajmovih u Zagrebu (8. studenoga).

Od trgovačko-obrtničkih komora.

Komora u Senju moli, da bi ju ova komora zastupala ne sastanku u Budimpešti (10. travnja).

Komora u Solnogradu dostavlja riešitbu vrhovnoga sudišta u Beču o biljegovanju trgovačkih dopisivanja (7. svibnja).

Komora u Beču: Gutachten der Wiener Kammer betreffend die Wahrung wirth. Interessen (7. svibnja).

Komora u Lavovu priobćuje predstavku radi poreza na petroleum (29. svibnja).

Komora u Innsbrucku: Einige Winke für die Handel & Gewerbetreibenden beim Abschlusse von Geschäften (5. lipnja).

Digitized by Google

Komora u Dubrovniku šalje okružnicu radi patvorenja praška chrysanthemum cinerariae folium (20. lipnja).

Komora u Kolosvaru dostavlja svoju predstavku na ministarstvo, da bi se saslušale komore o decentralizaciji željeznica (9. rujna).

Komora u Šoprunu dostavlja svoju predstavku na ministarstvo proti povišenju poreza na kavu, slador i pivo (30. studenoga).

Predstavke.

Vis. kr. zem. vladi molba, da bi izposlovala kod kr. ug. ministarstva komori oprost od plaćanja kamata, pošto je sada sav dug odplatila (7. siečnja).

Vis. kr. zem. vladi molba, da podastre kr. ug. ministarstvu trgovine komorske zaključne račune na potvrdu (3. veljače).

Vis. c. kr. drž. ratnom ministarstvu molba, da bi dozvolilo snimiti komori nuždne podatke s mosta u Brodu (17. veljače).

Vis. kr. ug. ministarstvu trgovine, da bi izposlovalo razširenje djelokruga carinskomu uredu u Sisku (27. veljače).

Vis. kr. zem. vladi dostavlja pritužbu obrtnika u Kutini, kojom mole, da se nesile daleko do sjedišta podžupanije ići radi iznovničnoga upisa u obrtno kazalo (5. ožujka).

Nj. ces. kr. Visosti carevići i kraljeviću Rudolfu čestitka prigodom njegovih zaruka (20. ožujka).

Vis. kr. zem. vladi molba, da dostavi vis. ministarstvu njezino mnienje o predlogu peštanske komore glede izdavanja komorskih godišnjih izvještaja (23. ožujka).

Vis. c. kr. general komandi molba za priposlanje djela „Regulacija Save" (23. ožujka).

Vis. kr. zem. vladi molba, za priposlanje spisa, protežućih se na reguliranje Save (24. ožujka).

Vis. kr. zem. vladi predstavka, da se ustroji na hrvatskih željeznicah ambulantna pošta, i da se odstrane kod nas magjarske dopisnice (25. ožujka).

Vis. kr. zem. vladi molba, da naznači, koliko je zajmova i iz kojih zaklada osebnikom dano (34. travnja).

Vis. kr. zem. vladi molba, da bi izposlovala kod kr. ug. ministarstva, da iločkomu vinarskomu družtvu dade stroj za pravljenje cognaca (26. travnja).

Vis. kr. ug. ministarstvu obznana, da će na razpravah o prevodu carinskoga nazivoslovja zastupati komoru viećnik g. Crnadak i professor vel. gimnazije g. Janda (9. svibnja).

Vis. kr. zem. vladi molba, da se promjene nekoje ustanove zakona o mjestnih sudovih (10. svibnja).

Vis. kr. zem. vladi molba, da bi se zauzela za izgradjenje spremišta na zagrebačkom kolodvoru (18. svibnja.)

Vis. kr. zem. vladi izvješće o razdielbi nagrada parižke izložbe (29. svibnja).

Vis. c. kr. zem. vladi u Sarajevu, da bi zagovarala ustrojenje parobrodarske postaje u Dubočcu, za koje je komora zamolila (14. lipnja).

Vis. kr. zem. vladi, da bi komori neposredno dostavljala dopise, a ne preko gradskog poglavarstva (17. lipnja).

Vis. kr. zem. vladi, da bi odredila sistematično uredjenje gruntovnica (21. svibnja.)

Preuzviš. gosp. barunu Kemeny-u, kr. ug. ministru trgovine, molba, da bi se dopisi dostavljali komori na hrvatskom jeziku (21. lipnja).

Preuzv. gosp. barunu Kemeny-u prijavljuje dolazak deputacije trgovačkoga sbora u Kostajnici u predmetu sisak-novljanske željeznice (24. lipnja).

Vis. kr. zem. vladi predstavka radi shodnih mjera za občuvanje javne vjeresije (25. lipnja).

Vis. kr. zem. vladi predstavka radi zaštite domaće obrtnosti (2. srpnja).

Vis. kr. zem. vladi predstavka radi promjene zakona o govedjoj kugi (9. srpnja).

Digitized by Google

Vis. kr. zem. vladi predstavka radi nekojih nepodobština, što su se kod provadjanja zakona o govedjoj kugi dogodile (22. srpnja).

Vis. c. kr. general komandi molba za izkaz o pečenju rakije (23. kolovoza).

Vis. kr. zem. vladi molba, da naloži oblastim, da pripaze kod prodavanja dužica kroz seljake, na provenienciju dužica, jer trgovcem s drvi nestaju često znatne količoće istih, te se nepovlašteno na tržište donašaju (24. kolovoza).

Vis. c. kr. general komandi molba, da uzme u zaštitu trgovce s drvi proti ladanjskomu pučanstvu, koje si izradjenu robu prvih nepovlašteno prisvaja, i na tržište nosi (24. kolovoza).

Vis. kr. zem. vladi predstavka, da bi izposlovala, da se za Hrvatsku ustroji želježničko prometno ravnateljstvo u Zagrebu (28. listopada).

Vis. kr. ug. ministarstvu izkaz o trošenju žeste (1. rujna).

Vis. kr. ug. ministarstvu molba, da bi dostavilo komori hrvatski prevod dopisa, u kojem se razlaže način sastavljanja komorskog godišnjeg izvješća (4. listopada).

Vis. kr. zem vladi i vis. c. kr. general komandi molba za izkaz godine 1879. podieljenih sajmova (8. listopada).

Vis. c. kr. general komandi mnienje glede poreza na žestu (12. listopada).

Vis. kr. ministarstvo trgovine mnienje o preinakah kod odpremanja žita željeznicom (12. listopada).

Vis. kr. ug. ministarstvu mnienje o ustrojenju carinskih expozitura u Primorju (12. listopada).

Vis. kr. ug. ministarstvu mnienje, kako bi se prepriečile zlorabe kod prodavanja tkanina (13. listopada).

Vis. kr. zem. vladi predstavka glede podignuća hipotekarne banke (26. listopada).

Vis. kr. zem. vladi molba, kojom se podupire predlog gradskog poglavarstva u Zagrebu glede zajma od 1 miliona for. (20. studenoga).

Vis. kr. ug. ministarstvu proračun za god. 1881.

Vis. kr. zem. vladi molba, da naredbom normira dužnosti i prava skarteura (27. studenoga).

Vis. kr. ug. ministarstvu trgovine i komunikacija mnienje glede sagradjenja mosta u Galdovu, i glede nabave žica za brzojavstvo (17. prosinca).

Vis. kr. zem. vladi predstavka za izgradjenje mosta u Podsusedu (19. prosinca).

Vis. c. kr. generalkomandi molba za izkaz cesta (23. prosinca).

Digitized by Google

Zapisnici komorskih sjednica godine 1880.

Od komore u:	Komada	Od komore u:	Komada	Godišnja izvješća od komore u:	Za godinu
Aradu	3	Rieki	8	Aradu	1879
Beču	8	Rovignu	—	Baselu	1879
Botzenu	3	Roveredu *	—	Baču	1878
Brašovi *	—	Senju	7	Budjejovicah	1871—75
Brody-u	—	Solnogradu	13	Budimpešti	1878—79
Brnu	—	Spljetu	—	Celovcu	1871—78
Budjejovicah	2	Šoprunu	11	Hanoveru	1879
Budimpešti	3	Temesvaru	1	Kološvaru	1878
Celovcu	4	Tropavi	—	Rieki	1879
Chebu	3	Trstu	15	Senju	1876—78
Czernovitzi	7	Trgu	2	Šoprunu	1879
Debreczinu	4	Zadru	—	Tropavi	1875
Dubrovniku	3			Würtembergu	1879
Gorici	—				
Grazu	9				
Innsbrucku	—				
Košicah	7				
Kološvaru	4				
Krakovi	—				
Lavovu	—				
Leobenu	6				
Linou	3				
Ljubljani	8				
Miskolczu	2				
Olomucu	7				
Osieku	—				
Plsnju	2				
Požunu	—				
Pragu	1				
Reichenbergu	3				

* Ove izdavaju svoje mjesečnike.

Tečajem godine 1880. obdržavano je skupnih komorskih sjednica 10, i to redovitih 6: 31. siečnja, 25. veljače, 7. lipnja, 11. listopada, 23. studenoga, i 14. prosinca.

Izvanrednih 4: 21. lipnja, 8. kolovoza, 25. listopada i 17. studenoga.

Odborskih sjednica obdržavano je 31 i to: 13. (dvie), 18., 22. i 27. siečnja; 13., 16., 17., 18. i 23. veljače; 24. i 31. ožujka; 2., 5. i 21. travnja; 5.svibnja; 24. lipnja; 1., 6. i 21. srpnja; 24. i 25. kolovoza; 4., 16., 22. i 23. listopada; 5. studenoga; 23., 24. i 29. prosinca.

Digitized by Google

Ukupni broj držanih sjednica u razdobju 1876—1880., zatim predstavka i molba.

Godine	Sjednica obdržavano		Predstavaka na vis. vladu, ministarstvo gener. komandu				Molba od i na razna družtva radi promicanja trgovačkih i obrtničkih interesa	Ukupni broj primljenih i odpremljenih komada
	zajedničkih	odborskih	ukupno	povoljno riešeno	nepovoljno riešeno	neriešeno		
1876	6	7	8	7	1	—	6	2.219
1877	9	7	21	13	6	2	18	3.000
1878	11	13	13	10	2	1	9	4.962
1879	13	24	22	10	7	5	14	6.422
1880	10	31	42	34	3	5	18	7.987

Digitized by Google

DODATAK ŠUMARSTVU.

Rückblicke
auf den Eichenholz-Handel Croato-Slavoniens in den Jahren 1876. bis 1880.

Das für das Wirthschaftsleben fast aller Länder Europa's epochale Jahr 1873. hat die Wirkung der grossen Krisis auch im Holzhandel weit nachhaltiger verspüren lassen, als man anfänglich zu glauben geneigt war. Als die unmittelbare Folge, ja grossentheils veranlassende Ursache eines rapiden — wie später erwiesen — des inneren Haltes entbehrenden Aufschwunges der holzconsummirenden landwirthschaftlichen Industrie, der Eisenbahn-Bauten und anderer mannigfacher und zahlreicher Unternehmungen, sind dieser Krisis, dem Sprichworte getreu: dass ein Uebel selten allein komme, noch andere Calamitäten gefolgt, unter welche die fortschreitenden Verheerungen der Weingärten Frankreichs durch die Phyloxera, deren Vorkommen in einigen Theilen Oesterreich-Ungarns, ferner geringe Weinernten im Inlande sowohl als auch in den für uns hauptsächlichsten Exportländern, Frankreich und Deutschland, den croato-slavonischen Holzhandel am empfindlichsten betrafen. Nicht ohne schädlichen Einfluss auf den Holzhandel blieben auch die massenhaften Ausgebote von Eichen-Wäldern in verschiedenen Theilen der Monarchie, welche zwar nicht sämmtlich an Mann gebracht wurden, die realisirten Verkäufe mussten gleichwohl eine Ueberproduction und Preisabschläge der Waare zur Folge haben, mit welch' letzteren die, bei dem Massenausgebote der Wälder unvermeidliche Einbusse am Preise dieser selbst, Hand in Hand ging, ja als sich gegenseitig bedingende Ursachen angesehen werden können.

Ueber diese Thatsache wurde an dieser Stelle bereits früher gesprochen, und kann das Bedauern über eine Lage nur wiederholt geäussert werden, welche zum Verkauf von Wäldern á tout prix zwingt, deren Abtriebsdringlichkeit aus forstwirthschaftlichen Gründen nicht motivirbar ist, deren Verkauf vielmehr gegen die finanziellen Vortheile ihres Besitzers verstösst, zumal die Erfahrung lehrt, dass Besserungen der Handels-Conjunctur öfter

Digitized by Google

nicht lange ausbleiben, und solche gerade gefördert werden können, wenn der Waaren-Markt nicht überfüllt wird.

Die Wirkungen dieser Handels-Krisis haben jedoch unseren Holzhandel grösstentheils nur in dem Artikel „Fassholz" betroffen, und nicht nur den Absatz verringert, sondern auch Preis-Rückgänge von früher kaum geahnten Belange hervorgerufen. Die Stagnation des Handels in diesem Artikel bedeutete wohl die empfindlichste Schädigung unseres Holzhandels im Allgemeinen, weil die überwiegende Menge unserer Waaren-Erzeugnisse im Fassholze besteht, theils wegen der für Spaltwaaren günstigsten Eigenschaft unserer Wälder, theils aber auch, weil die Beschaffenheit unserer Fahrwege die weit schwereren Schnitt- und Bauhölzer zu jeder Jahreszeit nicht fortbringen lässt. Eine beschränkte Ausnahme hievon bilden die, den Flüssen näher gelegenen Wälder, deren Productions-Mengen aber genügten unseren Antheil an dem Exporte des Fassholzes zu decken.

Mit geringen Schwankungen, die der Tag und die Bewegung des Handels im Jahre mit sich brachte, sind die Fassholzpreise seit 1873. allmählig zwar, aber beständig gesunken und notiren derzeit — August 1880. ab Sissek pr. 1000 Stück Normaldauben 160 fl. als Maximum, unter schwierigen Bedingungen in Bezug auf Mass und Qualität und bei flauem Geschäftsgang, in welcher Folge die Productionslust sehr herabgestimmt wurde und das Bedarfs-Contingent fasst nur die Savegegend liefert.

Vergleicht man übrigens den Fassdauben-Export aus Ungarn, Croatien und Slavonien, welcher betrug:

im	Jahre	1870—21.1	Millionen	Stück.
„	„	1871—33.1	„	„
„	„	1872—44.4	„	„
„	„	1873—32.2	„	„
„	„	1874—53.4	„	„
„	„	1875—55.9	„	„
„	„	1876—38.0	„	„
„	„	1877—38.4	„	„
„	„	1878—34.4	„	„
„	„	1879—30.6	„	„
„	„	1880—41.6	„	„
im	Durchschnitt	38.46	Millionen	Stück pro 11 Jahre,
„	„	36.6	„	„ $^{1876}/_{1880}$
„	„	40.0	„	„ $^{1870}/_{1875}$

Digitized by Google

so findet man die durchschnittliche Abnahme des Exportes in den Jahren 1876—1880 nicht im Verhältnisse des Preis-Rückganges, und diesen Durchschnitt überhaupt gegen jenen des lebhaftesten Handels bis dahin, der in 40 Millionen Stück pro Jahr bekannt war, wenig abweichend, die Annahme scheint daher begründet, dass der Preis-Rückgang des franz. Fassholzes nur zum kleinsten Theile der Annahme der Exportmenge, wohl aber dem Umstande zugeschrieben werden könne, dass der Handel in Frankreich selbst monopolisirt wurde, und Triest die Vermittlung zwischen den Consummenten in Frankreich und den Producenten hierlands, grösstentheils verloren hat, bei uns daher nur mehr jene wenigen franz. Grossisten als Käufer auftreten, die eine zuwartende Haltung einzunehmen und hierlands zu einer Zeit Einkäufe zu machen in der Lage sind, in welcher dem Producenten für das laufende Jahr fast schon alle Chancen des Verkaufes entgangen sind, er daher nur die Wahl hat, entweder schlecht zu verkaufen, oder die nächste Campagne abwartend, seine Waare mit der Zinsenlast des investirten Capitals vertheuern zu lassen.

Dieser allgemein bekannte und schwer empfundene Uebelstand vermochte gleichwohl nicht unsere Producenten zu Schritten zu bewegen, die eine Vereinbarung zu Massregeln für den Schutz der eigenen Interessen herbeizuführen und den ihnen ausserordentlich günstigen Umstand sich nutzbar zu machen geeignet wären, dass Croato-Slavonien vorwiegend das Land der Eiche sei, was sie naturgemäss der schädlichen Tendenz ausländischen Käufer entreissen könnte, ja nothwendig müsste, sich die Waarenpreise von diesen vorschreiben zu lassen. Man denke nur der Fall läge umgekehrt, und beurtheile, ob uns im Auslande die gleichen Erfolge zu Theil werden würden! Mit Recht wendet man wohl ein, das Geld sei bei uns theuerer als anderswo; allein dafür besitzen fast nur wir das dem Auslande unentbehrliche Product oder convenirt ihm dasselbe aus anderen fernen, dem Handel noch kaum erschlossenen oder viel ungünstiger situirten Gegenden noch nicht, wodurch bei Erzielung einer Solidarität zwischen den Producenten, dieselben in die günstige Lage gerathen könnten, den Abnehmern gegenüber als eine, Ihrer Interessen klarbewusste, zusammenhaltende und sie fördernde Gesellschaft dazustehen. Möchten diese Worte als Mahnruf zur Einigung der Betheiligten gehört und gewürdigt werden, um diesen einzigen, fast concurrenzlosen, noch immer bedeutenden und Vielen den Lebens-Unterhalt darbietenden Handel, seinen fortschreitenden Abschwunge, ja Verfall zu entreissen, noch bevor es zu spät wird!

Digitized by Google

Aber so wie Alles seine Licht- und Schattenseiten hat, ist dem Holzgeschäfte in der Zeit des Darniederliegens des Handels mit den Spaltwaaren, durch die 1876 begonnene und immer lebhafter gewordene Nachfrage um Rund- und Schnittwaaren, doch wieder in erfreulicher Weise und in soweit aufgeholfen worden, dass der Absatz des Rohholzes nicht ins Stocken gerieth, die Preise desselben vor jenem Rückgange verwahrt blieben, dem sie zufolge des Abschwunges des Handels im Fassholze verfallen wären, und dass Geschäftsunternehmungen ihre Existenz-Fähigkeit nicht einbüssen mussten.

Die gangbarsten Sortimente dieser Waaren und ihre Preise ab Waggon in Essek sind:

Nro.		Lang	Breit	Dick	Preis pr. Festmtr.		
		met.	cmet.	mm.	fl.	kr.	
1	Friese	1/3 bis 1	10—13	28—30	28	50	
2	Friese	1—3	10—13	28—30	34	83	
3	Pfosten ungesäumt auf schmaler Seite gemessen	3 u. mehr	30 u. mehr	27—110	30 43	08 01	ohne Splint, mit Herz
4	Kantige Bretter	3 u. mehr	25 „ „	26.3	31	67	mit Herz
5	Pfosten	3—7.6	29 „ „	79—158	30	40	„ „
6	Pfosten zum Schiffbau	9.48 u. m.	31.6 u. m.	79	42	75	„ „
7	Wagenschuss	4.5 u. 5.69	75 u. mehr	—	31	67	ohne Herz
8	Rundholz	4 u. mehr	bis 55	—	17	10	mit Herz
—	„	3 1/2 u. m.	56—59	—	19	95	„ „
—	„	3 u. mehr	70—79	—	22	17	„ „
—	„	2.1 u. mehr	80 u. mehr	—	25	33	„ „
9	Dugoni	3 u. mehr	bis 24	26	51	—	ohne Herz
—	„	3 u. mehr	„	38—50	48	—	„ „
—	„	—	—	über 50	42	—	„ „
—	„	2.1 u. mehr	25—42	„	48	—	„ „
10	Pfosten, vorgeschriebene Dimensionen	1/2 4 1/2 6 aufw.	25—35	70—120	45	—	mit Herz und gesunde Aestchen
11	Pfosten	6—8	28—32	110—150	55	—	ohne Herz
12	Dimensionshölzer	2 1/2 aufw.	20—25	50	37	—	mit Herz
—	„	4—5	20—25	50	42	—	„ „
13	Quadrathölzer	5—7	30	250.280.300	35	—	„ „
—	„	7 1/4—10	30	„	42	—	„ „
—	„	10	50—60	500	54	—	„ „
14	Lefeten	4 u. mehr	42 u. mehr	90 - 105	57	35	ohne Herz
—	„	4	42—47	90—130	68	—	„ „
15	Pfosten	5.7—9.8	30—32	110—130	55	—	„ „

Ausser den obigen, wären noch viele Sortimente und Dimensionen zu verzeichnen, um welche abwechselnd mehr und weniger Nachfrage besteht; die letztere umfasst auch beträchtliche Quantitäten, erlaubt daher den Handel in Schnittwaaren als einen sehr bedeutenden zu bezeichnen.

*

Digitized by Google

Die erzielten Preise, bezogen auf die Masseinheit des Rohholzes, ergaben für das letztere eine namhaft bessere Verwerthung, als sie in derselben Zeit durch die Fassholz-Erzeugung möglich gewesen wäre, und dieser glückliche Umstand ermöglichte dem Holzgeschäfte das Bestehen, ja für gewisse Gegenden sogar den Aufschwung, in jenen Gegenden nämlich, deren Holzbestände und Lage die wenig lohnende Fassholz Erzeugung zu reduciren oder gar aufzulassen gestattet haben.

Dass diese Massen-Production an Schnittwaaren die Situation des Holzhandels veränderten und andere als die gewöhnlichen Einrichtungen des Geschäfts-Betriebes erheischten, ist wohl selbstverständlich. Namentlich musste darauf Bedacht genommen werden, die Arbeitsdauer im Jahre zu verlängern und eine Arbeitskraft verfügbar zu machen, die die möglichst vollständigste Ausnutzung des Rohholzes, also die Erzeugbarkeit der kleinsten der gangbarsten Schnittholz-Dimensionen gewährleistet, welche bei der Freihandarbeit nicht gewonnen werden können.

Einem solchen Erfordernisse, und dem wichtigen Zwecken der möglichst vollständigen Ausnutzung des Rohmaterials, entsprechen vorzugsweise die Säge-Anlagen mit Dampfbetrieb, deren mehrere denn auch dem lebhaft gewordenen Schnittholz-Handel ihre Entstehung verdanken. Ihre Einrichtung zeigt die Verwirklichung des derzeitig besten Systems des Maschinen-Baues und enthält dem örtlichen Bedürfnisse angepasst, die Gatter-, Circular- und Bandsägen, welche zusammenwirkend, als die besten Mittel der ausgiebigsten Förderung der Erzeugung der Halbfabrikate anerkannt sind. Neben diesem Vorzuge kommt den Säge-Anlagen der hochanschlagbare Vortheil des Zeitgewinnes für Bewältigung der Rohmassen zu, wodurch sie zugleich zu jederzeitiger Effectuirung von Bestellungen befähigen.

Diese Säge-Anlagen können gleichwohl die „Freihandarbeit“ nicht unter allen Umständen entbehren lassen, und zwar aus darin liegenden Gründen: dass die Zufuhr der Rundklötze aus den Schlägen bei schlechten Wegen der Winterszeit, besonders in ebenen Lagen, öfter sehr schwer, ja unmöglich wird; und dass das Geschäfts-Interesse es erheischt, auch diese Jahreszeit voll auszunutzen, Waaren in Vorrath zu stellen um selbe bei eintretendem fahrbarem Wege sofort ihrer Bestimmung entgegen zu führen, zur Versendung zu bringen und dadurch den Geld-Eingang zu beschleunigen.

Da übrigens der „Freihandarbeit“ bekanntlich nur längere Waaren-Dimensionen zugewiesen werden können, und bei Beschlagung des Säge-Klotzes unvermeidlich Abfälle entstehen, die zur technischen Verwendung

Digitized by Google

in der Regel untauglich sind, ist es einleuchtend: dass die wie oben eingerichtete Dampfsäge aus derselben Rohmasse eine namhaft grössere Waarenmenge liefern kann, und hierin liegt ein nicht unbedeutender Vortheil der letzteren, welchen wegen die Freihandarbeit auch nur auf das, durch obige Rücksichten gebotene Mass, beschränkt werden muss.

Zum Zwecke der Verarbeitung des Rohholzes auf der Säge-Anlage wird selbes im Schlage nach der in Bestellung oder in Aussicht habenden Waaren-Länge zerlegt, und erfolgt die Zufuhr der Rundklötze am zweckmässigsten mittels Holzbahnen, deren Stränge sich nach Bedarf in den Schlag verzweigen. Die Anlage solcher Bahnen nimmt zwar erhebliche Kosten in Anspruch, die dadurch geschaffene Lieferungs-Fähigkeit zu jeder Jahreszeit sichert aber Vortheile, die jene Kosten überwiegen.

Ueber die Ertrags-Calculation bei der Erzeugung einiger der vorangeführten Waaren-Sortimente mit Bezug auf die, durch die Eigenschaft unserer Bestände bedingten Vor- und Nachtheile, hat die Erfahrung folgende Daten an die Hand gegeben, als:

a) **Englische Wagenschüsse** (7) halbrunde entrindete und kernfreie auf der Basis auf 10—15 cm. abgekantete Klötze, erfordern ein geradwüchsiges fehlerfreies Holz, wofür zwar gute Preise bewilligt werden, aber zufolge mancher, erst bei der Ausarbeitung sichtbar werdenden Fehler, entstehen öfter Abfälle, welche eine Verminderung das für Wagenschuss erreichbaren Preises bis zu 20% verursachen, wenngleich diese Abfälle ihre nächstbeste Verwerthung durch Verwendung zu Friesen (1 oder 2) finden können. In Anbetracht dessen würde die Gewinnung von „Dugoni“ (9) oder „Dimesionshözer“ (12) aus denselben Rundhölzern annähernd gleiche Vortheile gewähren.

Die Erzeugung der Wagenschüsse aus freier Hand geschieht durch Aushauung einer etwa 5—8 cm. breiten Kerbe in der Blochmitte auf beiden Seiten, in welche sodann wechselweise und insolange bis der Riss bis zum Herz vorgedrungen ist, eiserne Keile in geringen Abständen von einander eingetrieben werden. Hienach wird der Bloch umgewendet und das frühere Verfahren bis zur völligen Trennung in zwei Hälften angewendet. Das Herz des Holzes wird sonach durch Behauung entfernt, wobei je nach Durchmesser und Lage des Herzcylinders, das Mittenstück des Bloches in einer Dicke von 10 bis 20 cm. in Wegfall kommt. Die Trennung des Bloches und weitere Ausarbeitung der Wagenschüsse bewirkten die hiezu berufen gewesenen

Digitized by Google

bayerischen Holzarbeiter mit einer Umsicht, Gewandheit und Sparsamkeit des Holzes, die das höchste Lob verdient. Aber auch unsere heimischen Arbeiter bewährten ihre bekannte Geschicklichkeit bei Erzeugung dieses erst in neuerer Zeit hier in Handel gebrachten Waaren-Sortiments, und werden hiezu mit Vortheil verwendet.

Besitzer von Sägewerken entnehmen das Herz des Bloches durch die Sägung und gewinnen hiedurch 2 Stück Pfosten aus bestem Holze, welche in die Cathegorie der „Dugoni" (9) gehörig, wie dort angegeben, verwerthet werden können. Kostspieliger ist dieses Verfahren gegen das erstbeschriebene wohl, der Material-Gewinn entschädigt jedoch hiefür genügend, und wäre die Sägung selbst mittels Handarbeiter aus holzwirthschaftlicher Rücksicht zu empfehlen, in wie ferne nämlich diese schwierigere und theuerere Arbeit durch den Erfolg gelohnt werden kann.

b) **Dimensionsholz** (12). Dessen Erzeugung ist vorzugsweise für Sägewerke geeignet. Die Preise für längere feine Waare sind steigerungsfähig und werden für dieselbe gerne 30 bis 60% mehr bewilligt. Weil aber bei Uebernahme der höchstbezahlten Dimension auch höhere und schwere Anforderungen gestellt zu werden pflegen, in welcher Folge fasst über Gebühr ein Mehr von Scart vorkömmt, welcher den minderwerthigen Friesen zugewiesen werden muss, ist die Forcirung der höchsten Preise, nur mit Rücksicht auf die Beschaffenheit des Rohholzes, daher sehr bedingt, anzuempfehlen.

In jüngster Zeit concurrirte Russland und Polen in diesem Artikel bedeutend, in welcher Folge die hiesigen Preise um 20—25% sanken, ja der Absatz merklich vermindert wurde.

c) **Dugoni** (9). Der Spielraum, den ihre Dimensionen darbieten, lässt diese Waare aus Stämmen von entsprechender Durchmesser-Stärke mit Vortheil gewinnen. Ein Uebelstand dabei sind jedoch die, durch die Auflegung der Quadranten oder diesen ähnliche Prismen vermehrten Erzeugungskosten, und die strengen Anforderungen an die Qualität des Holzes, wodurch und durch die, bei der Schnittmehrung erwachsende Holzverluste, der Erlös einige Einbusse erleidet. Das Sortiment bringt gleichwohl befriedigende Rechnung.

d) **Mercantil-Pfosten** (5 und 6) werden von sehr verschiedener Länge erzeugt, nach welcher auch ihre Verkaufspreise beträchtlich von einander abstehen. Dieselben erfordern ganz gesunde Stämme von grösserer

Digitized by Google

Durchmesserstärke und von Geradwüchsigkeit, ansonst, und weil wegen Fehler im Holze ganze Stücke einer minderen Verwerthung oder der Ueberarbeitung auf kürzere Dimensionen anheimfallen müssen, Abfälle bis zu 10% der Masse vorkommen können.

e) **Holzschnitt** (3) lohnt mit guten Preisen und hat einen lebhaften Absatz. Bei der Abgabe wird usuel die schmalste Stelle ohne Splint gemessen, wodurch besonders bei nicht vollkommener Schaftgeradheit und wenn Fehler im Holze vorkommen, Abfälle und Nachlässe von der Breite unvermeidlich werden, die den Ertrag dieser Production sehr schmälern können.

f) **Mercantil-Bretter** werden ohne Kern gefordert, ihre Dimensionen sind günstig und die Abgabe nicht schwierig; zufolge der strengen Ausscheidung des Splintes und der sich hiedurch mehrenden Abfälle, gewährt diese Waare einen nur untergeordneten Gewinn.

g) **Friese** (1. 2) Wenngleich die geringen Dimensionen und ziemlich gute Preise die Erzeugung dieser Waare begünstigen, ist doch zu beachten: dass kurze Waare bis 7 cm. Breite, und lange Waare $4^1/_2$—5 cm. breit schwer verkäuflich ist, was auf die Dimensionen ein besonderes Augenmerk zu richten veranlasst. Dieser Wirthschaftsregel steht indessen der andere, nicht minder wichtige Zweck der vollständigsten Ausnutzung des Rohholzes, und die Verwerthung jener Abfälle bei den anderen obigen Sortimenten entgegen, welche ausser zu Friesen, als des kleinsten Schnittwaaren-Erzeugnisses, keiner anderen Verwendung zugeführt werden können. Hiedurch wird die Ausnutzung des Rohholzes und der Abfälle wohl einigermassen beschränkt, beeinträchtiget und zugleich der Erfolg der diesen Zweck mit ins Combinium stellenden Säge-Anlagen geschmälert.

h) **Rundholz** (8). Die Dimensionen dieser Roherzeugnisse zeigen es gleichsam an, was bei Eintheilung der Schäfte hauptsächlich zu berücksichtigen ist, um der Vortheile theilhaftig zu werden, welche in der Preisabstufung zum Ausdruck kommen. Die Geradwüchsichkeit der Rundklötze innerhalb der gegebenen Längen ist ein den Absatz begünstigender Vorzug, ausserdem wird auf Fehlerfreiheit ein besonderes Gewicht gelegt, wenngleich bei der, in jüngster Zeit bestandenen bedeutenden Nachfrage, auf Nachsicht kleiner Mängel gerechnet werden konnte. Die Arbeit selbst findet keinerlei Schwierigkeit, dagegen über-

Digitized by Google

steigt die Ausfuhr das Leistungsvermögen der gemeinüblichen Fuhrwerke, wodurch, sowie wegen dem grossen Gewichte der theuereren Sortimente, die Lieferung immerhin erschwert wird.

Als Resumé dieser Betrachtungen ergäbe sich das Bedürfniss der vollkommenen Gesundheit, Geradschäftigkeit und bedeutender Durchmesserstärke des Rohmaterials. Das letztere Erforderniss würde insbesondere die höchste Verwerthung sichern, da grosse Waaren-Dimesionen nur aus dicken Stämmen gewonnen und für sie auch die höchsten Preise erzielt werden können. Nach dem Wachsthumsgange der Eiche müssen übrigens dicke Stämme unbedingt ein schon hohes Alter erreicht haben, und im Gefolge desselben befinden sich jene Mängel und Fehler, denen es zuzuschreiben ist, dass die Erfolge der Schnittwaaren-Production, durch die vorne erwähnten Abfälle, einigermassen vermindert werden.

Dieser Uebelstand bildet die Schattenseite des Schnittwaaren-Geschäftes, derselbe vermag gleichwohl nicht seinen Werth und Bedeutung in einer Zeit herabzudrücken, in welcher der Absatz und Preis der Spaltwaaren darniederliegt, in welcher daher, unter den derzeitigen Verhältnissen, ihre Production nur in jenen Lagen gerechtfertigt wäre, in welchen die Schnittwaaren-Erzeugung mit besonderen Hindernissen zu kämpfen hat.

Die Tendenz des Schnittwaaren-Marktes ist im Augenblicke noch fest und zur Unternehmung ermunternd.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

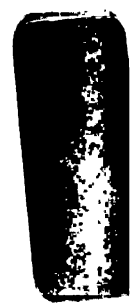

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

UNIVERSITY OF ILLINOIS-URBANA
3 0112 107044684

Digitized by Google